

VOJENSKÝ VÝKLADOVÝ

SLOVNÍK

VYBRANÝCH OPERAČNÍCH POJMŮ

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY

Schvaluji.

Náčelník Generálního štábu AČR
generálporučík Ing. Pavel ŠTEFKA

Praha 10. leden 2005

**VOJENSKÝ VÝKLADOVÝ SLOVNÍK
VYBRANÝCH OPERAČNÍCH POJMŮ**

(POMŮCKA)

PRAHA 2004

http://www.dtic.mil/doctrine/dod_dictionary/

DOD Dictionary of Military Terms

hledej...

Úvod

Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů je určen příslušníkům resortu obrany a těm, kteří budou spolupracovat nebo se jinak podílet na činnostech spojených s obranou vlasti.

Obsahuje pojmy, které jsou v současném období nejčastěji používané a týkají se oblasti bezpečnosti, výstavby ozbrojených sil a jejich použití v soudobých operacích a odrážejí současný vývoj vojenské teorie a praxe.

Vychází ze současné vojensko-politické situace, členství České republiky v NATO a EU.

Slovník je zpracován s cílem definovat pojmy, které se týkají současné a budoucí činnosti MO ČR, AČR a dalších složek zaměřených na obranu, na plnění úkolů v rámci NATO i pro mírové operace pod záštitou EU a OSN. Má přispět k objasnění základních pojmů používaných ve vojenskosti.

Má charakter pomůcky, která je určena zejména zpracovatelům doktrín, předpisů, pomůcek, skript a dalších návazných dokumentů, a ostatním příslušníkům ozbrojených sil k využití při plnění funkčních povinností i jako studijní materiál.

Svým uspořádáním navazuje na Vojenský terminologický slovník z roku 1966, vychází z doktrín, řádů, předpisů a pomůcek používaných v AČR a využívá zkušeností z tvorby odborných terminologických slovníků a překladů spojeneckých publikací, obsahujících slovníky.

Je pracovním dokumentem, který bude periodicky aktualizován v závislosti na vývoji situace v oblasti vojenské terminologie, na potřebě všech uživatelů a na základě jejich podnětů.

Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů je zpracován z hlediska současné české vojenské terminologie, která je v souladu s terminologií NATO. Úprava je prováděna podle Pravidel českého pravopisu.

Základem pro definování pojmů je spojenecká publikace AAP-6 Terminologický slovník pojmů a definic NATO (český překlad), který byl zaveden přistoupením ČR ke STANAG 3680. Byly využity i další podkladové materiály, které jsou uvedené v seznamu použité literatury.

Každý pojem je uveden v češtině, angličtině a francouzštině, výklad je uveden pouze v češtině.

Slovník je uspořádán abecedně, hesla jsou uváděna v jednotném čísle. Zkratky se ve slovníku nepoužívají.

Obsahuje abecední rejstřík pojmů k získání celkového přehledu o zařazených pojmech a k orientaci uživatelů pro praktické používání slovníku.

Pokud uživatel nenalezne pojmy, které požaduje, může využít literatury poskytující dostatečný přehled o dalších výkladových slovnících.

Do obsahu slovníku nebyly záměrně zařazeny pojmy používané do roku 1990. Ty lze nalézt v uvedeném Vojenském terminologickém slovníku z roku 1966, který je k dispozici na úložně odboru obranné standardizace Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti Praha.

Slovník zpracovala zpracovatelská skupina složená z příslušníků sekcí a odborů Ministerstva obrany ČR, Velitelství společných sil, Velitelství sil podpory a výcviku, Vojenské akademie Brno, Ústavu strategických studií Brno. Vedoucí zpracovatelské skupiny je Ing. Oto Vejmelka.

Grafickou úpravu provedla Agentura vojenských informací a služeb Praha.

Vojenský výkladový slovník prošel jazykovou úpravou. Má charakter neutajovaného dokumentu. Je vydán v písemné podobě, na CD nosičích a je k dispozici v celoarmádní datové síti na intranetových stránkách Ředitelství výcviku a doktrín – Správa doktrín. Dostupný je také na webových stránkách informačního systému standardizace na adrese www.stand.acr, část TERMINOLOGIE.

ZKRATKY

Branch Acronyms

Each definition is followed by an acronym that represents categorization by branch of usage*, to give a quick orientation for the definition. For example, a definition followed by the acronym MS would indicate that the term is used in the field of military science. The branch acronyms used in this volume are as follows:

ABN	Airborne operations, parachuting
AD	Air defense, airspace management
ADMIN	Administrative functions, information management
ARM	Armor, tanks, tracked vehicles, armor plating
ARTY	Artillery, long-range guns, targeting
AVN	Aviation, air assault, helicopters, air support
CA	Civil affairs, military government, public works
COMMS	Communications (electronic and nonelectronic), message traffic
DC	Drill and ceremony
ENG	Engineering
EW	Electronic warfare
INF	Infantry, small unit tactics, individual combat
INTEL	Intelligence
LAW	Uniform Code of Military Justice, Law of Land Warfare, Geneva rules
LOG	Logistics, materiel support, transportation, feeding, supply
MAINT	Maintenance
MED	Medical services, first aid
MS	Military science
NAV	Navigation, maps
NBC	Nuclear, biological, and chemical warfare
OPFOR	Opposing forces, doctrine, weapons
ORD	Ordnance, munitions, bombs
PERS	Personal equipment, uniforms
SF	Special forces and operations
STRAT	Strategic level, war planning
TAC	Tactics, battle planning, and fighting
TNG	Training, collective and individual
UW	Unconventional warfare, psychological operations
WF	War fighting
WPN	Weapons (individual and crew-served)

*Note: The acronym COLL indicates a colloquialism, slang, or jargon.

A

Administrativní řízení

Administrative Control

Contrôle administratif

Řízení a provádění veškerých vojenských záležitostí nezahrnutých do taktiky a strategie, především v oblasti logistiky a personalistiky.

Vnitřní řízení jednotek.

Uplatňování nadřízenosti nebo řízení podřízených a jiných složek v administrativních záležitostech, jako je např. personalistika, zásobování, služby a jiné, které nejsou zahrnuty v operačních úkolech podřízených a jiných organizací.

Aeromobilní operace

Airmobile Operation

Opération aéromobile

Činnost, při které bojové jednotky a jejich prostředky manévrují na bojišti s využitím vrtulníků a letounů za účelem zasazení do boje.

Jednotky, útvary a svazky aeromobilních sil při této operaci plní bojové úkoly s využitím vzdušného prostoru a zasazují údery ze vzduchu a ze země samostatně nebo v součinnosti s ostatními druhy ozbrojených sil a vojsk. v těchto operacích velí velitel pozemních sil.

Aeromobilní síly

Airmobile Force

Force aéromobile

Pozemní bojové, podpůrné a zabezpečovací svazky, útvary, jednotky a vyčleněné vzdušné síly určené k provedení aeromobilních operací.

Tyto taktické a takticko-operační celky mají pevné organizační struktury a jsou vybaveny dopravními, průzkumnými a bojovými vrtulníky a le-

Aerosol

touny, které umožňují jejich vysokou pohyblivost a schopnost zasahovat proti pozemním cílům a objektům námořních i vzdušných sil nebo pozemním silám nepřítele v jakémkoli terénu. Boj mohou vést v součinnosti s pozemními a vzdušnými silami i samostatně. Část těchto sil je neustále připravena k rychlému použití. Nejsilnějšími aeromobilními silami disponuje armáda USA.

Aerosol

Aerosol

Aérosol

Koloidní soustava složená z mikroskopických tuhých nebo kapalných (případně obou) částic rozptýlených v plynném prostředí (obvykle ve vzduchu).

Uměle vytvořený aerosol tuhých (dým) nebo kapalných částic (mlha), který slouží k vytváření dýmových clon, se ve vojenství označuje pojmem dým.

Typická velikost částic je od 0,01 do 100 μm . z hlediska ochrany proti zbraním hromadného ničení má největší význam aerosol radioaktivních, toxických nebo biologických látek.

Aerosolová munice

Aerosol Ammunition

Munition aérosol

Druh speciální munice, kterou tvoří letecké pumy, hlavice raket, dělostřelecké střely a výbušná odminovací zařízení. Výbušnou náplní této munice je těkává hořlavina vytvářející v prostoru cíle aerosolový oblak, který se přivede s určeným milisekundovým zpožděním k výbuchu.

Ničivý účinek aerosolové munice je dán především tlakovou vlnou vznikající při výbuchu. Aerosolovou municí jsou i letecké pumy, hlavice raket a dělostřelecké střely plněné toxickými látkami a bojovými biologickými prostředky (biologický aerosol).

Agent

Agent

Agent

Osoba využívaná ve zpravodajství, která je přijata, vycvičena, řízena a používána k získávání a předávání informací.

Agentura

Agency

Organisme de renseignement

Ve zpravodajství se jedná o organizaci nebo osobu, která se zabývá shromažďováním a zpracováním informací.

Agrese

Agression

Agression

Použití ozbrojené síly státem proti svrchovanosti, územní celistvosti nebo politické nezávislosti jiného státu, nebo jakýmkoliv jiným způsobem neslučitelným s Chartou Spojených národů.

Agrese je zvláště nebezpečnou formou použití síly v mezinárodních vztazích, je soudobým mezinárodním právem zakázána a považuje se za mezinárodní zločin.

Zákaz agrese však neomezuje obranu napadeného státu (jakož i kolektivní akce mezinárodní organizace) proti útočníkovi ani právo národů podrobených cizí nadvládě na sebeurčení, svobodu a nezávislost. Tyto státy a národy mají právo bojovat za svobodu a dosažení svého sebeurčení, mohou požadovat a dostávat pomoc v tomto boji.

Akční rádius (dosah, dojezd)

Radius of Action

Rayon d'action

Maximální vzdálenost, kterou může vozidlo, letadlo nebo loď urazit od své základny v daném kurzu s normálním bojovým nákladem a vrátit se bez doplnění paliva, s ohledem na všechny bezpečnostní a provozní hodnoty.

Aktivní materiál

Active Material

Matière active

Druh materiálu, jako je např. plutonium a některé izotopy uranu, který je schopen pomoci štěpení při řetězové reakci.

Aktivní protivzdušná obrana

Active Air Defense

Défense aérienne active

Je činnost aktivních zbraňových systémů protivzdušné obrany – stíhacích letounů, řízených střel „země-vzduch“ a protiletadlových děl, zaměřená na přímé ničení nalétávajících nepřátelských prostředků vzdušného napadení s cílem zamezit provedení jejich úderů na vlastní a spojenecké síly.

Aliance

Alliance

Alliance

Spojení na základě uzavření oficiálních smluv mezi dvěma nebo více státy k dosažení společných dlouhodobých cílů.

Je sdružením suverénních států na základě přijatého mezinárodního smluvního aktu k naplnění politických, ekonomických nebo obranných cílů. Vyznačuje se předáním části suverenity do rukou společných orgánů aliance a koordinací úsilí v určité oblasti (vojenské nebo jiné). Účastnické státy mohou své závazky v případě ohrožení svých zájmů zrušit.

Analýza

Analysis

Analyse

Používá se ve zpravodajství a jedná se o etapu zpracování zpravodajských informací, při které jsou informace prověřovány za účelem přesného zjištění důležitých údajů pro jejich následné využití.

Je jedním z kroků zpravodajského cyklu v části zpracování informací.

Antidotum

Antidote

Antidote

Látka, která ruší nebo zeslabuje účinek toxických látek nebo preventivně chrání organismus člověka před jejich působením.

Obvykle tvoří náplň autoinjektoru.

Armáda

Army

Armée

Svaz (vojenský celek) větší než armádní sbor, ale menší než skupina armád. Obvykle se skládá ze dvou nebo více sborů. v některých státech je to pozemní složka ozbrojených sil. v některých státech „armée“ zahrnuje celé ozbrojené síly.

Armáda České republiky

Army of the Czech Republic

L'Armée de la République Tchèque

Hlavní část ozbrojených sil České republiky. Jejím hlavním úkolem je zajištění vojenské obrany státu proti vnějšímu napadení a plnění úkolů, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně proti napadení. Dále je předurčena k plnění úkolů v rámci mírových operací v oblastech nestability či konfliktů a realizaci záchranných a humanitárních akcí.

AČR tvoří společné síly, síly podpory a výcviku, vojenské zpravodajství a vojenská policie.

Podle kategorií NATO se AČR člení na:

- síly přidělené pod velení NATO;
- síly vyčleněné pro NATO;
- síly předurčené pro NATO;
- ostatní síly pod národním velením.

Armádní sbor

Army Corps

Corps d'armée

Svaz (vojenský celek) větší než divize, ale menší než armáda nebo skupina armád. Obvykle se skládá ze dvou nebo více divizí a zahrnuje rovněž podpůrné a zabezpečovací jednotky.

Asistence

Assistance

Assistance

Způsob činnosti vyčleněných sil a prostředků AČR k plnění bezpečnostních úkolů na území ČR na vyžádání ve prospěch orgánů ministerstva vnitra a státní správy.

Obsahem činnosti je hlídkování, střežení objektů, uzavírání prostorů, přehrazování směrů, kontrola osob a vozidel a jiné. Činnost vyčleněných sil AČR má pomocný charakter, za plnění úkolů odpovídají příslušníci ministerstva vnitra.

Asistenční operace

Assistance Operation

Opération d'assistance

Vojenská operace prováděná vyčleněnými silami AČR ve prospěch Policie České republiky a integrovaného záchranného systému při nevojenském ohrožení státu nebo části jeho území

Asistenční operace bude provedena:

- ve prospěch Policie ČR při ohroženích vyvolaných záměrně s úmyslem škodit, ke kterým patří například migrace, rabování, rozsáhlá zločinnost, nepokoje, vzpoury;
- ve prospěch integrovaného záchranného systému při ohroženích přírodní povahy, jako je epidemie, povodně, sněhové kalamity, požáry, zamoření, hladomor, výpadek zdrojů energie a dalších ohroženích.

Asymetrická operace

Asymmetrical Operation

Opération dissymétrique

Operace vedená pravidelnými ozbrojenými silami proti nepravidelným nepřátelským silám, jejichž způsob boje, používané metody a prostředky jsou v rozporu s mezinárodním válečným právem a s obecně uznávanými etickými a mravními zásadami.

Pro asymetrické operace je typické působení menších jednotek (převážně záškodnického nebo gerilového charakteru), které používají k vyrovnání početní a technologické převahy pravidelných ozbrojených sil protivníka neobvyklé metody, jako jsou opakované zákeřné přepady malými skupinami, organizování léček, budování pastí a různých nástrah.

Časté jsou i akce prováděné jednotlivci, jako je střelba ze zálohy nebo bombové atentáty, které jsou zaměřené na způsobení co největších ztrát, vyvolání zmatku a chaosu v napadeném objektu nebo prostoru a na oslabování morálky příslušníků pravidelných ozbrojených sil.

Poznámka: Viz také gerila (guerilla - partyzánská válka).

Asymetrický konflikt (válka)

Asymmetrical Conflict (Warr)

Conflit (Guerre) dissymétrique

Konflikt, který proti sobě staví nesrovnatelné subjekty, nejčastěji národní státy, které disponují rozdílnými prostředky z hlediska množství osob, výzbroje, výstroje a technologií.

Strategické cíle účastníků konfliktu jsou si relativně blízké, i když politické a vojenské cíle jsou protichůdné.

B

Barikáda

Barricade

Barricade

Nevýbušný zátaras, zřízený z materiálu z místních zdrojů, případně využitím závalů, zřícených budov.

Tento typ zátarasů lze úspěšně použít v hustě zastavěném prostoru (městské aglomerace), kde je dostatek materiálu pro výstavbu barikád k přehrazení ulic s cílem omezit, zpomalit nebo úplně zastavit pohyb nepřítele.

Baterie

Battery

Batterie

Taktická, palebná a administrativní jednotka dělostřelectva nebo část jednotky, která odpovídá rotě nebo podobné jednotce u jiných druhů vojsk.

Všechna děla, torpédometry, světlometry nebo odpalovací zařízení různých strel stejné velikosti, ráže nebo používané ke stejnému účelu, instalované buď na lodi nebo jinak působící jako celek.

Poznámka: Dělostřelecká baterie je zpravidla složena z orgánů velení, přízkumu, řízení palby a palebných čet se stanoveným počtem zbraní. Podle druhu výzbroje může být baterie raketová, houfnicová, kanónová, raketometná, protiletadlová, minometná a další včetně týlové nebo služeb.

Bezpečná vzdálenost

Safe Distance

Distance de sécurité

Minimální přípustná vzdálenost, na kterou se vojska (nebo samostatně působící jednotka či skupina) mohou přiblížit k cílům (objektům) postřelovaným vlastním dělostřelectvem, letectvem a dalšími zbraněmi nebo k prostorům vystaveným účinkům trhavin nebo otravných látek, aniž by byly ohroženy.

Bezpečná zóna

Safe Area

Zone de sécurité

V rámci mírových operací zajištěný prostor, ve kterém síly pod velením OSN nebo NATO chrání určené osoby nebo majetek.

Bezpečnost

Security

Sécurité

Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru vyloučeny hrozby pro objekt a jeho zájmy (zpravidla národní stát nebo mezinárodní organizaci) a tento objekt je k vyloučení stávajících i možných hrozeb efektivně vybaven a ochoten při jejich vyloučení spolupracovat.

Bezpečnost je tedy dosažena v případě, kdy stanovené informace, materiál, osoby, aktivity a zařízení jsou chráněny proti sabotáži, podvratným akcím a terorismu stejně jako proti ztrátě a neoprávněnému prozrazení.

Obsahem jsou nezbytná opatření pro dosažení ochrany před špionáží, sabotáží, podvratnými akcemi a terorismem stejně jako před ztrátou a neoprávněným prozrazením.

Zahrnuje i organizace odpovídající za ochranu před špionáží, sabotáží, podvratnými akcemi a terorismem stejně jako před ztrátou a neoprávněným prozrazením.

Poznámka: Viz také obranná bezpečnost, fyzická bezpečnost.

Bezpečnost státu

Security of the State

Sécurité d'État

Stav, kdy je zajištěna svrchovanost a územní celistvost státu, ochrana základů jeho politického uspořádání, vnitřního pořádku, životů a zdraví jeho obyvatel, majetkových hodnot a životního prostředí.

Poznámka: Zajištění bezpečnosti České republiky řeší ústavní zákon číslo 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky.

Viz také nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav.

Bezpečnostní pásmo (u objektu s průmyslovými nebezpečnými látkami)

Protected Area (for toxic industrial materials)

Zone de sécurité

Vymezená část terénu okolo objektu s průmyslovými nebezpečnými látkami, kterou je povinen stanovit velitel jednotek působících v okolí takového objektu.

Velikost pásma se určuje na základě zpravodajského a technického vyhodnocení. Do bezpečnostního pásma se vstupuje pouze tehdy, kdy to situace nezbytně vyžaduje a činnost vojsk je v něm možná pouze tehdy, je-li to z vojenského hlediska nezbytně nutné.

Bezpečnostní politika

Security Policy

Politique de sécurité

Bezpečnostní politika je nejobecnější a vrcholný program státu nebo uskupení států v oblasti obhajoby a obrany národních zájmů. Je obvykle stanovena na základě definice národních zájmů, analýzy bezpečnostního prostředí a klasifikace hrozeb a rizik a mezinárodních závazků, přičemž věnuje pozornost jak bezpečnosti vnitřní, tak bezpečnosti vnější. Deklaruje, jakým způsobem a při použití jakých prostředků hodlá aktér definující a provádějící bezpečnostní politiku hájit své zájmy.

Cílem je zabezpečit státní svrchovanost a územní celistvost, ústavnost a činnost demokratických institucí, ekonomický a sociální rozvoj státu, ochranu zdraví a života občanů, majetku státu, právnických a fyzických osob, kulturních hodnot a životního prostředí.

Tvoří ji dílčí politické komponenty:

- zahraniční politika ČR v oblasti bezpečnosti;
- obranná a vojenská politika;
- politika vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku.

Bezpečnostní prostředí

Security Environment

Environnement de sécurité

Bezpečnostní prostředí je vnější prostředí ovlivňující bezpečnostní politiku státu. Lze jím rozumět prostor nacházející se vně státních hranic, ve kterém se realizují a střetávají zájmy státu se zájmy jiných aktérů mezinárodních vztahů a v němž se odehrávají procesy, které mají významný vliv na úroveň bezpečnosti státu.

Bezpečnostní rada státu

State Security Council

Conseil de sécurité d'État

Stálý pracovní orgán vlády v oblasti bezpečnosti zřízený ústavním zákonem o bezpečnosti ČR, který koordinuje a vyhodnocuje tuto problematiku a připravuje vládě návrhy opatření k jejímu zajišťování.

Bezpečnostní rada státu (BRS) posuzuje a následně předkládá vládě ČR k projednání pravidelné zprávy o stavu zajištění bezpečnosti ČR s návrhy opatření. Spolupracuje s bezpečnostními radami krajů. Je koncipována jako orgán pro přípravu opatření v této oblasti, ale současně i pro řešení vzniklé krizové situace.

Součástí systému BRS jsou tyto stálé meziresortní pracovní orgány:

- Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky, vnitrostátně koordinující zahraniční bezpečnostní politiku ČR, je v gesci ministra zahraničních věcí;
- Výbor pro obranné plánování, koordinující plánování opatření k zajištění obrany ČR, je v gesci ministra obrany;
- Výbor pro civilní nouzové plánování, koordinující plánování opatření k zajištění ochrany vnitřní bezpečnosti státu, obyvatelstva a ekonomiky a požadavky na civilní zdroje nezbytné pro zajištění bezpečnosti ČR, je v gesci ministra vnitra;
- Výbor pro zpravodajskou činnost, koordinující činnost zpravodajských služeb ČR a plánování opatření k zajištění zpravodajské činnosti a spolupráci státních orgánů. Výbor samostatně nevyvíjí zpravodajskou činnost, je v gesci předsedy vlády ČR.

Bezpečnostní riziko

Security Risk

Risque de sécurité

Objektivní možnost více či méně pravděpodobného vzniku konfliktních situací, a to především v důsledku etnických, historických, národnostních, náboženských, politických, ekonomických, ekologických, sociálních a jiných příčin nebo působení přírodních sil.

Bezpečnostní situace

Security Situation

Etat de sécurité

Výslednice procesů a vztahů ve sféře nevojenské a vojenské bezpečnosti, je souhrnem vztahů politického, kulturně-sociálního, ekonomického, vojenského a ekologického prostředí jako celku.

Bezpečnostní situace je spoluurčena vnitrostátními a mezinárodními bezpečnostními poměry: je ovlivňována parametry vnitřní a vnější bezpečnosti státu a celým souborem aktivit zahraniční politiky, ekonomického rozvoje státu, sociální stability, rozvoje demokracie a respektování lidských práv a souborem bezpečnostních důsledků, plynoucích ze smluvních závazků státu.

Bezpečnostní společenství

Security Community

Communauté de sécurité

Neválečná společenství, která se nepřipravují na to, že by případné rozdíly nebo neshody řešila použitím vojenských nástrojů. Zásadně odmítají názor, že válka je nejvyšším arbitrem vztahů mezi státy.

Bezpečnostní spolupráce

Security Cooperation

Coopération dans le domaine de sécurité

Souhrn vztahů mezi státy, které mají rozdílné bezpečnostní zájmy nebo mezi kterými byly nebo by mohly být konflikty.

Tím se zásadně odlišuje od aliance, ve které se sdružují státy se stejnými bezpečnostními zájmy a se stejnými základními rysy bezpečnostní politiky. v rámci bezpečnostní spolupráce je vždy větší či menší nejistota, pokud jde o zájmy druhé strany, na nižším stupni je otevřenost záměrů a vzájemná důvěra. Panuje větší či menší podezřívavost při vyhodnocování bezpečnostních opatření druhého účastníka bezpečnostní spolupráce.

Bezpečnostní strategie

Security Strategy

Stratégie de sécurité

Bezpečnostní strategie je soubor koncepcí a procesů plánování, rozhodování a řízení k naplnění cílů bezpečnostní politiky.

Bezpečnostní strategie České republiky (dokument)

National Security Strategy of the Czech Republic

Stratégie nationale de la sécurité de la République Tchèque

Základní dokument bezpečnostní politiky České republiky, ve kterém jsou formulována zadání v oblasti zahraniční, obranné, hospodářské politiky a politiky vnitřní bezpečnosti.

Je vládním dokumentem zpracovaným ve spolupráci s Kanceláří prezidenta republiky a Parlamentem ČR na principu nadstranickosti.

Základní rámec pro formulaci a realizaci Bezpečnostní strategie ČR je dán Ústavou ČR, ústavním zákonem č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti ČR v platném znění a dalšími navazujícími zákony. Jeho nedílnou součástí jsou také spojenecké a další mezinárodní závazky vycházející z členství ČR v Organizaci Severoatlantické smlouvy (NATO), Evropské unii (EU), Organizaci spojených národů (OSN) a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).

Bezpečnostní strategie ČR definuje v pěti kapitolách základní hodnoty, zájmy, postoje a ambice ČR při zajišťování své bezpečnosti:

- v kapitole „Východiska bezpečnostní politiky ČR“ jsou zformulovány principy, na nichž je bezpečnostní politika ČR založena;
- v kapitole „Bezpečnostní zájmy ČR“ jsou definovány životní, strategické a další významné zájmy ČR;

- v kapitole „Bezpečnostní prostředí“ jsou identifikovány trendy, hrozby a z nich plynoucí rizika, jež formují prostředí, v němž ČR ochraňuje a prosazuje své zájmy;
- v zásadní kapitole „Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR“ jsou vymezeny přístupy k ochraně zájmů ČR v oblastech zahraniční, obranné a hospodářské politiky a v oblasti politiky vnitřní bezpečnosti a veřejné informovanosti;
- v kapitole „Bezpečnostní systém ČR“ jsou definovány prvky bezpečnostního systému ČR, jejich struktura, a vymezeny povinnosti, kompetence a odpovědnosti jednotlivých součástí systému.

Bezpečnostní strategie státu

Security Strategy of a Country

Strategie de défense de l'État

Bezpečnostní strategie státu je veřejně dostupný základní bezpečnostně-politický dokument, který stanovuje zásady, cíle, priority a způsoby vnější i vnitřní bezpečnosti a obrany daného státu.

Bezpečnostní systém státu

State Security System

Système de sécurité d'État

Systém správních úřadů, orgánů územních samosprávných celků, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů a služeb, havarijních aj. služeb, právnických a fyzických osob, jejich vazeb a činností zabezpečujících koordinovaný postup při zajišťování bezpečnosti státu a jeho obyvatel.

Bezpečnostní systém je institucionálním nástrojem pro tvorbu a realizaci bezpečnostní politiky ČR.

Působí v rámci ČR, ale současně je úzce propojen s NATO a EU a dalšími mezinárodními institucemi (OSN, OBSE, Světová zdravotnická organizace), což zabezpečuje jeho kompatibilitu a interoperabilitu s aliančními a dalšími, především evropskými bezpečnostními systémy.

Cílem bezpečnostního systému je zajišťování bezpečnosti ČR, ochraňování a prosazování životních, strategických i dalších významných zájmů ČR. Jeho základní funkcí je řízení a koordinace činnosti jednotlivých

prvků při zajišťování bezpečnostních zájmů ČR a v době přímé hrozby nebo při vzniku krizové situace.

Bezpečnostní vzdálenost (při použití jaderných zbraní)

Safe Distance

Distance de sécurité

Minimální vzdálenost, na kterou se vojska (nebo samostatně působící jednotka či zbraň) mohou přiblížit k epicentrům vlastních jaderných výbuchů, aniž by byla ohrožena.

Je to vodorovná vzdálenost od epicentra, za kterou jsou účinky zbraně na vlastní vojska přijatelné.

Binární chemická munice

Binary Chemical Munition

Munition chimique binaire

Munice, ve které jsou chemické látky uloženy v oddělených kontejnerech. Při jejich smíchání nebo spojení v důsledku výstřelu, vypuštění nebo jiné iniciace reagují a vytvářejí otravnou látku.

Použité látky jsou relativně netoxické a nazývají se prekurzory.

Biologická munice

Biological Ammunition

Munition biologique

Munice, která je naplněna bojovými biologickými látkami.

Biologická situace

Biological Situation

Situation biologique

Souhrn podmínek, který vyjadřuje rozsah kontaminace bojovými biologickými látkami a její vliv na prostředí, vojska, obyvatelstvo, a objekty.

Biologické zbraně

Biological Weapons

Arme biologique

Druh zbraní hromadného ničení. Využívají škodlivých účinků bojových biologických látek nejčastěji na lidský nebo jiný živý organismus, popřípadě i na vybrané druhy materiálu.

Biologické zbraně se skládají z bojových biologických látek a prostředků dopravy na cíl (letecké pumy, hlavice raket, dělostřelecké granáty i miny).

Zahrnují rovněž využití infikovaných hlodavců, hmyzu i jiných živých organismů.

Bioterorismus

Bio-Terrorism

Bioterrorisme

Úmyslné zneužití biologického prostředku k vyvolání onemocnění lidí nebo zvířat.

Může mít souvislost vojenskou, politickou, náboženskou nebo mít povahu prostého trestného činu.

Bitva

Battle

Bataille

Řada vzájemně souvisejících operací a bojů, vedených na rozhodujících směrech válčiště s cílem dosáhnout strategicky významných výsledků ve válce.

Blízká podpora

Close Support

Appui rapproché

Činnost podpůrných sil proti cílům nebo objektům nepřítele, které jsou tak blízko podporované jednotky, že tato činnost vyžaduje těsné propojení a součinnost podpůrné činnosti s palbou, pohybem nebo s jinou činností podporované jednotky.

Poznámka: Viz přímá podpora, všeobecná podpora.

Blízká palebná podpora

Close Supporting Fire

Tir d'appui rapproché

Palba vedená na nepřátelská vojska, zbraně nebo postavení, kterou je potřeba vzhledem k její blízkosti bezprostředně koordinovat s velitelem podporované jednotky.

Poznámka: Viz přímá palebná podpora, palebná podpora v hloubce, všeobecná palebná podpora.

Blízká vzdušná podpora

Close Air Support

Appui aérienne rapproché

Činnost letectva proti nepřátelským pozemním cílům, které se nachází v těsné blízkosti vlastních vojsk. To vyžaduje úzkou součinnost bojových činností letectva s palbou a pohybem těchto vojsk.

Bližší úkol

Immediate Objective

Objectif initiale

Počáteční část bojového úkolu svazku, útvaru a jednotky v útoku.

Má být splněn v bojové sestavě, ve které vojska zahájila zteč. Je obsahově, prostorově a časově vymezen.

Obsahem bližšího úkolu je konkrétní živá síla a palebné prostředky nepřítele, které mají být vyřazeny z boje.

Prostorově se vymezuje rozhraním vpravo a vlevo a spojnicí (čarou) význačných terénních předmětů v určité hloubce sestavy bránícího se nepřítele.

Časové vymezení bližšího úkolu spočívá v určení času, ve kterém má být určená čára dosažena útočícími vojsky.

Poznámka: v ostatních armádách NATO jsou úkoly vymezovány pomocí „phase lines“, což je možno do češtiny přeložit jako „postupné čáry“.

Blokáda

Blockade

Blocus

Činnost vojsk směřující k zabránění přísunu sil a prostředků do určitého prostoru.

Může být námořní, vzdušná, pozemní nebo kombinovaná, ale také úplná nebo částečná. Lze ji provádět pouze způsobem, který vymezuje mezinárodní právo.

V konfliktu představuje blokáda jeden z aspektů vedení války některé ze zneprátených stran, v době míru (v této době je ve většině případů realizována hospodářská blokáda) může být jejím cílem zabránit vzniku konfliktu nebo jej utlumit.

Boční útok

Flanking Attack

Attaque de flanc (Attaque d'aile)

Útočný manévr směřovaný do boku bojové sestavy nepřítele.

Boční zajištění

Flank Security

Poste de flanc (Sureté de flanc)

Druh zajištění přesunujících se (pochodujících) vojsk.

Jeho síla a složení i jeho vzdálenost od zajišťovaných vojsk závisí na směru přesunu, na vzdálenosti přesunujících se vojsk od pozemního nepřítele a rázu jeho činnosti, na uspořádání sestavy pro přesun a terénu. Boční zajištění provádí boční záštity nebo jen boční hlídky souběžným pohybem se zajišťovanými vojsky (pohyblivé zajištění), nebo dočasným přehrazením směrů, z nichž by mohla být přesunující se vojska ohrožena (stojící zajištění).

Poznámka: Viz také boční zajištění.

Bod (místo) styku*Contact Point**Point de contact*

V pozemní bojové činnosti snadno zjistitelný bod v terénu, kde se mají setkat dvě nebo více jednotek.

U vzdušné operace poloha, ve které velitel plnící úkol naváže rádiové spojení s orgánem řízení letů.

Bodový cíl*Point Target**Objectif ponctuel*

Cíl, který vyžaduje přesné umístění palby nebo pum.

Bodovým cílem je zpravidla jednotlivý cíl malého plošného rozměru.

Může to být i cíl jaderného úderu skládající se z jediného prvku, jako je např. most, budova nebo odpalovací zařízení a dále plošné cíle, u nichž je poloměr zasažení ve srovnání s poloměrem cíle nejméně 10x větší.

Poznámka: v Bundeswehru je bodovým cílem chápán cíl, jehož rozměry nepřesahují plochu 30 x 30 metrů.

Boj*Combat (Fighting)**Combat*

Organizované ozbrojené střetnutí jednotek, útvarů a svazků nepřátelých stran, vedené s cílem fyzicky zničit nebo zajmout nepřítele, udržet důležité prostory, objekty či čáry nebo se jich zmocnit.

Soudobý boj je vševojskovým bojem. Vševojskový charakter mu vtiskuje účast různých druhů vojsk a výzbroje pozemních a vzdušných sil. Činnost sil a prostředků účastnících se boje musí být vzájemně koordinována tak, aby bylo dosaženo stanoveného cíle. Hlavní tíha pozemního boje obvykle spočívá na mechanizovaném vojsku.

Druhy boje jsou obrana a útok. Teorie a praxe boje je předmětem zkoumání taktiky.

Boj na zdrženou

Delaying Operations (Delaying Action)

Manoeuvre retardatrice

Boj, při kterém jednotka pod tlakem záměrně opouští prostor s cílem zpomalovat útok silnějšího nepřítele, způsobit mu maximální ztráty bez toho, že by se s ním výrazně střetla a tak vytvořit časové i prostorové podmínky pro činnost vlastních vojsk.

Může být prováděn nezávisle nebo v rámci jiné operace (např. obranné). Zvláštní důraz při jeho vedení je kladen na zdržování a vyčerpávání nepřítele. Síly které vedou boj na zdrženou musí co nejlépe využívat terén, dovedně kombinovat palbu s pohybem a využívat každé příležitosti k zahájení aktivní činnosti (k vedení protiztečí). Velitel vojsk vedoucích boj na zdrženou musí své síly vhodně rozdělit na části tak, aby jedna část sledovala nepřítele a vedla aktivní boj na zdrženou, další část ustupovala do postavení v hloubce a část, která vytváří zálohu.

Boj na zdrženou vytváří základ pro vedení dalších operací tím, že způsobuje maximální ztráty a škody nepříteli a přenecháváním mu terénu umožňuje udržet pružnost a volnost jednání vlastním silám.

Boj v zastavěném prostoru

Urban area combat (Combat in a built-up Area)

Combat en zone urbanisée

Způsob boje vedený ve specifickém prostředí. Vyznačuje se tím, že zastavěný prostor na jedné straně poskytuje bojujícím stranám dostatek možností ke skrytí a ochraně sil a prostředků, na druhé straně však výrazně omezuje jejich pohyb, vyžaduje vedení boje zblízka a na malé vzdálenosti současně v několika úrovních: na ulicích, v budovách, na střechách budov i v podzemních objektech. Zvyšuje se obtížnost použití bojové techniky, zejména její pohyblivost a účinnost výzbroje, a vzhledem ke snížení účinnosti spojovacích prostředků je obtížnější zabezpečit kvalitní spojení.

Boj v zastavěném prostoru je fyzicky i psychicky vyčerpávající a vyžaduje značný čas na přípravu a uplatnění speciálních způsobů a technik boje.

Důležitost zastavěného prostoru vyplývá z toho, že:

- jsou v něm objekty vojensko-ekonomického charakteru;
- procházejí jím důležité komunikace a v řadě z nich jsou důležité komunikační uzly;
- poskytují ochranu před účinky různých zbraní a velké možnosti ve využití budov, domovních bloků a různých dalších objektů;
- poskytují výhodu bránícím se vojskům před útočícími v tom, že budovy, domovní bloky a další objekty lze v krátké době upravit k obraně, klást v nich houževnatý odpor a úspěšně bojovat i proti několikanásobné převaze;
- dobytí měst a dalších významných sídel má velký politický význam a negativně se může odrazit na morálním stavu vojsk a obyvatelstva.

Boj zblízka

Close Combat

Combat rapproché

Způsob boje spočívající v bezprostředním střetnutí jednotlivých vojáků nebo skupin vojáků bojujících stran.

Bojem zblízka zpravidla vyvrcholí zteč. k vyřazení nepřítele se využívají ruční granáty, ruční zbraně, polní lopatky a jiné prostředky.

Bojeschopnost

Combat Capability

Capacité opérationnelle

Stav vojsk, který umožňuje úspěšně vést bojovou činnost v každé situaci a uplatnit bojové možnosti v souladu se jejich určením.

Bojeschopnost je jednou ze složek bojové pohotovosti. Hromadné nasazení palběných prostředků může výrazně snížit bojeschopnost sil. Válečné zkušenosti ukazují, že bojeschopnost je snížena buď částečně (pokud ztráty živé síly a techniky jsou 50-60% při zachování velení) nebo úplně (pokud je více jak 50-60% živé síly a techniky vyřazeno z boje a velení je zničeno).

Bojeschopný

Operational (Combat Ready)

Prêt au combat

Být k dispozici pro bojovou činnost (ve vztahu k organizaci nebo zařízením).

Způsobilst pro provádění bojové činnosti v jednotce, ke které jsou přiděleni (ve vztahu k živé síle).

Bojiště

Battlefield

Champ de bataille

Prostor, ve kterém jednotky, útvary a svazky pozemních sil a letectva vedou bezprostřední boj s nepřítelem.

Bojová činnost

Combat Activity (Combat Operations, Combat Action)

Activité de combat

Souhrn veškeré činnosti vojsk na zemi, ve vzduchu i na moři vedoucí k dosažení cíle boje a operace.

Bojová činnost (operace) vedená s použitím biologických zbraní

Biological Operation

Opération biologique

Souhrn veškeré činnosti svazků, útvarů a jednotek, která se vede za použití bojových biologických látek, které způsobují ztráty osob, zvířat, poškozují rostliny nebo materiál. Zahrnuje rovněž opatření ochrany proti biologickým zbraním.

Bojová činnost (operace) vedená s použitím chemických zbraní

Chemical Operation

Opération chimique

Souhrn veškeré činnosti svazků, útvarů a jednotek, která se vede za použití otravných látek, jehož cílem je usmrtit, zranit nebo na určitou dobu zneschopnit osoby nebo zvířata, bránit ve vstupu do určitých prostorů a zařízení, bránit v použití materiálu nebo tyto činnosti znesnadnit.

Bojová činnost (operace) vedená s použitím jaderných, biologických a chemických zbraní

Radiological, Biological and Chemical Operation

Opération radiologique, biologique et chimique

Souhrn veškeré činnosti svazků, útvarů a jednotek, která se vede za současného použití jaderných, biologických a chemických zbraní.

Bojová činnost (operace) vedená s použitím radiologických zbraní

Radiological Operation

Opération radiologique

Souhrn veškeré činnosti svazků, útvarů a jednotek, která se vede za použití radioaktivních látek nebo zařízení, jež vytvářejí ionizující záření s cílem způsobit ztráty osob nebo omezit využití terénu. Zahrnuje rovněž záměrné využití radioaktivního spadu vzniklého po použití jaderných zbraní.

Bojová letecká hlídka

Combat Air Patrol

Patrouille de combat aérienne

Bojové hlídkování letounů protivzdušné obrany v prostorech činnosti, které jsou stanovovány tak, aby přehrazovaly směry možného příletu nepřátelských stíhačů do prostoru, kterým prochází vlastní trasa průletu nebo kde působí bráněné hlavní spojenecké letecké úderné formace nebo jiné, vysoce důležité vzdušné prostředky.

Stejným způsobem brání stanovené pozemní prostředky, objekty nebo prostory. Účelem je zajistit přepad a zničení nepřátelských stíhačů předtím, než mohou efektivně útočit na bráněné síly a prostředky.

Bojová linie

Combat Line

Ligne de combat

Rozmístění bojových vozidel (BVP, OT, tanků) jednotek do šířky vedle sebe se stanovenými rozestupy, aby mohlo být použito všech zbraní a snížena účinnost palby nepřítele.

◆
Při zteči nepřítele se prvosledové jednotky (rota, praporek) zpravidla rozvíjejí do jedné až dvou bojových linií.

Bojová operace

Combat Operation

Opération de combat

Operace, ve které se proti sobě stojící strany snaží dosáhnout svých cílů bojem.

Bojová podpora

Combat Support

Appui tactique

Palebná podpora a operační činnost ve prospěch bojových prvků.

Bojová pohotovost

Combat Readiness

Disponibilité opérationnelle

Souhrn velitelských, personálních, organizačních a logistických opatření zabezpečující plánovitý a organizovaný přechod z mírového na válečný stav výběrovým způsobem nebo všeobecnou a částečnou mobilizací.

Stav, ve kterém jsou zařízení k dispozici pro bojovou činnost a vojska jsou způsobilá provádět bojovou činnost v dané jednotce.

Bojová sestava

Order of Battle (Battle Formation)

Ordre de bataille

Označení, bojová hodnota, struktura velení a rozmístění všech osob, jednotek a výzbroje jakékoliv vojenské organizace.

◆
Je to uskupení sil a prostředků jednotek (útvary, svazků) rozvinutých k vedení boje (k plnění bojových úkolů).

K vedení útoku a obrany v zaujímají jednotky (útvary, svazky) útočnou nebo obrannou bojovou sestavu. Bojová sestava musí odpovídat koncepci boje a zabezpečovat co nejmenší zranitelnost úderu nepřítele, jeho ničení v celé hloubce bojového úkolu, pružné a nepřetržité velení. Každá

bojová sestava zahrnuje bojové síly (prvky, prostředky) určené k ničení nepřítele palbou zbraňových systémů a úderem, síly (prvky, prostředky) bojové podpory určené k poskytování palebné podpory bojovým silám a k zabezpečení jejich činnosti a síly (prvky, prostředky) určené k velení a řízení boje.

Základ bojových sestav jednotek (útvárů, svazků) tvoří organické a posilové celky určené k ničení nepřítele a rozvinované do šířky a hloubky tak, aby bylo plně využito jejich bojové síly. Tyto celky působí v úzké součinnosti na přesně vymezených místech a vytvářejí stálé součásti (prvky) bojových sestav.

K těmto součástem (prvkům) patří:

- jednotky (útvary, svazky) prvního sledu;
- jednotky (útvary, svazky) druhého sledu nebo záloha velitele (jedna i více);
- uskupení druhů vojsk a zálohy.

Síla a složení jednotlivých součástí (prvků) bojových sestav závisí na místě a úkolu jednotky (útvary, svazku), situaci, možnostech jejich posílení a podpory, na terénu a dalších okolnostech.

Poznámka: Vzdušné síly při vedení bojové činnosti zaujímají obrannou nebo útočnou bojovou sestavu.

Obrannou bojovou sestavu zaujímá vojenské letectvo před vlétnutím nad nepřátelské území nebo při zjištění nebezpečí obrožení nad vlastním územím. Obranná bojová sestava musí zabezpečit vzájemnou podporu letadel v prostoru, který je obrožen činností nepřátelského stíhacího letectva a pozemních prostředků PVO.

Útočnou bojovou sestavu zaujímá vojenské letectvo před zahájením útoku na pozemní (námořní) nebo vzdušný cíl (zahájením vysazení, průzkumu atd.) Útočná bojová sestava musí zabezpečit efektivní a rychlé zničení (umlčení) pozemního nebo vzdušného cíle.

Bojová síla

Combat Power

Puissance de combat

Souhrn prostředků pro ničení a narušování, které může vojenská jednotka nebo útvar použít vůči nepříтели v daném čase.

◆
Bojovou sílu tvoří morální duch vojsk, jejich vycvičenost, organizace, kvalita velení a přidělené prostředky.

Bojová (bojové) tradice

Combat Tradition

Tradition de combat

Předchozí bojová činnost a události, jichž se svazek (útvár) zúčastnil a kladné hodnoty předávané z generace na generaci.

Bojové biologické látky

Biological Agents

Agents biologique

Patogenní mikroorganismy (bakterie, rickettsie, viry a jejich toxiny, jakož i jejich přenašeči), které vyvolávají onemocnění lidí, zvířat a rostlin nebo způsobují znehodnocení materiálu.

Bojové hlášení

Combat Report

Compte-rendu de combat

Ústní, písemná nebo elektronická informace o bojové situaci k určitému času a prostoru.

◆
Předávají ho podřízené stupně velení (podřízení velitelé) nadřízeným stupňům. Obvykle se v něm uvádějí informace o plnění stanoveného úkolu, o nepříteli, činnosti a stavu vlastních vojsk nebo o důležitých (ne-nadálých) změnách situace. Bojová hlášení mohou být lhůtní (ke stanovené době) a mimořádná (podle potřeby). Je užíván také termín situační hlášení.

Bojové možnosti

Combat Potential (Possibility)

Capacités de combat

Kvalitativní a kvantitativní ukazatelé schopností jednotek, útvarů a svazků plnit bojové úkoly s ohledem na jejich organizační struktury, naplně-

nost osobami, výzbrojí a technikou, úroveň vycvičenosti, geografické, povětrnostní a časové podmínky.

Bojové možnosti jsou tvořeny možnostmi průzkumu, palebnými možnostmi, možnostmi manévru a možnostmi systému velení.

Bojové nařízení

Initial order (Combat instruction)

Ordre initial

Způsob, kterým se stanovují úkoly podřízeným velitelům ke splnění opatření při přípravě a v průběhu boje.

Bojové nařízení je jeden z dokumentů pro velení vojskům. Je to zkrácená forma bojového rozkazu vydaného v případě potřeby písemně nebo ústně (v tom případě se zapisuje). Podepisuje ho velitel a náčelník štábu.

V bojovém nařízení se zpravidla uvádí: zprávy o nepříteli, bojový úkol jednotky (útvary), které je určeno, opatření nadřízeného velitele a doba pohotovosti. Podle potřeby mohou být uváděny i další údaje.

Poznámka: Viz také předběžná bojová nařízení (dílčí rozkazy).

Bojové předpisy (Předpisy pro bojovou činnost)

Combat Directives

Reglements de service en campagne

Interní normativní akty a interní pomůcky, které řeší místo a úlohu jednotek, útvarů a svazků v boji (bojových a dalších operacích) a činnostech s ním souvisejících, zásady přípravy a vedení boje silami a prostředky a jejich zabezpečení v boji, zásady přesunů a vedení jiných taktických činností.

Jsou určeny velitelům a štábům jednotek, útvarů a svazků mechanizovaného vojska i druhů vojsk a velitelům těch sil a prostředků, které mohou podporovat a zabezpečovat bojovou činnost jiných jednotek, útvarů a svazků

Všechna ustanovení bojových předpisů je nutno používat tvořivě v souladu s konkrétní situací.

Bojové úsilí

Combat Effort

Effort de combat

Bojová činnost vojsk, která se váže na určitý směr, objekt nebo prostor, vedená hlavními silami s cílem dosáhnout rozhodujícího úspěchu. Bojové úsilí se dosahuje převahou v palbě, silách a prostředcích, ale i jejich manévrem.

Bojové zajištění

Combat outpost (Combat Security)

Sûreté de combat (Avant-postes)

Ve všeobecném významu druh zajištění jednotek, útvarů a svazků ozbrojených sil.

V konkrétním významu jednotka v síle družstva až čtyři vysílaná od praporu na dohled před jeho bojovou sestavu. Vysílá se zpravidla v obraně. Úkolem bojového zajištění je zabezpečit zajišťované síly před nenadálým napadením a pozemním průzkumem nepřítel.

Bojový dokument

Combat Document

Document relatif aux opérations

Druh vojenské písemnosti týkající se plánování a vedení boje, přesunů, rozmístění mimo boj a dalších taktických činností.

Bojový rozkaz

Combat Order

Ordre en cours d'action

Dokument pro velení vojskům zpracováváný na taktickém stupni v závěru plánování boje.

Zpracovávají ho určení funkcionáři štábu na základě vybrané varianty bojové činnosti. Jeho obsah je stanoven bojovými předpisy AČR. Mohou se k němu přikládat i písemné a grafické přílohy. Bojový rozkaz je základním dokumentem, kterým velitel vydává (vyhlašuje) své rozhodnutí podřízeným a stanovuje jim bojové úkoly. Na stupni svazek – útvar se bojový

rozkaz vydává písemně, podepisuje ho velitel a náčelník štábu. Velitelé jednotek zpravidla vydávají bojový rozkaz ústně.

Bojový úkol

Mission

Mission

Jasně, stručně vyjádření úkolu a jeho cíle velením.

Je to jasně, stručně a výstižně formulovaný úkol, který má jednotka (útvár, svazek) splnit ve stanoveném čase a prostoru. Může být stanoven ústně, písemně i graficky. Vyžaduje-li to situace, nařízený velitel může stanovit i způsoby jeho plnění. Bojový úkol útvaru (svazku) má své obsahové, prostorové a časové vymezení.

V útoku je obsahem bojového úkolu konkrétní uskupení sil nepřítele, které má být zničeno, zajato, blokováno apod. v obraně se vždy bojový úkol útvaru (svazku) vztahuje ke konkrétnímu prostoru obrany, který se tak stává prostorem odpovědnosti za splnění úkolu.

Poznámka: Pojem „mission“ znamená také let (mise), tedy: „jedno nebo více letadel, které mají rozkaz splnit konkrétní úkol.“

Branná povinnost

Conscription

Obligation du service militaire

Povinnost státního občana České republiky připravovat se k obraně státu a osobně se účastnit plnění úkolů ozbrojených sil České republiky.

Branná povinnost zahrnuje odvodní povinnost, služební povinnost a další povinnosti stanovené branným zákonem.

Branný zákon

Defence Act

Loi de recrutement; loi sur la conscription

Právní norma, která upravuje obsah a rozsah branné povinnosti a její plnění.

Brigáda

Brigade

Brigade

Taktický svazek menší než divize a větší než prapor složený z jednoho nebo několika druhů vojsk a určený k plnění taktických úkolů.

Existují brigády mechanizované, tankové (obrněné), aeromobilní, vzdušné výsadkové, námořní pěchoty a druhů vojsk. Přídavné jméno vždy vyjadřuje charakter (převládající zastoupení organických celků druhů vojsk) a bojové určení dané brigády.

Budování míru

Peacebuilding

Consolidation de la paix

Mírová operace pro řešení základních příčin konfliktu a pro dlouhodobé zabezpečení potřeb obyvatelstva, která využívá vzájemně se doplňující diplomatické, civilní a v případě nutnosti vojenské prostředky. Tato mírová operace vyžaduje závazné a dlouhodobé vynakládání úsilí a může probíhat souběžně s jinými typy mírových operací.

Budování míru obsahuje činnosti ve prospěch politických, ekonomických, sociálních a vojenských opatření s cílem prosadit politické urovnání konfliktu. Jde o mechanismy pro rozpoznání a podporu struktur, které směřují k upevnění míru, posílení důvěryhodnosti, blahobytu a ekonomické obnovy. Často se stává, že jakmile je konflikt ukončen, pozornost mezinárodního společenství se přesouvá jinde, potom fáze operace budování míru nemá dostatek zdrojů a operace je ve slepé uličce. Budování míru proto vyžaduje závazek humanitárních a tvůrčích zdrojů k dlouhodobému politickému procesu.

C

Celodenní pochodový výkon

Daily March Performance

Journée de marche (Longueur d'étape)

Vzdálenost, kterou vojska překonají při přesunu (pochodu) během jednoho astronomického dne.

Velikost celodenního výkonu závisí na situaci, úkolu vojsk, délce proudů, schopnostech velitelů řídit proudy, na vycvičenosti řidičů, na technickém stavu vozidel, na počtu a stavu os přesunu, na počasí, denní a roční době a na organizaci a zabezpečení přesunu. Celodenní výkon může dosahovat: u smíšených proudů až 250 km, u automobilních proudů 300 km i více.

Centrum jaderného výbuchu

Actual Ground Zero

Point zéro réel

Bod ve vzduchu, na zemském povrchu, na vodě, pod zemí nebo pod vodou totožný se středem jaderného výbuchu.

Kromě termínu centrum výbuchu se užívá i výraz místo výbuchu.

Poznámka: Viz také epicentrum jaderného výbuchu.

Cíl (boje, operace)

Objective (of Battle, Operation)

Objectif(du combat, de l'opération)

Objekt, jehož zmocnění se bojovou činností má význam z taktického hlediska a jehož obsazení a udržení je důležité pro splnění rozhodnutí velitele.

Cíl boje je vždy volen s ohledem na sílu, složení, činnost a záměry nepřítele a s ohledem na sílu a složení (bojové možnosti) vlastních vojsk a obvykle spočívá:

- v odražení útoku určitého uskupení nepřítele;
- v udržení stanovených prostorů;
- ve vyřazení (zničení) živé síly a palebných prostředků nepřítele;
- v ovládnutí stanovených prostorů nebo objektů taktického (operačního) významu.

Ke splnění cíle boje (operace) se užívá i odpovídajících druhů boje (taktických činností).

Cíl (terč)

Target

Objectif

Územně vymezený prostor, komplex, zařízení nebo speciální jednotka předurčené pro přepadení, umlčení nebo zničení vojenskou silou.

Ve vojenském zpravodajství se používá pro označení území, prostoru, zařízení, instituce nebo osoby, proti kterým je zaměřena zpravodajská činnost.

U dělostřelectva vymezený a číselně označený prostor určený pro vedení palby.

Také pojem, který při provádění palebné podpory pozemním a námořním dělostřelectvem udává, že cíl byl zasažen (coup au but).

Podle své velikosti jsou rozeznávány jednotlivé a skupinové cíle.

Jednotlivý cíl je odděleně umístěná nebo se pohybující zbraň nebo technika s obsluhou, jako například kulomet, BVP, tank, letoun a další technika a zbraňové systémy.

Skupinový cíl je složen z řady jednotlivých cílů, např. minometná rota v palebném postavení, jednotka v prostoru rozmístění nebo v proudu ap. Pro dělostřelectvo je to vymezený a číselně označený prostor určený pro vedení palby.

Podle okamžitého umístění v prostoru se cíle dělí na pozemní, vzdušné, povrchové a podvodní. Podle vykonávaného pohybu jsou cíle pohyblivé a nepohyblivé (pevné).

Podle možnosti opravování palby jsou cíle pozorované nebo nepozorované.

Podle svého významu jsou cíle hlavní, záložní a doplňkové.

Kromě toho mohou být voleny i doplňkové cíle sloužící technickým potřebám střelby.

Poznámka: Pojem je uveden pro pochopení rozdílu mezi cílem operace (boje) a cílem ve smyslu objektu ničení.

Cílový prostor

Objective Area

Zone de l' objectif

Vymezený geografický prostor, v němž je umístěn objekt, který musí vojenské síly dobýt nebo kterého musí dosáhnout. Tento prostor je stanoven odpovědným orgánem s cílem umožnit velení a řízení.

Civilně-vojenská spolupráce

Civil-military Cooperation

Coopération civilo-militaire

Koordinace činnosti a spolupráce mezi veliteli NATO a civilními představiteli, včetně místního obyvatelstva a místních orgánů a rovněž mezinárodních, národních i nevládních organizací a agentur ve prospěch plněního úkolu.

Jsou to zdroje a opatření, která pomáhají navazovat a rozvíjet vztahy mezi veliteli NATO, národními vládami a civilním obyvatelstvem v oblasti, kde jsou nebo kam mají být rozmístěny vojenské síly NATO.

Civilní ochrana

Civil Defence

Protection civile

Mobilizace, organizace a řízení civilního obyvatelstva s cílem minimalizovat pasivními opatřeními dopady činnosti nepřítele na všechny oblasti života občanů.

V ČR je civilní ochrana součástí komplexní obrany státu. Je určena k ochraně civilního obyvatelstva před nebezpečím a k pomoci obyvatelstvu při odstraňování bezprostředních účinků krizových situací a mimořádných událostí a při vytváření nezbytných podmínek pro jejich přežití.

Zahrnuje komplex plánovaných a realizovaných organizačních, materiálních a technických opatření, která na sebe věcně, časově a místně navazují, a síly a prostředky určené k ochraně obyvatelstva a materiálních hodnot společnosti proti následkům vojenského (teroristického) napadení území státu nepřitelem a proti následkům živelních pohrom, velkých havárií a ekologických katastrof v době míru.

Poznámka: Civilní ochrana zabezpečuje výkon humanitárních úkolů, které jsou uvedené v článku 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních konfliktů majících ozbrojený charakter z 12. srpna 1949, přijatého v Ženevě dne 8. června 1977, publikovaný sdělením FMZV č. 168/1991 Sb.

Civilní nouzové plánování

Civil Emergency Planning

Plans civils d'urgence

Souhrn preventivních opatření k dosažení co nejlepší připravenosti civilního sektoru na všechny druhy krizí.

Obsahem je plánování opatření k zajištění ochrany vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, ochrany obyvatelstva, ochrany ekonomiky, trvalé funkčnosti státní správy, přijatelné úrovně společenské a hospodářské činnosti státu a obyvatelstva (patří sem jak opatření sloužící pro boj proti přírodním i technologickým katastrofám a tedy pro ochranu postiženého obyvatelstva, majetku a životního prostředí, tak i příprava organizace přechodu z mírového stavu do nouzového stavu, stavu ohrožení nebo válečného stavu, a zajištění nepřetržité činnosti vládní moci a přijatelné formy společenského a hospodářského života při válečném konfliktu).

Účelem tedy je zabránit katastrofám způsobených člověkem, zmírňovat působení a účinky přírodních katastrof a přitom chránit obyvatelstvo postižené části nebo celého území státu, jeho národní majetek a životní prostředí.

Ve vojenských konfliktech zvyšuje civilní nouzové plánování schopnost státu odstrašovat potenciální agresory tím, že zajišťuje nepřetržitou činnost vládní moci, orgánů řízení a přijatelnou formu společenského a hospodářského života.

Opatření dále zaručují a umožňují organizovaný přechod z mírového stavu do nouzového stavu nebo stavu ohrožení. k tomu je nutná spolupráce mezi civilními a vojenskými složkami.

Civilní zdroje

Civil Resources

Les ressources civiles

Zdroje lidského, výrobního, infrastrukturálního, přírodního a finančního potenciálu, které je stát schopen a ochoten vyčlenit na zajištění své bezpečnosti.

Cvičení

Exercise

Exercice

Činnost vojsk v terénu nebo simulovaná válečná činnost zahrnující plánování, přípravu a provedení. Uskutečňují se za účelem procvičení a hodnocení. Může se jednat o cvičení společná (mnohonárodní), smíšená (více druhů sil) nebo jednotlivých druhů ozbrojených sil v závislosti na organizačních stupních, které se cvičení účastní.

Druhy cvičení:

- cvičení s vojsky;
- velitelsko-štábní cvičení;
- cvičení na mapách;
- cvičení na počítačích.
- cvičení na mapách

Poznámka: Ve spojeneckých publikacích je cvičení také pojmenováno jako Field Exercise (Exercice de combat r simple action) a je tím chápáno cvičení prováděné v poli v podmínkách simulované války, ve které jsou na jedné straně skutečné jednotky a výzbroj, ale jednotky a výzbroj na druhé straně mohou být imaginární nebo značkové.

Poznámka: Viz také cvičení na mapách, cvičení na počítačích, cvičení s vojsky, velitelsko-štábní cvičení.

Cvičení na mapách

Map Exercise

Exercice sur cartes

Cvičení prováděné na mapách k procvičení a sladění činnosti velitelů a štábů při plánování a vedení operace.

Je jednou ze základních metod přípravy, které mohou velitelé využívat k přípravě svých štábů a podřízených velitelů.

Cvičení na mapách (MAPEX) může být prováděno ve vojenských objektech (na učebnách, speciálních pracovištích) i v terénu za využití minimálního množství techniky a materiálu jako jednostupňové i vícestupňové.

Tato metoda je z hlediska nákladovosti velmi efektivní.

Cvičení na počítačích

Computer-Assisted Exercise

Exercice assisté par ordinateur

Cvičení prováděné s využitím výpočetní techniky.

Je metodou přípravy velitelů a štábů taktických stupňů velení (rota, prapor, brigáda).

Cvičení na počítačích (CAX) je prováděno v upravených objektech (halách, speciálních učebnách) na programově vybavené výpočetní technice. Vyžaduje i zvláštní přípravu řídicího štábu a cvičících.

V AČR je k tomuto účelu vybudováno Centrum simulačních a trenažerových technologií.

Cvičení s vojsky

Live Exercise (Field Training Exercise)

Exercice avec les troupes (Exercice réel sur le terrain)

Cvičení za účasti reálných jednotek, útvarů a svazků.

Vyšší metoda praktické (bojové) přípravy velitelů, štábů a vojsk k přípravě a vedení operace. Je komplexní metodou přípravy, v níž se veškeré činnosti přibližují činnostem ve skutečné operace.

Cílem tohoto cvičení je:

- prohloubit umění velitelů a štábů velet vojskům za podmínek blízkých podmínkám při přípravě a v průběhu operace;
- zdokonalit součinnost jednotek a útvarů různých druhů vojsk a dosáhnout bojovou sladěností i uvnitř jednotek (útvary).

Č

Čára bezpečnostní vzdálenosti

Safe Distance Line

Ligne de distance de sécurité

Čára vymezuje nejmenší vzdálenost, na jakou se mohou přiblížit vlastní vojska k prostorům, do kterých jsou vedeny údery letectva, palba dělostřelectva a ostatních zbraní nebo k prostorům vystaveným účinkům trhavin, aniž by byla ohrožena.

Poznámka: v podmínkách použití jaderných zbraní se také používá pojem „jaderná bezpečnostní čára (nuclear safety line / ligne de sécurité nucléaire)“.

Čára dotyku

Line of Contact

Ligne de contact

Čára v terénu, na níž může dojít, nebo již došlo ke střetnutí s nepřítelem (na níž je udržován bojový dotyk s nepřítelem).

Čára hlášení

Report Line

Ligne de compte rendu

Čára, po jejímž dosažení se musí jednotky hlásit nadřízenému.

Čára koordinace palebné podpory

Fire Support Coordination Line

Ligne de coordination des feux d'appui

Čára, která je stanovena v rámci přiděleného prostoru bojové činnosti velitelem pozemních nebo obojživelných (vyloďovacích) sil za účelem vymezení požadavků na koordinaci paleb vedených jinými složkami sil, které mohou ovlivnit plánovanou a probíhající bojovou činnost.

Čára koordinace palebné podpory platí pro vedení paleb leteckými, pozemními nebo námořními zbraněmi s využitím jakéhokoliv druhu munice proti pozemním nebo povrchovým cílům. Její vytvoření musí být sladěno s příslušnými veliteli a se všemi podpůrnými složkami.

Útoky na povrchové nebo pozemní cíle v blízkosti čáry koordinace palebné podpory musí být vedeny se souhlasem nebo s povolením velitele daných pozemních nebo vyloďovacích jednotek. Kromě mimořádných případů musí velitelé jednotek útočících na cíle za čarou koordinace palebné podpory postupovat v těsné součinnosti se všemi veliteli tak, aby se zabránilo střelbě do vlastních řad a aby se sladilo dosažení společných cílů.

Poznámka: Povrchový cíl je takový cíl, který se nachází na hladině pobřežních nebo vnitrozemských vodních ploch v rámci stanovené oblasti bojové činnosti.

Čára přechodu ke zteči (čára zteče)

Line of Assault (Line of Attack)

Ligne d'assaut

Předem stanovená a v terénu pomocí terénních předmětů přesně vymezená čára, z níž tankové a mechanizované jednotky (útvary) ve stanovený čas a v určených bojových sestavách (popř. i předbojových) zahajují boj na předním okraji obrany nepřítele.

Čára (čáry) rozvinování

Line of Development

Ligne de déploiement

Předem stanovená a pomocí terénních předmětů přesně vymezená čára (čáry), na níž mechanizované svazky a útvary zahajují rozvinování ze

sestav pro přesun nebo pochodových sestav do předbojových nebo bojových sestav.

Při útoku po přesunu z hloubky se obvykle určují čáry rozvinování do rotních a četových proudů, které slouží ke sladěnému a plynulému rozvinutí vojsk do bojové sestavy. Přesunuje-li se brigáda po jedné ose přesunu, určuje se i čára rozvinování do praporečnických proudů.

Čára sesednutí

Line of Dismounting

Ligne de descente

Předem stanovená a pomocí terénních předmětů vymezená čára, na níž jednotky sesedají z bojových vozidel, obrněných transportérů nebo automobilů, aby pokračovaly v postupu (v boji) pěšky.

Čára zahájení palby

Open Fire Line

Ligne de déclenchement du tir (Ligne d'ouverture de feu)

Čára stanovená před sestavou vlastních jednotek v obraně proto, že po jejím překročení nepřítelem na něj jednotky zahájí palbu.

Při taktických cvičeních s bojovou střelbou nebo při bojových střelbách se čára zahájení palby určuje z bezpečnostních důvodů. v terénu musí být přesně určena podle dobře viditelných předmětů. Po jejím překročení mohou jednotky zahájit palbu ostrými náboji.

Čára zastavení palby

Cease Fire Line

Ligne de cessez-le-feu (Ligne de cessation du feu)

Přesně vymezená čára v terénu, od níž platí zákaz vedení palby, protože by byla ohrožena bezpečnost vlastních jednotek prvního sledu.

Čas - označení dnů a hodin

Designation of Days and Hours

Désignation des jours et des heures

Níže uvedená označení mají následující význam:

- D-day/den D, tj. den, kdy je nebo má být zahájena operace. Může to být zahájení nepřátelských akcí nebo jakékoliv jiné činnosti;
- E-day/den E, tj. den, kdy je zahájeno cvičení NATO;
- G-day/den G, tj. den, kdy je vydán rozkaz, zpravidla k rozmístění národní jednotky;

Poznámka: Ke dni G se vztahují ve vztahu k určení času ještě další dva pojmy: Víř. Požadované datum velitele, Nejzazší datum příjezdu.

- K-day/den K, tj. den, kdy je nebo má být zaveden systém konvojů na každé konkrétní trase konvoje;
- M-day/den M, tj. den, kdy je nebo má být zahájena mobilizace;
- H-hour/hodina H, tj. konkrétní čas, kdy je nebo má být zahájena operace nebo cvičení (tento termín se používá také jako odkaz na označení dnů / hodin před nebo po události).

Poznámka: v AČR jsou také používány pojmy:

- „astronomický čas“ (světový čas), tj. střední sluneční čas greenwickského poledníku, který je jednoduchým způsobem vztažen na pásmové časy (časová pásma);
- „středoevropský čas“, tj. střední sluneční čas poledníku 15° východně od Greenwiche; je to jeden z pásmových časů používaný v České republice a většině evropských států a je o 1 hodinu napřed proti astronomickému (světovému) času;
- „operační čas“, tj. čas určený řídicím cvičení pro konkrétní cvičení nebo jeho jednotlivé etapy, který je zpravidla jiný, než astronomický čas a je uveden v námětu pro cvičení; přechod od jednoho operačního času ke druhému je nazýván operačním skokem;
- „čas C“, tj. čas, kdy prvosledové jednotky útočících vojsk překročí přední okraj vojsk v obraně.

Částečná dekontaminace

Partial Decontamination

Décontamination partielle

Jeden z druhů dekontaminace. Uskutečňuje ji jednotlivec nebo jednotka. Omezuje se na dekontaminaci určité části výzbroje, jiného materiálu a pracoviště.

Jejím cílem je na co nejmenší míru omezit styk se škodlivinou, její další šíření a umožnit pokračování bojové činnosti. Může rovněž zahrnovat dekontaminaci jednotlivců, která jde nad rámec okamžité dekontaminace,

dekontaminaci materiálu a zásob nezbytných pro splnění úkolu a omezených úseků terénu.

Čelní pronásledování

Frontal Pursuit

Poursuite de front

Způsob pronásledování ustupujícího nepřítele, při kterém vlastní pronásledující jednotky (útvary, svazky) postupují bezprostředně za ustupujícím (odcházejícím) nepřítelem po cestách (směrech) jeho ústupu (odchodu).

Čelní útok

Frontal Attack

Attaque de front

Útočný manévr, při kterém je hlavní činnost vedena proti čelu vojsk nepřítele.

Četa

Platoon

Section (Peloton)

Malá taktická jednotka s pevnou organizační strukturou tvořenou z družstev, osádek nebo obsluh.

Organizačně je začleněna do roty (baterie), výjimečně může být i samostatná. Podle svého určení a druhu výzbroje může být mechanizovaná, tanková, ženijní, chemická, dopravní a dalších druhů vojsk.

D

Další úkol

Further Objective

Mission secondaire

Část bojového úkolu v útoku, kterou je nutno splnit po splnění bližšího úkolu. (Termín užívaný v AČR).

◆
Obdobně jako bližší úkol má přesně stanovený obsah (obsahem je rovněž živá síla a palebné prostředky nepřítele, které mají být zničeny) a je vymezen spojnici (čarou) terénních předmětů a zpravidla i časově limitován.

Stanovuje se útvarům a svazkům.

Dávka (absorbovaná dávka)

Exposure dose (Absorbed Dose)

Dose absorbée

Dozimetrická veličina, která charakterizuje účinek ionizujícího záření na látku. Definuje se jako podíl střední absorbované energie ionizujícího záření v elementu látky a hmotnosti tohoto elementu. Není-li tato látka uvedena, míní se jí tkáň.

◆
Veličina dávka se používá především ve vztahu k deterministickým účinkům ionizujícího záření. Jednotkou je gray [Gy].

Dříve používanou jednotkou byl rad. Platí vztah $1 \text{ rad} = 0,01 \text{ Gy} = 1 \text{ cGy}$.

Pro odlišení mezi dávkou toxické chemické látky a dávkou způsobenou ionizujícím zářením se ve vojenství používá výraz dávka ozáření

Dávka toxické chemické látky

Chemical Dose

Dose chimique

Celkové množství toxické chemické látky, které se dostalo do těla.

Decentralizované řízení

Decentralized Control

Contrôle décentralisé

Je používán způsob řízení bojové činnosti (palebného působení) aktivních prostředků, při kterém vyšší stupeň velení monitoruje činnosti jednotek. a přímé přidělování cílů jednotkám provádí pouze v případech, kdy je nutné zajistit správné rozdělení paleb a případně zabránit postřelování vlastního cíle.

Defoliant

Defoliating Agent

Agent défoliant

Chemická látka, která způsobuje předčasné opadání listů stromů, křovin a jiných rostlin.

Defoliační operace

Defoliant Operation

Opération de défoliation

Použití defoliantů v oblastech s vegetací s cílem vytvořit podmínky pro vojenské operace.

Dekontaminace

Decontamination

Décontamination

Postup, při němž se odstraňují nebo zneškodňují toxické chemické látky a bojové biologické látky nebo odstraňují radioaktivní látky z povrchu těla osob, výzbroje, jiného materiálu, objektů a terénu. Tvoří součást chemického zabezpečení.

Dekontaminace se dělí na:

- okamžitou, částečnou a úplnou (operačního hlediska);
- dezaktivaci, dezinfekci a detoxikaci/odmoření (podle použitých dekontaminačních látek a postupů);
- hrubou očistu, vlastní dekontaminaci dekontaminační směsí a zpravidla i následný oplach nekontaminovanou vodou (podle použitých dekontaminačních látek a postupů).

Zvláštním případem je dekontaminace umožňující uvedení techniky do mírového používání tak, aby splňovala hygienické normy.

Poznámka: Dříve se používal pro dekontaminaci pojem speciální očista.

Dekontaminační místo

Decontamination Station

Poste de décontamination

Vybraný úsek terénu nebo vhodné objekty určené k uskutečnění úplné dekontaminace.

Místo se zpravidla rozvíjí v nekontaminovaném prostoru. Obsahuje obvykle kontrolní a rozřídovací stanoviště, plochu pro dekontaminaci výzbroje a dopravních prostředků a podle potřeby i plochu pro dekontaminaci osob. Rozděluje se na čistou část a nečistou část.

Poznámka: Dříve se používal název místo speciální očisty.

Demonstrace síly

Demonstration of Force

Démonstration des forces

Útok nebo ukázka síly na frontě, kde se nepředpokládá rozhodující činnost, s cílem oklamat nepřítele.

V době zhoršující se bezpečnostní situace může jít o činnost ozbrojených sil demonstrující věrohodnou schopnost a odhodlání bránit národní zájmy a prosadit politické cíle všemi prostředky.

Detoxikace (odmoření)

Detoxication

Détoxication

Chemický rozklad toxických látek nebo jejich odstraňování z kontaminovaných povrchů.

Cílem detoxikace je snížení kontaminace na fyziologicky únosnou míru. Je součástí dekontaminace.

Dezaktivace

Deactivation

Désactivation

Odstraňování radioaktivních látek z povrchu těla osob, výzbroje, jiného materiálu, objektů a terénu.

K dezaktivaci se používají dezaktivací směsi. Je součástí dekontaminace.

Dezinfekce

Disinfection

Désinfection

Potlačení rozmnožování nebo zničení patogenních mikroorganismů na předmětech, povrchu těla osob a ve vnějším prostředí (ve vodě, vzduchu apod.) a v infekčním materiálu pomocí dezinfekčních látek a postupů.

Cílem dezinfekce je učinit infikované objekty (vnější prostředí) neinfekčními. Je součástí dekontaminace.

Dezinformování

Desinformation

Désinformation

Úmyslné cílevědomé zkreslování různých údajů a vytváření nesprávných údajů a činností mající za cíl oklamat nepřítele.

Aby dezinformování bylo věrohodné, musí současně s klamnými a zkreslenými údaji obsahovat i některé nepodstatné pravdivé údaje.

Dělostřelecká podpora

Artillery Support

Appui d'artillerie

Součást palebné podpory boje vševojskových jednotek, útvarů a svazků, ve které dělostřelectvo vyřazuje cíle dělostřeleckými palbami.

Dělostřelecká příprava

Artillery Preparation

Préparation d'artillerie

Plánované palby vedené na obranná postavení nepřítele a jiné důležité prvky jeho obrany před zahájením útoku nebo protiútoků vlastních vojsk.

Cílem dělostřelecké přípravy je snížit bojové možnosti nepřítele a vytvářet podmínky pro rozvíjení vlastních vojsk do bojových sestav.

Dělostřelecký doprovod útoku

Artillery Conduct of the Attack

Accompagnement d'artillerie pour l'attaque

Součást palebného doprovodu útoku. Obvykle plynule navazuje na dělostřeleckou přípravu.

Vede se do celé hloubky útoku. Dělí se na dvě etapy: dělostřelecký doprovod zteče a dělostřelecký doprovod boje v hloubce obrany nepřítele.

V dělostřeleckém doprovodu zteče dělostřelectvo určené k přímé palebné podpoře provádí palebnou zteč a vyřazuje jiné důležité cíle. Uskutečňuje se do hloubky prvosledových rot (praporů).

V dělostřeleckém doprovodu útoku v hloubce obrany nepřítele dělostřelectvo určené k přímé palebné podpoře uskutečňuje palby na vyžádání velitelů rot a praporů. Dělostřelectvo určené k všeobecné palebné podpoře zpravidla vede protibaterijní palebnou činnost, umlčuje nepřátelskou protivzdušnou obranu a systémy velení nepřítele.

Dělostřelectvo

Artillery

Artillerie

Druh vojska. Je určeno k palebné podpoře boje s pozemním nepřítelem.

Podílí se i na jiných úkolech palebného ničení nepřítele a na neletálním palebném působení. Tvoří je orgány řízení dělostřelectva, dělostřelecké útvary a jednotky a výcviková zařízení dělostřelectva.

Podle organizačního začlenění se dělí na praporeční, brigádní a divizní dělostřelectvo.

Dělostřelectvo pro plnění úkolů přímé palebné podpory

Direct Support Artillery

Artillerie d'appui direct

Dělostřelectvo podporující útvary a jednotky bojující v dotyku s nepřítelem.

Jde o organické a posilové dělostřelectvo vševojskových svazků a útvarů a je řízené vševojskovými veliteli, v jejichž prospěch je přímá palebná podpora vedena.

Dělostřelectvo pro plnění úkolů všeobecné palebné podpory

General Support Artillery

Artillerie d'appui direct

Dělostřelectvo podporující bojující vojska jako celek.

Jsou to zpravidla organické útvary vševojskových svazků a jsou řízené dělostřeleckými veliteli na základě bojového rozkazu jejich nadřízeného velitele.

Dílčí rozkaz

Fragmentary Order

Ordre simplifié

Zkrácená forma bojového rozkazu vydaného v případě potřeby, která eliminuje nutnost přeformulování informací obsažených v základním bojovém rozkazu. Může být vydán po částech.

Divize

Division

Division

Taktický svazek s následujícími charakteristikami:

- hlavní organizační stupeň soustřeďující nezbytné druhy vojsk a služeb pro vedení boje; je větší než pluk nebo brigáda a menší než sbor;

Doba pro dosažení pohotovosti

- určitý počet námořních plavidel podobného typu, seskupených pro operační a administrativní velení nebo taktická jednotka letky námořního letectva, skládající se ze dvou nebo více rojů;
- letecká divize je letecké uskupení vytvořené pro vedení vzdušného boje, které se obvykle skládá ze dvou a více letek s příslušnými jednotkami služeb; bojové letky letecké divize se budou obvykle skládat z jednotek podobného typu.

Podle převládajícího druhu vojska jsou divize mechanizované, tankové, motorizované, vzdušně výsadkové a divize druhů vojsk.

Poznámka: v organizační struktuře AČR je nejvyšším organizačním stupněm brigáda. Při ozbrojeném konfliktu takového rozsahu, kdy bude obrožena srchovanost a územní celistvost ČR, bude vytvořeno divizního úkolového uskupení s jádrem tvořeným mechanizovanou divizí.

Doba pro dosažení pohotovosti

Readiness Time

Délai de préparation

Doba, za kterou může být jednotka připravena plnit úkoly, pro které byla vytvořena, vybavena a vycvičena. Tato doba se posuzuje a určuje ukazateli aktuálního stavu osob, bojové techniky a stupně vycvičenosti jednotky. Nezahrnuje žádné přechodné období.

Doba průjezdu

Pass Time

Durée d'écoulement

Při silničním přesunu čas, který uplyne mezi průjezdem prvního a posledního vozidla proudy daným místem.

Je to doba, kterou potřebuje proud vozidel k projetí určitého místa na ose přesunu měřená mezi čelem a zádí proudy.

Dočasné přidělení*Allotment**Détachement pour emploi*

Dočasná změna v přidělení jednotek a útvarů ozbrojených sil mezi podřízená velitelství. Oprávnění k dočasnému přidělení má velitel operačního stupně.

Doktrína*Doctrine**Doctrine*

Základní principy, podle kterých se řídí činnost ozbrojených sil při plnění úkolů. Jsou závazné, ale v praxi vyžadují uvážlivost.

Doktrína tvoří obsahový rámec pro soustavu návazných interních normativních aktů resortu obrany a pomůcek určených při přípravu a vedení vojenských operací.

Doktrína a návazné dokumenty tvoří doktrinální soustavu, mají hierarchické uspořádání a jsou vzájemně obsahově i formálně sladěné. Doktrinální soustava je rovněž základem pro vzdělávání a výcvik příslušníků ozbrojených sil.

Doktrína vyjadřuje základní principy činnosti vojsk ve všech druzích operací, kterých se mohou zúčastnit nebo vést samostatně. Popisuje způsob činnosti vojsk v celém spektru operací NATO, operací řízených Evropskou unií, případně operací OSN. Řeší rovněž zásady činnosti při záchranných a asistenčních operacích v rámci systému krizového řízení nebo v rámci integrovaného záchranného systému.

Doktrína AČR*Doctrine of the Armed Forces of the Czech Republic**Doctrine de l'Armée de la République Tchèque*

Doktrína Armády České republiky je soustavou základních zásad, podle kterých se řídí činnost sil a vojsk AČR při naplňování vojensko – politických ambicí ČR. Je pro příslušníky AČR závazná, ale v praxi vyžaduje tvůrčí uplatnění.

Doktrína AČR je vyjádřením vojenského myšlení ČR a představuje souhrn názorů na současnou a budoucí činnost sil AČR ve vojenských operacích. Obsah doktríny AČR musí vycházet z reálných bojových schopností vojsk AČR a zároveň musí být motivující pro jejich další rozvoj a výcvik.

Vzájemná nadřazenost a návaznost doktrín a dalších návazných dokumentů doktrinální soustavy AČR je následující:

- Doktrína Armády České republiky je základní doktrínou resortu obrany, vytváří podmínky a objasňuje východiska pro rozpracování doktrín 1. stupně a schvaluje ji náčelník GŠ AČR;
- doktríny 1. stupně uceleně rozpracovávají Doktrínu AČR a související spojenecké publikace pro přípravu a vedení jednotlivých druhů možných operací, vytváří podmínky pro tvorbu doktrín 2. stupně; zadává a schvaluje je náčelník GŠ AČR;
- doktríny 2. stupně rozpracovávají zásady činnosti jednotlivých druhů vojsk (výcvikové předpisy a pomůcky), v jejich názvu se pojem „Doktrína“ již nepoužívá a označují se značkou podle zásad předpisu Vševojsk-15-1; zadává a schvaluje je náčelník GŠ AČR;
- doktríny 3. stupně tvoří předpisy a pomůcky vplývající z doktrín 1. a 2. stupně a platí pro dílčí funkční oblasti činnosti vojsk; zadává a schvaluje je náčelník GŠ AČR nebo funkcionář jím pověřený.

Doprava

Transport

Transport

Zabezpečený přesun vojsk a (nebo) materiálu.

Obecný termín používaný ve spojení s různými druhy dopravních prostředků, podle kterých se pak nazývá.

Doprava je významným prvkem veškerých operací. z hlediska použitých prostředků se člení na dopravu pozemní (silniční, železniční a vodní - říční a námořní), vzdušnou a potrubní, z hlediska území na vnitrostátní a mezinárodní.

Pod pojmem „vojenská doprava“ se rozumí souhrn činností dopravních a dopravu zabezpečujících orgánů a složek uskutečňovaných za účelem

zabezpečení přepravních požadavků národních a spojeneckých ozbrojených sil a operační přípravy komunikací.

Dosažitelnost sil (dostupnost)

Availability of forces

Disponibilité des force

Schopnost ozbrojených sil být připraveny v případě potřeby ve stanoveném čase a prostoru zahájit plnění operačních (bojových) úkolů.

Znamená to, že potřebné síly jsou organizačně postaveny, vyzbrojeny, vybaveny technikou a materiálem a velitelé, štáby a jednotky jsou vycvičeny a sladěny.

Poznámka: Viz také bojeschopnost, pobotovost.

Dotyk (bojový)

Contact (Touch)

Contact actif

Postavení vlastních vojsk a vojsk nepřítele umožňující vzájemné pozorování a postřelování.

K přímému dotyku dochází za situace, kdy se k sobě bojující strany přiblíží na účinný dostřel ručních zbraní.

Dozimetrická a chemická kontrola

Dosimetric and chemical monitoring (Dose Control)

Contrôle dosimétrique et chimique

Zjišťování stupně radioaktivní kontaminace ovzduší, osob, výzbroje, stavebních objektů, potravin, vody a dalšího materiálu, zjišťování kontaminace toxickými chemickými látkami a kontrola (zjišťování) ozáření osob.

Je součástí monitorování radiační a chemické situace. Cílem dozimetrické a chemické kontroly je získat údaje pro hodnocení bojeschopnosti útvarů (jednotek a zařízení) po ozáření a kontaminaci, určit rozsah a způsob jejich dekontaminace a ověřit její účinnost.

Dráždivé látky

Irritating Agents

Gas irritant

Skupina otravných látek, které způsobují slzení nebo dráždí horní cesty dýchací.

Představiteli jsou látka CS, látka CR a chloracetofenon. Některé dráždivé otravné látky se zařazují do skupiny látek používaných k zajištění pořádku a bezpečnosti.

Druh jaderného výbuchu

Type of Nuclear Burst

Type d'explosion nucléaire

Jaderný výbuch rozlišený podle výšky (hloubky) nad (pod) zemským povrchem a podle prostředí, ve kterém probíhá.

Rozlišují se následující druhy jaderného výbuchu:

- vzdušný jaderný výbuch (Nuclear Airburst / Explosion nucléaire aérienne) je výbuch jaderné zbraně ve vzduchu ve výšce větší, než je maximální poloměr její ohnivé koule;
- pozemní jaderný výbuch (Nuclear Surface Burst / Explosion nucléaire de surface) je výbuch jaderné zbraně na povrchu země, na vodní hladině nebo nad povrchem ve výšce, která je menší než maximální poloměr ohnivé koule;
- podzemní jaderný výbuch (Nuclear Underground Burst / Explosion nucléaire souterraine) je výbuch jaderné zbraně, jehož epicentrum se nachází pod povrchem země;
- podvodní jaderný výbuch (Nuclear Underwater Burst / Explosion nucléaire sous-marine) je výbuch jaderné zbraně, jehož epicentrum se nachází pod vodní hladinou.

Druh sil AČR

Service of the Armed Forces of the Czech Republic

Service de l'Armée de la République Tchèque

Druhy sil jsou hlavní součástí Armády České republiky. Jsou jejím hlavním bojovým potenciálem.

◆
Druhy sil tvoří:

- svazky a útvary pozemních sil;
- svazky a útvary vzdušných sil.

Druhy vojsk AČR

Army Branches of the Armed Forces of the Czech Republic
Specialité d'arme de l'Armée de la République Tchèque

Druhy vojsk jsou jednotlivé součásti druhů sil AČR vyzbrojené určitým druhem výzbroje a určené k vedení nebo zabezpečení bojové činnosti.

◆
Vojenskou operaci zpravidla nevede jednotlivý druh vojska samostatně, ale společně s jinými druhy vojsk (viz společné operace).

Druhem vojska u pozemních sil je mechanizované vojsko, dělostřelectvo, protiletadlové vojsko, vojskové (vrtulníkové) letectvo, ženijní vojsko, chemické vojsko, spojovací vojsko, speciální a zabezpečovací vojsko.

Druhem vojska u vzdušných sil AČR je vojenské letectvo a protiletadlové raketové vojsko.

Druhý sled

Second Echelon
Second échelon (Echelon d'appui)

Část bojové (operační) sestavy útvarů a svazků určená ke zvýšení odolnosti a aktivity obrany a ke stupňování síly úderu v průběhu útoku.

Dusivé látky

Choking Agents
Gaz suffocant

Skupina otravných látek s dusivými účinky. Do organismu se dostávají dýchacím ústrojím. Způsobují edém plic, jehož výsledkem je úplná zástava dýchání.

◆
Patří mezi ně zejména fosgen a difosgen.

E

Ekologie

Ecology

Écologie

Věda o vztazích organismů k prostředí a o vztazích mezi organismy v určitém prostředí.

Ekologická bezpečnost (bezpečnost životního prostředí)

Environmental Security

Sécurité environnementale

Stav, kdy lidská společnost a ekologický systém na sebe vzájemně působí trvale udržitelným způsobem, jednotlivci mají dostatečný přístup ke všem přírodním zdrojům a existují mechanismy na zvládnání krizí a konfliktů přímo či nepřímo spojených s životním prostředím. v tomto stavu jsou minimalizovány hrozby spojené s životním prostředím a způsobené přírodními nebo společností vyvolanými procesy (popř. jejich kombinací), ať už záměrně, nahodile nebo následkem nehody. Tyto hrozby mohou zapříčinit nebo zhoršovat již existující sociální napětí nebo ozbrojený konflikt. Absolutní většina z nich navíc nerespektuje státní hranice a často může působit globálně.

Poznámka: v současné době je souvislosti s pojem ekologická bezpečnost často používán pojem environmentální.

Ekonomická bezpečnost

Economic Security

Sécurité économique

Stav, ve kterém ekonomika objektu, jehož bezpečnost má být zajištěna (národního státu, seskupení států apod.), není ohrožena hrozbami, které výrazně snižují nebo by mohly snížit její výkonnost potřebnou k zajištění obranných i dalších bezpečnostních schopností, sociálního smíru a konkurenceschopnosti objektu i jeho jednotlivých složek (tj. především jednotlivých firem) na vnitřních i vnějších trzích.

Ekologická válka

Ecological Warfare

Guerre écologique

Válka vedená s úmyslem způsobit rozsáhlé, dlouhodobé nebo vážné škody na životním prostředí a tím ohrozit zdraví a životy obyvatelstva.

Elektromagnetická koexistence (společný výskyt)

Electromagnetic Coexistence

Coexistence électromagnétique

Schopnost zařízení, systému či přístroje vykazovat správnou činnost i v prostředí, v němž působí jiné zdroje elektromagnetických signálů (přírodní či umělé) a naopak svou vlastní „elektromagnetickou činností“ nepřipustně neovlivňovat své okolí, tj. nevyzařovat signály, jež by byly rušivé pro jiná zařízení.

Elektromagnetické rušení (interference)

Electromagnetic Interference

Interférence électromagnétique

Proces, při kterém se signál, generovaný zdrojem rušení, přenáší prostřednictvím elektromagnetické vazby do rušených systémů. Elektromagnetické rušení se zabývá především identifikací zdrojů rušení, popisem a měřením rušivých signálů a identifikací parazitních přenosových cest.

Elektromagnetické rušení (úmyslné nebo neúmyslné) vzniká překrytím (superpozicí) několika vlnění stejného druhu a přerušuje, blokuje nebo jinak znehodnocuje nebo omezuje efektivní výkon elektronického nebo elektrického zařízení.

Elektromagnetický impuls

Electromagnetic Pulse

Impulsion électromagnétique

Krátkodobá změna elektromagnetického rušivého signálu s následným rychlým návratem k výchozí hodnotě intenzity elektromagnetického pole.

Rozlišujeme elektromagnetické impulsy:

- přirozené, například impulsy vznikající působením blesku (LEMP - Lighting Elektromagnetic Pulse);
- umělé, například impulsy vznikající při jaderném výbuchu (NEMP - Nuclear Elektromagnetic Pulse) nebo uměle generované impulsy za účelem narušení činnosti elektronických zařízení nepřítele (WEMD - Weapons of Mass Destruction).

Poznámka: v současnosti probíhá vývoj bojových zařízení generujících elektromagnetický impuls bez jaderných výbuchů.

Elektronická neutralizace

Electronic Neutralisation

Neutralisation électronique

Záměrné využití elektromagnetické energie s cílem buď dočasně nebo trvale poškodit elektronických systémů nepřítele (technické prostředky, které pracují výhradně v oblasti elektromagnetického spektra).

Elektronická neutralizace je součást elektronického působení.

Elektronická ochrana

Electronic Protection

Protection électronique

Součást elektronického boje zahrnující opatření vedoucí k zajištění účinného a efektivního využití elektromagnetického spektra vlastními vojsky navzdory elektromagnetického působení protivníka.

Existují dvě dílčí součásti elektronické ochrany: aktivní a pasivní.

Elektronická podpora

Electronic Support

Appui électronique

Součást elektronického boje zahrnující činnosti za účelem vyhledání, zachycení a identifikace elektromagnetického vyzařování a upřesnění jeho zdroje s cílem okamžitě rozpoznat hrozící nebezpečí. Poskytuje zdroje

informací nezbytných k okamžitému rozhodnutí týkajícího se elektronických protiopatření, ochranných opatření a dalších tatických činností.

Součástí elektronické podpory je: radiový průzkum, radiotechnický průzkum, radiolokační průzkum a optoelektronický průzkum.

Elektronické působení

Electronic Countermeasures

Contre-mesures électroniques

Součástí elektronického boje zahrnující aktivity uskutečněné za použití elektromagnetické energie s cílem prevence nebo redukce možnosti protivníka efektivně využít elektromagnetické spektrum.

Podle vyzařovaného výkonu se dělí na:

- elektronické rušení;
- elektronické klamání;
- elektronickou neutralizaci.

Elektronické klamání

Electronic Deception

Déception électronique

Záměrné, opětné vyzařování, změna, pohlcování nebo odražení elektromagnetické energie za účelem oklamání, odvrácení pozornosti nebo svedení nepřítele a jeho elektronických systémů.

Elektronické klamání je součástí elektronického působení.

Elektronické maskování

Electronic Masking

Camouflage électronique

Řízené vyzařování elektromagnetické energie na vlastních kmitočtech tak, aby chránilo vysílání vlastních spojovacích a elektronických systémů proti elektronickým opatřením nepřítele (jeho rádiovému průzkumu) bez podstatného negativního vlivu na činnost vlastních systémů.

Elektronické rušení

Electronic Jamming

Brouillage électronique

Záměrné, opětné vyzařování nebo odražení elektromagnetické energie s cílem narušit účinnost a snížit efektivnost elektronických zařízení, přístrojů nebo systémů nepřítele.

Elektronické rušení je součástí elektronického působení.

Elektronický boj

Electronic Warfare

Combat électronique

Vojenská činnost využívající elektromagnetické spektrum, která zahrnuje:

- vyhledávání, zachycování a identifikaci elektromagnetického vyzařování;
- využívání elektromagnetické energie včetně směrového vyzařování energie s cílem omezit nebo znemožnit využívání elektromagnetického spektra nepřítelem;
- opatření zajišťující efektivní využití elektromagnetického spektra vlastními silami.

Epicentrum jaderného výbuchu

Ground Zero

Point zéro (Surface zéro)

Bod na zemském povrchu získaný kolmým průmětem centra jaderného výbuchu k zemskému povrchu.

Při pozemním jaderném výbuchu je epicentrum totožné s centrem jaderného výbuchu.

Poznámka: Viz také centrum jaderného výbuchu.

Epidemie (epidemický výskyt)*Epidemic**Épidémie*

Hromadný výskyt infekčního onemocnění v určité oblasti a v určitém časovém období.

Evakuace (odsun)*Evacuation**Evacuation*

Vyklízení stanovených prostorů v prostoru válečné činnosti prováděné s cílem zmírnění ztrát na životech obyvatelstva a materiálních prostředcích.

Evakuace může být částečná nebo úplná.

Evropská unie*European Union**Union Européenne*

Mezinárodní organizace sdružující evropské státy.

Byla zřízena maastrichtskou smlouvou (v platnosti od listopadu 1993) s cílem prohlubovat hospodářskou a politickou integraci členských zemí. Spojuje evropská společenství, která se přihlásila k procesu výstavby Evropy, zahájeného nedlouho po 2. světové válce, k nastolení trvalého míru mezi bývalými znepřátelenými státy. k evropským společenstvím (Evropské společenství uhlí a oceli, Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii), která si zachovala právní subjektivitu a instituce (sloučené od r. 1967), se tak od zřízení Evropské unie přidávají nové formy spolupráce, například v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky nebo ve sféře vnitřního práva.

Členské země: Belgie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Holandsko, Itálie, Irsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spolková republika Německo, Španělsko, Švédsko, Velká Británie.

Hlavní orgány Evropské unie: Evropský parlament, Rada ministrů, Evropská komise, Evropský soudní dvůr, Účetní dvůr a Evropská rada.

Měna: euro

Exploze (výbuch)

Explosion

Explosion

Okamžité uvolnění energie (chemické, tepelné, elektrické, kinetické nebo jaderné). Exploze chemické trhavin (munice) je její okamžitý chemický rozklad doprovázený současným uvolněním tepla a vytvořením tlakové vlny.

F

Fáze boje

Phase of Combat

Phase du combat

Časový úsek (etapa) ve vývoji (průběhu) boje (obraně, útoku, střetného boje) projevující se určitou, jen pro něj charakteristickou činností.

V obraně to může být: boj na přístupech k obraně, boj o první obranné postavení, provedení protizteče, pronásledování.

V útoku se může jednat o: přesun a rozvinutí do bojové sestavy, zteč předního okraje obrany nepřítele, ovládnutí opěrných bodů na předním okraji, splnění bližšího a dalších úkolů).

Fáze operace

Phase of Operation

Période de l'opération (Phase de l'opération)

Časově a prostorově vymezený úsek operace, v němž se plánuje nebo plní část celkového operačního úkolu.

Flexibilita – pružnost

Flexibility

Flexibilité

Rychlé (pružné, operativní) přizpůsobování organizačních struktur vojsk, jejich výzbroje a technického vybavení, taktických zásad, způsobů plánování a řízení boje a dalších procesů a způsobů chování novým požadavkům a situačním podmínkám.

V podstatě jde o schopnost změny, schopnost překonávat myšlenkovou zaměřenost a nacházet nové způsoby řešení problémů.

Fronta (linie fronty)

Front Line

Ligne de front

Čára dotyku proti sobě stojících stran na bojišti.

Fyzická bezpečnost

Physical Security

Sécurité physique

Oblast (část) bezpečnosti, která se týká fyzických opatření s cílem chránit osoby, předcházet neoprávněnému přístupu k výzbroji, zařízení, materiálu a dokumentům a chránit je proti špionáži, sabotáži, poškození a krádeži.

Poznámka: Viz také bezpečnost, ochranná bezpečnost.

G

Geografické prostředí

Geographic Environment

Milieu géographique

Souhrn faktorů živé a neživé přírody (půda, nerosty, voda, flóra, fauna, klima), které tvoří nezbytnou podmínku existence a rozvoje společnosti a ovlivňují její vývoj.

Současně je i prostředím pro vedení bojové činnosti a všechny jeho faktory musí být brány v úvahu (analyzovány, vyhodnoceny) při plánování a vedení jakéhokoli druhu boje i jiných činností vojsk.

Gerila (guerilla – partyzánská válka)

Guerilla Warfare

Guérilla

Vojenské a nevojenské bojové operace prováděné nepravidelnými, zpravidla dobře vyzbrojenými skupinami (silami) na nepřátelském území.

Je to nepravidelná válka, kterou vedou malé, regulérní (často také nelegální) bojové jednotky v týlu nepřítele. Tento způsob boje užívají převážně domorodé síly v osvobozeneckých hnutích tzv. třetího světa.

Globální konflikt

Global Conflict

Conflit global

Vojenské střetnutí mezi státy, koalicemi států nebo organizovanými zájmovými skupinami, prostorově a časově neomezené, probíhající na teritoriu několika kontinentů, oceánů a moří.

Jeho cílem může být snaha vyřešit politické, ekonomické, národnostní nebo jiné problémy globálního významu. Mohou být při něm použity všechny dostupné prostředky.

H

Havárie

Accident

Avarie

Mimořádná událost vzniklá v souvislosti s provozem technických zařízení a budov, při nakládání s průmyslovými nebezpečnými látkami a při jejich přepravě nebo při nakládání s nebezpečnými odpady.

Havarijní plán

Emergency Plan

Plan d'accidents

Souhrn opatření k provádění záchranných a likvidačních prací při mimořádné události.

Havarijní plán může být:

- vnější havarijní plán - pro oblast v okolí zdroje nebezpečí;
- vnitřní havarijní plán - havarijní plán provozovatele pro prostor nebezpečných činností provozu.

Hierarchie doktrín

Doctrine Hierarchy

Hiéarchie des doctrines

Dokument, který vyjadřuje vzájemnou nadřazenost a návaznost doktrín a dalších návazných dokumentů doktrínální soustavy v AČR (vojenské řády, předpisy, pomůcky, metodiky a příručky vyplývající z nich) podle jejich významu, obsahu a předpokládaného využití.

Hierarchie není uzavřeným dokumentem. Je zpracovávána Správou doktrín. Projednává ji Výboru ke koordinaci tvorby, revize a novelizace doktrín, předpisů a pomůcek v oblasti působnosti AČR a předkládá náčelníkovi GŠ AČR ke schválení. Po schválení je pro AČR závazná až do vydání nové aktualizované verze. Tvoří záměr tvorby, revize a novelizace doktrín v AČR na následujících pět let.

Hierarchie doktrín je nejméně jedenkrát za výcvikový rok upřesňována a doplňována v závislosti na Hierarchii společných spojeneckých doktrín, stavu zavádění spojeneckých publikací a potřebách sil a vojsk AČR.

Požadavky na mimořádné doplnění Hierarchie mimo pravidelný cyklus lze uplatňovat u náčelníka GŠ AČR po doporučení Výborem ke koordinaci tvorby, revize a novelizace doktrín, předpisů a pomůcek v oblasti působnosti AČR jen ve zvláště odůvodněných případech.

Hlášení (o situaci, situační hlášení)

Report (Situation Report)

Compte (Compte rendu de situation)

Stručná výstižná služební zpráva o situaci a stavu vojsk podávaná ústně, pomocí pojittek nebo písemně.

Hlavní úder

Main Strike

Frappe principal

V útočném boji (operaci) rozhodující úsilí hlavního uskupení vojsk vedené ve stanoveném čase na vybraném směru, který umožňuje co nejdříve a co nejrozhodněji zničit hlavní uskupení sil nepřítele, jehož zničení v rozhodující míře zabezpečí úspěšné splnění stanoveného bojového (operačního) úkolu.

Hlavní úsilí

Main Effort

Point d'effort principal

Souhrn opatření přijatých velitelem k tomu, aby se mohl zaměřit na činnost, kterou považuje za rozhodující pro úspěch operace.

V útoku jde obvykle o ničení nepřítele na hlavním směru útoku a obsazení prostoru, který je klíčový pro splnění cílů operace.

V obraně může jít o spolehlivé ubránění směru, na němž se předpokládá hlavní úder útočícího nepřítele a udržení prostoru, který má podle koncepce boje nadřizovaného velitele rozhodující význam pro odolnost obrany.

Hlídka

Patrol

Patrouille

Vyčleněná skupina pozemních, námořních nebo vzdušných sil, která je vyslána s cílem získat zprávy nebo provádět destrukční, rušivou činnost, likvidovat zbytky nepřítele nebo plnit úkoly zajištění.

Podle složení a úkolu může být hlídka:

- bojová (combat; de combat);
- stálá hlídka (standing; en attente);
- průzkumná hlídka (reconnaissance; de reconnaissance);
- vzdušná hlídka (air picket; avion piquet-radar);
- střeh ze vzduchu (combat air patrol; patrouille aérienne de combat).

Hloubka bojové sestavy

Depth of Battle Formation

Profondeur du dispositif

Vzdálenost mezi čely jednotek prvního sledu a zádí sestavy druhých sledů (záloh) útvarů a svazků.

Hloubka bojového úkolu

Depth of Combat Mission

Profondeur de la mission de combat

V terénu vymezená vzdálenost, na kterou se plánuje a plní bojový úkol. Zahrnuje vzdálenost mezi čarou dotyku v době zahájení boje a čarou v hloubce sestavy nepřítele, jíž má být dosaženo bojovou činností. Dosažení této hloubky se vymezuje i časově.

Hloubka průzkumu

Reconnaissance Depth

Profondeur de la zone de reconnaissance

Hloubka průzkumu daného velitelského stupně je tvořena zadní hranicí prostoru zpravodajské odpovědnosti.

U průzkumných orgánů se hloubkou průzkumu rozumí jejich vzdálenost od předního okraje (nebo od státní hranice).

U průzkumných prostředků se hloubkou průzkumu rozumí jejich dosah daný technickými možnostmi.

Hloubkový průzkum

Range Reconnaissance

Reconnaissance de profond

Druh pozemního průzkumu určený k získávání informací o důležitých cílech a objektech v sestavě protivníka pro hodnocení situace na operačním stupni velení.

Hlavním úkolem hloubkového průzkumu je sledovat cíle, objekty, prostory a komunikační uzly, jejichž průzkumem lze získat informace o hlavních prvcích bojové sestavy protivníka, jeho záměrech a rozlišovat klamné objekty od skutečných.

Vedlejším úkolem může být ničení nebo narušování objektů protivníka tam, kde není možné nebo výhodné použít jiných prostředků ničení nebo hrozí nebezpečí z prodlení.

Hluchý prostor

Dead Space (Zone)

Espace en angle mort (Zone de silence)

Prostor v rámci maximálního dosahu zbraně, radiolokátoru nebo pozorovatele, který není možné pokrýt palbou nebo pozorováním z daného místa, protože tomu brání překážky, tvar povrchu země nebo charakteristiky dráhy letu střely, případně omezení možností zamíření zbraně.

Prostor nad a kolem hlavňového nebo raketového zbraňového systému, do kterého není možné střílet z důvodu mechanických nebo elektronických omezení.

Oblast nebo zóna, která je v rámci dosahu rádiového vysílače, ale ve které není možné přijmout signál.

Hmotné rezervy

Material Reserves

Réserve de matériels

Jsou vybrané základní suroviny, materiály, polotovary a výrobky určené pro zajištění obranyschopnosti a obrany státu, pro odstraňování následků krizových situací a pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu.

Hodnocení bojiště

Evaluation of the Battlefield

Evaluation du champ de bataille

Příprava podkladů pro rozhodovací proces velitele, vymezující charakteristiky prostoru bojové činnosti a jejich účinky na bojovou činnost vlastních a nepřátelských vojsk.

Hodnocení situace

Estimate of the Situation

Appréciation de la situation

Logický proces, při kterém velitel zvažuje veškeré okolnosti mající vliv na vojenskou situaci a který vyústí v rozhodnutí o činnostech nezbytných pro splnění stanoveného úkolu.

Je součástí plánování boje a obsahuje analýzu (všestranné zkoumání a posouzení vlivu) všech faktorů, které mají příznivý nebo negativní vliv na činnost vlastních vojsk a vojsk nepřítele v nastávajícím boji nebo v dané bojové situaci.

Poznámka: Pro zhodnocení situace je používán pojem „appreciation of the situation“.

Hodnocení záměru nepřítele

Intelligence Estimate

Appréciation renseignement

Písemné či ústní vyhodnocení dostupných informací, které se týkají určité situace nebo podmínek s ohledem na zjištění postupu, který může přijmout nepřítel nebo potenciální nepřítel, a pořadí pravděpodobnosti přijetí tohoto postupu.

Hospodářská mobilizace

Economic Mobilization

Mobilisation économique

Systém organizačních, materiálních, personálních a jiných opatření, kterými ústřední správní úřad zabezpečuje mobilizační dodávku pro potřeby ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů za stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Hospodářské opatření pro krizové stavy

Economic Measures in States of Crisis

Mesures économique pendant la situation de crise

Organizační, materiální nebo finanční opatření přijímané správním úřadem v krizových stavech pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů.

Hostitelský stát (země)

Host Nation

Nation hôte

Stát, který na základě dohody:

přijímá jednotky a vojenskou techniku NATO nebo jiných zemí operujících na jeho (z jeho) území a nebo procházejících přes její území;

umožňuje rozmístění techniky a (nebo) organizací NATO na svém území;

poskytuje zabezpečení pro tyto účely.

Hromadná palba

Mass Fire

Tir d'arrêt

Palba na jeden nebo několik cílů minimálně třemi dělostřeleckými oddíly v jednom časovém úseku.

Hromadná palba je vedena náložmo nebo s rozdělením cílů. v AČR se zpravidla označuje smluveným pojmenováním - názvem planety (např. MARS), hvězdy nebo souhvězdí.

Poznámka: Viz krycí palba, metodická palba, nepohyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení, podpůrná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, přípravná palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Hromadný jaderný úder

Mass Nuclear Strike

Frappe nucléaire collectif

Velký počet jaderných úderů, které se uskutečňují v krátké době na rozsáhlém území. Jejich cílem je ochromit bojeschopnost ozbrojených sil a zničit nebo narušit infrastrukturu jednoho nebo více států.

Hrozba

Threat

Menace

Primární, mimo nás nezávisle existující, vnější jev, který může nebo chce poškodit nějakou konkrétní hodnotu.

Závažnost hrozby je úměrná povaze hodnoty a toho, jak si danou hodnotu ceníme.

Hrozba může být přírodním jevem, definovaným fyzikálně – takovou hrozbu nazýváme hrozbou neúmyslnou (nezáměrnou) a její realizace má povahu náhody.

Zcela jiného původu je hrozba působená či zamýšlená činitelem nadaným vůlí, úmyslem, tedy hrozba úmyslná (záměrná), kterou zamýšlí, připravuje, spouští či realizuje lidský jedinec či kolektiv.

Poznámka: Termín obroženi je synonymem termínu hrozba.

Hrozba silou

Force Threat

Menace par force

Jednání států (ale i skupiny, hnutí), z něhož je zřejmé, že je odhodlán k prosazení svých požadavků sáhnout i k použití síly vůči druhému státu.

Hrozba silou může mít různé formy, od demonstrace a soustředování vojenských sil na hranicích s druhým státem až po mobilizace vojsk).

Humanitární operace

Humanitarian Operation

Opération humanitaire

Operace speciálně zaměřená na zmírnění lidského utrpení tam, kde místní odpovědní civilní představitelé nejsou schopni nebo nechťejí odpovídajícím způsobem zabezpečit pomoc obyvatelstvu.

Humanitární operace může být vedena v rámci mírové operace nebo samostatně a může předcházet nebo doprovázet humanitární aktivity vykonávané specializovanými civilními organizacemi.

Humanitární pomoc

Humanitarian Aid

Aide humanitaire

Prostředky potřebné k bezprostřednímu zmírnění lidského utrpení.

Je poskytována ve prospěch obyvatelstva určitého regionu, postiženého přírodní katastrofou nebo katastrofou vyvolanou lidskou činností.

V mezinárodním měřítku může být humanitární pomoc poskytována obyvatelstvu regionů, které strádají v důsledku vnitřních či mezinárodních konfliktů a občanské války.

Hydrometeorologické zabezpečení

Hydrometeorologic Support

Soutien hydrométéorologique

Souhrn činností zaměřených ke zjišťování údajů o skutečné a předpokládané hydrometeorologické situaci, zvláštnostech podnebí, vodního režimu a průjezdnosti terénu.

Jeho cílem je včasná příprava podkladů a komplexního vyhodnocení vlivů meteorologických a hydrometeorologických podmínek na bojovou činnost vojsk, přesuny vojsk, tělesnou a duševní kondici vojsk a na jejich logistiku.

CH

Chemická havárie

Chemical Accident

Accident chimique

Havárie (destrukce) zařízení infrastruktury teritoria, spojená s únikem průmyslových nebezpečných látek do okolí v množství, které vážně ohrožuje osoby nebo životní prostředí.

Chemická kontrola

Chemical Control

Contrôle chimique

Zjišťování kontaminace ovzduší, osob, výzbroje, stavebních objektů, potravin, vody a dalšího materiálu toxickými chemickými látkami.

Jejím cílem je získat údaje pro hodnocení bojeschopnosti útvarů (jednotek a zařízení) po kontaminaci, určit rozsah a způsob odmořování a ověřit jeho účinnost.

Chemická munice

Chemical Ammunition

Munition chimique

Druh munice, jejíž účinnou náplň tvoří především otravné látky.

Chemická situace

Chemical Situation

Situation chimique

Souhrn podmínek, které vznikly po použití chemických zbraní nebo po chemických haváriích, a jejich vliv na činnost vojsk, obyvatelstva, stavební objekty a zařízení.

Chemická záloha

Chemical Reserve

Réserve chimique

Prvek bojové (operační) sestavy vojsk, který zahrnuje uskupení sil a prostředků chemického vojska.

Chemická záloha je předurčena k plnění nejsložitějších a specifických úkolů chemického zabezpečení, které vyžadují zvláštní přípravu osob a použití speciální techniky.

Chemické napadení

Chemical Attack

Attaque chimique

Bojové použití chemických zbraní s cílem zničit či vyřadit osoby z boje nebo alespoň snížit jejich bojeschopnost, popř. zpomalit činnost jednotek vytvořením rozsáhlých kontaminovaných prostorů.

Chemické vojsko

Chemical Corps

Troupes chimiques

Druh vojska Armády České republiky. Plní specifické a nejsložitější úkoly chemického zabezpečení a podílí se na ochraně vojsk.

Tvoří jej útvary a jednotky chemické ochrany, jednotky radiačního a chemického průzkumu dekontaminační jednotky, zadýmovací jednotky a další. Jeho součástí jsou střediska (skupiny) monitorování radiační a chemické situace.

Chemické zabezpečení

Chemical Support

Soutien chimique

Druh zabezpečení činnosti vojsk, jehož cílem je vytvořit vojskům potřebné podmínky ke splnění úkolů při kontaminaci radioaktivními, bojovými biologickými a toxickými chemickými látkami a podílet se na jejich ochraně použitím dýmu.

Chemické zabezpečení zahrnuje monitorování radiační a chemické situace, ochranu proti účinkům radioaktivních a toxických chemických látek, dekontaminaci a použití dýmu.

Chemické zbraně

Chemical Weapons

Armes chimiques

Druh zbraní hromadného ničení. Jsou to toxické chemické látky a jejich prekurzory, které mohou být vzhledem ke svým toxickým vlastnostem a použitému množství využity jako prostředky k vedení bojové činnosti. Výjimku tvoří ty toxické chemické látky a jejich prekurzory, které jsou určeny pro účely, jež nezakazuje zákon.

Dále mezi chemické zbraně patří:

- munice a prostředky určené k usmrcení nebo způsobení újmy na zdraví člověka nebo zvířete, k poškození rostlin nebo ekosystémů, nastávají-li tyto účinky v důsledku toxických vlastností toxických chemických látek, které se z nich uvolňují;
- jakékoli zařízení zvlášť určené k použití uvedené munice a dalších prostředků.

Poznámka: Prekurzor je výchozí látka nebo částice, jejíž chemickou přeměnou vzniká otravná látka.

Chemický průzkum

Chemical Reconnaissance

Reconnaissance chimique

Druh průzkumu, při kterém se zjišťuje chemická kontaminace. Je součástí monitorování radiační a chemické situace.

Chráněná (otevřená) města

Protected (open) Towns

Villes protégées (ouvertes)

Města, která po odsunu všech komбатantů nekladou nepříteli vojenský odpor a proto nemají být v souladu s mezinárodními úmluvami objektem útoku.

I

Identifikace

Identification

Identifikation

Rozpoznání vlastního prostředku nebo charakteru činnosti prostřednictvím stanoveného postupu či prostředku.

Proces umožňující přesné určení charakteru zjištěného objektu s využitím jakékoliv činnosti nebo prostředků tak, aby bylo možné přijímat vysoce spolehlivá rozhodnutí v reálném čase včetně použití zbraní.

Při vyhodnocování snímků (obrazového materiálu) rozeznání odlišností mezi objekty v rámci jednotlivých typů a tříd (také se nazývá „totožnost - identita/identity/identité“).

Individuální ochrana

Individual (Nuclear, Biological and Chemical) Protection

Protection individuelle

Soubor organizačních a materiálních opatření, jejichž cílem je chránit jednotlivce proti zasažení radioaktivními, bojovými biologickými nebo toxickými chemickými látkami.

Tato organizační opatření jsou součástí ochrany proti zbraním hromadného ničení a chemického zabezpečení. Vlastní ochranu osob zajišťují prostředky individuální ochrany.

Individuální protichemický balíček

Self-aid Protective Kit (Individual Decontamination Kit)

Trousse NBC individuelle

Souprava, která obsahuje prostředky k okamžité dekontaminaci po zasažení otravnými látkami.

Informace

Information

Information (Renseignement brut)

Nezpracované údaje všeho druhu, které lze použít při tvorbě zpráv.

Informace je sdělitelná znalost, poznatek nebo fakt. Pochází z latinského „informatio“, označující představu, obrys, výklad, poučení.

Informace jsou ty poznatky (údaje), které se týkají jakýchkoliv objektů jako jsou fakta, události, věci, procesy nebo myšlenky včetně pojmů, které mají v určitých souvislostech zvláštní význam.

Informace jsou pro vojenské velitele ta data (soubory údajů), která jsou použitelná k tvorbě rozhodnutí. Transformace informace na data a opačně je dána jejich využitím v procesu řízení. Ne všechna data jsou veliteli užitečná k tvorbě rozhodnutí či při vlastním řízení a tedy ne všechna data jsou v konkrétní situaci pro velitele informací.

V oblasti počítačově orientovaných informačních systémů (IS/IT) pro podporu řízení procesů jsou informace ta data, která vytvářejí alternativní varianty řešení pro rozhodovací procesy uživatelů.

Poznámka: Viz informace z bojové činnosti, veřejná informace.

Informace z bojové činnosti

Combat Information

Renseignement brut de combat

Dočasné údaje shromážděné v boji a během boje nebo nahlášené přímo jednotkám, které je mohou ihned použít opět v boji nebo ve vyhodnocování situace. Důležité informace budou současně uváděny ve zpravodajských hlášeních.

Poznámka: Viz informace, veřejná informace.

Informační operace

Information Operation

Opération d'information

Plánovaná, cílevědomá a koordinovaná činnost prováděná na podporu politických a vojenských cílů operace, k ovlivnění rozhodovacího procesu

možného protivníka a jeho spojenců působením na jeho informace, informační procesy a komunikační infrastrukturu při současném využívání a ochraně vlastních informací a komunikační infrastruktury.

Informační požadavky

Information Requirements

Besoins en information (Besoins en renseignement brut)

Požadavky na vyhodnocené (zpravodajské) informace týkající se nepřítele a jeho prostředí, které je třeba shromažďovat a zpracovávat s cílem uspokojit zpravodajské požadavky velitele.

Informační systém

Information System

Système d'information

Soustava prostředků, metod, postupů a v případě nutnosti také osob, organizovaných k plnění úkolů v oblasti zpracování informací.

Je to účelové uspořádání vztahů mezi lidmi, datovými zdroji, procedurami jejich zpracování a technologickými prostředky k zajištění včasných, správných a podstatných informací uživatelům na požadovaném místě.

Jde o systém zpracování informací spolu s návaznými organizačními prostředky jako jsou lidé, technické a finanční prostředky, který opatřuje a šíří informace. Jeho cílovým chováním je poskytovat data s přidanou hodnotou, poskytovat potenciální informace v požadované kvalitě, ve vhodné formě, na vhodném místě a včas. v systému velení a řízení uskutečňuje funkci informačního zabezpečení procesu velení a řízení.

Uživatelské služby informačních systémů zajišťují uživatelům uspokojování jejich informačních a komunikačních potřeb. Jejich prostřednictvím se uskutečňuje komunikační a informační podpora.

Patří mezi ně:

- informační služby – poskytují požadované informace;
- služby zpracování informací – zajišťují zpracování požadovaných informací nebo podporu jejich zpracování;
- prezentační služby – zajišťují prezentaci informací v požadované formě.

Informační systém velení a řízení

Command and Control Information System

Système de information de commandement et de contrôle

Integrovaný systém, zahrnující oblasti doktríny, metodik, organizační struktury, kádrů, výzbroje, zařízení a komunikací, který poskytuje řídicím orgánům na všech stupních včasný a odpovídající datový plán a usměrňuje a řídí jejich činnost.

Poznámka: Viz také komunikační systém pro velení a řízení

Informační válka

Command and Control Warfare

Guerre du commandement et du contrôle

Integrované využití všech vojenských možností, které zahrnuje zajištění informační bezpečnosti, klamání, psychologické operace, elektronický boj a ničení. Podílejí se na něm všechny druhy průzkumu, komunikační a informační systémy.

Cílem informační války je bránit informačnímu toku, ovlivňovat a snižovat účinnost nebo likvidovat systém velení a řízení protivníka a současně chránit vlastní systémy velení a řízení před podobnými akcemi ze strany protivníka.

Poznámka: Viz ochrana velení a řízení.

Informační zdroj

Informational source

Source d'information

Intelektuální, technické a technologické prostředky k vytváření, poskytování, sdílení, ochraně, využívání a uchování informací.

Je to část sdělovací soustavy, ve které vznikají zprávy.

Informatizace resortu obrany

Informatisation of the Department of Defence

Les systèmes d'information dans la département du défense

Systémově řízený a realizovaný proces efektivního sdílení, využití a rozvoje informačních zdrojů k dosažení cílů a splnění úkolů resortu, vyplývajících ze zákonů, obranné politiky a z členství ČR v NATO.

Obsahem procesu je, podle této definice, efektivní zajištění kvalitních (tj. věrohodných, aktuálních, adekvátních, bezpečných, konzistentních a reálně využitelných) informací pro činnost určených subjektů v daném místě, situaci a čase.

Infrastruktura

Infrastructure

Infrastructure

Termín obecně aplikovatelný na všechny pevné a trvalé instalace, stavby nebo zařízení pro zabezpečení a řízení ozbrojených sil.

Jde o objekty a služby pro zajištění činnosti státní správy, samosprávy a života obyvatelstva na daném území nebo pro zajištění speciálních činností a řízení vojenských sil.

Poznámka: Viz infrastruktura resortu obrany, obranná infrastruktura, spojenecká infrastruktura, vojenská infrastruktura.

Infrastruktura resortu obrany

Infrastructure of the Department of Defence

Infrastructure dans la département du défense

Infrastruktura resortu Ministerstva obrany je souhrn staveb a zařízení včetně pozemků ve vlastnictví státu obhospodařovaných a využívaných výhradně resortem Ministerstva obrany a určených pro řízení a zabezpečení ozbrojených sil České republiky.

Poznámka: Viz infrastruktura, obranná infrastruktura, spojenecká infrastruktura, vojenská infrastruktura.

Integrovaný štáb

Integrated Staff

État-major intégré

Štáb, v němž je po zřízení velitelství do každé funkce ustanoven pouze jeden důstojník, bez ohledu na národnost a složku ozbrojených sil.

Integrovaný záchranný systém

Integrated Rescue System

Système de secours intégré

Koordinovaný postup složek a orgánů při přípravě na mimořádné události, při záchranných a likvidačních pracích, při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného nebezpečí (systém koordinace dvou a více složek IZS).

Jeho jednotlivé složky pracují při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací na základě kompetencí a odpovědnosti, které jim vymezují právní předpisy. Vytvoření a provoz IZS je uložen starostům obcí s rozšířenou působností, hejtmanům kraje, v Praze primátoru hlavního města Prahy a Ministerstvu vnitra.

Stálými orgány pro koordinaci složek IZS jsou operační a informační střediska IZS, kterými jsou operační střediska hasičského záchranného sboru kraje a operační a informační středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru.

Základními složkami IZS jsou Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky.

Ostatními složkami IZS jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

V době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu.

Interní normativní akt

Internal Norm-setting Act

Le règlement de service intérieur

Předpis (parapravní norma), který vydal příslušný řídicí orgán v rámci svého oprávnění řídit podřízené subjekty a zabezpečovat jednotné provádění právních předpisů.

Pro adresáty je závazný pouze tehdy, jestliže byli s tímto předpisem seznámeni prostřednictvím nadřízených, nebo jim byla povinnost seznámit se s tímto předpisem výslovně uložena právní normou

Interní normativní akty nesmějí být v rozporu s právními předpisy a dalšími akty státních orgánů, které se vyhlášují ve Sbírce zákonů, ani s mezinárodními smlouvami a rozhodnutími mezinárodních orgánů a organizací, které se vyhlášují ve Sbírce mezinárodních smluv (řeší to § 1, 2 a 5 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv).

Druhy interních normativních aktů:

- Rozkazy prezidenta České republiky;
- Rozkaz ministra obrany ČR;
- Nařízení náčelníka Generálního štábu AČR;
- výnosy;
- Vojenské předpisy.

Rozkazy prezidenta republiky, RMO, NNGŠ, výnosy a doplňky k nim se vyhlášují ve Věstníku v plném znění. Vydání a zrušení vojenských předpisů a doplňků k nim a zrušení rozkazů prezidenta a ministra obrany, nařízení NGŠ a výnosů bez náhrady se ve Věstníku oznamují.

Interoperabilita (schopnost vzájemné spolupráce)

Interoperability

Interopérabilité

Schopnost společně jednat při plnění stanovených úkolů.

Znamená to:

- a) ve vojenství
- schopnost ozbrojených sil NATO, a pokud je to nezbytné, také ozbrojených sil zemí zapojených do programu „Partnerství pro mír“ a dalších zemí, společně efektivně cvičit a působit při plnění stanovených úkolů;
 - schopnost systémů, jednotek nebo armád poskytovat služby nebo přijímat služby od jiných systémů, jednotek nebo armád a využívat poskytnuté služby tak, aby jim umožnily efektivní společné působení.
- b) v obecném smyslu
- schopnost komunikovat, provádět program nebo převádět data mezi různými funkčními jednotkami tak, že uživatel nemusí mít žádnou nebo jen malou znalost konkrétních vlastností těchto jednotek.

Izolace

Interdiction

Interdiction

Činnost k odvrácení, rozložení, zpomalení nebo zničení nepřátelského vojenského potenciálu dříve, než může být efektivně použit proti vlastním silám.

J

Jaderná munice

Nuclear Ammunition

Munition nucléaire

Souhrnný název pro munici, která obsahuje místo klasické výbušniny jadernou náplň.

Patří k ní letecké pumy, bojové hlavice reaktivních střel a torpéd, dělostřelecké střely, jaderné miny a další.

Jaderná událost

Nuclear Incident (Nuclear General Emergency)

Incident nucléaire

Jakákoli mimořádná událost, ke které může dojít v jaderných zařízeních. Nemusí být vždy spojena s únikem radioaktivních látek.

Závažnost jaderné události se posuzuje podle sedmistupňové mezinárodní stupnice jaderných událostí. Nejzávažnější události se označují termínem radiační havárie.

Jaderná válka

Nuclear Warfare

Guerre nucléaire

Válka vedená s použitím jaderných zbraní.

Jaderné ohrožení

Nuclear Threat

Menace nucléaire

Riziko napadení jadernými zbraněmi. Hodnotí se stupni jaderného ohrožení.

Jaderné zařízení

Nuclear Facility

Équipement nucléaire

Stavby a provozní celky, jejichž součástí je:

jaderný reaktor, který využívá štěpnou řetězovou reakci;

zařízení pro výrobu, zpracování, skladování a ukládání jaderných materiálů;

úložiště radioaktivního odpadu s výjimkou úložišť, která obsahují výlučně přírodní radionuklidy;

zařízení pro skladování radioaktivního odpadu, jehož aktivita přesahuje stanovené hodnoty.

Jaderné zbraně

Nuclear Weapons

Armes nucléaires

Druh zbraní, které patří mezi zbraně hromadného ničení. Ničení způsobuje energie, která se uvolňuje při jaderném výbuchu, jehož základem je jaderná reakce.

Je to kompletní soubor (implozivního, dělostřeleckého nebo termojaderného typu), který je po provedení stanoveného postupu adjustace, aktivace a odpálení schopen vyvolat požadovanou jadernou reakci, způsobit jaderný výbuch a uvolnění energie.

Poznámka: Starší název pro jaderné zbraně je atomové zbraně (atomic weapons / armes atomiques).

Jaderný úder

Nuclear Attack

Frappe nucléaire

Ničení osob, výzbroje a objektů výbuchem jaderné zbraně.

Podle počtu ničených cílů a k tomu použitých jaderných výbuchů a časového intervalu mezi nimi může být jaderný úder jednotlivý, skupinový nebo hromadný.

Jaderný výbuch

Nuclear Burst

Explosion nucléaire

Výbuch jaderné munice, při němž se v krátké době uvolňuje velké množství energie.

Jaderný výbuch může být pozemní, podzemní, podvodní, vzdušný nebo vysoký vzdušný. Mohutnost jaderného výbuchu se udává tritolovým ekvivalentem. Podle mohutnosti výbuchu se dělí na velmi malé (do 1 kt), malé (od 1 do 15 kt), střední (do 100 kt), velké (do 1 Mt) a zvláště velké (nad 1 Mt). Pro jaderný výbuch jsou charakteristické ničivé faktory, které jej odlišují od výbuchů klasické munice.

Poznámka: Viz druh jaderného výbuchu.

Jednotka

Unit

Unité

Každý vojenský prvek, jehož organizační strukturu stanoví odpovědná nadřízená složka.

Standardní nebo základní množství, ve kterém jsou děleny, vydávány nebo používány položky zásob.

Jednotka je obvykle součástí vyššího organizačního celku, ale může být i samostatná. v AČR se za jednotku považuje družstvo, četa, rota, baterie. v některých armádách je to obecné označení jakéhokoli vojenského celku.

V logistice se používá k označení množství materiálu.

Jiné síly pro NATO

Other Forces for NATO

Autres forces pour l'OTAN

Síly nepřidělené nebo nevyčleněné pro velení NATO, které však mohou spolupracovat s jednotkami NATO, nebo mohou být za určitých podmínek, které musí být specifikovány, podřízeny operačnímu velení a řízení v odpovědnosti velitele NATO.

Poznámka: Viz síly určené pro NATO.

K

Kapacita trasy

Route Capacity

Capacité d'itinéraire

Maximální počet vozidel v jednom směru v nejvíce omezeném místě trasy.

Maximální počet tun, které je možné přepravit v jednom směru po určité trase za jednu hodinu. Toto číslo je dáno maximálním tokem dopravy a průměrným užitečným zatížením vozidel, které trasu používají.

Kapacita železniční tratě (propustnost)

Railway Line Capacity

Capacité d'une ligne de chemin de fer

Maximální počet vlaků, které mohou projet v každém směru daného úseku tratě za 24 hodin.

Kapitulace

Capitulation

Capitulation

Bezvýhradné přiznání porážky jednou z válčících stran a oboustranné zastavení válečných akcí. Podmínky se potvrzují smlouvou.

Kapitulace se uzavírá ústně nebo písemně a obsahuje konkrétní podmínky o zastavení boje a složení zbraní kapitulující stranou. Příslušníci ozbrojených sil, kteří kapitulovali, se stávají válečnými zajatci a veškerý válečný materiál v dané oblasti válečnou kořistí druhé strany.

Kapitulace může být podmíněčná nebo bezpodmínečná. Při podmíněčné si kapitulující strana vyhrazuje jisté podmínky, při bezpodmínečné rozhoduje o všech záležitostech vítězná strana podle platného mezinárodního práva.

Katastrofa

Catastrophe (Disaster)

Catastrophe(Désastre)

Pohroma většího rozsahu působící ztráty na životech, majetku nebo okolním prostředí, které mají vliv na život v daném prostoru a jsou obtížně zvládnutelné pouze vlastními silami a prostředky.

Katastrofy se také klasifikují podle rychlosti jejich průběhu (náhlé nebo pomalé), nebo podle jejich příčiny (přírodní nebo způsobené lidskou činností).

Katastrofou je rovněž živelní nebo jiná pohroma, tragédie většího rozsahu nebo též bojový neúspěch většího rozsahu.

Klamání

Deception (Deceiving)

Déception

Opatření přijatá s cílem oklamat nepřítele zmanipulováním, zkreslením nebo pozměněním reality a donutit jej reagovat způsobem, který poškozuje jeho zájmy.

Klamný cíl (klamný objekt)

Dummy Target (Dummy Object)

Faux objectif (Objectif fictif, Fausse installation)

Cíl (maketa, stavba, terč, objekt nebo upravená část terénu), který má odpoutat pozornost nepřítele od skutečného cíle (objektu) a vyvolat v něm klamnou představu o skutečném stavu, počtu, umístění a činnosti sil a prostředků našich vojsk.

Klamný útok

Deception Attack

Attaque simulée (Fausse attaque)

Útok vedený s cílem odvrátit pozornost nepřítele od připravovaného rozhodujícího útoku vlastních vojsk na jiném směru nebo v jiném prostoru.

Klasifikace cest

Route Classification

Classification d'un itinéraire

Klasifikace přidělená trase s pomocí faktorů minimální šířky, nejhoršího typu trasy, nejmenšího mostu, můstku nebo klasifikace nosnosti pro vojenský náklad a překážek toku dopravy.

Poznámka: Je to číslo, kterým je vojenská cesta označena po zhodnocení všech faktorů.

Poznámka: Viz také vojenská klasifikace zatížení.

Klasifikace zdravotnické pomoci

Role Number

Numéro caractéristique

Ve vojenském zdravotnictví klasifikace zdravotnických zařízení podle jejich úrovně.

Poznámka: Viz úroveň zdravotnického zabezpečení.

Klíčové operační schopnosti

Key Operational Capability

Capacité clés opérationnelle

Základní kritéria, která vyjadřují způsobilost ozbrojených sil úspěšně splnit plánované cíle a úkoly operace v jakémkoliv prostředí.

Klíčové operační schopnosti jsou:

- dostupnost sil;
- efektivní zpravodajská služba a průzkum;
- rozmístitelnost a mobilita;
- účinnost nasazení;
- efektivní systém velení, řízení a spojení;
- udržitelnost;
- odolnost a ochrana sil.

Klíčové operační schopnosti musí být k dispozici v reálném čase. Jsou vzájemně propojené, na sobě závislé a navzájem se nevyklučují.

Poznámka: i výstavba ozbrojených sil ČR je systémově usměrňována a řížena tak, aby zabezpečovala postupné plánovité dosažení požadované úrovně klíčových schopností ozbrojených sil ČR v oblasti:

- *včasné dosažitelnosti sil a prostředků potřebných pro plnění úkolů v operacích (dostupnost sil);*
- *efektivnosti systému velení a řízení, spojení, informatizace, zpravodajství, sledování a průzkumu;*
- *přepřavitelnosti prostředky strategické přepravy v celém prostoru možných operací (mobilita a rozmístitelnost);*
- *účinnosti bojového nasazení a průzkumu;*
- *dlouhodobé udržitelnosti sil v prostoru nasazení;*
- *účinné ochrany nasazených sil a jejich odolnosti vůči úderům protivníka.*

Důraz je kladen na dosažení vysokého stupně interoperability se silami a prostředky NATO.

Koalice

Coalition

Coalition

Účelová dohoda dvou nebo více států o společném postupu při řešení mezinárodních politických, ekonomických, vojenských a jiných problémů.

Kód

Code

Code

Systém znaků pro přenos informace. Pravidlo vzájemného přiřazení znaků a kódových kombinací (značek).

Obecně je to prosté zobrazení z jedné abecedy (zdrojová abeceda) do jiné, popřípadě stejné abecedy (cílová abeceda).

Kódovaná mapa

Code Map

Carte conventionnelle

Pracovní nebo jiná mapa doplněná pomocným souřadnicovým systémem nebo jinými pomocnými prvky, které umožňují uživatelům utajit skutečnou polohu, názvy míst a objektů v terénu při vedení hovorů a odesílání zpráv různými druhy pojítek, případně předávat další utajované informace.

Kódování

Coding

Codage

Proces, při kterém dochází k převodu informace ve formě otevřené řeči nebo textu pomocí smluvených kódů, znaků, zkratek atd. (neboli šifer) na řeč nebo text, jež jsou neznalým osobám nesrozumitelné. Pomocí kódů lze zaměnit jeden nebo i více slovních výrazů.

Kolektivní (společná) obrana

Collective Defence

Défense collectif

Společná činnost států v rámci aliance nebo koalice vedená s cílem zabránit vojenskému i nevojenskému ohrožení a agresi proti kterémukoliv státu aliance nebo koalice, případně vedení obrany v prostoru a na území kteréhokoliv státu aliance nebo koalice.

Je to základní funkční princip vzájemné spolupráce mezi členskými státy Severoatlantické aliance založená na nedělitelnosti bezpečnosti jejich členů. Členské země jsou rovnoprávně vázány závazky Washingtonské dohody, konkrétně recipročním závazkem v článku 5 – považovat útok na jednu, nebo více členských zemí za útok na všechny členské země. Tento pojem je známý jako „kolektivní obrana“.

Národní reakce v případě operací podle článku 5 byly obecně předem dohodnuty na základě ohrožení Aliance. Země, které si zvolily, že budou členy vojenské části NATO, přispívají silami a prostředky, které společně tvoří integrovanou vojenskou strukturu Aliance.

Úlohou integrované vojenské struktury NATO je poskytnout organizační rámec pro obranu teritoria členských zemí proti ohrožení jejich bezpečnosti a stability v souladu s citovaným článkem 5 Severoatlantické smlouvy.

Poznámka: Viz také operace vedené podle článku 5.

Kolektivní ochrana

Collective Nuclear, Biological and Chemical Protection

Protection nucléaire, biologique et chimique collective

Ochrana zajišťovaná skupině osob v prostředí jaderného, biologického a chemického zamoření, které dovoluje odložit prostředky individuální ochrany.

Je to soubor organizačních a materiálních opatření, jejichž cílem je chránit skupiny osob (osádky, jednotky) proti zevnímu ozáření ionizujícím zářením a zasažení radioaktivními, bojovými biologickými nebo toxickými chemickými látkami (hermetické uzavření bojové techniky,

úkrytů apod.). Organizační opatření jsou součástí ochrany proti zbraním hromadného ničení a chemického zabezpečení. Vlastní ochranu zajišťují prostředky kolektivní ochrany.

Kombatant

Combatant

Combattant

Příslušník organizovaných ozbrojených sil, skupin nebo jednotek jedné ze stran konfliktu, který má právo se přímo účastnit nepřátelských akcí.

Příslušník ozbrojených sil se odlišuje nošením uniformy nebo připevněným rozeznávacím označením a veřejným nošením zbraně. Jestliže není vzhledem k povaze nepřátelských akcí možné odlišit kombatanta, je za kombatanta považován každý, kdo nosí veřejně zbraň během vojenského střetnutí nebo jestliže je viditelný protivníkem při pohybu k místu, ze kterého začíná bojová akce.

Statut kombatanta mají i obyvatelé neokupovaných území, kteří se při přiblížení protivníka spontánně a masově chápou zbraní, kteří nosí veřejně zbraň a dodržují zásady mezinárodního humanitárního práva.

Na kombatanta se plně vztahují ustanovení mezinárodního humanitárního práva, v případě jeho zajetí platí pro něj status válečného zajatce.

Za kombatanty nejsou považovány osoby určené k plnění nebojových úkolů (například zdravotnický personál, váleční zpravodajové, vojenští duchovní) a nebojující civilní osoby a děti pod ochranou mezinárodního humanitárního práva.

Kombinovaná výsadková operace

Combined Parachute Operation

Opération de débarquement combinée

Druh výsadkové operace prováděné pozemními, vzdušnými a námořními silami k souběžnému nebo postupnému vysazení různých druhů výsadků k bojové činnosti na velkém prostoru a do hlubokého týlu nepřítele.

Kombinované pronásledování

Combined Pursuit

Poursuite combinée

Nejúčelnější způsob pronásledování ustupujícího nepřítele. Při něm zpravidla část vojsk plní úkoly čelního pronásledování, a hlavní síly, zejména síly tvořené z tankových a mechanizovaných útvarů (jednotek), provádějí souběžné pronásledování.

Kombinovaný přesun

Multimodal Movement

Déplacement multimode

Druh přesunu, při němž se část vojsk přesunuje na organických vozidlech a další část je přepravována jiným způsobem (např. po železnici) nebo se jedná o kombinaci přesunu vojsk na organických vozidlech s různými druhy přepravy.

Kombinovaný přesun se může uskutečnit i postupným překládáním vojsk a materiálu z jednoho druhu dopravního prostředku na druhý. v případě materiálu používáme pojem „kombinovaná přeprava (multimodal transport / transport multimode)“.

Komunikace

Communication

Communication

Proces umožňující vzájemné sdělování informací v mezilidské interakci se záměrem dosáhnout porozumění.

Je to proces vzájemného ovlivňování komunikačních partnerů (sociální interakce) a nástroj vzájemného porozumění pomocí verbálních (slovních) a neverbálních (mimoslovních) symbolů. Základní podmínkou porozumění je na straně odesílatele srozumitelné vyjádření myšlenky a tím vytvoření předpokladu správného pochopení obsahu sdělení na straně příjemce.

Z hlediska datových komunikací jde o přenos dat (zpráv, informací) podle dohodnutých pravidel.

Sdílení informací v rámci komunikací tvoří v každé organizaci tyto formy komunikace:

- bezprostřední komunikace – verbální, neverbální;
- zprostředkovaná komunikace – technikou, institucí, jinou osobou, dokumentem.

Poznámka: Pojem se používá i pro zařízení umožňující pohyb dopravních prostředků, osob, zvířat nebo dopravu kapalin, surovin i výrobků, plynu a energie. Dělí se na pozemní, vzdušné, vodní (námořní a říční).

Komunikační a informační systémy

Communication and Information Systems

Systèmes d'information et de communication

Soubor zařízení, metod a postupů, případně i obsluhy organizovaný tak, aby plnil specifické funkce přenosu a zpracování informací.

Zabezpečují:

- rychlé, spolehlivé a utajené informační toky, uspořádané horizontálně i vertikálně, v závislosti na hierarchickém uskupení systému velení a řízení;
- cílevědomou a systematickou informační činnost a činnosti související s přenosem informací.

Komunikační a informační systémy tvoří:

- polní systémy - zajišťující komunikační a informační podporu vojskům, v prostorech mimo stálé posádky a jsou vytvářeny převážně z mobilních prostředků;
- stacionární systémy - zabezpečující komunikační a informační podporu vojskům ve stálých posádkách a jsou umístěny ve vojenských (pronajatých) budovách a objektech.

Komunikační infrastruktura

Communication Infrastructure

Infrastructure de communication

Součástí informačního prostředí bojiště, které je složeno ze stacionárních a mobilních prvků přenosu informací (komunikační a informační systémy) v podobě hlasu nebo dat.

Komunikační prostředek*Communication medium (means)**Moyen de communication*

Obecně nástroj pro přenos (vyslání a doručení) informace. z technického hlediska je představován zařízením pro vstup, přenos a příjem informace, které jsou potřebné pro uskutečnění komunikace.

Komunikační systém*Communication System**Système de communication*

Soubor zařízení, metod a postupů, případně i obsluhy organizovaný tak, aby plnil funkce srozumitelného přenosu informací mezi prvky informačního systému.

Vojenský komunikační systém pro podporu systému velení a řízení představuje účelové uspořádání vztahů mezi lidmi, informačními signály, procedurami jejich zpracování, přenosovými cestami a technologickými prostředky k zabezpečení včasných, úplných, utajených a nezměněných informací, zpráv a dat ke správným adresátům v libovolném prostoru činnosti a v nejsložitějších operacích.

Komunikační systém :

- poskytuje komunikační podporu uživatelům - zahrnuje paměťové nebo zpracovatelské funkce při zabezpečování přenosu informace a může zahrnovat uživatelské systémy, přenosové systémy a přepojovací (spojovací) systémy;
- předává informace mezi informačními zdroji a odpovědnými vojenskými orgány pro velení a řízení.

Základní uživatelské služby komunikačních systémů jsou:

- hlasové služby - jsou realizovány přenosem hlasu, hovoru;
- dokumentové služby - zajišťují přenos obsahově ucelených dokumentů (zpráv);
- služby přenosu dat - zajišťují výměnu dat mezi terminály uživatelů;
- obrazové služby - zabezpečují přenos statických a dynamických obrázků;
- multimediální služby - zajišťují současný přenos informací v obrazové a zvukové formě.

Komunikační systém pro řízení a velení

Command and Control Communication System

Système de communication de commandement et de contrôle

Komunikační systém, který předává informace mezi odpovědnými vojenskými orgány pro velení a řízení.

Poznámka: Viz také informační systém velení a řízení

Komunikační zóna

Communication Zone

Zone de communication

Týlová část bojiště (za bojovou zónou, ale sousedící s ní), která osahuje komunikace (cesty), zařízení pro zabezpečení, odsun a další zařízení nezbytná pro zabezpečení a udržování vojsk v poli.

Jsou v ní rozmístěny hlavní logistické útvary a dále pak jednotky, které provádějí obranu a ochranu komunikací.

Komunikační zóna zahrnuje přisunové a odsunové cesty (spojovací trasy), zařízení pro zabezpečení, odsun a další zařízení nezbytná pro zabezpečení činnosti a udržování vojsk v poli.

Konečný úkol

Final Objective

Mission final

Konečná část útočného bojového úkolu, kterou je nutno splnit po splnění bližšího úkolu.

Obsahem konečného úkolu, který je obdobně jako u bližšího úkolu přesně stanovený, je živá síla a palebné prostředky v hloubce sestavy nepřítele, které mají být zničeny a je zpravidla stanovena čára (nebo prostor), která má být ovládnuta a upevněna i přechodem do obrany.

Stanovuje se zpravidla svazkům a je časově limitován.

Poznámka: Tento pojem je užívaný v AČR.

Konflikt

Conflict

Conflit

Obecné označení pro spor, neshodu až střetnutí mezi jasně definovatelnými aktéry (např. skupin lidí, států, koalic států, tendencí, motivů, cílů aj.), kteří usilují o uplatnění svého zájmu v jedné nebo více shodných oblastech, přičemž tito aktéři pocítují vzájemný střet jako situaci, kdy zisk jedné strany znamená ztrátu druhé. Může mít různou formu i motivaci.

Mezi státy existuje celé řada různých konfliktů, extrémním případem je ozbrojený konflikt. Ozbrojený konflikt vzniká vždy, když společenství lidí, stát nebo koalice států používá sílu nebo nasazuje (buď pravidelné nebo nepravidelné) ozbrojené síly na podporu svých zájmů nebo cílů nebo hrozí použitím síly. Strany zúčastněné v ozbrojeném konfliktu jsou přesvědčeny, že jejich zájmy a hodnoty jsou neslučitelné. v ozbrojeném konfliktu používají zúčastněné strany kromě vojenských i diplomatické, ekonomické a psychologické prostředky. v krajním případě se může ozbrojený konflikt proměnit ve válku.

Kromě ozbrojeného konfliktu však existují další, které překrývají široké spektrum vztahů, stavů a situací od různých stupňů míru až po válku. Jakýkoliv z těchto konfliktů lze nazývat „konfliktem jiným než válka“ (conflict other than war). Možnost konfliktu jiného než válka vzniká, když dvě nebo více stran usilují o cíle, které ony nebo jiné strany vnímají jako neslučitelné, a uchýlí se tedy k určité formě násilí nebo ke hrozbě násilím při prosazování svých cílů.

Kontaminace

Contamination

Contamination

Ukládání (depozice), absorpce a přítomnost jakýchkoli cizorodých škodlivin radioaktivních, bojových biologických nebo toxických chemických látek v množstvích či koncentracích, které se považují za škodlivé a vůči kterým se uskutečňují ochranná opatření.

Kontaminovaný prostor

Contaminated Area

Zone contaminée

Prostor, ve kterém se nacházejí radioaktivní, bojové biologické nebo toxické chemické látky a nebo jejich směsi v množstvích či koncentracích, které se považují za škodlivé.

V kontaminovaných prostorech se uplatňují ochranná opatření k zamezení nebo alespoň ke zmenšení možných škod.

Kontra-zpravodajství (opatření proti zpravodajské činnosti)

Counter-intelligence

Contre-ingérence

Činnosti, které se týkají identifikace a působení proti ohrožení bezpečnosti zpravodajskými službami, organizacemi nebo jednotlivci nepřítelů, které se zabývají špionáží, sabotážemi, rozvratnými akcemi nebo terorismem.

Poznámka: Tento pojem je také někdy nahražován pojmem obranné zpravodajství nebo kontrarozvědka

Kontrola ozáření osob

Control of Exposure to Nuclear Hazard (Dose Control)

Contrôle d'irradiation des personnes

Zjišťování dávek ionizujícího záření, které obdržely osoby.

Součástí dozimetrické kontroly. Cílem je získat údaje pro hodnocení bojeschopnosti a určit závažnost a rozsah poškození osob. Ke kontrole dávek ozáření osob se používají dozimetry. Zjištěné dávky se zaznamenávají do záznamníku ozáření osob, porovnávají se s hodnotami stupně ozáření a využívají k ovlivnění případného dalšího ozáření.

Kontrolní a rozřídovací stanoviště*Classifying (Check) Point**Point de contrôle et de triage*

Součást dekontaminačního místa, kterým prochází kontaminovaná jednotka před vstupem na jednotlivé plochy (pracoviště).

Na stanovišti se zjišťuje kontaminace osob, výzbroje, ostatní techniky a jiného materiálu, rozdělují se a řídí se jejich přísun z vyčkávacího prostoru na jednotlivé plochy (pracoviště).

Kontrolní stanoviště (bod)*Checkpoint**Point de référence*

Předem stanovený bod na povrchu země, který se používá jako kontrolní stanoviště přesunu nebo jako měřický, pevný (vztažný) bod pro opravu prvků střelby.

Geografické místo na zemi nebo ve vodě, nad kterým může být pozorováním nebo elektronickými prostředky stanovena poloha letadla za letu.

Místo, kde vojenská policie kontroluje provoz vozidel a chodců s cílem prosadit opatření v oblasti kontroly pohybu a jiné zákony, nařízení a směrnice (*Poste de contrôle de la circulation*).

Konvenční výzbroj*Conventional Armament**Armement conventionnel*

Všechna dosud používaná výzbroj (zbraně) pozemních, vzdušných a námořních sil, kromě zbraní hromadného ničení (tj. zbraní, které nejsou jaderné, biologické ani chemické).

Konvoj*Convoy**Convoi*

Skupina obchodních lodí nebo pomocných námořních plavidel, obvykle doprovázených válečnými loděmi, případně jedna obchodní loď nebo

doprovodné námořní plavidlo, doprovázené hladinovou lodí. Tato skupina je složená a organizovaná pro účely společné plavby.

Skupina vozidel organizovaná pro účely řízení a uspořádání přesunu s ochranným doprovodem nebo bez něj.

Koordinační čára

Phase Line

Ligne d'objectifs intermédiaires

Čára používaná pro řízení a sladění činnosti vojsk při vedení vojenských operací. Obvykle se jedná o charakteristický znak v terénu, který vede napříč prostorem činnosti.

Je to pomyslná spojnice koordinačních bodů, která je určena k časovému a prostorovému sladění bojové činnosti při postupném plnění bojových úkolů vojsky podle koncepce boje nadřízeného velitele.

Poznámka: Viz čára bezpečnostní vzdálenosti, čára dotyku, čára hlášení, čára koordinace palební podpory, čára přechodu ke zteči (čára zteče), čára (čáry) rozvíňování, čára sesednutí, čára zabíjení palby, čára zastavení palby, mezilehlá čára, regulační čára, výchozí čára.

Krajské vojenské velitelství

Regional Command

Commandement régional

Útvar určený k přípravě a organizování opatření souvisejících se zajišťování obrany ČR na území kraje a k zabezpečení spolupráce s územně příslušnými správními úřady, právníckými a podnikajícími fyzickými osobami při plnění vojenských úkolů na území krajů, včetně zapojení do procesů krizového řízení.

Krajské vojenské velitelství je útvarem sil podpory a výcviku. Jejich územní působnost je shodná s územím krajů a sídlí v krajských městech.

Základní prvky organizační struktury všech krajských vojenských velitelství jsou totožné. Celková velikost jednotlivých krajských vojenských velitelství je závislá na počtu obcí s rozšířenou působností (III. stupně) v rámci kraje vzhledem k tomu, že příslušníci těchto velitelství budou při

krizových situacích vyčleňování ve prospěch těchto obcí s cílem zlepšit vazby mezi obcemi a jednotkami AČR působícími v jejich prospěch.

Při vyhlášení krizového stavu pro území kraje budou krajská vojenská velitelství přecházet do podřízenosti Společného operačního centra MO.

Krize

Crisis

Crise

Krize je situace vážného, ale ne vždy transparentního narušení fungování určitého systému či jeho části, spojená s potřebou časově a systémově adekvátního rozhodnutí a řešení.

Krizová opatření

Crisis Measures

Measures de crise

Opatření určená k řešení krizových situací a dále činnosti ke zmírnění nebo odstranění následků způsobených krizovou situací.

K jeho realizaci je nutné omezit nebo mít možnost omezit některá práva a svobody a uložit povinnosti.

Krizová situace

Crisis Situation

Situation de crise

Stav vážného narušení fungování určitého systému či jeho části, spojený s potřebou časově a systémově odpovídajícího rozhodnutí a řešení. Je to mimořádná událost, při níž jsou ohroženy cenné a chráněné hodnoty, zájmy či statky státu a jeho občanů a při které hrozící nebezpečí nelze odvrátit nebo způsobené škody odstranit běžnou činností správních úřadů, orgánů územní samosprávy, ozbrojených sil, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb.

Za krizové situace je důležitá činnost orgánů státní moci (prezident, Parlament, vláda, bezpečnostní rada státu, ústřední krizový štáb). Jejich postavení, kompetence a činnost upravují příslušné zákony a prováděcí

předpisy a jsou zmocněny k užití mimořádných krizových opatření. Organizace a řízení těchto opatření se označuje jako krizové řízení.

Krizové operace

Crisis Response Operations

Opérations de crise

Vícefunkční vojenské operace mimo článek 5 Washingtonské smlouvy zahrnující takové politické, vojenské a civilní činnosti, které jsou zahájeny a prováděny v souladu s mezinárodním právem (včetně mezinárodního humanitárního práva) a které přispívají k předcházení konfliktů a k řešení krizí.

Jsou příspěvkem Aliance k účinnému řešení krize. Jejich účelem je udržovat rizika dál od území členských zemí NATO tím, že se bude potenciálními krizemi zabývat již v jejich počátečním stadiu. Účast v krizových operacích mimo článek 5 je posuzována členskými zeměmi případ od případu tak, jak to vyžaduje každá jednotlivá situace.

Krizové operace jsou určeny k reakci na takové krize, které by mohly ovlivnit bezpečnost zemí NATO, nebo ohrozit stabilitu a vést ke konfliktu na periferii území členských zemí Aliance. Jejich cíle, prostředky, oblast a doba bude obecně omezena v závislosti na požadovaném konečném stavu.

Krizové operace pokrývají celé spektrum vojenských operací NATO a s tím spojených činností, které nejsou obsaženy v článku 5 „kolektivní obrany. v závislosti na situaci mohou být stejně náročné a intenzivní jako operace podle článku 5. Jejich škála je široká počínaje těmi, které v první řadě souvisí s civilními organizacemi, tj. mírovými operacemi, operacemi na pomoc při katastrofách, humanitárními operacemi, pátracími a záchrannými operacemi nebo operacemi k zabezpečení evakuace příslušníků neválčících stran, až po bojové operace Aliance.

Operace, které obsahují použití vojenské síly nebo hrozbu silou, zahrnují vojenské akce počínaje uplatněním sankcí a embarga až po vojenské bojové operace.

Poznámka: Viz také humanitární operace, mírové operace, nebojová operace, operace vedené mimo článek 5, pátrací a záchranná operace, podpůrná operace.

Krizové plánování

Crisis Planning

Planification des crises

Proces zpracování krizových plánů a dokumentů s nimi souvisejících.

Krizové řízení

Crisis Management

Gestion des crises

Bezpečnostní disciplína zabývající se analýzou, plánováním, organizací, kontrolou a řízením aplikovaných opatření, jež vedou k eliminaci krizových situací a ke zmírnění škodlivých následků s nimi spojených.

Je to koordinovaná činnost prováděná za účelem utlumení krize, předejití jejího vystupňování až do ozbrojeného konfliktu a zastavení nepřátelství, které by mělo být jejím výsledkem.

Poznámka: Krizové řízení v podmínkách ČR, ve smyslu čl. 2 zákona číslo 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), je souborní řídicí činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace.

Krizové stavy

State of Crisis

État de crise

V právním řádu ČR stavy, do kterých je uvedena část nebo celé území státu v reakci na vznik a vývoj krizové situace.

Podle situace mohou být vyhlášeny tyto stavy:

- stav nebezpečí;
- nouzový stav;
- stav ohrožení státu;
- válečný stav.

Poznámka: Krizové stavy vyhláší příslušné řídicí orgány v souladu s Ústavním zákonem o bezpečnosti České republiky č. 110/1999 Sb. a zákonem o krizovém řízení č. 240/2000 Sb.

Krizový plán

Crisis Plan

Plan de crise

Dokument obsahující souhrn krizových opatření a postupů, které ministerstva, jiné ústřední správní úřady a orgány územní samosprávy zpracovávají k zajištění připravenosti na řešení krizových situací.

Kruhová obrana

All-round Defense(Perimeter Defense)

Défense circulaire

Obrana orientovaná na všechny světové strany.

Obvykle je zaujímána při boji v obklíčení. Přední okraj obrany se svým průběhem podobá kruhu (odtud kruhová obrana). Mohou ji zaujímat jednotky i větší taktické celky.

Krycí palba

Covering Fire

Tir de protection

Palba k ochraně vlastních vojsk před nepřátelskými prostředky pro přímou střelbu a palba k bezprostřední izolaci prostoru boje.

Provádí se ve všech druzích boje, především na předním okraji vojsk. Hlavním cílem je přednostně vyřadit nepřátelské obrněné cíle.

Poznámka: Viz bromadná palba, metodická palba, nepohyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení, podpůrná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Krycí síly

Covering Force

Forces de couverture

Síly působící odděleně od hlavních sil s cílem zastavit, vázat, zdržet, dezorganizovat a oklamat nepřítele dříve, než může zaútočit na chráněné jednotky. Může to být jakákoli část vojsk, která zajišťuje bezpečnost pro

větší jednotku s pomocí sledování, průzkumu, útoku nebo obrany, nebo kombinací těchto způsobů.

Úkolem krycích sil obvykle je zpomalit, popř. dočasně zastavit postup nepřítele, donutit jej k předčasnému rozvinutí a tím získat čas pro organizovanou činnost hlavních sil.

Funkci krycích jednotek obvykle plní zesílené tankové a mechanizované jednotky podporované minometnými a dělostřeleckými jednotkami.

Krytí

Cover

Couverture

Činnost pozemních, vzdušných nebo námořních sil prováděná s cílem chránit vlastní vojska pomocí útoku, obrany nebo hrozby útokem či obranou nebo oběma způsoby.

Opatření nezbytná pro zajištění ochrany osob, plánu, operace, sestavy nebo zařízení před úsilím nepřátelského průzkumu a únikem informací (veille radio).

Nepřetržitý příjem, kdy je vysílač nastaven a je k dispozici, ale nemusí být připraven k okamžitému použití.

Jde tedy o souhrn aktivních a pasivních opatření přijímaných s cílem chránit vlastní vojska před zpravodajským úsilím nepřítele, klamáním a dezinformační činností a využitím ochranných vlastností terénu, terénních předmětů, připravených ženíjních staveb i ochranných vlastností bojové techniky k ochraně před účinky nepřátelské palby a před pozorováním nepřítele.

Kulminační bod

Culminating Point

Point culminant

V obecném smyslu představuje okamžik v operaci, kdy určitá činnost vrcholí a ve kterém nastává rozhodující zvrát. Kulminační bod je bod zvratu (zlomu).

Operace dosahuje svého kulminačního bodu, když současné úsilí pokleslo pod úroveň na níž může být udržováno.

Při ofenzivě útočník dosahuje kulminačního bodu ve chvíli, kdy již není schopen vést další ofenzívu a musí přejít do obrany. Pro obránce je to nejvhodnější chvíle k zahájení útoku.

L

Látky typu G

G Agents

Agents G

Souhrnný název pro skupinu nervově-paralytických otravných látek sarin, soman a další chemicky podobné sloučeniny.

Poznámka: Viz nervově-paralytické otravné látky.

Látky typu V

V Agents

Agents V

Souhrnný název pro skupinu nervově-paralytických otravných látek, např. látku VX a další chemicky podobné sloučeniny.

Poznámka: Viz nervově-paralytické otravné látky.

Léčka

Ambush; Trap

Embusscade; piége

Způsob boje mechanizovaných, tankových, výsadkových a průzkumných jednotek spočívající ve včasném a skrytém rozmístění jednotky na pravděpodobném směru postupu nepřítele s cílem jej překvapivě napadnout a zničit, zmocnit se zajatců, dokumentů, vzorků výzbroje a materiálu.

Letový provoz

Air Traffic

Circulation aérienne

Veškerá letadla ve vzduchu nebo provádějící činnost v letištním okrsku.

Linie

Line

Ligne

Obecné označení tvaru, ve kterém jsou jednotky nebo vozidla (tanky, OT, BVP) rozvinuty čelně vedle sebe na stejné úrovni, a to jak na místě, tak i za pohybu.

Logistická podpora státem

National Logistic Service Support

Soutien logistique par le nation

Odpovědnost státu za zajištění a poskytnutí logistického zabezpečení svým vojskům. Toto zabezpečení může být poskytováno buď výlučně vlastními silami a prostředky nebo na základě dvou nebo vícestranných dohod s jinými státy NATO, případně s dalšími organizacemi.

Logistické zabezpečení (služby vojskům)

Logistic Service Support

Service de logistique

Souhrn služeb pro zabezpečení vojsk PHM, proviantním, výstrojním, ubytovacím, zdravotnickým, dopravním a inženýrsko leteckým zabezpečením.

Služby zajišťují potřeby vojsk v oblasti péče o vojáky, materiál, techniku, ekologii a ochranu životního prostředí.

V rámci tohoto zabezpečují zásobování, provoz, opravy a obnovu provozuschopnosti a použitelnosti techniky a materiálu všeho druhu, stravování vojsk, praní prádla a výstrojních součástí, koupání a stříhání, zdravotnickou péči, prodejní činnost a ubytování vojsk. Vojská doprava zajišťuje přepravu osob, techniky a materiálu.

Služby vojskům zabezpečují organické síly a prostředky jednotlivých stupňů s využitím místních zdrojů.

Logistické zabezpečení boje (logistická podpora boje)

Combat Service Support

Soutien logistique du combat

Zabezpečení bojových jednotek, zejména v oblasti správy a logistiky.

Vyjadřuje možnosti, funkce, činnosti a úkoly nezbytné k udržení bojové schopnosti vojsk, které vedou bojovou činnost na válčišti.

V rámci národního systému logistiky a systému logistiky na válčišti zahrnuje zabezpečení boje službami vyžadovanými vzdušnými a pozemními jednotkami s konečným cílem splnění jejich bojového úkolu.

Poznámka: Viz logistické zabezpečení (služby vojskům)

Logistické zabezpečení službami civilního dodavatele

Third Party Logistic Support Service

Soutien logistique avec utilisation des fournisseurs civil

Využití předem naplánovaných civilních kontraktů k provedení vybraných služeb logistického zabezpečení.

Logistické zabezpečení vojsk

Logistic Service Support of Troops

Soutien logistique des troupes

Souhrn velitelských, organizačních, materiálních, technických, dopravních, veterinárních, zdravotnických a servisních opatření, jejichž úkolem je včasné a komplexní zabezpečení logistických potřeb vojsk.

Systém logistického zabezpečení je souhrn základních procesů pořizování, distribuce, rozmístování, používání, udržování, provozu, oprav a vyřazování majetku.

Zahrnuje materiální a technické zabezpečení, zdravotnické a veterinární zabezpečení, vojenskou dopravu, služby logistiky a jejich informační podporu.

Spočívá v prozkoumávání a posuzování složeném z komplexu úvah nezbytných pro zajištění účinného a úsporného zabezpečení systému v průběhu jeho programového životního cyklu. Je nedílnou součástí všech hledisek plánování systému, návrhu a vývoje, zkoušení a vyhodnocení,

produkce a (nebo) výstavby, uživatelské spotřeby a vyřazení systému. Jednotlivé prvky zabezpečení musí být vyvinuty a propojeny se všemi součástmi systému.

Logistické zdroje

Logistic Resources

Source logistiques

Vojenské jednotky, personál, výstroj a výzbroj, zásoby, finanční zdroje, informace a další schopnosti, které na určitou dobu umožní rozvinutí, udržení a přemístění sil.

Logistika

Logistics

Logistique

Věda o plánování a provádění přesunů a zabezpečování vojsk. v nejširším slova smyslu zabezpečuje takové úkoly v rámci vojenských operací, jako jsou:

- návrh, vývoj, nákupy, skladování, doprava, rozdělování, udržování, odsun a likvidace materiálu;
- přesuny osob;
- nákupy, výstavba, udržování, činnost a likvidace zařízení;
- nákupy a dodávky služeb;
- zdravotnické zabezpečení.

Logistika AČR

Logistics of the Czech Armed Forces

Logistique de la Armée de la République Tchèque

Systém zabezpečení AČR, který je zprostředkovatelem mezi národním hospodářstvím a vojsky AČR, jenž pružně reaguje na skutečné potřeby a požadavky AČR v závislosti na podmínkách národního hospodářství a ekonomické situaci státu. Lze ji charakterizovat jako systematickou a otevřenou teorii a praxi o způsobech zabezpečení plynulého toku materiálu, služeb a informací v úzké návaznosti na finanční prostředky.

Logistika AČR zabezpečuje vývoj, akvizici, zabezpečování výroby, skladování, přepravu, distribuci, provoz, údržbu, opravy, odsuny a vyřazová-

ní vojenského materiálu, dopravu osob, zabezpečování výstavby, provoz, údržbu, opravy a rušení nemovitostí, akvizici nebo poskytování služeb.

Logistika AČR je členěna do strategické, operační a taktické úrovně.

Na strategickém stupni podporuje dosažení cílů stanovených bezpečnostní strategií ČR. Zabývá se mobilizací, akvizicí, výstavbou vojenských jednotek, strategickou mobilitou a strategickým soustředováním prostředků logistiky v prostoru operací.

Na operační úrovni je zaměřená na logistické zabezpečení ozbrojených sil při vedení válek, vojenských tažení a hlavních operací. Logistika operačního stupně zahrnuje příjem a přesun jednotek a materiálu, rozvoj infrastruktury, zásobování v prostoru válčiště, smluvní činnost, zabezpečení službami a řízení dopravy.

Logistika na taktickém stupni zabezpečuje splnění úkolu velitele prostřednictvím organických prvků logistického zabezpečení, plní základní logistické funkce jako zásobování a služby, údržba a opravy, doprava a přesuny.

Z hlediska funkčnosti je logistika dělena na logistiku:

- výrobní;
- spotřební.

Lokální konflikt

Local Conflict

Conflict local

Běžně užívaný název pro konflikt menšího rozsahu.

Válečné střetnutí (ozbrojený konflikt) mezi dvěma státy vedené v určitém omezeném prostoru.

Vojenské střetnutí (ozbrojený konflikt) vedené zpravidla mezi dvěma státy nebo ozbrojenými skupinami v rámci státu omezené prostorem střetnutí, silami a prostředky, což se může projevit i jeho krátkým trváním.

Jeho cílem může být snaha vyřešit národnostní, etnické, náboženské, sociální, mocenské a jiné požadavky ozbrojenou silou.

Může být ukončen návratem do mírového stavu nebo za určitých podmínek může přerůst v regionální konflikt.

M

Manévr

Manoeuvre

Manoeuvre

Rozvinutí vojsk na bojišti s využitím pohybu ve spojení s palbou nebo palebnou silou k dosažení výhody nad nepřítelem za účelem splnění stanoveného úkolu.

Manévr je také:

- přesun s cílem umístit lodě nebo letadla do postavení, které je výhodné vůči protivníkovi;
- taktické cvičení prováděné na moři, ve vzduchu, na zemi nebo na mápách s cílem imitovat činnost v bojových operacích;
- činnost (operace) lodi, letadla nebo vozidla za účelem provedení požadovaného přesunu.

Manévr je dynamickým prvkem boje. Spočívá v organizované a rychlé změně rozmístění nebo složení vojsk vzhledem k situaci nepřítele s cílem vytvořit si nejvýhodnější podmínky pro úspěšné splnění stanoveného úkolu. Umožňuje, v kombinaci s palbou a údery, zachovat si volnost jednání, zaujímat výhodné prostory, dosahovat překvapení a chránit vlastní vojska.

Druhy manévru jsou: čelní útok, obchvat, obejítí.

Manévrová obrana

Maneuverable Defence

Défense par la manoeuvre

Způsob vedení obrany spočívající v kombinaci aktivní útočné činnosti vojsk s dočasným bráněním připravených postavení (výhodných čar).

Cílem je vyčerpát síly nepřítele, způsobit mu ztráty, vnutit mu svůj způsob činnosti, vyhnout se rozhodujícímu střetnutí, získat čas a uchovat vlastní síly.

Podstatou vedení této obrany je kombinace obrany na předem připravených postaveních (čarách) s protiztečemi s omezeným cílem, léčkami, zátarasy, odchodem bojem a bojem na zdrženou.

Předpokládá dílčí ztrátu území s tím, že vhodnou kombinací uvedených činností způsobí útočnickovi co největší ztráty, vyčerpá jej, vnutí mu svůj způsob činnosti a uchová si vlastní síly pro rozhodnou porážku nepřítele v hloubce vlastní sestavy. k tomu bude třeba rozvíjet menší síly vpředu a většinu sil ponechat v hloubce k provedení rozhodujícího protiúderu.

Při vedení manévrové obrany je nutno věnovat zvýšenou pozornost součinnosti a zabezpečení mezer a boků mezi jednotkami a útvarů. Vyžaduje větší hloubku, případně i šířku prostoru, ve kterém se vede, vysokou mobilitu sil a prostředků obránce a silnou zálohu.

Maskování

Camouflage

Camouflage

Využití přírodních nebo umělých materiálů pro zamaskování živé síly, objektů nebo taktických postavení s cílem dezorientovat, oklamat nepřítele nebo mu uniknout.

Součást klamání. Realizuje se zastíráním, skrytím a imitační činností.

Materiální zabezpečení vojsk (jednotek, útvarů, svazků)

Material Support of Troops

Soutien matériel des troupes

Materiální zabezpečení zahrnuje stanovení potřeby materiálu, vytvoření, udržování stanovených zásob a jejich doplňování, plánování a včasné zabezpečení úhrady spotřeby a ztrát, zásobování materiálem všeho druhu, jeho skladování, evidenci, účtování a výdej do vojsk.

Poznámka: Anglický výraz „Logistical Support of Troops“ znamená jak „materiální zabezpečení vojsk“, tak i „logistické zabezpečení vojsk“.

Mechanizované vojsko

Mechanized Troops

Troupes mécanisées

Druh vojska určený k vedení pozemní bojové činnosti palbou a pohybem.

Mechanizované vojsko je hlavní, rozhodující a nejpočetnější složkou pozemních sil. Vyznačuje se velkou palebnou silou, manévrovostí a odolností. Může se rychle přesunovat do stanovených prostorů, bránit zaujaté čáry a prostory a vést odolnou, pružnou a aktivní obranu i rozhodný útok. Tvoří je mechanizované jednotky, útvary, svazky a uskupení.

Metodická palba

Continuous Fire

Tir continu

Palba vedená normálním tempem bez přerušování k provedení oprav nebo z jiného důvodu.

Pojem používaný při provádění palebné podpory pozemním a námořním dělostřelectvem obsahující rozkaz k nabíjení a vedení palby ve stanovených časových intervalech nebo maximálním tempem a s ohledem na přesnost v rámci předepsané rychlosti palby pro danou zbraň.

V AČR je v uvedeném smyslu používán pojem palba ráz na ráz.

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, nepohyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení, podpurná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Metodická příprava

Systematic Training (Methodological Preparation)

Instruction méthodique (méthodologique)

Forma přípravy, která je prováděna s cílem rozšířit a prohloubit vědomosti, dovednosti, návyky a zejména metodické schopnosti potřebné k organizování, řízení a zabezpečení přípravy podřízených velitelů a štábů a výcviku jednotek.

♦

Metodickou přípravu organizuje a provádí nadřízený velitel k nejdůležitějším tématům jednotlivých předmětů výcviku. Provádí ji s nižšími veliteli pro jejich přípravu kvalitně organizovat, zabezpečovat a metodicky správně provádět plánovaný výcvik.

Základními metodami jsou instruktáž, instrukčně-metodické cvičení, metodické a ukázkové cvičení.

Mezilehlá čára

Intermediate Line

Ligne intermédiaire

Předem připravená čára pro vedení manévrové obrany, která je vybudovaná ve stejném rozsahu jako hlavní postavení.

♦

Prolomil-li nepřítel taktické pásmo obrany a rozvíjí-li útok dále do hloubky, vojska, která se brání na mezilehlých čarách obrany, svými prostředky podporují boj útvarů (jednotek), které pod tlakem nepřítele ustupují z taktického pásma obrany.

Poznámka: Viz čára bezpečnostní vzdálenosti čára dotyku, čára blášení, čára koordinace palebné podpory, čára přechodu ke zteči (čára zteče), čára (čáry) rozvíjení, čára sesednutí, čára zahájení palby, čára zastavení palby, koordináční čára, regulační čára, výchozí čára.

Mezinárodní humanitární právo

International Humanitarian Law

Droit international humanitaire

Je to soubor mezinárodně právních norem chránících práva a svobody člověka, zmírňujících utrpení za války, chránících některé hmotné předměty a životní prostředí a upravujících chování příslušníků ozbrojených sil a dalších osob v souvislosti s ozbrojeným konfliktem.

♦

Jako celek toto právo představuje kodex chování příslušníků ozbrojených sil v průběhu ozbrojeného konfliktu. Základní ustanovení omezují volnost válčících stran ve výběru prostředků a způsobů bojové činnosti. Vojenské akce mohou být zaměřeny jenom na komatanty a vojenské objekty, aby nedošlo k nadbytečnému utrpení a škodám. Tato ustanovení

odpovídají zásadám pořádku, kázně a hospodárnosti a v neposlední řadě i zdravému lidskému rozumu.

Aby si tyto zásady zjednaly všeobecnou platnost, byly v průběhu let postupně uzavírány mezinárodní smlouvy. v současné době je uznávána platnost hlavně těchto nejdůležitějších smluv: Pařížská deklarace o válečném právu námořním (1856), Haagská úmluva o zákonech a obyčejích pozemní války (1899), která byla doplněna přílohou (dodatkem) Haagský řád pozemní války (1907), Ženevský protokol o zákazu chemických a bakteriologických zbraní (1925), Ženevská dohoda o Červeném kříži (1949).

Poznámka: Pojem mezinárodní humanitární právo je synonymem pojmu „válečné právo“.

Mimořádná situace

Extraordinary situation

Situation extraordinaire

Situace vzniká v určitém prostředí v důsledku hrozby vzniku nebo po vzniku mimořádné události, která je řešena obvyklým způsobem složkami integrovaného záchranného systému a příslušnými orgány za použití jejich postupů a na úrovni běžné spolupráce bez vyhlášení krizových stavů.

Na řešení mimořádné situace se v rámci integrovaného záchranného systému mohou podílet vyčleněné síly AČR. k plnění těchto úkolů jsou předurčeny vojenské záchranné útvary. Podle rozsahu a vývoje situace mohou být vyčleněny další síly a prostředky AČR (pozemní, vzdušné, druhů vojsk a služeb a speciální).

Mimořádná událost

Extraordinary Event

Situation d'urgence

Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Mír

Peace

Paix

Stav, kdy existuje rovnováha ve vztazích mezi státy, které se snaží rozpory mezi sebou řešit mírovými prostředky

Je to takový stav, když není žádný konflikt a existuje možnost rozhovorů až do doby, než vypukne konflikt. v době míru zpravidla existuje řada rozporů mezi společenstvím lidí, národy nebo zájmovými skupinami, které vznikají z nepřekonatelných rozdílů v zájmech nebo plánech a které mohou být urovnány bez použití síly nebo hrozby silou. v civilizovaných, zejména demokratických zemích jsou k urovnání rozporů volena diplomatická, právní, ekonomická nebo politická opatření.

V míru mohou některé organizace a skupiny (např. teroristické) používat k dosažení svých cílů sílu nebo hrozbu silou. To je zpravidla posuzováno jako hranice mezi mírem a ozbrojeným konfliktem.

Mírové operace

Peace Support Operations

Opérations de soutien de la paix

Operace, při kterých jsou nestranně používány diplomatické, civilní a vojenské prostředky podle zásad a principů Charty OSN za účelem obnovení nebo udržení míru. Tyto operace mohou zahrnovat předcházení konfliktům, vytváření míru, prosazování míru, udržování míru, budování míru a humanitární operace.

Jsou prováděny se souhlasem států, na jejichž území je realizována, na základě rozhodnutí OSN nebo jiných mezinárodních orgánů po uzavření mírové dohody mezi účastnickými státy v krizové situaci.

Odlišují se od jiných vojenských operací nestranným přístupem mírových sil. Nejsou zaměřeny ani ve prospěch ani proti jednotlivým stranám, jsou vedeny nestranně a spravedlivě.

Posláním mírových operací je vytvořit bezpečné prostředí, ve kterém civilní organizace budou moci obnovit infrastrukturu potřebnou pro trvalý mír.

Poznámka: Viz také budování míru, humanitární operace, prosazování míru, předcházení konfliktům, udržování míru, vytváření míru.

Místo velení

Command Post

Poste de commandement

Hlavní nebo záložní součást velitelství, kde velitel a štáb plní svoje funkční povinnosti. v boji se hlavní a záložní součást velitelství často dělí na sledy. Sled, kde je umístěn velitel nebo ze kterého vydává rozkazy se nazývá velitelské stanoviště.

Velitelské stanoviště je tedy prostor (místo) zaujatý velitelem, štábem, a zabezpečovacími jednotkami vybavenými spojovacími prostředky. Je z něho uskutečňováno nepřetržité velení vojskům.

Mnohonárodní (spojenecký, koaliční)

Combined (Multinational)

Multinational

Přídavné jméno, (adjektivum), používané pro popis činností, operací a organizací, při nichž spolupracují síly dvou nebo více spojenců.

Mnohonárodní integrované logistické zabezpečení

Multinational Integrated Logistic Support

Soutien logistique intégré multinational

Dohoda dvou nebo více států o poskytnutí prostředků logistiky mnohonárodním silám pod operačním řízením NATO pro jejich logistické zabezpečení.

Mnohonárodní logistika

Multinational Logistics

Logistique multinationale

Souhrnný pojem pro rozdílné způsoby logistického zabezpečení, které se liší od logistického zabezpečení jednotlivých států.

Jde o souhrnný pojem pro mnohonárodní integrované logistické zabezpečení, odpovědnost státu za určitou oblast a logistické zabezpečení vedoucím státem.

Mnohonárodní operace

Combined Operation

Opérations interalliée

Vojenská operace provedená silami dvou nebo více spojeneckých zemí, které spolupracují při plnění jednoho úkolu.

Představuje vojenskou operaci uskupení sil a prostředků více států, jejichž vzájemná součinnost je z politického hlediska založena buď na dlouhodobém svazku, nebo na vzniku krátkodobé koalice k přesně stanovenému účelu. Zpravidla se takové operace vedou jako společné za účasti potřebných druhů vojsk. v soudobých podmínkách v podstatě všechny bojové operace a většina nebojových operací budou mít mnohonárodní a společný charakter. k jejich přípravě a vedení se vytvářejí mnohonárodní štáby na operační a v případě potřeby nebo rozsahu nasazení i na taktické úrovni.

Mnohonárodní operace vyžadují vzájemný respekt mezi silami zúčastněných států a rozdělení úkolů tak, aby byly úměrné jejich možnostem. Současně vyžadují kompatibilní komunikační systém, logistické zabezpečení (podporu) a vzájemnou součinnost při společném plnění úkolu.

Mnohonárodní síly

Combined Forces

Force multinationale

Vojenské síly složené z prvků dvou nebo více států.

Mnohonárodní síly jsou tvořeny silami z více než jednoho státu pod velením velitele NATO nebo velitele ze státu, který není členem NATO v rámci operací řízených NATO.

Mnohonárodní středisko logistiky

Multinational Joint Logistic Centre

Centre logistique multinationale

Štáb logistiky rozvinutý k realizaci plánů a zásad činnosti společných sil na válčišti.

◆
Je to řídicí výkonný orgán velitele a štábu společných sil k realizaci jejich zvýšených logistických pravomocí a odpovědností. Specifický význam má situace, kdy je mnohonárodní středisko logistiky umístěno spolu s velitelstvím nebo začleněno do velitelství tak, aby bylo zajištěno jasné vymezení odpovědností.

Mobilita (pohyblivost)

Mobility

Mobilité

Vlastnost nebo schopnost vojenských jednotek, která jim umožňuje přemísťovat se z jednoho místa na druhé tak, aby si vytvořily výhodné podmínky pro plnění bojových úkolů.

Mobilizace

Mobilization

Mobilisation

Činnost obsahující přípravu na válku nebo na jiné případy ohrožení pomocí shromáždění a organizování prostředků státu. Ozbrojené síly nebo jejich část jsou uvedeny do stavu pohotovosti pro případ války nebo jiného ohrožení státu. Obsahem je soustředování osob, zásob a materiálu pro aktivní vojenskou službu.

◆
Jde tedy o činnost zabezpečující uvedení lidského a hospodářského potenciálu do stavu pohotovosti k zabezpečení uchování základních funkcí státu, potřeb ozbrojených sil a obyvatelstva za stavu ohrožení státu a za válečného stavu.

Již v míru se v zájmu zabezpečení mobilizace připravuje soubor opatření k mobilizaci ozbrojených sil a hospodářské mobilizaci. Jejich obsahem je organizované hromadné povolání vojáků mimo činnou službu k mimořádné službě v ozbrojených silách, doplnění stavů vojenských útvarů na válečné počty. v materiální oblasti může být z civilního sektoru provedeno doplnění věcnými prostředky. Hospodářství je převedeno z mírového na válečný stav.

Mobilizace průmyslu

Industrial mobilization

Mobilisation de la industrie

Transformace průmyslu z činnosti v době míru na program zabezpečující státní vojenské cíle.

Zahrnuje mobilizaci materiálu, práce a kapitálu, výrobních zařízení a služeb důležitých pro průmyslový program.

Mobilizační pohotovost

Mobilization Readiness

État de disponibilité à la mobilisation

Stav, kdy je jednotka, útvar, svazek připraven ke splnění úkolu, který je mu stanoven Plánem rozvinutí ozbrojených sil České republiky.

Mobilizační pohotovostí se rozumí souhrn opatření, z nichž rozhodujícími jsou zejména reálné zplánování rozvinutí na tabulky válečných počtů, udržování v trvalé použitelnosti k tomu zpracované dokumentace, připravenost velitelů, štábů a vykonavatelů a všestranné zabezpečení rozvinutí útvaru.

Mobilizační připravenost

Mobilization Preparednes

Aptitude à la mobilisation

Stav, kdy je útvar doplněn osobami, vojenským materiálem a věcnými prostředky na tabulky válečných počtů, splnil všechna mobilizační opatření spojená s rozvinutím a je připraven k zahájení bojového (odborného) stmelení.

Modelování boje

Modelling of Battle

Modélisation du combat

Jedna z metod vojenského výzkumu uskutečňovaná s využitím výpočetní techniky. Model boje představuje myšlenkový nebo materiálně realizovaný systém, který odráží nebo zobrazuje skutečnou bojovou činnost.

Modelováním lze získat nové informace o možném průběhu boje a odhalit nejučelnější způsoby přípravy a vedení boje.

Mohutnost jaderného výbuchu

Nuclear Yield

Puissance d'une arme nucléaire

Velikost energie uvolněné při výbuchu jaderné zbraně. Vyjadřuje se v kilotonách nebo megatonách trinitrotoluenu (tritolový ekvivalent), který by při výbuchu příslušného množství způsobil uvolnění stejného množství energie. Základní parametr jaderného výbuchu.

Monitorování

Monitoring

Monitoring

Odposlech, sledování nebo nahrávání vysílání vlastních nebo spojenec-kých vojsk s cílem udržovat a zdokonalovat standardní postupy a utajení nebo pro rozkazy.

Odposlech, sledování nebo nahrávání vysílání nepřítele pro účely zpravodajství.

Zjišťování přítomnosti radiace a její měření s pomocí přístrojů pro měření radiace.

Monitorování radiální a chemické situace

Nuclear and Chemical Monitoring

Monitoring nucléaire et chimique

Soustavné sledování radiální a chemické situace. Je to sladěná a systematická činnost určených sil a prostředků, které zabezpečují orgány velení ozbrojených sil a státní správy včasnými informacemi o radiální, biologické a chemické situaci potřebnými k rozhodování o činnosti vojsk (obyvatelstva) a ke stanovení ochranných opatření. Je součástí chemického zabezpečení.

Obsahem monitorování je:

- monitorování jaderných výbuchů, monitorování prostorů použití chemických zbraní, radiačních (chemických) havárií;
- radiační, biologický a chemický průzkum a dozimetrická a chemická kontrola;
- shromažďování, vyhodnocování a předávání informací (dat) o použití zbraní hromadného ničení, vzniku radiačních a chemických havárií, radiační a chemické situaci a vybraných informací o meteorologické situaci.

Zvláštním úkolem monitorování je zjišťování ohnisek pravděpodobného použití biologických zbraní, nespécifická detekce bojových biologických látek, odběr a přeprava vzorků.

Morální stav vojsk

Morale Status of Troops

Etat de morale des troupes

Stav příslušníků vojenských kolektivů (jednotek, útvarů, svazků) vyjadřující jejich mravní kvality, zejména schopnost řídit se platnými principy, normami, ideály a svým svědomím.

N

Námořní operace

Maritime Operation

Opération maritime

Činnost prováděná vojsky nad hladinou, na hladině a pod hladinou moře s cílem získat nebo využívat kontrolu daného prostoru nebo zabránit v tom protivníkovi.

Námořní výsadková operace

Maritime Assault Landing Operation (Seaborne operation)

Opération de débarquement maritime

Vojenská operace prováděná současně námořními, pozemními a vzdušnými silami proti nepřátelským silám na moři a pevnině.

Nárazníková zóna

Buffer Zone

Zone tampon

Vymezený prostor, který se nachází mezi postaveními konfliktních stran, jehož hranice jsou určeny společnou dohodou mezi zainteresovanými státy.

V tomto sektoru se mohou nacházet jedinci, organizace, síly nebo struktury pouze s výslovným povolením orgánů, které tuto zónu zřídily.

Národní

National

National

Přídavné jméno, (adjektivum), používané pro popis činností, operací a organizací, které provádí a zabezpečuje daný (členský) stát samostatně bez pomoci spojenců nebo bez spolupráce s nimi.

Poznámka: Viz národní infrastruktura, operace, prvek zabezpečení, složka, velení, velitel.

Národní infrastruktura

National Infrastructure

Infrastructure nationale

Infrastruktura, která je zřízena a financována členským státem NATO na vlastním území pouze pro vlastní ozbrojené síly (zahrnuje síly, které jsou přiděleny nebo předurčeny pro NATO).

Poznámka: Viz infrastruktura, infrastruktura resortu obrany, obranná infrastruktura, spojenecká infrastruktura, vojenská infrastruktura.

Národní operace

Multinational Operations

Opérations multinationales

Vojenské operace vedené na národní úrovni pouze jedním státem.

V podmínkách ČR se bude jednat o operace AČR v rámci opatření krizového řízení ČR s možnou návazností na systém krizového řízení NATO nebo EU.

Národní prvek zabezpečení

National Support Element

Élément de soutien national

Národní organizace nebo vojenská zařízení zabezpečující národní síly, které jsou součástí sil NATO.

Národní prvky zabezpečení jsou operačně řízeny národními orgány, které obvykle nejsou součástí sil NATO. Jejich posláním je speciální zabezpečení vlastních vojsk v duchu národních zvláštností a podíl na společném zabezpečení, když je státem udržováno.

Národní prvky zabezpečení jsou potřebné pro sladění činnosti a spolupráci s velitelem NATO a hostitelským státem. Pokud operační situace umožňuje omezení činnosti, může větší spolupráce a centralizace služeb mezi národními prvky zabezpečení přinést významné úspory.

Národní složka

National Component

Contingent national

Jakékoliv národní ozbrojené síly složené z jednoho nebo více druhů vojsk pod velením jednoho národního velitele, přidělené některému veliteli NATO.

Národní velení

National Command

Commandement national

Velení, které je vytvořeno a pracuje v pravomoci daného státu. Může a nemusí být podřízeno veliteli NATO.

Národní velitel

National Commander

Commandant national

Velitel ozbrojených sil daného státu, který zpravidla není zařazen v systému velení NATO.

Nařízení

Directive

Ordre (Instruction)

Vojenské sdělení stanovující způsob činnosti nebo nařizující určitou činnost.

Plán vydaný s výhledem na splnění v případě, že tak bude nařízeno, nebo v případě, že nastanou podmínky pro jeho realizaci.

V širším slova smyslu jakékoliv sdělení zahajující nebo určující činnost, způsob jednání nebo postup.

Nařízení je jeden ze způsobů, kterým velitel vydává úkoly podřízeným. Je vždy závazné jen pro určitou jednotku, skupinu. Může být vydáno ústně nebo písemně.

Násilný přechod vodní překážky

Forced River Crossing (Assault Crossing)

Passage de vive force d'un cours d'eau

Překonání bráněné vodní překážky útočícími vojsky.

Cílem násilného přechodu je zmocnit se bojem v co nejkratším čase předmostí (prostoru) na protilehlém břehu a koordinovanou činností zúčastněných sil a prostředků zabezpečit přepravu hlavních sil a jejich organizované zasazení do boje na protilehlém břehu.

Nebojová operace

Non-combat Operation

Opération atypique

Vojenská operace, ve které se k dosažení cílů používají síly a prostředky armády bez plánovaného použití zbraní a munice kromě použití zbraní k sebeobraně při bezprostředním ohrožení života.

Nebojové operace se dělí na:

- mírové operace;
- podpůrné operace.

Ozbrojené síly mohou být rovněž použity v rámci integrovaného záchranného systému, k asistenci ve prospěch Policie ČR, ke střežení objektů důležitých pro obranu státu a k plnění dalších úkolů.

Nejzazší datum příjezdu

Latest Arrival Date

Date limite d'arrivée

Při plánování přesunů se jedná o takovou dobu, počítanou od dne G, kdy se nejpozději má organizační složka či jednotka dostavit do určeného přístavu pro vylodění.

Poznámka: Viz čas – označení dnů a hodin.

Nemoc z ozáření

Radiation Sickness

Maladie due au rayonnement

Nemoc, která vzniká při ozáření osob ionizujícím zářením. Prvotními příznaky je nevolnost, zvracení a průjem, dále může následovat vypadávání vlasů, krvácení, bolesti v ústech a krku, snížená odolnost vůči infekcím provázená horečkou a celková slabost.

K prvním příznakům nemoci z ozáření dochází při dávkách okolo 1 Gy. K typické nemoci z ozáření dané útlumem krvetvorby a spojené s infekcemi, vnitřním krvácením atd. dochází až po dávkách vyšších než 2 Gy a končí smrtí při dávce ještě vyšší.

Nepohyblivá přehradná palba

Standing Defensive Barrage

Tir de barrage fixe

Soustředěná palba vedená přesně určeným způsobem s cílem přehradit směr postupu nepřítele v neobrněné bojové sestavě, k blokování nepřítele v určitém prostoru nebo ke znemožnění přístupu do určitého prostoru.

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení, podpůrná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Nepřímá střelba

Indirect Fire

Tir indirect

Palba vedená na cíl, který nemůže mířič (střelec) pozorovat.

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepohyblivá přehradná palba, obranná palba, palba, palba pro umlčení, podpůrná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Nervově-paralytické otravné látky

Nerve Agents

Agent neurotoxique

Skupina otravných látek se smrtelnými účinky. Při proniknutí do organismu výběrově blokuje tvorbu enzymu acetylcholinesteráza a tak ochromují nervovou soustavu.

Kódové označení těchto látek je G (např. sarin) a v (např. látka VX). Do organismu pronikají všemi cestami vstupu. Projevy zasažení jsou dýchací potíže, mioza a křeče.

Poznámka: Viz také všeobecně jedovaté otravné látky, zpučňující otravné látky.

Neutralita

Neutrality

Neutralité

Mezinárodní uznané postavení státu, který se odmítá zúčastnit ozbrojených konfliktů a válek mezi státy a začleňovat se do vojenskopolitických aliancí.

Neutralita může být realizována v mírové i válečné době.

Neutrální zóna

Neutral Zone

Zone neutre

Geografická oblast, kde na základě mezinárodní dohody nebo rozhodnutím státu, kterému patří, je zakázáno budovat vojenská zařízení a také připravovat a vést vojenské operace. Demilitarizovaná zóna je jedna z forem neutrální zóny.

Neutronové záření

Neutron Radiation

Rayonnement neutronique

Proud neutronů, který doprovázejí některé jaderné přeměny.

Zvláště silné neutronové záření vzniká při jaderném výbuchu. Používá se rovněž výraz tok neutronů.

Nevládní organizace

Non-Governmental Organisation

Organisation non gouvernementale

Dobrovolné, převážně neziskové organizace humanitární pomoci, které působí v místním, národním nebo mezinárodním měřítku a jsou nezávislé na vládě, mezinárodních organizacích a komerčních zájmech.

Od vládní organizace se liší tím, že nemá žádné statutární propojení na národní vládu.

Nevojenská infrastruktura

Non-military Infrastructure

Infrastructure à caractère non-militaire

Nevojenská infrastruktura je určená část obranné infrastruktury v odpovědnosti jednotlivých ústředních správních úřadů.

Nevojenskou infrastrukturu tvoří komunikace, telekomunikace, objekty, stavby, pozemky a zařízení nezbytné pro řízení a zabezpečení ozbrojených sil České republiky, jejich mobilizační rozvinutí a realizaci Plánu obrany a operačních plánů, pro řízení a zabezpečení ostatních součástí obranného systému České republiky a realizaci jejich dílčích plánů obrany, pro řízení a zabezpečení spojeneckých ozbrojených sil a realizaci jejich operačních plánů a pro zabezpečení ochrany obyvatelstva.

Nevojenské ohrožení

Non-military Threat

Menace du caractère non-militaire

Ohrožení státu, při němž nehrozí bezprostřední vojenské napadení cizí mocí, ale různými živelnými katastrofami, pohromami (např. záplavami, rozsáhlými požáry), haváriemi, rozsáhlými migračními vlnami a neorganizovaně plenicími tlupami, je vážně narušován život obyvatelstva, chod ekonomiky, dopravy a dalších životně důležitých státních zařízení. Eliminace tohoto ohrožení se obvykle neobejde bez nasazení části ozbrojených sil

Ničivé faktory jaderného výbuchu

Effects of Nuclear Burst

Effets destructeurs d'une explosion nucléaire

Činitele, které způsobují poškození při jaderném výbuchu. Jsou to:

- tlaková vlna;
- pronikavá radiace;
- světelné a tepelné záření;
- radioaktivní kontaminace;
- elektromagnetický impuls.

Podíl z celkové energie jaderného výbuchu, který připadá na jednotlivé ničivé faktory závisí na druhu jaderné zbraně, její konstrukci, mohutnosti a druhu jaderného výbuchu. Hodnoty veličin, které popisují jednotlivé ničivé faktory v určitém místě, dále závisejí na vzdálenosti od centra jaderného výbuchu, na povětrnostních podmínkách a charakteru terénu. Účinek na osoby ovlivňuje způsob jejich ochrany.

Nouzový stav

Emergency (State of Emergency)

Etat d'urgence

Stav, ve kterém jsou ohroženy ve značném rozsahu životy a zdraví občanů nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní bezpečnost a pořádek České republiky. Aktivuje se integrovaný záchranný systém. Výběrově se povolávají vojáci v záloze na výjimečná cvičení v ozbrojených silách ČR.

Nouzový stav vyhláší vláda a neprodleně o tom informuje Poslaneckou sněmovnu, která může vyhlášení zrušit. v případě nebezpečí z prodlení může nouzový stav vyhlásit předseda vlády, jehož rozhodnutí vláda do 24 hodin od vyhlášení schválí nebo zruší. Může být vyhlášen jen s uvedením důvodů pro určité území a nejdéle na dobu 30 dnů. Uvedená doba může být prodloužena jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny. Důvodem vyhlášení mohou být živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiné nebezpečí.

Nouzový stav končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud vláda nebo Poslanecká sněmovna nerozhodnou o jeho zrušení před uplynutím této doby.

Rozhodnutí o nouzovém stavu se zveřejňuje v hromadných sdělovacích prostředcích a vyhláší se stejně jako zákon. Účinností nabývá okamžikem, který se v rozhodnutí stanoví.

O

Občanská válka

Civil War

Guerre public

Ozbrojený boj politických, národnostních nebo náboženských skupin státu vedený navzájem (mezi sebou) nebo proti vládě.

Občanská válka je vnitrostátní proces. Jiné státy se nesmějí vměšovat, pokud o to nepožádá ohrožená legální vláda. Bojovníci v občanské válce nejsou považováni za kombatanty, ale jsou částečně chráněni na základě Ženevské úmluvy.

Období ohrožení

Threat Period

Période de la menace

Časový úsek postupného narůstání napětí mezi státy (koalicemi) od vzniku krize do zahájení války nebo vyhlášení válečného stavu.

Může v něm dojít k uvedení vojsk do vyšší pohotovosti, rozvinutí sil a prostředků a zaujetí operační sestavy, popřípadě i k přeskupení vojsk.

Obejití

Turning Movement

Contournement

Varianta obchvatu, při které útočící jednotky odcházejí nebo překonávají hlavní obranná postavení nepřítele s cílem obsadit důležité prostory hluboko v jeho týlu a tím donutit ho opustit svoje postavení nebo změnit směr hlavního úsilí a reagovat na vzniklé ohrožení.

Je to hlubší útočný manévr vojsk, který se uskutečňuje k zasazení úderu nepříтели z týlu. Uskutečňuje se v taktické součinnosti s vojsky útočícími čelně.

Obchvat

Envelopment

Débordement

Druh manévru, při kterém hlavní uskupení útočících sil obchází nebo překonává nejdůležitější obranná postavení nepřítele s cílem obsadit prostor v jeho týlu.

Je to útočný manévr části vojsk, při kterém vojska vyčleněnými silami zazajímají úder do boku a bližšího týlu nepřítele. Je prováděn v těsné palebné a taktické součinnosti s vojsky útočícími čelně.

Objekt taktického významu

Tactical Object

Objectif de l' intérêt tactique

Obecné označení užívané pro různé ochranné stavby, budovy a zařízení, ale i pro opěrné body, případně seskupení živé síly a techniky nepřítele, určené k ovládnutí nebo ke zničení jednotkami, útvary a svazky, jejichž zničení nebo ovládnutí rozhodujícím způsobem ovlivní taktickou situaci.

Objekt zteče

Objective

Objectif d'assaut

Objekt, jehož zmocnění se bojovou činností má význam zejména z taktického hlediska a jehož obsazení nebo udržení je důležité pro splnění rozhodnutí velitele.

Tvoří jej živá síla a palebné prostředky nepřítele rozmístěné ve směru zteče, jejichž zničení bylo stanoveno četě nebo rotě (motorizované, mechanizované, výsadkové, tankové a jiné) jako bojový úkol.

Objektová obrana

Defence of Area

Défense des objectifs

Bodová protivzdušná obrana, předurčená k obraně podstatně menšího prostoru, objektu nebo životně důležitého prvku a zařízení v hloubce vlastního území (politická a ekonomická centra, sklady, letiště, komuni-

kační uzly nebo životně důležité prvky bojových sestav vzdušných a pozemních sil).

Objekty důležité pro obranu státu

Objects Important for State Defence

Objectifs important de defense d'état

Objekty důležité pro zajištění výkonu státní správy, vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku a další objekty určené vládou na návrh ministra vnitra (sídelní objekty vybraných ústředních úřadů, zastupitelské úřady a další důležité objekty).

Jsou součástí obranné infrastruktury státu a zahrnují pozemky a stavby:

- umístěné ve vojenských újezdech a jejich příslušenství, které mají z politického, vojenského nebo hospodářského hlediska strategický význam pro zajišťování obrany státu;
- strategického významu, k nimž výkon vlastnického práva státu a jiných majetkových práv státu vykonává ministerstvo obrany nebo právnická osoba jím zřízená nebo založená;
- strategického významu, které určí vláda;
- které za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mohou mít strategický význam a které určí vláda.

K přípravě území České republiky pro vedení jednotlivých druhů operací realizují ozbrojené síly České republiky ve smyslu § 43 zákona č. 222/1999 Sb plánování, výstavbu, údržbu a kontrolu zvláštních staveb a souhrn ženijních opatření realizovaných v režimu utajení.

Obklíčení

Encirclement

Encerclement

Blokování určitého vojenského uskupení ze všech směrů a jeho současné ničení údery ze země i ze vzduchu.

Oblast řízení vzdušného prostoru

Airspace Control Area

Zone de contrôle de l'espace aérien

Vzdušný prostor, který je po stranách vymezen hranicemi operačního prostoru. Oblast řízení v tomto prostoru může být rozdělena na dílčí oblasti řízení vzdušného prostoru.

Obnovení bojeschopnosti

Reconstitution of Combat Capability

Remise en condition

Souhrn činností, směřujících k úhradě ztrát a obnově bojeschopnosti vojsk, který se uskutečňuje ve všech fázích přípravy a vedení bojové činnosti, včetně vyvedení vojsk mimo boj.

Ztráty osob se uhrazují cestou národního prvku zabezpečení na základě požadavků vojsk. Jejich činnost řídí štáby svazů a svazků. Na doplňování početních stavů se podílí výcviková střediska druhů vojsk. Ztráty techniky se uhrazují podle plánu nadřízeného. Hlavním zdrojem doplňování je technika opravená silami a prostředky logistiky. Úhradu ztrát věcných prostředků, dodávaných do AČR z civilního sektoru, řeší štáby svazů prostřednictvím logistiky AČR.

Obojživelná operace

Amphibious Operation

Opération amphibie

Vojenská operace zahajovaná z moře námořními a vylodovacími jednotkami na lodích nebo plavidlech, jejichž hlavním cílem je taktické vysazení těchto sil do prostředí, které pro ně může být tolerantní až nepřátelské.

Obojživelné síly

Amphibious Force

Force amphibie

Námořní a vylodovací jednotky spolu s podpůrnými silami, které jsou vycvičeny, organizovány a vybaveny pro obojživelné operace.

Ve vojenském námořnictvu administrativní název flotily obojživelného typu.

Obojživelný útok

Amphibious Assault

Assaut amphibie

Hlavní druh obojživelné operace, která zahrnuje (představuje) vytvoření vojenského uskupení na pobřeží nepřítele nebo na pobřeží potenciálního protivníka.

Obrana

Defence

Défense

Základní, ale ne rozhodující druh boje vedený s cílem odrazit nebo zmařit útok nepřítele ve stanoveném prostoru a čase, způsobit mu ztráty, udržet důležité prostory, uchovat síly a prostředky a tím si vytvořit podmínky pro vlastní aktivní činnost.

Obranou činností lze odrazit a zastavit útok nepřítele, ale ne ho zničit a tak zvítězit v boji a ve válce. Proto je obrana považována za základní, ale ne rozhodující druh bojové činnosti vojsk a vyžaduje vytrvalé hledání příležitosti k přechodu do útoku. Zahrnuje nejen obranné, ale i útočné činnosti, které se vzájemně prolínají a doplňují, a tak umožňují ušetřit síly a prostředky k vedení aktivní činnosti na jiných důležitých směrech nebo k převzetí iniciativy v prostoru, v němž jsou pro převzetí iniciativy vytvořeny podmínky.

K tomu, aby obrana své cíle splnila, se musí vyznačovat odolností, aktivitou, úporností a pružností.

Odolnost obrany spočívá ve schopnosti bránících se vojsk čelit všem prostředkům a činnostem, které nepřítel používá ke zničení či zbavení jejich schopnosti klást organizovaný odpor. Do značné míry závisí na volbě a využití terénu. Zvolený terén by měl umožňovat efektivní využití paleb, utajení, ochranu a skryté přesuny bránících se vojsk a omezovat použití sil nepřítele.

Aktivita obrany spočívá v nepřetržitém působení na nepřítele všemi dostupnými prostředky bez vyčkávání a pouhé reakce na jeho činnost.

Úpornost obrany spočívá v kladení vytrvalého a účinného odporu nepříteli spojeného s nepřetržitou snahou o udržení celistvosti obrany.

Pružnost obrany spočívá ve schopnosti vojsk co nejrychleji reagovat na vývoj situace a přecházet k aktivním formám činnosti.

V závislosti na síle, složení a záměrech nepřítele, situaci, úkolu a možnostech vlastních vojsk, charakteru terénu a cílech obranné operace, mohou svazky (útvary) pozemních sil vést manévrovou nebo poziciční obranu. v operačním měřítku je možné oba druhy obrany vhodně kombinovat.

Poznámka: Viz kolektivní (společná) obrana, kruhová obrana, manévrová obrana, objektová obrana, obrana státu, obrana v hloubce, poziciční obrana, protitanková obrana, protivzdušná obrana, předem připravená obrana, připravená obrana, spěšně zaujatá (spěšně vybudovaná) obrana.

Obrana státu

Defence of a Country

Défense du territoire nationale

Souhrn opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením.

Zahrnuje výstavbu účinného systému obrany státu, přípravu a použití odpovídajících sil a prostředků státu a účast v kolektivním obranném systému.

Obrana v hloubce

Defence in Depth

Défense en profondeur

Zaujetí vzájemně se podporujících obranných postavení vytvořených s cílem zachytit a postupně oslabit útok nepřítele, zabránit mu v pozorování celého postavení před bojem a umožnit veliteli provést manévr zálohami.

Obranná dostatečnost

Defence Sufficiency

Suffisance en matière de défense

Stupeň vojenské síly státu, který umožňuje odradit potenciálního nepřítele od úmyslu provést agresi nebo případně jí odrazit, ale který vylučuje schopnost zahájit nečekaně útok nebo vést velké útočné operace bez předchozího rozvinutí ozbrojených sil nebo jiných opatření.

Obranná infrastruktura

Defence Infrastructure

Défense du territoire nationale

Soubor stacionárních objektů, předem určených pozemků a zařízení nezbytných pro přípravu a řízení obrany státu a k zajištění:

- plnění úkolů ozbrojených sil České republiky, jejich mobilizační rozvínutí a realizaci Plánu obrany a předběžných operačních plánů;
- činnosti ostatních součástí obranného systému České republiky a realizaci jejich dílčích plánů obrany;
- plnění úkolů spojeneckých ozbrojených sil a realizaci jejich operačních plánů;
- ochrany obyvatelstva ve stavu ohrožení státu a ve válečném stavu.

To vše bez ohledu na formu vlastnictví a způsob využití těchto objektů.

Je to souhrn zařízení a objektů zahrnující zejména letiště, systémy zásobování PHM, dopravní systémy, spojovací systémy, navigační systémy, výcvikové prostory, zodolněná místa velení, stálá obranná opevnění, systém varování a výstrahy a rovněž zařízení letišť, skladů a rezerv pro spojenecká vojska.

Z hlediska působnosti se obranná infrastruktura člení na nevojenskou a vojenskou infrastrukturu.

Poznámka: Viz infrastruktura, infrastruktura resortu obrany, spojenecká infrastruktura, vojenská infrastruktura.

Obranná operace

Defensive Operation

Opération défensive

Základní, zpravidla vynucený a dočasný druh operace vedené pozemními silami v úzké součinnosti s ostatními druhy sil s cílem zastavit útok nepřítel, udržet životně důležité prostory a vytvořit podmínky k provedení útočné operace nebo k ukončení konfliktu.

Obranné operace se obvykle provádějí za situace, když má nepřítel iniciativu. Jsou zaměřeny na odražení útoku, na zničení jeho vojsk a na to,

aby nepřítel nemohl splnit svůj cíl. Tím vytvářejí podmínky pro útočnou činnost.

Obranné operace zahrnují sladěné použití bojových sil v celé hloubce prostoru vlivu. Aby toho bylo dosaženo, musí velitelé sladit obranné operace (obránné činnosti) v hloubce, v dotyku a v týlu.

Operace v hloubce jsou zaměřeny na narušování soudržnosti útoků nepřítelů působením na jeho přesunující se síly a na jeho životně důležité prostředky. Tím obránce omezuje volnost manévrování útočníka a vytváří si podmínky pro vlastní přechod do útoku.

Operace v dotyku zahrnují činnosti hlavních obranných sil v prostoru obrany. Jsou zaměřené na zpomalení, usměrnění a ničení hlavních sil nepřítelů.

Operace v týlu jsou určeny k ochraně vlastních sil palebné podpory, sil logistického zabezpečení a k udržení pohyblivosti záloh.

Obranná palba

Defensive Fire

Tir défensif

Palba vedená k ochraně jednotek, které přešly do obrany.

Její cílem je především chránit jednotky z boků a mezer a vyřazovat nepřátelské jednotky vedoucí nebo připravující protiúder (protizteč).

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepohyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, palba, palba pro umlčení, podpůrná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Obranná politika

Defence Policy

Politique défensive

Je organická součást politiky státu, která vytváří předpoklady a stanovuje cíle a priority v oblasti obrany státu před vnějším napadením. Má nadresortní povahu, trvalou platnost, je závislá na definici chráněných hodnot a její realizace se týká všech občanů.

Obranná politika je součástí komplexnější a významově nadřazenější bezpečnostní politiky. Je přirozenou a trvalou součástí bezpečnostního úsilí státu a jejím hlavním cílem je zajišťování svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším ohrožením.

Obranná politika je založena na komplexním charakteru zajišťování obrany, spočívajícím v nedělitelnosti jejich vnějších, vnitřních, vojenských i nevojenských aspektů, a v preventivním i operačním působení jednotlivých prvků bezpečnostního systému.

Česká republika k tomu v souladu se zahraniční politikou formuluje základní zásady pro výstavbu, přípravu a použití příslušných prvků bezpečnostního systému. Určuje a realizuje politické přístupy k poslání ozbrojených sil v souladu se státními zájmy, definovanými Bezpečnostní strategií ČR. Základní opatření obranné politiky jsou zveřejňována a aktualizována v programových prohlášeních vlády ČR.

Obranná protivzdušná operace

Defensive Counter Air Operation

Opération défensive contre le potentiel aérien

Operace a bojové aktivity letectva a prostředků pozemní protivzdušné obrany vedené s cílem zajistit obranu životně důležitých prostorů, objektů a prostředků proti strategické a jiné ofenzivní činnosti nepřátelských prostředků vzdušného napadení a tím vytvořit podmínky pro efektivní manévr a vedení bojové činnosti pozemních (námořních) sil. Konečným cílem je zajistit požadovaný stupeň dočasné nebo trvalé vzdušné převahy, případně lokální nebo úplné dočasné nebo trvalé vzdušné nadvlády.

Obranné plánování

Defence Planning

Planification de la défense

Plánovací proces, jehož cílem je zajistit požadované vojenské schopnosti.

Obranné postavení

Defensive Position

Position défensive

Postavení zaujaté vojsky a jimi upravené k obraně. Obvykle je tvořeno z prostorů obrany rot připravovaných na čarách umožňujících využívat přirozených ochranných vlastností terénu a přirozených překážek.

Obranné postavení družstva

Squad Defensive Position

Position défensive du groupe

Úsek terénu zaujatý a připravený k obraně družstvem. Šířka obranného postavení družstva obvykle nepřesahuje 100 m.

Obranný boj

Defensive Combat (Defence)

Combat défensive

Boj jednotek, útvarů a svazků, kterým jsou realizovány cíle obrany.

Pro obranný boj je příznačné maximální využívání ochranných vlastností terénu a jeho ženíjných úprav bránícími se vojsky, vytváření palebných systémů a systémů zátarasů, úporné bránění důležitých objektů koordinované s vedením rozhodných protiztečí.

Obranyschopnost státu

National Defence Capability

Capacité de défensive d'État

Schopnost státu zajistit svoji svrchovanost, územní celistvost a ústavní zřízení před jakýmkoliv ohrožením.

Tvoří ji souhrn věcných a duchovních prostředků, vojenských a civilních zdrojů, které je stát schopen zmobilizovat pro účinné zabezpečení vlastní obrany.

Obranný systém státu

Defence System of a Country

System défensive d'État

Komplexní systém opatření přijímaných s cílem zajistit vnitřní a vnější bezpečnost, obranu a ochranu občanů a státu.

Je tvořený prezidentem, vládou, vybranými správními úřady, orgány územní samosprávy a soudními orgány, ozbrojenými silami, ozbrojenými bezpečnostními sbory, záchrannými sbory, havarijními, záchrannými a dalšími službami a zařízeními, určenými právníckými a fyzickými osobami, jejich vzájemnými vazbami, kompetencemi a procesy, jimiž plánují, připravují, realizují a zabezpečují svou činnost při zajišťování obrany České republiky.

Oddělení bojujících stran

Separation of Belligerents

Séparation des belligérants

Jedna z fází operace na udržení míru, jejímž cílem je vytvořit rozdělující prostor mezi nepřátelskými stranami a zastavit ozbrojené střety, vytvořit podmínky pro dodání humanitární pomoci civilnímu obyvatelstvu a pro jeho odsun ze zóny konfliktu a také pro politické urovnání konfliktu.

Oddíl

Artillery Battalion

Groupe d'artillerie

Základní útvar dělostřelectva a protiletadlového vojska, odpovídající organizačnímu stupni prapor. Skládá se z několika baterií a případně i samostatných čet. Palebné a taktické úkoly plní samostatně nebo v rámci skupiny (brigády).

Odpočinek (při přesunu)

Halt

Repos

Čas vyhrazený na oddech a načerpání sil, kontrolu technického stavu, doplnění pohonných hmot, materiálu a dalších potřeb pro budoucí činnost.

Určuje se při přesunu po splnění celodenního výkonu a volí se pro něj prostory umožňující ochranu vojsk, jejich maskování a zásobování. Podle denní doby může jít o noční nebo denní odpočinek.

Poznámka: v některých armádách je užíván výraz přestávka.

Odputání od nepřítele

Disengagement from the Enemy

Décrochage de l'ennemi

Fáze bojové činnosti vojsk, při níž se vojska (hlavní síly útvarů a svazků) úplně uvolňují z přímého dotyku s pozemními silami nepřítele a zahajují přesun do určených prostorů (na určené čáry).

Odputání se obvykle uskutečňuje pod ochranou taktického a vrtulníkového letectva, paleb dělostřelectva, zátarasů, dýmu a činnosti krycích sil.

Odřad

Detachment

Détachement

Část jednotky, která je vyčleněná z hlavní organizace k plnění úkolů v jiném místě. Dočasná vojenská nebo námořní jednotka vytvořená z jiných jednotek nebo jejich částí.

Podle konkrétního bojového úkolu, který bude odřad plnit, se stanoví jeho síla, složení (obvykle z jednotek několika druhů vojsk) a název, například předsunutý odřad, průzkumný odřad, zatarasovací odřad a podobně.

Odstraňování následků

Hazard Management

Liquide conséquence

Součást ochrany proti zbráním hromadného ničení, která zahrnuje odstraňování následků použití zbrání hromadného ničení, úniků průmyslových nebezpečných látek a následků způsobených ničením zbraňových systémů, skladových a výrobních kapacit zbrání hromadného ničení a spočívá ve využití zásad, pracovních postupů a materiálu k minimaliza-

ci těchto následků včetně dekontaminace a zabránění vzniku nebo omezení šíření kontaminace.

Odstrašování

Deterrence

Dissuasion

Přesvědčování potenciálního agresora, že důsledky použití násilí nebo ozbrojeného konfliktu by mohly převážit nad jeho případnými úspěchy. To vyžaduje udržovat spolehlivou vojenskou sílu, zachovávat strategii a zároveň ukazovat jasnou politickou vůli jednat.

Jde o souhrn politických, ekonomických, vojenských a jiných opatření, přijatých státem (nebo koalicí států) s cílem předejít agresí nebo jinému narušení norem mezinárodního práva.

Odtarasování

Obstacles Sweeping

Déblaiement des obstacles

Činnost spočívající v zajištění průchodnosti vojsk terémem odstraňováním všech druhů zátarasů, závalů a překážek, včetně odstranění ženíjní munice z objektů připravených k ničení.

Odvětný úder

Retaliatory Blow

Riposte (Représaille)

Úder provedený vzdušnými silami, palbami dělostřelectva a rozhodnými protiztečemi (protiúder) pozemních sil bezprostředně po napadení nepřítelem.

Ochrana proti jaderným zbraním

Nuclear Defence

Défense nucléaire

Souhrn opatření a postupů, které se uplatňují při výcviku, rozpracování a uskutečňování operačních plánů proti napadení jadernými zbraněmi a proti všem ničivým účinkům jaderných výbuchů.

Ochrana proti zbraním hromadného ničení

Nuclear, Biological, Chemical Defence (NBC Defence)

Défense nucléaire, biologique et chimique

Souhrn organizačních a technických opatření, které mají za cíl oslabit vliv a odstranit následky účinků zbraní hromadného ničení a úniků průmyslových nebezpečných látek a tím přispět k uchování bojeschopnosti vojsk.

Součástí ochrany proti zbraním hromadného ničení jsou:

- detekce a zjišťování následků;
- varování a uvědomování;
- ochrana osob a materiálu;
- odstraňování následků a zdravotnická opatření.

Ochrana před účinky biologických zbraní (protibiologická ochrana)

Biological Defence

Défense biologique

Metody, plány a postupy, které se týkají přijímání a provádění ochranných opatření proti útoku s použitím biologických zbraní.

Ochrana velení a řízení

Command and Control Protection

Protection du commandement et du contrôle

Obranné hledisko informační války, jehož cílem je bránit protivníkovi v ovlivnění, snížení účinnosti nebo likvidaci spojeneckých (koaličních) systémů velení a řízení.

Poznámka: Viz také informační válka.

Ochrana sil (vojsk)

Forces Protection (Troops Protection)

Protection des troupes

Souhrn opatření k zachování, popřípadě k obnově bojové síly vojsk, aby vojska mohla být použita v rozhodující době a na rozhodujícím místě.

Cílem ochrany je zamezit nebo maximálně snížit účinek působení nepřítelů na vlastní vojska, odstranit následky napadení vlastních vojsk

nepřítelem, zachovat jejich bojeschopnost a ochránit vlastní vojska před nežádoucími účinky vlastních zbraní. Velitel k tomu využívá všech dostupných zdrojů, prostředků a opatření.

Ochrana životního prostředí

Environmental Protection

Protection des environnement

Soubor činností k ochraně jednotlivých složek životního prostředí v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje.

Ochranná bezpečnost

Protective Security

Sûreté

Organizovaný systém ochranných opatření vytvořený a udržovaný na všech úrovních velení s cílem dosáhnout a udržovat utajení.

Poznámka: Viz také bezpečnost, fyzická bezpečnost.

Opatření pro součinnost palebné podpory

Fire Support Coordination Measure

Mesures de coordination l'appui feu

Opatření používaná veliteli pozemních a obojživelných sil ke snadnějšímu a rychlejšímu ničení cílů, a zároveň poskytují záruku bezpečnosti pro vlastní vojska.

Úkoly jednotlivých velitelů v rámci opatření pro součinnost palebné podpory odpovídají operační situaci a jsou koordinovány s nadřízenými, podřízenými a ostatními veliteli, kteří se na opatřeních pro součinnost palebné podpory podílejí.

Opatření proti průzkumu protivníka

Countersurveillance

Contre-surveillance

Veškerá opatření, aktivní nebo pasivní, provedená s cílem zabránit sledování protivníkem.

Poznámka: Viz také pozorování, střežení, průzkum.

Operace

Operation

Opération

Vojenská činnost nebo provedení vojenského strategického, taktického, výcvikového, administrativního úkolu nebo poskytnutí pomoci, proces vedení boje, včetně přesunů, zásobování, útoku, obrany a manévru, které jsou nezbytné pro dosažení cílů jakékoli bitvy nebo tažení.

Operace je charakterizována:

- druhem činnosti, která se v jejím rámci vede;
- organizačním uspořádáním sil a prostředků, kterými se naplňují stanovené cíle;
- prostorovým rozmachem;
- dobou trvání.

Podle různorodosti způsobu použití vojsk v operacích je možné operace členit na obranné operace, útočné operace, mírové operace a podpůrné operace.

V souladu s úkoly a způsobem použití ozbrojené síly se vojenské operace člení na operace bojové a nebojové, speciální, informační a psychologické.

Základními bojovými operacemi jsou útočné a obranné operace.

Základními nebojovými operacemi jsou mírové a podpůrné operace.

Speciální, informační a psychologické operace jsou samostatné a jako takové se prolínají všemi druhy operací.

Poznámka: Viz aeromobilní operace, asistenční operace, asymetrická operace, bojová operace, defoliální operace, humanitární operace, informační operace, kombinovaná výsadková operace, krizové operace, mírové operace, mnohonárodní operace, námořní operace, námořní výsadková operace, nebojová operace, obojživelná operace, obranná operace, obranná protivzdušná operace, operace jiné než válka (neválečné operace), operace společné obrany, operace strategické vzdušné přepravy, operace taktické vzdušné přepravy, operace v dotyku (s nepřitelem), operace v blonbce (nepřítel), operace vedené mimo článek 5, operace vedená podle článku 5, operace v týlu, operace společné obrany, operace společné vzdušné úderné skupiny, pátrací a záchranná operace, podpůrná operace, podpůrná vzdušná operace, pomocné

operace, pozemní operace, protiplodinová operace, protivzdušná operace, psychologické operace, samostatná operace, speciální operace, speciální vzdušná operace, společná mnohonárodní operace, společná obojživelná operace, společná operace, strategická vzdušná dopravní operace, taktická vzdušná operace, útočná operace, útočná protivzdušná operace, vojenská operace, vzdušná operace logistického zabezpečení, vzdušná operace proti pozemním cílům, vzdušná výsadková operace.

Operace jiné než válka (neválečné operace)

Operations other than War

Opération autres que la guerre

Široký rozsah činností, ve kterých se využívají vojenské možnosti k jiným účelům než bojové operace, které jsou obvykle spojovány s válkou.

Jsou zaměřeny na prevenci proti vypuknutí války (na její odvrácení) a na podporu míru. Neválečné operace zahrnují mírové operace, které jsou prováděny zejména na podporu národního usmíření a obnovení efektivní vlády po zhroucení státních institucí.

Operace společné obrany

Collective Defence Operation

Opération de défense collectif

Operace vedená v souladu s článkem 5 Severoatlantické smlouvy na obranu společného prostoru.

AČR bude připravena plnit závazky, které pro ČR vyplývají ze Severoatlantické smlouvy a případných dalších mezinárodních smluvních závazků ČR o společné obraně proti napadení. k naplnění těchto závazků bude AČR připravena účastnit se všemi silami v operaci společné obrany prováděné silami NATO v kontextu článku 5 Severoatlantické smlouvy.

Podle intenzity rozlišujeme operace společné obrany vysoké intenzity a operace společné obrany nízké intenzity.

Operace společné obrany vysoké intenzity bude vedena s nasazením všech sil a prostředků ozbrojených sil zúčastněných zemí při ozbrojeném konfliktu takového rozsahu, že bude ohrožena svrchovanost a územní celistvost některého z členských států Aliance. Budou vedeny obvykle ve válce s využitím všech lidských i věcných zdrojů, včetně zmobilizova-

ných. Budou zpravidla spojeny s rozsáhlými dopady na civilní obyvatelstvo jak na válčisti, tak i v zúčastněných zemích, jejichž teritorium netvoří prostor operace. Tyto operace mohou být vedeny s vyloučením použití některých zbraní, zejména zbraní hromadného ničení.

Příspěvkem ČR může být podíl na vytvoření divizního úkolového uskupení s jádrem tvořeným mechanizovanou divizí a mohou být využity síly a prostředky vzdušných sil, které nebudou zapojeny do systému integrované protivzdušné obrany NATO,

Operace společné obrany nízké intenzity budou vedeny s cílem zničit nebo neutralizovat síly protivníka, které nejsou co do počtu, výzbroje, vycvičenosti nebo způsobu vedení bojové činnosti srovnatelné se spojeneckými (koaličními) silami. Mohou být vedeny i jako krizové operace v souvislosti s ohrožením bezpečnosti euroatlantického prostoru.

Do takové operace může ČR poskytovat maximálně ekvivalent brigádního úkolového uskupení s jádrem tvořeným mechanizovanou brigádou.

Operace společné vzdušné úderné skupiny

Joint Air Attack Team Operation

Opération du groupe d'assaut aérienne

Sladěný úder bojových a podpůrných prostředků vzdušných a pozemních sil zahrnující určitý počet zbraňových a podpůrných systémů, zejména bojových vrtulníků, letounů přímé vzdušné podpory a dělostřelectva.

Operace společné vzdušné úderné skupiny jsou plánovány velitelem pozemní složky společných sil v součinnosti s velitelem vzdušné složky společných sil.

Operace strategické vzdušné přepravy

Strategic Air Transport Operations

Opérations de transport aérien stratégique

Přeprava vojsk a materiálu mezi válčisti uskutečňovaná prostřednictvím plánovaných a mimořádných letů k zabezpečení přesunů vyčleněných sil, realizaci logistického zabezpečení a zdravotnických odsunů prostředky vzdušné přepravy.

Operace taktické vzdušné přepravy

Tactical Air Transport Operations

Opérations de transport aérien tactique

Přeprava vojsk a materiálu v rámci válčiště s využitím vzdušně výsadkových operací k zabezpečení přepravy vyčleněných sil a prostředků do míst zasazení, k realizaci logistického zabezpečení a zdravotnických odsunů prostředky vzdušné přepravy a pro plnění dalších speciálních úkolů.

Operace v dotyku (s nepřitelem)

Close Operations

Opération au contact de l'ennemi (Combat rapproché)

Operace prováděné hlavními silami s cílem působením všech bojových prostředků zpomalit a usměrnit postup nepřítele do prostorů výhodných pro jeho ničení, vyčerpávat jej, působit mu ztráty a tím vyřadit rozhodujících částí jeho bojových sil.

Operace v dotyku budou prováděné obvykle v krátkém čase a do malé hloubky sestavy nepřítele. Bojová činnost bude vedena v přímém dotyku s nepřítelem.

Operace v hloubce (nepřítele)

Deep Operations

Action dans la profondeur

Operace prováděné s cílem zjistit přesunující se síly nepřítele, bojovou činností je poutat, omezit manévr a zpomalit jejich postup, tím bránit nepříteli ve splnění jeho cílů a vytvořit výhodné podmínky pro provedení operace v přímém dotyku.

Tyto operace jsou obvykle prováděny do velké hloubky a v delším časovém rozsahu. Jsou v podstatě útočné povahy a mohou být prováděny v těsném dotyku s nepřítelem.

Operace v týlu (vlastních vojsk)

Rear Operations

Opérations arrière

Operace prováděné s cílem zajistit ochranu vlastních vojsk, vytvořit podmínky pro vedení bojové činnosti sil bojové podpory, činnost sil logistického zabezpečení a zajistit volnost manévru k udržení pohyblivosti záloh.

Operace v týlu mají mnohem širší rozsah než logistické operace. Zahrnují následující druhy činností:

- soustředění, přesuny a ochranu záloh nebo druhosledových jednotek;
- přesuny a rozvinutí sil mimo dotyk s nepřitelem;
- zabezpečení spojeneckých sil na území hostitelských států;
- zřízení a ochranu operačních základů a prostorů rozmístění logistiky;
- zřízení a ochranu komunikačních a informačních systémů;
- zabezpečení a ochranu civilních obyvatel a zařízení;
- civilně-vojenskou spolupráci (CIMIC) včetně spolupráce s představiteli státu.

Součástí týlových operací je doplnění jednotek a úhrada ztrát, reorganizace a obnovení bojeschopnosti sil.

Operace vedené mimo článek 5

Non-Article 5 Operation

Opération ne relevant pas de l'article 5

Každá vojenská operace vedená Aliancí, která se nevztahuje k principu kolektivní obrany vymezeném v článku 5 Washingtonské smlouvy.

Operace vedené podle článku 5

Article 5 Operation

Opération relevant de l'article 5

Každá vojenská operace vedená podle článku 5 Washingtonské smlouvy (a s uplatněním práva nutné individuální i kolektivní obrany uznané článkem 51 Charty OSN) s cílem pomoci jednomu nebo více účastníkům smlouvy, kteří se staly předmětem ozbrojeného napadení.

Operačně významná úroveň radiace

Operationally Significant Level of Radiation

Niveau de radiation important sur le plan opérationnel

Záření při takových radiačních událostech a z takových zdrojů, kdy dochází k ozáření osob dávkami nad 75 cGy, které mohou nepříznivě působit na zdraví a bojeschopnost.

Operační bezpečnost (utajení operací)

Operations Security

Sécurité des opérations

Proces, který zajišťuje vojenské operaci nebo cvičení náležitě utajení za pomoci pasivních nebo aktivních prostředků, aby se protivníkovi zabránilo zjistit rozmístění vlastních sil a prostředků, jejich schopnosti a záměry.

Operační plán

Operation Plan

Plan d'opération

Plán pro jednu nebo sérii spojených operací, které mají být provedeny současně nebo následně.

Obvykle je založen na vyhlášených předpokladech a je ve formě směrnice nadřízeného, aby bylo umožněno podřízeným velitelům připravit vlastní plány a rozkazy. Označení plán se obvykle používá namísto rozkaz při předběžné přípravě operací. Operační plán může být uskutečněn v předepsaném čase nebo na základě signálu a pak se stává operačním rozkazem.

Operační postupy

Operational Procedures

Direction de conduite des opérations

Podrobné pokyny (nebo metodické pokyny), s pomocí kterých velitelství a jednotky plní operační úkoly.

Je to metodická pomůcka, ve které jsou rozpracované jak podrobné metody, tak i způsoby plnění operačních úkolů. Operační postupy si zpravidla zpracovávají pro svou interní potřebu jednotlivá velitelství, sekce a odbory.

Operační prostor

Operational Area

Zone d'opérations

Část území nebo oblasti, kde probíhá konflikt, nezbytná pro vedení vojenských operací a administrativu s nimi spojenou.

Operační příprava

Operational Training

Entraînement opérationnel

Výcvik, který rozvíjí, udržuje nebo zlepšuje operační pohotovost jednotlivců nebo jednotek.

Operační příprava státního území

Operational Preparation of State Territory

Préparation du territoire nationale pour la défense

Je souhrn opatření vojenského, ekonomického a obranného charakteru, která se plánují a provádějí v míru, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

Jejich cílem je vytvořit na teritoriu státu nezbytné podmínky pro plnění úkolů ozbrojených sil České republiky, ostatních součástí obranného systému České republiky, spojeneckých ozbrojených sil a k zabezpečení potřeb obyvatelstva.

Operační rozkaz

Operation Order

Ordre d'opération

Nářizení, obvykle písemné, které vydává velitel podřízeným velitelům s cílem účinně splnit úkoly operace ve vzájemné součinnosti.

Operační řízení

Operational Control

Contrôle opérationnel

Pravomoc svěřená veliteli pro řízení přidělených vojsk tak, aby mohl splnit specifické bojové úkoly nebo úlohy, které jsou obvykle omezeny funkcí, časem nebo místem.

◆
Týká se rozmístování jednotek a udržování nebo předání taktického velení těmto jednotkám. Nezahrnuje právo přidělovat zvláštní činnost prvkům těchto jednotek. Nezahrnuje samo o sobě ani administrativní, ani logistické řízení.

Operační schopnosti

Operational Capability

Capacité opérationnelle

Způsobilstvo ozbrojených sil úspěšně splnit plánované cíle a úkoly operace.

◆
Operační schopnosti vyjadřují všechno to, co ozbrojené síly (velitelé, štáby a vojska i výzbroj a technika) musí znát, umět, dosáhnout a být schopny realizovat v přípravě k nasazení a v průběhu operace a boje. Jednotlivé operační schopnosti se vzájemně doplňují, podmiňují, prolínají a nelze oddělit jednu od druhé.

Poznámka: Ve Vojenské strategii ČR jsou v souvislosti s plněním úkolů reformy ozbrojených sil ČR, postupným a plánovitým dosažením požadované úrovně operačních schopností používány dva pojmy:

- *počáteční operační schopnosti, které budou dosaženy splněním základních kritérií vycházejících z aplikovaných standardů NATO do 31.12.2006;*
- *cílové (plné) operační schopnosti, které budou dosaženy splněním všech kritérií tak, aby všechny útvary a jednotky byly plnobodnotně použitelné pro plnění úkolů ozbrojených sil v celém rozsahu v plánovaném časovém horizontu do roku 2010 – 2012.*

Operační velení

Operational Command

Commandement opérationnel

Pravomoc svěřená veliteli přidělovat bojové úkoly nebo úkoly podřízeným velitelům, které zahrnují rozmístění jednotek, přerozdělení sil a udržení nebo předání operačního anebo taktického řízení, pokud to velitel považuje za nutné.

Poznámka: nezahrnuje odpovědnost za administrativu.

Operační umění

Operational Art

Art opérationnel

Součástí vojenského umění, zabývající se:

- teorií a praxí přípravy a vedení mnohonárodních, společných i samostatných operací operačních uskupení (svazů), druhů ozbrojených sil;
- činností operačních velitelských stupňů;
- hodnocením a využitím všech okolností, které mají vliv na přípravu, vedení a zabezpečení operace k dosažení operačních cílů.

Vychází z požadavků vojenské strategie, zajišťuje realizaci vojensko-strategických cílů a úkolů a určuje směry rozvoje taktiky, která je pak zpětně ovlivňuje.

Operační umění slouží k převedení strategických cílů do operačního plánu, který řeší bojovou činnost na taktické úrovni takovým způsobem, že přispívá k dosažení celkových cílů vojenského tažení.

Operační umění vyžaduje široký rozhled a schopnost předvídat, vyžaduje pečlivé chápání vztahu použitých prostředků a dosažených výsledků a pochopení toho podstatného (těžiště) v operaci i významu účinné součinnosti (spolupráce) všech nasazených sil a prostředků.

Operační zátarasy

Operational Obstacles

Obstacles opérationnels

Ženíjní zátarasy v celé hloubce operační sestavy vojsk na nejdůležitějších směrech předpokládaného úderu nepřítele zřizované s cílem ztížit jeho manévr, vytvořit podmínky pro úspěšnou obranu důležitých objektů a usměrnit jeho činnost do prostorů, kde je připraveno jeho efektivní ničení.

Tvoří je především uzly zátarasů, zatarasené prostory, komunikační směry a objekty operačního významu připravené k ničení, zátarasy ke zvýšení odolnosti průmyslových a správních středisek, vodní zátarasy a zátarasy proti výsádkům.

Opěrný bod

Strong Point

Centre de résistance

Klíčový bod obranného postavení, obvykle silně opevněný a silně vyzbrojený automatickými zbraněmi, kolem kterého jsou seskupena ostatní postavení na jeho ochranu

Je rozmístěn v části terénu vymezené do šířky a hloubky, určené nebo již upravené k vedení obrany silami mechanizované (motorizované, pěší, protitankové, výsadkové a jiné) nebo tankové čety nebo roty. Budují se v něm okopy, zákopy, spojovací zákopy, úkryty různých typů a jiné obranné stavby. Připravuje se ke kruhové obraně.

Opevnění

Fortification

Fortification

Soustava opevňovacích objektů budovaná na základě zásad vedení bojové činnosti a záměrem použití vojsk. Dělí se na polní opevnění a na stálá opevnění.

Organizace (organizování) komunikačních a informačních systémů

Organization of Communication a Information System

Organisation de la système d'information et de communication

Souhrn činností a opatření, jejichž cílem je zabezpečení spolehlivého provozu komunikačních a informačních systémů tak, aby poskytoval komunikační a informační podporu velení a řízení v souladu s požadavky vojsk a systémů.

Použití komunikačních a informačních systémů organizuje náčelník odboru (oddělení, skupiny) komunikačních a informačních systémů prostřednictvím podřízených odborných funkcionářů spojovacího vojska.

Výkonným orgánem pro budování a použití komunikačních a informačních systémů je velitel spojovacího praporu (roty nebo čety) podle stupně velení a řízení.

Organizace palebného systému

Organization of Fire System

Organisation du système de feux

Cílevědomá činnost velitelů v průběhu přípravy obrany, jejímž cílem je připravit a zabezpečit systém palby tak, aby bylo co nejlépe využito takticko-technických možností zbraní a palebných prostředků k palebnému ničení nepřítele.

Organizace palebného systému zahrnuje dovedné rozmístění zbraní a palebných prostředků (systémů) a stanovení palebných úkolů mechanizovaným, tankovým, dělostřeleckým, protiletadlovým, protitankovým, minometným jednotkám a jednotlivým zbraním a palebným prostředkům v souladu s přijatou koncepcí vedení obrany.

Organizace řízení palby

Fire Control Organization

Organisation de la conduite du tir

Souhrn opatření, řešících činnost na pozorovatelnách, ve štábu oddílů a v palebných postaveních, otázky velení, komunikace a přenosu dat, součinnost s jednotkami dělostřeleckého a vzdušného průzkumu určenými ke spolupráci při střelbě, určování souřadnic a rozměrů cílů, prvků pro střelbu, přijímání rozhodnutí ke splnění palebných úkolů, jejich stanovení jednotkám a kontrolu jejich plnění.

Organizace Severoatlantické smlouvy

North Atlantic Treaty Organization

Organisation du Traité de l'Atlantique Nord

Vojensko-politické seskupení spojující státy Evropy a Severní Ameriky vzniklé podpisem Washingtonské smlouvy v dubnu 1949.

Spojila tehdy deset evropských a dva severoamerické státy za účelem vzájemné spolupráce a obraně na základě dobrovolnosti. v letech 1952 až 2004 se k Alianci připojily postupně další evropské státy a rozšířily počet členských zemí na současných dvacet šest.

Členskými zeměmi jsou:

- od roku 1949: Belgie, Dánsko, Francie, Island, Itálie, Kanada, Lucembursko, Norsko, Nizozemsko, Portugalsko, Spojené státy a Velká Británie;
- od roku 1952: Řecko, Turecko;
- od roku 1955: Spolková republika Německo;
- od roku 1982: Španělsko;
- od roku 1999: Česká republika, Maďarsko, Polsko;
- od roku 2004: Bulharsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko.

Organizace součinnosti

Organization of Liaison (Cooperation)

Organisation de la coopération

Součást plánování boje spočívající v přesném sladění bojové činnosti všech sil a prostředků podílejících se na plnění stanoveného bojového úkolu podle období boje, času, místa a způsobu činnosti vojsk.

Organizace spojení

Organization of Communication

Organisation de la liaison

Souhrn činností a opatření, jejichž cílem je zabezpečení spolehlivého spojení a tím i velení.

Spojení organizuje náčelník oddělení (skupiny) zabezpečení velení prostřednictvím podřízených odborných funkcionářů spojovacího vojska. Tam, kde není spojovací náčelník, organizuje spojení náčelník štábu nebo velitel.

Organizace vzdušného prostoru a řízení činností v něm

Airspace Management

Organisation de contrôle de l'espace aérien

Je organizační proces rozdělení vzdušného prostoru, přidělení jeho přesně prostorově a časově definovaných částí potencionálně vyhodnoceným zájemcům (uživatelům) a zplánování činností ve vzdušném prostoru

formou stanovení zásad, pravidel a opatření, podle kterých následně probíhá řízení a koordinace činností jednotlivých uživatelů.

Orgány státní správy

State Administration Authorities

Organes du fonction publique

Jsou orgány státu, které vystupují jeho jménem, uskutečňují úkoly a funkce státu výkonnou a nařizovací činností, jsou zřizovány zákonem jako organizačně právní jednotky se samostatnou působností a pravomocí.

Orgány velení

Command Agencies

Organes du commandement

Souhrnné označení velitelství, štábů, sekcí, odborů, oddělení a jiných stálých i dočasně vytvářených orgánů v systému ozbrojených sil, předurčených k výkonu funkcí velení vojskům na různých stupních velení.

Orientační bod

Reference Point

Point de référence

Nápadný, snadno viditelný bod v terénu.

Využívá se k vyhledávání a udávání cílů, k vytyčování směru činnosti, směru (sektoru, pásma) palby nebo k pozorování. Orientační body se číslují zprava doleva po čarách od sebe k nepříteli. Jeden z orientačních bodů se určuje jako hlavní.

Oslabení

Attrition

Attrition – usure

Snížení účinnosti jednotky způsobené ztrátou živé síly a materiálu.

Poznámka: Viz také stupeň oslabení.

Otravné látky

Chemical Warfare Agents

Agents de guerre chimique

Chemické sloučeniny a jejich směsi, které při bojovém použití mohou svými účinky usmrtit, vážně poranit nebo zneschopnit osoby, kontaminovat životní prostředí, osoby, výzbroj, objekty a další materiál.

Patří mezi toxické chemické látky. Jsou součástí chemických zbraní. Podle účinků se rozdělují na nervově-paralytické, zpuchýřující, dusivé, všeobecně jedovaté, dráždivé a psychoaktivní. Nezahrnují látky používané k zajištění pořádku a bezpečnosti, herbicidy, dýmotvorné látky a zápalné látky.

Ozbrojené síly ČR

Armed Forces of the Czech Republic

Forces armées de la République Tchèque

Síly určené k obraně České republiky proti vnějšímu napadení, vnitřnímu ohrožení a k plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně proti napadení.

Ozbrojené síly ČR se člení na AČR, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž.

Ozbrojené síly vytváří Česká republika k zajišťování své vnitřní a vnější bezpečnosti. Jejich základním úkolem je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení, mohou být rovněž použity ke střežení objektů důležitých pro obranu státu, k plnění úkolů při zajišťování ochrany státních hranic, k zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti, k záchranným pracím a k humanitárním úkolům při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví nebo značné majetkové hodnoty.

Podílejí se také na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru, účasti na mírových operacích a na záchranných pracích a při plnění humanitárních úkolů.

Ozbrojené síly ČR plní rovněž úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně proti napadení, členství v NATO, podílejí se na zajištění bezpečnosti v Evropě prostřed-

Ozbrojené síly pod velením NATO

nictvím partnerských programů porozumění a důvěry mezi ozbrojenými silami evropských demokratických států s důrazem na střední a východní Evropu.

Činnost ozbrojených sil kontrolují ústavní orgány a orgány, kterým tuto kontrolu svěřuje zvláštní právní předpis.

Ozbrojené síly pod velením NATO

NATO Command Forces

Forces sous commandement OTAN

Stávající ozbrojené síly, které státy vyčlenily pod operační velení nebo operační řízení velitele NATO.

Poznámka: Viz síly určené pro NATO.

Ozbrojené síly státu předurčené pro obranu prostoru odpovědnosti NATO

National Forces for the Defence of the NATO Area

Forces nationales de défense de la zone OTAN

Ozbrojené síly, nezačleněné do NATO, jejichž poslání zahrnuje obranu prostoru odpovědnosti NATO.

Ozbrojené síly přidělené NATO

NATO Assigned Forces

Forces affectées à l'OTAN

Ozbrojené síly, které se stát zavázal vyčlenit pod operační velení a řízení velitele NATO při vyjádření konkrétního stupně, stavu nebo míry zapojení do preventivně bezpečnostního systému NATO, nebo v souladu se zvláštními dohodami.

Poznámka: Viz síly určené pro NATO.

Ozbrojené síly vyčleněné pro NATO

NATO Earmarked Forces,

Forces réservées pour affectation à l'OTAN

Ozbrojené síly, které stát slíbil v budoucnu vyčlenit pod operační velení a řízení velitelů NATO.

Poznámka: Viz síly určené pro NATO.

P

Palba

Fire

Feu

Palba z různých zbraní s cílem zničit objekty nepřítele nebo je vyřadit z činnosti umlčením, rušením, bořením, oslepením.

Podle stupně vyřazení cíle (objektu) se rozlišuje výsledek palby jako zničení, umlčení, rušení, boření ap. Palba je hlavním prostředkem ničení nepřítele, proto je považována za nejdůležitější prvek soudobého boje.

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepohyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba pro umlčení, podpurná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Palba pro umlčení

Neutralization Fire

Tir de neutralisation

Palba vedená s úkolem způsobit v cíli nepříteli takové fyzické ztráty, které mu po určitou dobu znemožní plnit jeho úkol na bojišti.

V závislosti na velikosti ztrát obnoví cíl po určité době bojeschopnost.

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepohyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, podpurná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Palebná podpora

Fire Support

Appui de feux

Součástí palebného ničení nepřítele, při kterém dělostřelectvo, taktické letectvo a ve zvláštních případech i ostatní prostředky palebného ničení podporují bojující vojska.

Palebná podpora v hloubce

Deep Supporting Fire

Tir d'appui en profondeur

Palba na cíle, které nejsou v bezprostřední blízkosti vlastních vojsk, vede ná k umlčení a ničení záloh a výzbroje nepřítele a k narušení velení, zásobování, spojení a pozorování.

Poznámka: Viz blízká palebná podpora, přímá palebná podpora, všeobecná palebná podpora.

Palebná příprava (zteče)

Fire Preparation (for the Assault)

Préparation de feu (pour l'assaut)

Plánované palby vedené na obranná postavení nepřítele a jiné důležité prvky jeho obrany před zahájením útoku nebo protiútku vlastních vojsk.

Cílem palebné přípravy je maximálně snížit bojový potenciál nepřítele a vytvářet podmínky pro rozvíjení vlastních vojsk do bojových sestav.

Palebné možnosti

Firing Capability

Capacités de tir

Rozhodující součást bojových možností. Jsou určeny objemem palebných úkolů, které může plnit zbraň, jednotka, útvar, svazek v závislosti na stanovené době, technických možnostech zbraní a na konkrétních podmínkách, za kterých je úkol plněn.

Palebné možnosti závisí na stupni vycvičenosti vojsk a jejich materiálním zabezpečení. Propočítávají se předem a výsledky se využívají při plánování palby všech druhů vojsk a při řízení palby v průběhu boje.

Palebné ničení nepřítele

Destruction of the Enemy by Fire

Destruction (Anéantissement) de l'ennemi par feu

Palebná činnost mechanizovaného vojska, dělostřelectva, taktického a vrtníkového letectva a dalších druhů vojsk prováděná s cílem zničit, umlčet či jinak omezit činnost sil, prostředků a objektů nepřítele.

Palebné pásmo (úsek)

Firing Zone

Zone de tir

Část terénu, ve které se předpokládá ničení nepřítele palbou mechanizované (motorizované, pěší) nebo tankové (protitankové) jednotky.

Určuje se na hloubku účinné palby zbraní jednotky a vymezuje se pravou a levou hranicí, stanovenou vždy nejméně dvěma terénními předměty ve směru od vlastního postavení k nepříтели.

Palebné postavení

Firing Position

Position de tir

Část terénu zaujatá nebo určená k zaujetí palebnou jednotkou (dělostřeleckou, protiletadlovou, minometnou ap.) nebo útvarem k vedení palby.

Podle účelu se palebná postavení dělí na hlavní, záložní, dočasná a klamná. Podle vlastností úkrytu a jejich způsobilosti k ochraně před pozorováním a palbou nepřítele se dělí na odkrytá, polozakrytá a zakrytá.

Jednotlivé zbraně zaujímají v palebném postavení palebná stanoviště.

Palebný doprovod

Close Support Fire

Accompagnement par le feu

Období palebného ničení nepřítele zahajované po ukončení palebné přípravy zteče a uskutečňované do celé hloubky bojového úkolu útočících vojsk. Zahrnuje dělostřelecký a letecký doprovod.

Palebný přepad

Fire Strike (Artillery Fire Assault)

Feu de surprise

Účinná střelba (způsob provádění účinné střelby) palebné baterie (oddílu) na cíl nebo na několik cílů, ohraničená časem a způsobem provedení.

Palebný systém (v obraně)

Defense Fire System

Système de feux (en défensive)

Souhrn připravených paleb všech zbraní bránících se svazků, útvarů a jednotek, vytvořený podle koncepce boje.

Tvoří jej připravené palebné údery na přístupy k obraně prováděné taktickým a vrtulníkovým letectvem a dělostřelectvem, úseky přehradných a soustředěných paleb dělostřelectva, palby protiletadlových a protitankových prostředků, palby lafetovaných a ručních zbraní. Součástí palebného systému je připravený manévr palbou a palebnými prostředky na kterýkoli ohrožený směr nebo úsek. Palebný systém se připravuje a sladuje se systémem ženijních zátarasů.

Palebný úkol

Fire Mission

Mission de tir

Specifický úkol zadaný palebné jednotce jako součást závazného plánu.

Povel používaný pro upozornění palebného postavení zbraně nebo baterie a sdělující, že následující zpráva je žádost o palbu.

Parametry chemického napadení

Parameters of Chemical Attack

Paramètres d'attaque chimique

Základní veličiny, které charakterizují chemické napadení.

Zahrnují druh (typ) použité otravné látky, prostředek a způsob použití, počet prostředků použití, čas napadení a souřadnice prostoru napadení. Jsou výchozím podkladem pro vyhodnocení chemické situace a následků použití chemických zbraní.

Parametry jaderného výbuchu

Parameters of Nuclear Burst

Paramètres d'explosion nucléaire

Základní veličiny, které charakterizují jaderný výbuch.

◆
Zahrnují druh, mohutnost, čas a souřadnice epicentra (centra) jaderného výbuchu. Jsou výchozím podkladem pro vyhodnocení radiační situace a následků jaderného napadení

Partnerství pro mír

Partnership for Peace

Partenariat pour la paix

Program NATO zaměřený na upevnění důvěry a realizaci opatření na posílení bezpečnosti.

◆
Nabízí účastnickým zemím možnost upevnit své vztahy s NATO. Cílem programu partnerství pro mír je společné plánování, společná vojenská cvičení a spolupráce s vojsky NATO v takových oblastech jako mírové, pátrací, záchranné a humanitární operace na základě odpovídajících dohod.

Pasivní protivzdušná obrana

Passive Air Defence

Défence aérienne passive

Veškerá opatření jiná než aktivní protivzdušná obrana, prováděná pro minimalizaci účinnosti vzdušného napadení protivníkem. Tato opatření zahrnují klamání, rozptýlení a využití ochranných staveb.

◆
Jde tedy o soubor opatření, která jsou prováděna jinými než bojovými prostředky k zabezpečení maximální ochrany vlastních vojsk a všech důležitých vojenských i civilních sil a prostředků. Mají za úkol ztížit nepříteli provedení úderu nebo předem provedenými přípravami snížit účinky úderu, pokud bude proveden.

Pasivní průzkumné systémy

Passive Surveillance Systems

Systèmes de reconnaissance passives

Přístroje, které jsou bez vyzařování elektromagnetické energie schopny přijímat energii vyzářenou leteckými palubními elektronickými prostředky a na tomto základě vyhodnocovat polohy vzdušných objektů.

Tyto prostředky jsou navíc schopny sledovat i radiovou korespondenci mezi letouny a pozemními středisky a také mezi letouny navzájem. Jsou schopny rozlišit i typy zachycených letounů.

Pásmo přesunu

Zone of Movement

Zone de déplacement

Pás terénu vymezený do šířky a do hloubky určený k provedení přesunu. Obvykle se udává svazkům, které si v něm volí dvě i více os přesunu.

Pátrací a záchranná operace

Search and Rescue Operation

Opération de recherche et sauvetage

Operace prováděná k vyhledávání a záchraně osob, které se ocitly v nouzové situaci na souši nebo na moři.

Pátrací a záchrannou operaci provádí speciálně organizované, vybavené a vycvičené skupiny (týmy). Při bojových operacích se provádí jen na vlastním území.

Pátrání

Search Mission

Mission de recherche

Při vzdušných operacích provádění vzdušného průzkumu jedním nebo více letadly vyslanými k nalezení objektu nebo objektů jež jsou známy, nebo je podezření, že se nacházejí v určité oblasti.

Pátrání a záchrana

Search and Rescue

Recherche et sauvetage

Použití letadla, hladinového plavidla, ponorek, specializovaných záchranných týmů a zařízení pro vyhledávání a záchranu osob v nesnázích na souši nebo na moři.

Pěchota

Infantry

Infanterie

Nejstarší a nejpočetnější druh pozemního vojska, jeho tradiční základ.

Soudobá pěchota se podle svého určení, kterému odpovídá i její vybavení výzbrojí a materiálem a její výcvik, dělí na: mechanizovanou, motorizovanou, vzdušně výsadkovou a námořní.

Plán boje

Plan of the Battle (Tactical Plan)

Plan de combat

Dokument (příloha k bojovému rozkazu) zpracovaný na fólii pomocí vojenských značek zahrnující výchozí situaci vojsk (vlastních a nepřítelů) a koncepci boje velitele (způsob plnění stanoveného bojového úkolu).

Plán pro nepředvídané události

Contingency Plan

Plan de circonstance

Plán, který je připravován pro možné operace, kdy jsou důležité okolnosti pro plánování známy nebo mohou být předpokládány.

Plán je zpracováván co nejpodrobněji, včetně potřebných východisek a možností rozvíjení jako základu pro další plánování.

Plán shromažďování

Collection Plan

Plan de recherche

Plán pro shromažďování informací z dostupných zdrojů pro naplnění požadavků zpravodajství, zpracování rozkazů a nařízení podřízeným a požadavků nadřízeným a příslušným agenturám.

Plánování boje

Planning of the Battle

Planification du combat

Cílevědomá a organizovaná činnost velitelů a štábů, jejímž cílem je odpovědně promyslet a zpracovat veškeré podklady pro budoucí boj.

◆
Zahajuje se ihned po obdržení úkolu od nadřízeného a zahrnuje řadu na sebe navazujících činností (od studia a ujasnění úkolu až po objasnění bojového úkolu podřízeným).

Plánování sil

Force Planning

Planification des forces

Proces umožňující sladit vojenské potřeby NATO s ekonomickými a finančními zdroji členských zemí.

Pluk

Regiment

Régiment

Vojenský útvar (vševojskový nebo útvar druhů vojsk) se stálou organizací určený k plnění taktických úkolů.

◆
Základem jeho organizační struktury jsou prapory (oddíly, letky), popřípadě i roty.

Podpora, zabezpečení

Support

Appui

Činnost vojsk nebo jejich součástí, které pomáhají plnit hlavní úkol, chrání, doplňují nebo vytváří podmínky pro plnění úkolu jiným jednotkám.

Podpora hostitelskou zemí (zabezpečení hostitelským státem)

Host Nation Support

Soutien fourni par le pays hôte

Civilní a vojenská pomoc poskytovaná v míru, době krize nebo ve válce hostitelským státem (zemí) silám NATO a (nebo) jiným silám a organizacím NATO, které jsou rozmístěny na území hostitelského státu (země), operují na něm nebo jím projíždějí.

Podpůrná operace

Supporting Operation

Opération d'appui

Nebojová operace, v jejímž rámci bude poskytována pomoc civilním orgánům, organizacím a obyvatelstvu v reakci na rozsáhlá nevojenská ohrožení v případech, kdy síly a prostředky odpovědných orgánů na jejich řešení nestačí.

Síly a prostředky AČR vyčleněné k jejich uskutečnění mohou samostatně nebo ve spolupráci s jinými orgány a institucemi řešit komplex opatření jakými jsou záchranné práce, pátrací a pomocné akce, udržování práva a pořádku, střežení veřejného majetku, poskytování zdravotnických, zásobovacích a dopravních služeb a další.

Podpůrná operace může být vedena formou:

- humanitární operace;
- operace k odstraňování následků katastrof;
- pátrací a záchranné operace;
- evakuační operace nebojujícího obyvatelstva;
- odsunové operace;
- vojenské pomoci (podpory) civilním představitelům;
- vynucování sankcí (embarga, námořní blokády, bezletové zóny).

V rámci Aliance nebo pod záštitou Organizace spojených národů může být podpůrná operace provedena jako mnohonárodní operace ve prospěch obyvatelstva jiného postiženého státu.

Podpůrná palba

Supporting Fire

Tir d'appui

Palba vedená podporujícími jednotkami na pomoc nebo k ochraně jednotek v boji.

Poznámka: Viž bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepolyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení, polyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Podpůrná vzdušná operace

Supporting Air Operation

Opération d'appui aérienne

Operace vzdušných sil určená ke zvýšení bojových možností vzdušných, pozemních, námořních a jiných druhů sil.

Zahrnuje vzdušnou přepravu, vzdušný průzkum a pozorování, vzdušný systém velení, řízení a uvědomování, elektronický boj, doplňování paliva za letu, pátrání a záchranu, pátrání a záchranu v boji, speciální vzdušné operace.

Podpůrné síly

Enabling Forces

Forces d'appui

Národní a mnohonárodní podpůrné síly nezbytné pro usnadnění nasazení (rozmistění) a zahájení zasazení bojových sil.

Podvratná činnost (diverze)

Subversion

Diversión

Činnost prováděná s cílem oslabit vojenskou, ekonomickou nebo politickou sílu země podrytím morálky, loajality nebo spolehlivosti jejich obyvatel.

Její úkolem může být narušení velení vojskům a činností samotných vojsk, narušení chodu ekonomiky státu, ničení nebo poškozování důležitých objektů a zařízení, vyvolávání hromadných epidemií a paniky mezi obyvatelstvem. Může být prováděna speciálně školenými jednotlivci a skupinami osob z řad nepřátelsky smýšlejícího obyvatelstva státu nebo vycvičenými diverzními skupinami ze sestavy speciálních vojenských útvarů.

Pohotovost*Readiness**Préparation*

Stav, kdy vojáci (jednotky, útvary a svazky) jsou po všech stránkách plně schopni a připraveni začít ihned plnit určený úkol.

Poznámka: Pojem „pohotovost“ je v angličtině všeobecně používaným pojmem, který zahrnuje „stav pohotovosti“ a „dobu pro dosažení pohotovosti“ (oba pojmy uvedeny jinde).

Pohyblivá přehradná palba*Rolling Defensive Barrage**Tir de barrage mobile*

Soustředěná palba vedená přesně určeným způsobem s cílem přehradit směr postupu nepřítele v obrněné bojové sestavě.

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepohyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení, podpurná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Pochod*March**Marche*

Organizovaný přesun vojsk provedený pěšky.

V současné době by byl převážně uskutečňován v těžko průchodném terénu a v situaci, kdy bude třeba spolehlivě utajit jakékoliv změny v sestavách vojsk. Obvykle by byl uskutečněn na menší vzdálenost jednotkami, jen výjimečně většími vojskovými celky.

Pochodová osa*March Route**Itinéraire de marche*

Směr, kterým je třeba se pohybovat z určitého počátečního bodu do určitého cílového bodu.

Pochodová sestava

March Formation

Dispositif de marche

Uskupení sil a prostředků jednotek, útvarů a svazků k provedení pochodu.

Pochodová sestava jednotek se obvykle skládá z trojstupů (dvojstupů, čtyřstupů). Seřazením čet v trojstupech (dvojstupech ap.) za sebou vzniká pochodový proud jednotky.

Polní opevnění

Field Fortification

Fortification de campagne

Soustava objektů budovaných na základě vojenských zásad, které slouží k obraně území.

K jejich výstavbě se používají různé materiály (hlavně železo, železobeton, kámen, dřevo a zemina).

Polní řád

Field Manual

Règlement sur le service en campagne

Odborný vojenský předpis, který stanovuje obecně platné taktické zásady a způsoby použití svazků, útvarů a jednotek Armády České republiky v ozbrojeném konfliktu a rámcově i v nebojových operacích.

Polní řád vychází z Vojenské strategie České republiky, Doktríny Armády České republiky, taktické doktríny a ostatních souvisejících standardů NATO. Ustanovení Polního řádu zahrnují i dosud získané zkušenosti ze cvičení národních celků a ze společných cvičení s armádami států NATO.

Ustanovení Polního řádu tvoří teoretický základ pro navazující předpisy. Všechna jeho ustanovení je nutno využívat tvořivě a v souladu s konkrétní situací. Při aplikaci ustanovení Polního řádu je nutné brát v úvahu i tendence vývoje projevující se v nepřetržitém zdokonalování a změnách

organizačních struktur ozbrojených sil, jejich výzbroje a technického vybavení, zvyšující se úrovni připravenosti jejich příslušníků a jejich postupné profesionalizaci.

Polní vojsko

Field Troops

Troupe de campagne

Všeobecné označení užívané pro pozemní síly určené k vedení pozemních operací a bojové činnosti. Zahrnuje svazky a útvary mechanizovaného vojska, dělostřelectva a dalších druhů vojsk.

Poměr sil

Force Ratio

Rapport des forces

Souhrn kvalitativních a kvantitativních údajů o silách a prostředcích bojujících stran, pomocí jejichž porovnání lze získat představu o bojových možnostech stran a i o možném výsledku boje.

Pomocné operace

Supporting Operations

Opérations d'appui

Obojživelné operace prováděné jinými jednotkami než jednotkami přidělenými ke speciálním obojživelným jednotkám. Jsou nařízeny vyšším stupněm na vyžádání velitele zvláštních obojživelných sil a obvykle jsou prováděny mimo prostor, za který velitel speciálních obojživelných sil odpovídá v době jejich provádění.

Posádka

Garrison

Garnison

Část ozbrojených sil (např. útvar, samostatná jednotka, vojenská škola, úřad) rozmístěných trvale nebo jen dočasně v určité obci nebo mimo ní.

Posílení všeobecné palebné podpory

General Support Reinforcing

Renforcement de l'appui général

Úkol dělostřelectva určeného k všeobecné palebné podpoře, při kterém je dělostřelecká jednotka přibíraná jinou dělostřeleckou jednotkou s cílem zesílit její palbu na určený cíl.

Posilové prostředky

Means of Reinforcement

Moyens de renforcement

Jednotky a útvary druhů vojsk i jednotlivé palebné a jiné prostředky, kterými nadřízený velitel posiluje na určitou dobu podřízené jednotky, útvary a svazky.

Podle stupně a rozsahu podřízenosti mohou být přidělené, podpůrné nebo přibrané.

Posily

Augmentation Force

Force d'appoint

Jakákoli jednotka určená danou zemí k posílení svých ozbrojených sil.

Při plánování rychlého posílení jde o síly, které poskytne stát vyššímu veliteli NATO pro posílení dříve umístěných sil a pak jsou tyto posily označovány jako „reinforcing force / force de renfort“.

Poznámka: Viz také posily vytvářené mobilizací.

Posily vytvářené mobilizací

Mobilizable Reinforcing Force

Force de renfort mobilisable

Při plánování posil veškeré síly, které neexistují mírově a které po zmobilizování jsou přiděleny, vyčleněny nebo jinak určeny k posílení vojsk NATO.

Poznámka: Viz také posily.

Pozemní operace

Land Operation

Opération de terre

Operace vedená pozemními silami, s využitím účinku operací vedených ostatními druhy sil, k obsazení a udržení prostoru, obnovení územní celistvosti a k dosažení konečné porážky protivníka.

Pozemní síly operují ve vymezeném prostoru, nejčastěji v součinnosti s dalšími druhy sil, se společným cílem, kterým je zpravidla zničení pozemního protivníka, obsazení nebo udržení prostoru a splnění cílů operace.

Pozemní síly

Land Forces

Armée de terre

Druh ozbrojených sil určený k vedení operací (bojové činnosti) na souši.

Pozemní síly jsou určeny k vytváření národních nebo aliančních úkolových uskupení. Podle rozsahu použití sil a prostředků mohou vést nebo se podílet na vedení bojové nebo nebojové operace malého nebo velkého rozsahu.

Ve spojeneckých společných operacích budou pozemní síly obvykle složeny z mnohonárodních sil. To je nezbytné pro spojeneckou soudržnost a pro sdílení rizika a zátěže.

Pozemní síly jsou optimální k ovládnutí a udržení terénu a měly by mít schopnost:

- vést všechny druhy boje;
- úzce spolupracovat se námořními, obojživelnými a vzdušnými silami, silami pro speciální operace a dalšími silami;
- rychlého soustředění nebo rozptýlení, a to i bojových sil, a efektivně manévrovat tak, aby porazily nepřítele;
- průběžně hodnotit a reagovat na situaci nepřítele;
- útočit na cíle velké důležitosti spolu s námořními, obojživelnými, vzdušnými silami a silami pro speciální operace;
- vést boje ve dne i v noci, za všech klimatických i terénních podmínek;

- čelit silám protivníka, obzvláště obrněným a vzdušným silám, které působí v nízkých výškách a ničí nebo umlčují nepřátelské dělostřelectvo;
- zajišťovat pružný, životaschopný, udržitelný a bezpečný komunikační a informační systém;
- vést informační operace ve spojitosti s ostatními částmi sil.

Poziční obrana

Position Defence

Défense ferme

Druh obrany, při které je většina obranných sil rozmístěna ve vybraných taktických prostorech, kde bude probíhat rozhodující boj.

Spoléhá se hlavně na schopnost sil v bráněných prostorech udržet zaujatá postavení a kontrolovat terén mezi nimi. Zálohy se používají pro zvětšení hloubky, pro zablokování nebo pro obnovení bojového postavení protiútokem.

Poziční obrana se vyznačuje důkladnou ženíjní přípravou prostoru obrany. v závislosti na úkolu, možnostech vojsk a terénu je její hlavní úsilí položeno blíže k přednímu okraji.

Je závislá na včasném zjištění hlavního úsilí nepřítele a rychlém a dovedném soustředění sil a prostředků v prostorech nejvýhodnějších pro vedení obrany. Poziční obrana předpokládá další následnou činnost tak, aby bylo možné dosáhnout rozhodující porážky nepřítele.

Pozorovací pásma

Observation Area

Zone d'observation

Část terénu vymezená nejméně čtyřmi body, ve kterém průzkumné orgány provádějí pozorování.

Pozorovací sektor

Observation Sector

Secteur d'observation

Část pozorovacího pásma nebo část terénu, určená pozorovateli nebo průzkumnému orgánu k pozorování. Je ohraničen dvěma dobře viditelnými body.

nými terénními předměty (orientačními body) a pozorovacím stanovištěm.

Pozorování

Observation

Observation

Základní způsob získávání zpráv o pozemním a vzdušném nepříteli. Uskutečňuje se zrakem, optickými a jinými technickými prostředky.

Organizuje se ve všech druzích boje, nepřetržitě ve dne a v noci. Pozorování provádějí velitelé, důstojníci štábů, pozorovatelé v bojových sestavách jednotek, osádky pozorovacích vrtulníků a letounů a průzkumné orgány.

Pozorování (sledování) bojiště

Battlefield Surveillance

Surveillance du champ de bataille

Systematické sledování bojiště s cílem zajistit včasnou informovanost a zprávy z průběhu boje.

Pozorování, střežení, průzkum

Surveillance

Surveillance

Systematické sledování vzdušného prostoru, povrchových a podpovrchových prostorů, míst, osob nebo věcí vizuálními, naslouchacími, elektronickými, fotografickými nebo jinými prostředky.

Poznámka: Viz také opatření proti průzkumu protivníka.

Pozorovatelná (pozorovací stanoviště)

Observation Post

Observatoire

Stanoviště, ze kterého se provádí pozorování, řízení palby na cíl a které má odpovídající spojení.

Požadavky na informace

Information Requirements

Besoins en information (Besoins en renseignement brut)

Ty části informace, týkající se nepřítelů a jeho situace, které je třeba shromážďovat a zpracovávat s cílem splnit požadavky velitele na informace.

Požadované datum velitele

Commander's Required Date

Date exigée par le commandant

Velitelem válčiště stanovené nejzazší datum, vztažené ke dni G, ke kterému mají být síly úplně v místě jejich konečného určení a organizovány tak, aby splnily operační požadavek velitele.

Poznámka: Viz čas – označení dnů a hodin.

Pracovní povinnost

Work obligation

Obligation de travail

Povinnost fyzických osob vykonávat po nezbytně nutnou dobu určené práce, které jsou nutné pro řešení krizové situace a které jsou tyto osoby povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení, a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Povinnost fyzických osob vykonávat po nezbytně nutnou dobu určené práce, které jsou nutné k zajišťování obrany státu za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu a které jsou tyto fyzické osoby povinny konat v místě a podle potřeb zajišťování obrany státu i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Poznámka: Pracovní povinnost v krizové situaci řeší zákon číslo 240/2000 Sb. a v případě zajišťování bezpečnosti České republiky zákon číslo 222/1999 Sb.

Pracovní výpomoc

Temporary Help

Assistance de travail

Povinnost fyzických osob vykonávat jednorázové a mimořádné úkoly nezbytné pro řešení krizové situace, které jsou povinny konat v místě urč-

ném orgánem krizového řízení, a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Povinnost fyzických osob vykonávat jednorázové a mimořádné úkoly nezbytné k zajišťování obrany státu za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

Poznámka: Pracovní výpomoc v krizové situaci řeší zákon číslo 240/2000 Sb. a v případech zajišťování bezpečnosti České republiky zákon číslo 222/1999 Sb.

Prapor

Battalion

Bataillon

Taktický útvar (v některých armádách taktická jednotka) složený z několika rot - zpravidla z třech až čtyř - stejného druhu vojska, popř. i dvou druhů vojsk, podpůrných a zabezpečovacích jednotek (obvykle minometných, protitankových a logistických).

Pravidla nasazení sil

Rules of Engagement Profile

Profil de règles d'engagement

Souhrn stanovených pravidel činnosti pro konkrétní vojenské síly určené k plnění konkrétního úkolu ve stanoveném prostoru a čase.

Pravidla použití sil

Rules of Engagement

Profil de règles d'engagement

Pokyny vydané příslušným vojenským orgánem, které stanovují okolnosti a omezení, za kterých budou vojenské síly zahajovat vojenskou akci a (nebo) v ní pokračovat.

Pravidla použití sil jsou pro velitele společných sil základním prostředkem k řízení operací v určeném prostoru společných operací. Jsou prostředkem k poskytování instrukcí velitelům a osobám v rámci politických a vojenských úkolů. Definují stupeň a způsob, jímž mohou být síly použity a jsou určeny k zabezpečení toho, že použití sil bude pečlivě řízeno.

Použití sil pod velením a řízením NATO a sil zůstávajících pod národním velením a řízením v prostoru společné činnosti bude vyžadovat

schválení příslušných pravidel činnosti Radou NATO / Výborem pro obrané plánování.

Pravomoc k přerozdělení

Reallocation Authority

Pouvoirs de réaffectation

Pravomoc svěřená velitelům NATO a obvykle projednávána v době míru. Cílem je přerozdělit v případě válečné nouze národní logistické zdroje zpřístupněné státem a kontrolované bojovými silami pod jejich velením se záměrem logisticky zabezpečit boj.

Princip kolektivní obrany

Principle of Collective Defence

Défense collective

Základní funkční princip vzájemné spolupráce mezi členskými státy Severoatlantické aliance, založený na nedělitelnosti bezpečnosti jejich členů.

Tento princip jim umožňuje uskutečnit své hlavní bezpečnostní cíle cestou kolektivního úsilí, aniž by je zbavoval jejich práv a povinností zhostit se svých svrchovaných závazků v oblasti obrany.

Prostředkem k zajištění kolektivní obrany jsou vojenské operace a jiné činnosti vedené spojenci v souladu s článkem 5 (a při uplatňování práva na individuální nebo kolektivní legitimní obranu, uznanou článkem 51 Charty OSN) týkající se poskytnutí pomoci jednomu nebo více spojencům, kteří se stali předmětem ozbrojeného útoku v Evropě nebo v Severní Americe.

Pro členské státy Aliance je článek 5 Severoatlantické smlouvy klíčem ke kolektivní obraně, podle něž smluvní strany považují ozbrojený útok proti jedné nebo několika z nich za útok proti všem a zavazují se v takovém případě přispět na pomoc napadeným členům.

Pro účely článku 5 se za ozbrojený útok na jednu nebo více smluvních stran pokládá ozbrojený útok:

- na území kterékoli smluvní strany v Evropě nebo Severní Americe, na území Turecka nebo na ostrovy pod jurisdikcí kterékoli smluvní strany v severoatlantickém prostoru severně od obratníku Raka;
- na ozbrojené síly, lodě či letadla kterékoli smluvní strany, jež se nacházejí na těchto územích nebo nad nimi nebo na kterémkoli jiném území v Evropě, kde byla umístěna okupační vojska kterékoli smluvní strany v den vstupu této smlouvy v platnost, nebo ve Středozemním moři, nebo v severoatlantickém prostoru jižně od obratníku Raka.

Severoatlantická aliance je sdružením svobodných států, jednotných ve svém odhodlání chránit svou bezpečnost cestou vzájemných záruk a stabilních vztahů s jinými zeměmi. Jejich solidarita zaručuje, že žádný z nich nebude nucen spolehnout se pouze na své vlastní úsilí při řešení základních bezpečnostních úkolů.

Prioritní zpravodajské požadavky

Priority Intelligence Requirements

Besoins prioritaires en renseignement

Zpravodajské požadavky, které potřebuje velitel přednostně pro plánování a rozhodování.

Probití z obklíčení

Breakout Operations

Sortie de l'encerclement

Činnost obklíčených vojsk vedená s cílem prolomit obklíčovací frontu (vytvořit v ní mezeru a touto mezerou uniknout z obklíčení) a spojit se s vlastními vojsky. Uskutečňuje se buď samostatně nebo v součinnosti s vojsky provádějícími vstřícný úder.

Pronásledování

Pursuit

Poursuite

Útočná činnost zaměřená na dostižení a odříznutí vojsk nepřítele, která se pokoušejí uniknout, s cílem zničit je.

Podle situace může být prováděno pronásledování čelní, souběžné nebo kombinované.

Pronikání (prosakování)

Infiltration

Infiltration

Způsob a postup, při němž se síly jako jednotlivci nebo malé skupiny nepozorovaně přesunují přes, skrze nebo kolem nepřátelských postavení aniž by došlo k jejich prozrazení.

Pronikavá radiace

Initial Radiation

Radiation pénétrante

Jeden z ničivých faktorů jaderného výbuchu. Tvoří ji záření gama a neutrony emitované ze svítící oblasti do jedné minuty po výbuchu.

Účinek pronikavé radiace se vyjadřuje například absorbovanou dávkou, jejíž hodnota závisí na vzdálenosti od centra jaderného výbuchu, na mohutnosti jaderného výbuchu, druhu jaderné munice a jejím konstrukčním uspořádání. Pronikavá radiace je schopna vyřadit osoby a některou výzbroj a může vytvářet indukovanou radioaktivitu.

Prosazování míru

Peace Enforcement

Imposition de la paix

Mírová operace vedená s cílem zajistit zastavení palby nebo dodržování mírové dohody v těch případech, kdy míra souladu a porozumění zúčastněných stran je nejistá a hrozba nedodržení je značná. Příslušníci mírových sil musí být schopni použít přiměřené donucovací násilí a musí nestranně prosazovat zastavení palby nebo ustanovení mírové dohody.

Operace na prosazování míru jsou obvykle prováděny v souladu s principy VII. kapitoly Charty OSN. Mají donucovací charakter s cílem zajistit dodržování mírových dohod a jsou prováděny, pokud nedošlo k souhlasu všech stran zúčastněných v konfliktu nebo by souhlas mohl být nejistý. Jsou určeny k udržení nebo opětovnému vytvoření míru, případně k prosazení podmínek stanovených v mandátu.

Při provádění těchto operací musí existovat velmi úzké spojení mezi vojenskými a politickými cíli. Je velice důležité zdůraznit, že cílem prosa-

zování míru není porazit nebo zničit protivníka, ale spíše přimět, donutit a přesvědčit strany, aby se přizpůsobily průběhu jednotlivých aktivit. Sestavení vojenských sil s adekvátními donucovacími bojovými možnostmi je důležité pro každé rozhodnutí k rozvinutí sil Aliance v mírové operaci.

Prostor boje (bojová zóna)

Combat Zone

Zone de combat

Prostor, který potřebují bojové jednotky k vedení bojové činnosti.

Území před rozhraním týlového prostoru operační (bojové) sestavy.

Dělí se na:

- přední bojový prostor, který obsahuje území před rozhraním týlového prostoru sestavy vojsk;
- týlový prostor, obvykle obsahující území mezi rozhraním týlového prostoru organizačně nižšího operačního stupně s vyšším.

Prostor činnosti

Area of Operations

Zone d'opérations

Prostor stanovený velitelem společných sil pro pozemní nebo námořní síly k plnění úkolů souvisejících s přípravou a vedením operace.

Prostor činnosti obvykle nezahrnuje celý prostor společných operací, který má velitel společných sil k dispozici, ale je dostatečně velký pro velitele složky společných sil ke splnění uložených úkolů a k ochraně vlastních sil.

Prostor činnosti dělostřelectva

Artillery Manoeuvre Area

Zone de manoeuvre d'artillerie

Prostor, ve kterém se dělostřelectvo může rozmístit, ale který není vyhrazen pouze pro ně.

Prostor nebojových operací

Safety Zone

Zone de sécurité

Prostor (pozemní, námořní nebo vzdušný), který je vyhrazen pro nebojovou činnost vlastních letadel, povrchových plavidel nebo pozemních sil.

Prostor obrany

Defence Area

Zone de défense

Pro jakýkoli stupeň velení se jedná o prostor sahající od předního okraje bojiště až po jeho zád. Zde probíhá rozhodující obranný boj.

Šířka a hloubka prostoru obrany se vymezuje pomocí terénních předmětů.

Prostor odpovědnosti

Area of Responsibility

Zone de responsabilité

Geografická oblast přidělená každému strategickému velitelství NATO a každému regionálnímu velitelství v podřízenosti Strategického velitelství v Evropě.

Prostor omezených operací

Restricted Operations Area

Zone d'opérations réglementée

Vzdušný prostor se stanovenými rozměry, který je vymezen orgány řízení vzdušného prostoru, a v jehož rámci je omezena činnost jednoho nebo více uživatelů vzdušného prostoru v důsledku specifické operační situace nebo požadavků.

Prostor operačního zájmu

Area of Operational Interest

Zone d'intérêt opérationnel

V PVO prostor, kde je automaticky zajišťována vzájemná výměna informací o důležitých trasách mezi sousedícími stanovišti na základě stanovených kritérií, jako je např. příslušnost a poloha.

Prostor palebných postavení (dělostřelectva)

Firing Position Area (Artillery)

Zone des positions (batteries)

Část terénu, který se určuje dělostřeleckému oddílu (baterii) k rozvinutí a plnění palebných úkolů.

V obraně rozeznáváme dočasný, hlavní a záložní prostor palebných postavení, v útoku hlavní a další prostory palebných postavení pro manévr.

Prostor palebných postavení oddílu obsahuje prostory palebných postavení baterií, velitelské stanoviště oddílu, prostor logistiky a prostor pro poskytnutí zdravotnické pomoci.

Prostor palebných postavení baterie obsahuje dvě až tři palebná postavení a vyčkávací postavení s velitelským stanovištěm velitele baterie.

Prostor průzkumu

Area of Reconnaissance

Zone de reconnaissance

Vymezená část prostoru určená průzkumnému orgánu k vedení průzkumu.

Prostor rozmístění

Area of Location (Area of Disposition)

Zone d'emplacements (Zone de stationnement)

Obecný výraz užívaný pro prostory, v nichž se rozmisťují vojska, místa velení, logistické útvary a zařízení a další prvky operační (bojové sestavy).

Prostor soustředění

Concentration Area (Assembly Area)

Zone de concentration (Zone de rassemblement)

Prostor, obvykle na bojišti, kde se vojska soustřeďují před zahájením aktivní činnosti.

Prostor, kde se vojenské jednotky shromažďují a připravují k další činnosti.

Poznámka: v AČR je takto označován i prostor, ve kterém se shromažďují vojska po splnění stanoveného úkolu, např. po vystřídání.

Prostor společných operací

Joint Operations Area

Zone d'opérations interarmées

Prostor dočasně vyčleněný velitelem strategického nebo regionálního velitelství, kde určený velitel zpracovává plán a plní zvláštní úkoly operačního stupně.

Poznámka: Definuje se v součinnosti s členskými státy a schvaluje jej podle situace Severoatlantická rada nebo Vojenský výbor v souladu s operačním plánem NATO. Prostor společných operací a údaje o něm, jako jsou čas, rozsah plněných úkolů a geografické údaje závisí na situaci nebo specifickém úkolu a mohou přesahovat prostory odpovědnosti.

Prostor vyhrazený pro dělostřelectvo

Artillery Reserved Area

Zone réservée à l'artillerie

Prostor určený výhradně pro rozmístění dělostřelectva.

Prostor vysazení

Drop Zone

Zone de largage

Stanovený prostor, nad kterým je prováděn výsadek výsadkových jednotek a shoz výzbroje a výstroje nebo zásob.

V bojové situaci je to vymezená část terénu v sestavě (týlu) nepřítele umožňující vysazení příslušníků výsadkových, mechanizovaných nebo motorizovaných jednotek na padácích, přistáním vrtulníků (nebo jiných prostředků vzdušné přepravy), slaněním z vrtulníků nebo z přízemního letu.

Velikost prostoru vysazení závisí na bojovém složení a úkolu vzdušného výsadku a rázu terénu. Prostor vysazení musí umožňovat vysazení v co nejkratší době.

Prostor zpravodajské odpovědnosti

Area of Intelligence Responsibility

Zone de responsabilité de renseignement

Prostor přidělený veliteli, který v něm odpovídá za zajištění informací silami a prostředky, které má k dispozici.

Prostor zpravodajského zájmu

Area of Intelligence Interest (Area of Interest)

Zone d'intérêt de renseignement

Prostor, o kterém velitel vyžaduje zpravodajské informace týkající se takových skutečností, které umožní dosáhnout splnění stanovených úkolů a předejít situaci, jež by mohla ohrozit výsledek jeho stávajících nebo budoucích operací.

Prostor zvláštní pozornosti

Area of Special Interest (Named Area of Interest)

Zone d'attention spéciale

Vymezený prostor, kde je rozmístěn nepřítel nebo kde se očekává jeho činnost.

Stanovují ho zpravodajské orgány podle variant bojové činnosti nepřítele. Označuje se pořadovým číslem a časově se vymezuje předpokládaná přítomnost

Prostředek dopravy na cíl

Delivery Mean

Moyen de transport (de livraison)

Součást zbraňového systému jaderných, biologických a chemických zbraní, která zabezpečí dopravu jaderné náplně, biologické nebo bojové chemické látky na cíl.

Pozemní prostředky zahrnují: děla, raketometry, rakety a střely země-země.

Letecké prostředky zahrnují: kontejnery, pumy a rozstřikovací zařízení.

Prostředky individuální ochrany

Individual Protective Equipment

Moyens de protection individuelle

Prostředky určené k ochraně dýchacích cest, očí a povrchu těla osob proti zasažení radioaktivními, bojovými biologickými nebo toxickými chemickými látkami a proti světelnému a tepelnému záření jaderného výbuchu. Částečně mohou chránit proti zápalným látkám.

Prostředky individuální ochrany zahrnují ochranné prostředky dýchacích orgánů (ochrannou masku, izolační dýchací přístroj), ochranné brýle a různé typy ochranných prostředků povrchu těla včetně ochranných masť. Příslušníci chemických jednotek jsou kromě toho vybaveni speciálními prostředky individuální ochrany.

Prostředky kolektivní ochrany

Collective Protection Equipment

Moyens de protection collective

Zařízení (úkryty, budovy, vozidla apod.), která slouží k ochraně skupin osob (osádek, jednotek) proti zasažení radioaktivními, bojovými biologickými nebo toxickými chemickými látkami, proti ničivým faktorům jaderného výbuchu a zápalným látkám. Jejich obvyklou součástí je filtrační a ventilační zařízení.

Rozdělují se na stálá zařízení kolektivní ochrany, převozná zařízení kolektivní ochrany a prostředky kolektivní ochrany určené pro bojová vozidla. Stálá a převozná zařízení kolektivní ochrany se společně označují výrazem protichemický úkryt.

Prostředky pro řízení vzdušného prostoru

Airspace Control Means

Moyens de contrôle de l'espace aérien

Operační prostředky, které v případě jejich zavedení izolují řízení a (nebo) vyhrazují vzdušný prostor pro spojenecké operace.

Protiletadlové vojsko

Ground Based Air Defence
Défense aérienne basée au sol

Druh vojska, které je určeno k přímé protiletadlové obraně svazků, útvarů, jednotek a objektů.

Působí proti prostředkům vzdušného napadení, vzdušného průzkumu a vzdušnému výsadbku při vedení všech druhů boje. Tvoří jej útvary a jednotky protiletadlových raketových a dělostřeleckých kompletů.

Protiplodinová operace

Anticrop Operation
Opération anticultures

Použití protiplodinových prostředků ve vojenských operacích ke zničení zdrojů vybraných druhů potravin nebo průmyslových plodin nepřítele.

Protitanková obrana

Antitank Defence
Défense antichar

Souhrn obranných opatření prováděných s cílem odrazit útok tanků a obrněných vozidel nepřítele. Na její úrovni obvykle závisí celková odolnost obrany.

Protitanková záloha

Antitank Reserve
Réserve antichar

Záloha vytvořená z protitankové jednotky (nebo její části), popř. i tankové (mechanizované či smíšené) jednotky, která má za úkol přehradit nejnebezpečnější směr útoku nepřátelských tanků a dalších obrněných vozidel, kryt mezery a boky sestavy.

Protiútok

Counter-attack

Contre-attaque

Útok části nebo všech obranných sil proti útočícím silám nepřítele a to s takovými specifickými cíli, jako je znovudobytí ztraceného území nebo odříznutí či zničení postupujících jednotek nepřítele.

Obecným záměrem je zabránit nepříteli v dosažení cílů útoku. v boji na zdrženou se útok provádí pro obnovení bojového postavení a řídí se omezenými cíli.

Poznámka: v AČR je pro takovou útočnou činnost používán také pojem protizteč, protiúder.

Protivník

Adversary

Adversaire

Strana, která je považována za potenciálně nepřátelskou vůči spojenecké straně a proti které lze zvažovat použití síly.

V obecném významu protivník znamená odpůrce, soupeř, sok, rival.

Protivýsadková činnost

Anti-Airborne Operations

Actions menées contre les troupes aéroportées

Souhrn opatření prováděný silami a prostředky vzdušných a pozemních sil, jejichž cílem je zabraňovat přepravě a vysazování vzdušných výsadků a po vysazení tyto výsadky ničit.

Protivýsadková záloha

Anti-Airborne Reserve

Réserve chargée de mener le combat avec les troupes aéroportées

Nestálý prvek bojové sestavy útvaru či svazku tvořený z mechanizované či jiné jednotky určené k boji s výsadky nepřítele.

◆
Protivýsadková záloha se obvykle rozmístuje v blízkosti předpokládaných prostorů vysazení výsadků.

Protivzdušná obrana

Air Defense

Défense aérienne

Veškerá opatření prováděná s cílem anulovat nebo omezit účinky činnosti prostředků vzdušného napadení a průzkumu protivníka.

◆
Je to souhrn opatření k obraně uskupení vojsk a důležitých regionů (prostorů, objektů) před působením prostředků vzdušného napadení, průzkumu a výsadků nepřítele.

Poznámka: Pojem „Anti-Aircraft Defence“ je označována taktická (vojsková) protivzdušná obrana vedená k přímé protiletadlové obraně svazků, útvarů, jednotek a objektů.

Protivzdušná operace

Counter-Air Operation

Opération de supériorité aérienne

Vzdušná operace vedená proti vzdušné ofenzivní a defenzivní schopnosti protivníka s cílem dosáhnout a udržet potřebný stupeň vzdušné nadvlády.

Proud (kolona)

Column

Colonne

Uskupení vozidel seřazených v předepsaných vzdálenostech za sebou na jedné ose (komunikaci), pohybující se pod velením jednoho velitele ve stejném čase a směru.

◆
Proudy tvoří základ sestav útvarů a svazků při přesunu.

Průletové pásmo

Passage Flight Zone

Zone de passage

Vzdušný prostor nad vymezeným pásmem terénu určený pro průlet vrtulníků nebo letounů taktického letectva.

Průlom obrany

Breach of the Defence

Rupture de la défense

Vytvoření vlonu do obrany nepřítele a rychlé rozvíjení útoku do její hloubky při současném rozšiřování vlonu do šířky.

Průměrná rychlost přesunu

Average Movement Speed

Vitesse moyenne du déplacement

Průměrná vzdálenost ujetá za hodinu, vypočítaná z průběhu celé cesty při odečtení doby stanovených zastávek.

Průmyslové biologické látky

Toxic Industrial Biological

Agents biologiques industriels

Biologické látky v pevném, kapalném, plynném nebo aerosolovém stavu, které se používají nebo skladují k průmyslovým, obchodním, zdravotnickým, vojenským nebo hospodářským účelům a mají škodlivý vliv na životní prostředí a živé organismy. Patří k průmyslovým nebezpečným látkám.

Průmyslové nebezpečné látky

Toxic Industrial Materials

Matériels toxiques industriels

Radioaktivní, biologické a toxické chemické látky v pevném, kapalném, plynném nebo aerosolovém stavu, které se používají nebo skladují k průmyslovým, obchodním, zdravotnickým, vojenským nebo hospodářským účelům a mají škodlivý vliv na životní prostředí a živé organismy. Zahrnují průmyslové radioaktivní látky, průmyslové biologické látky a průmyslové toxické látky.

Průmyslové radioaktivní látky

Toxic Industrial Radioactive

Agents nucléaires industriels

Radioaktivní látky v pevném, kapalném, plynném nebo aerosolovém stavu, které se používají nebo skladují k průmyslovým, obchodním, zdravotnickým, vojenským nebo hospodářským účelům a mají škodlivý vliv na životní prostředí a živé organismy. Patří k průmyslovým nebezpečným látkám.

Průmyslové toxické látky

Toxic Industrial (Chemical) Agents

Agents toxiques (chimiques) industriels

Toxické chemické látky v pevném, kapalném, plynném nebo aerosolovém stavu, které se používají nebo skladují k průmyslovým, obchodním, zdravotnickým, vojenským nebo hospodářským účelům a mají škodlivý vliv na životní prostředí a živé organismy. Patří k průmyslovým nebezpečným látkám.

Průzkum (rozpoznávání, zjišťování)

Reconnaissance

Reconnaissance

Bojový úkol prováděný vizuálním pozorováním nebo jinými metodami zjišťování s cílem získat informace o činnosti a zdrojích zpráv protivníka nebo potenciálního protivníka, anebo se tím rovněž zjišťují údaje, které se týkají meteorologických, hydrologických nebo geografických charakteristik určitého prostoru.

Jde tedy o cílevědomou činnost, která směřuje k získávání informací o nepříteli, terénu a počasí pro hodnocení situace a zjišťování cílů pro ničení vlastními palebnými prostředky a elektronické působení.

Průzkum se dělí:

- podle stupně velení na strategický, operační a taktický;
- podle prostředí provádění na pozemní a vzdušný;
- podle použitých sil a prostředků průzkumu na bojový, hloubkový, speciální a průzkum druhů vojsk.

Průzkum cílů

Target Acquisition

Reconnaissance des objectifs

Průzkum určený k získání prvků pro palebné ničení, který je veden do hloubky dostřelu vlastních palebných prostředků.

Provádí ho průzkumné orgány útvarů (jednotek), které plní palebné úkoly, a velitelé výsadkových, tankových, mechanizovaných a motorizovaných útvarů (jednotek) v dotyku s nepřítelem.

Průzkum prostoru

Area Reconnaissance

Reconnaissance de l'espace

Průzkum prováděný určeným průzkumným orgánem ve vymezené části terénu. Jeho cílem je získání údajů potřebných pro přípravu a řízení boje.

Průzkumná skupina

Reconnaissance Group

Groupe de reconnaissance

Průzkumný orgán bojového průzkumu, určený k získávání informací v bojové sestavě nepřítele i ve vlastní sestavě.

Průzkumné příznaky

Intelligence Indicators

Indices de reconnaissance

Charakteristické znaky, podle kterých lze zjistit jednotky nepřítele, jejich rozmístění, ráz činnosti, druh techniky a jiné prostředky.

Průzkumný orgán

Reconnaissance Agency

Organe de reconnaissance

Organická nebo dočasně vytvořená jednotka (skupina) s nezbytnými prostředky určená ke splnění stanovených průzkumných úkolů.

První pomoc

First Aid

Premier secours

Nejjednodušší a nejrychlejší druh zdravotnické pomoci, poskytovaný přímo na bojišti.

První pomoc poskytují sběrači raněných a zdravotničtí instruktoři, nebo si jí poskytují ranění sami (svépomoc), popřípadě ji poskytují ostatní vojáci.

První sled

First Echelon

Premier échelon

První (přední) část operační sestavy nebo bojové sestavy svazku a útvaru, případně i jednotky, určená k plnění určitého úkolu.

Předání do podřízenosti

Transfer of Authority

Transfert d'autorité

Proces v rámci kterého jedna země předává operační velení a řízení vyčleněných sil pod velení jiného státu nebo mezinárodní organizace.

Poznámka: Tento pojem je běžně používán v NATO, kdy některá z členských zemí nebo velitelství NATO předávají operační velení a řízení vyčleněných sil pod velení NATO.

Předání do podřízenosti se však neodebrává pouze v rámci NATO, ale jsou běžné i případy předání velení OSN nebo jinému státu, například v rámci boje proti terorismu (například předání jednotek AČR pod velení Kanady nebo slovenskou jednotku pod české velení).

Předběžné nařízení

Warning Order

Ordre d'avertissement (Ordre préparatoire)

Předběžná zpráva o rozkazu nebo činnosti, která bude následovat.

Vydává se v době, kdy ještě není dokončeno plánování boje s cílem poskytnout podřízeným čas na přípravu k plnění úkolu. Možný obsah je uveden v bojovém předpise.

Předběžné bojové nařízení (dílčí rozkaz)

Fragmentary Order

Ordre simplifié

Zkrácená forma bojového rozkazu, vydaného v případě potřeby, která eliminuje nutnost přeformulování informací obsažených v základním bojovém rozkazu.

Může být vydáván po částech. Jeho možný obsah uveden v bojovém předpise.

Poznámka: Viz také bojové nařízení.

Předbojová sestava

Approach-march Formation

Dospisitif (formation) d'approche

Uskupení sil a prostředků jednotky (útvary) rozčleněných do šířky i do hloubky k zabezpečení co nejmenší zranitelnosti prostředky nepřítel, k rychlému manévrování, k zabezpečení rychlého tempa postupu a rychlého rozvinutí do bojové sestavy.

Předem plánovaná palba

Prearranged Fire

Tir préparé

Palba, která je plánovaná v tabulce paleb a vedená proti cílům nebo cílovým plochám se známou polohou. Taková palba je obvykle plánovaná dlouho dopředu a je prováděná v předem určeném čase nebo během předem stanoveného času.

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepohyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení, podpurná palba, pohyblivá přehradná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Předem připravená obrana

Prepared Defence

Défense préparée

Obrana připravená s dostatečným časovým předstihem před zahájením útoku nepřítel.

Předcházení konfliktům

Conflict Prevention

Prévention des conflits

Mírová operace využívající vzájemně se doplňujících diplomatických, civilních a v případě nutnosti také vojenských prostředků pro sledování a odhalování příčin konfliktu a pro přijetí včasných opatření k předejití vzniku, stupňování nebo obnovení nepřátelství.

Činnost zaměřená na předcházení konfliktu se obvykle provádí podle kapitoly VI Charty OSN. Zahrnuje opatření od diplomatických iniciativ až po preventivní rozvinutí ozbrojených sil s cílem nedopustit, aby se rozpory rozrostly v ozbrojený konflikt, anebo se dále šířily. Předcházení konfliktu může také zahrnovat informační mise, konzultace, varování, inspekce a monitorování.

Preventivní rozvinutí v rámci předcházení konfliktu je zasazení operačních sil o dostatečné zastrašující síle s cílem zabránit vzniku války.

Předmostí

Bridgehead

Tête de pont

Prostor na území obsazeném nebo ohrožovaném protivníkem, který musí být obsazen nebo alespoň kontrolován, aby bylo možné trvalé vyloďování, přistávání nebo převoz vojsk a materiálu nebo pro zajištění manévrovacího prostoru nezbytného pro následující operace.

Je to také prostor na protilehlém břehu vodní překážky, kterého se útočící vojska zmocnila při násilném přechodu nebo který brání při obraně vodní překážky s cílem zabezpečit přechod vodní překážky hlavními silami.

Přední okraj (vlastních vojsk)

Forward Line (of Own Troops)

Ligne avant (des forces amies)

Čára, která označuje v určitém čase předsunutá postavení vlastních vojsk v jakémkoliv druhu vojenské činnosti.

Jde o jednotky a palebné prostředky, které jsou nejbližší k nepříteli.

Přední okraj prostoru bojové činnosti

Forward Edge of the Battle Area

Limite avant de la zone de bataille

Přední hranice prostorů, ve kterých jsou rozvinuty pozemní bojové jednotky, kromě prostorů činnosti krycích nebo zajišťovacích jednotek. Jsou určeny ke koordinaci palebné podpory, rozmístění sil nebo manévrů jednotek.

V obraně se volí pokud možno za přirozenými překážkami a musí umožňovat dobré pozorování a vedení paleb. Ve vybudované obraně je přední okraj zpravidla totožný s předním zákopem prvního postavení.

Předpis

Directive

Règlement

Je interním normativním aktem, který je obecným označením pro škálu základních, služebních, polních (bojových) řádů a odborných normativů. Formální úpravu stanovuje odborný prováděcí předpis k RMO č. 56/1993. Evidenční značku přiděluje legislativní a právní odbor MO.

Předsunuté postavení

Forward Position

Position avancée

Postavení zřizované na důležitých směrech před předním okrajem obrany a bráněné vyčleněnými silami.

◆

Předsunuté postavení slouží ke klamání nepřítele o skutečném průběhu předního okraje obrany, k ochraně hlavních sil před nenadálým napadením a k donucení nepřítele, aby předčasně rozvinul svoje hlavní síly.

Předsunutý odřad

Forward Detachment

Détachement avancée

Zesílená jednotka nebo útvar obvykle vysílaný k předstižení nepřítele v ovládnutí výhodných čar a jejich udržení do příchodu hlavních sil, popř. k činnosti před hlavními silami i při vedení obrany. Je nestálým prvkem bojových sestav útvarů a svazků.

Předvídání

Anticipation

Prévision

Cílevědomá činnost velitelů a dalších funkcionářů uskutečňovaná s určitým časovým předstihem před očekávanými událostmi.

◆

Cílem je vytvoření reálných představ o možném průběhu budoucí činnosti umožňující včasné přijetí odpovídajících opatření.

Předvoj

Advanced Guard

Avant-garde

Čelní prvek postupujících vojsk. Jeho nejdůležitějším úkolem je zajistit plynulý postup hlavních sil.

◆

Má následující funkce:

- vyhledat a využít mezery v obranném systému protivníka;
- zabránit tomu, aby hlavní síly postupujících vojsk narazily nečekaně na odpor protivníka;
- zlikvidovat slabé síly protivníka a pokud narazí na jeho větší odpor, zajistit rozvinutí hlavních sil.

Vysílá se před čelo hlavních sil na takovou vzdálenost, která umožní hlavním silám organizovaně se rozvinout a zahájit boj. Síla a složení

předvoje závisí na úkolu, na možnostech střetnutí s nepřítelem a na velikosti zajišťovaných sil.

Přehradná palba

Barrage Fire

Tir de barrage

Palba, která je určena spíše k pokrytí prostoru nebo plochy než na stanovený cíl.

Je to soustředěná palba vedená přesně určeným způsobem s cílem přehradit směr postupu nepřítele, blokovat nepřítele v určitém prostoru nebo mu znemožnit do určitého prostoru přístup.

Rozeznáváme nepohyblivou a pohyblivou přehradnou palbu.

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepohyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení, podpurná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Překvapení

Surprise

Surprise

Náhlé uvedení nepřítele do situace, kterou neočekává a které nemůže včas čelit.

Jeden z důležitých činitelů majících vliv na průběh boje (operace). Strana, které se podařilo překvapit, obvykle získává dočasnou nebo i dlouhodobou výhodu.

Přemístění po sledech

Echeloned Displacement

Déplacement par échelons

Přesun jednotky z jednoho postavení do jiného bez přerušování její základní funkce.

Přenos palby*Shift of Fire (Transfer of Fire)**Suspension de tir (Report de tir)*

Druh manévru palbou, kterého se používá k rychlému napadení nového (jiného) cíle.

Přeprava*Transport**Transport (Franchissement)*

Druh přesunu, při kterém jsou vojska a jejich výzbroj (materiál) přepravováni na neorganických dopravních prostředcích. Uskutečňuje se různými druhy dopravy, podle nichž se pojmenovává (silniční, železniční, vodní-námořní, říční, vzdušná).

V AČR jsou v souvislosti s přepravou používány pojmy:

- odesílatel – svazek, útvar nebo zařízení provádějící odeslání zásilky;
- příjemce – svazek, útvar a zařízení nebo civilní organizace, kterému je zásilka určena;
- přepravce – souhrnný výraz pro označení odesílatele nebo příjemce (v případě, že je zároveň odesílatelem zásilky);
- dopravce – označení pro organizaci, jejímiž dopravními prostředky se přeprava realizuje.

Poznámka: Přeprava je také způsob překonávání vodních překážek vojsky.

Uskutečňuje se na přepravišti. Podle použitých přepravních prostředků a charakteru vodních překážek jsou rozlišována přepraviště plavidlová, přívozová, mostová, brodová, podvodní a lední přeprava.

Přerozdělení zdrojů*Reallocation of Resources**Réallocation de ressources*

Poskytnutí logistických zdrojů vojenských sil jedné země vojenským silám jiných zemí pod dohledem příslušných vojenských orgánů. Tyto zdroje jsou považované za zpřístupněné podle podmínek obsažených v příslušných dokumentech NATO.

Přeskupení vojsk

Redeployment (Regrouping of Forces)

Regroupement (Remaniement)

Přesun (přemístění) vojsk (např. jednotek, útvarů) z jednoho prostoru do druhého s cílem vytvořit nové uskupení sil nebo zaujmout novou (výhodnější) bojovou nebo operační sestavu.

Přesun (vojsk)

Troop Movement

Déplacement de troupes

Přesun nebo přeprava jako součást vojenské operace je činnost spočívající ve změně umístění osob, zařízení nebo zásob. Přesun a přeprava vyžaduje zabezpečení dopravními prostředky, infrastrukturu, řízení a další zabezpečující funkce.

Přesuny se podle způsobu provedení dělí na pochod, přesun na vozidlech, přepravu nebo kombinovaný přesun.

Příčné postavení

Traverse Position

Position tranverse

Postavení vedené šikmo (kolmo) k linii fronty (k průběhu předního okraje obrany).

Je zřizováno mezi obrannými postaveními nebo pásmy obrany. Slouží k zabránění rozšiřování vlnů útočícího nepřítele do stran a podle možností a situace i k přechodu do protizteče.

Přidělení

Allocation

Allocation (Attribution des ressources)

Určité počty a typy jaderných zbraní, které jsou přiděleny veliteli při plánování jaderné války pro stanovené období pouze jako faktor plánování.

Přidělení celkového počtu bojových vzletů podle typů letadel a palebných průměrů protiletadlových raket, které jsou k dispozici pro každou operaci nebo plněný úkol.

Přidělit*Assign**Affecter*

Zařadit jednotky nebo osoby do organizační struktury, kde je takové zařazení relativně stálé a (nebo) kde taková organizace řídí a spravuje jednotky nebo osoby z hlediska základní funkce nebo i řady dalších funkcí dané jednotky nebo živé síly.

Stanovit jednotlivcům specifické povinnosti nebo funkce tam, kde jsou tyto povinnosti nebo funkce převážně anebo relativně neměnné.

Přidělit (přechodně přičlenit)*Attach**Détachement pour mise aux ordres (Mise aux ordres)*

Zařadit jednotku nebo živou sílu do organizační struktury, kde je takové zařazení relativně dočasné, v závislosti na omezeních obsažených v rozkazu k přidělení velitel jednotky, útvaru nebo organizace přijímající přidělení bude velet těmto jednotkám na stejném stupni, na jakém provádí velení jednotkám a živé síle, které jsou pod jeho stálým velením. Ovšem odpovědnost za převod a zabezpečení (povyšování) osob je obvykle na zodpovědnosti původního útvaru, jednotky nebo organizace.

Přidělit jednotlivce na specifické funkce v případě, že tyto funkce jsou podružné nebo relativně dočasné, např. přidělit k ubytování a stravování, přidělit ke splnění letové hlídky.

Přímá palba (střelba)*Direct Fire**Tir direct*

Palba vedená na viditelný cíl.

Je to palba (střelba) z odkrytých palebných postavení (stanovišť) na cíle, které střelec nebo mířič vidí, může na ně mířidly zbraně přímo zamířit a kdy lze pozorovat účinky palby (střelby) a bezprostředně ji řídit.

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepohyblivá přebradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení,

Přímá palebná podpora

podpůrná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Přímá palebná podpora

Direct Supporting Fire

Tir d'appui direct

Palba vedená k podpoře části sil, na rozdíl od všeobecné palebné podpory, která je vedena k podpoře uskupení sil jako celku.

Je to palebná podpora boje vševojskových jednotek v dotyku, kterou provádí zpravidla vyčleněné dělostřelecké jednotky přímé palebné podpory. Palby vedou na vyžádání vševojskového velitele s cílem ničit a umlčovat nepřátelské cíle (živou sílu, palebné prostředky, bojovou techniku apod.) ve směru nebo prostoru jeho bojové činnosti. Řízení paleb a pozorování jejich účinků je prováděno z pozorovaten rozmístěných na předním okraji bojové sestavy vlastních vojsk.

Poznámka: Viz blízká palebná podpora, palebná podpora v bloubece, všeobecná palebná podpora.

Přímá podpora

Direct Support

Appui direct

Podpora poskytovaná jednotkou, která není přidělena do podřízenosti podporované jednotky nebo útvaru, ale je požádána o poskytnutí priority vyžadované podpoře.

Poznámka: Viz blízká podpora, všeobecná podpora.

Přímá vzdušná podpora

Direct Air Support

Appui d'aérienne direct

Podpora poskytovaná jednotkami vzdušných sil, které nejsou v přímé podřízenosti podporované jednotky nebo útvaru, vyžádaná podle stanovené priority požadované podpory těmito jednotkami nebo útvaru.

◆
Zahrnuje zpravidla blízkou vzdušnou podporu, vzdušný průzkum, vzdušnou přepravu, elektronické rušení, ale i vzdušný doprovod leteckých jednotek přímo podřízených velitelům podporovaných jednotek a útvarů.

Přímé zajištění

Local Security

Sûreté immédiate

Vyčlenění vojáci nebo skupiny vojáků vyslané na malé vzdálenosti před vlastní sestavu (nebo působící z okraje vlastní sestavy) s cílem střežit přístupy k zabezpečovaným jednotkám a zabránit jejich nenadálému napadení pozemním nepřítelem.

Příměří

Cease-fire (Armistice)

Armistice

Dočasné přerušení bojové činnosti na základě předchozí úmluvy válčících stran.

Příprava boje

Preparation of Combat

Préparation du combat

Komplex činností velitelů, štábů a vojsk prováděný s cílem organizovaně a včas se připravit na nastávající boj.

◆
Příprava boje zahrnuje zpravodajskou přípravu boje, plánování boje, přípravu vojsk k nastávající činnosti, přípravu prostoru bojové činnosti, kontrolu a pomoc podřízeným.

Příprava ke zteči

Preparation for Assault

Préparation à l'assaut

Činnost jednotek i jednotlivých vojáků zahrnujících poslední přípravu výzbroje a výstroje bezprostředně před vyražením na zteč.

Příprava prostoru obrany

Preparation of Defence Area

Préparation de la zone de défense

Praktická realizace předem zplánovaných opatření spočívající v budování ochranných staveb silami a prostředky ženijního vojska a dalších druhů vojsk.

Budování ochranných staveb v konkrétních prostorech obrany svazků a útvarů při budování obrany předem řídí vyčleněné operační skupiny. Rozsah a lhůty budování ochranných staveb určuje velitel svazku (útvaru).

Příprava velitelů a štábů

Commanders' and Staffs' Training (Preparation of Commanders and Staffs)

Formation au commandement

Vojensko-pedagogický proces, který vede k osvojení vědomostí, poznatků, dovedností a návyků potřebných k úspěšnému plánování, přípravě a vedení operací (boje).

Základní formy jsou: samostatná příprava, metodická příprava, velitelská příprava a polní příprava.

Metodami přípravy velitelů a štábů jsou přednášky, besedy a semináře, ukázky, cvičení a nácviky, velitelská a metodická cvičení, štábní nácviky, velitelsko-štábní a taktická cvičení.

Připravená obrana

Deliberate Defence

Véfense préparée

Obrana vybudovaná za normálních okolností mimo dotyk s nepřítelem nebo nehrozí-li bezprostředně dotyk s nepřítelem a je k dispozici čas pro přípravu obrany. Obvykle představuje rozsáhlé opevněné pásmo s palebnými kryty, pevnostkami a spojovacími systémy.

Připravená palba*Predicted Fire**Tir d'efficacité d'emblée*

Palba, která je provedena bez zastřílení.

V AČR se používá pojem palba bez zastřílení.

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepohyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení, podpůrná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Přípravná palba*Preparation Fire**Tir de préparation*

Zpravidla plánovaná palba, vedená při přesunu vlastních vojsk z hloubky, před zahájením a na začátku útoku vlastních vojsk.

Tyto palby jsou vedeny převážně do taktické hloubky sestavy nepřítele. Jejich obsahem je především umlčování dělostřelectva, protiletadlových prostředků, míst velení a prostředků průzkumu.

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepohyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení, podpůrná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, soustředěná palba.

Příspěvající stát*Contributing Nation**Nation contribuer*

Stát, který rozvinul v rámci mnohonárodních sil svá vojska, materiál a další součásti a požaduje od hostitelské země logistické a další zabezpečení při průjezdu nebo využívání území hostitelské země.

Přistoupení (ratifikace)

Ratification

Ratification

Souhlas ústavního orgánu smluvní strany, který osvědčuje, že smlouva byla řádně sjednána v souladu s ústavními požadavky. Po ratifikaci je členský stát smlouvou vázán.

V rámci standardizace v NATO je to vyjádření souhlasu s obsahem standardizační dohody formou prohlášení o přistoupení, kterým členský stát přijímá její obsah buď v celém rozsahu nebo s výhradami k některé z jejích částí.

Poznámka: Viz také standardizační dohoda, výbrada, zavedení.

Psychoaktivní otravné látky

Psychochemical Agents

Agents chimiques psychiques

Skupina otravných látek, které způsobují dočasné poruchy vnímání, představitosti a prostorové orientace. Mohou vyvolat pocity beznaděje, zoufalství a strachu. Představitelem je látka BZ.

Psychologické operace

Psychological Operations

Opérations psychologiques

Plánovaná psychologická činnost zaměřená na ovlivnění postojů a chování majících vliv na dosažení politických a vojenských cílů.

Cílovou skupinu představuje jednotlivec nebo skupina osob se společnými charakteristickými znaky, která je určena k ovlivňování psychologickými operacemi. Charakteristickými znaky mohou být věk, pohlaví, etnická příslušnost, náboženské vyznání, zaměstnání, příslušnost k vojenským organizacím apod.

Psychologické operace se dělí na:

- strategické psychologické operace prováděné v době míru, v krizových situacích a za válečného stavu s cílem snížit vůli a odhodlání nepřátelských států vést válku;

- psychologické operace ve prospěch bojových operací plánované a vedené za válečného stavu jako součást bojových operací k zabezpečení obrany státu nebo kolektivní obrany s cílem vyvíjet psychologický nátlak na nepřátelské síly a obyvatelstvo pod kontrolou nepřítele v oblasti bojové činnosti, a napomoci tak dosažení operačních a taktických cílů operace (z hlediska času je řadíme ke krátkodobým);
- psychologické operace ve prospěch nebojových operací prováděné jako součást nebojových operací s cílem přispět k vytvoření atmosféry ke spolupráci mezi obyvatelstvem a působícími vojenskými jednotkami a napomoci k uklidnění situace, prosazení míru, ovlivnění politického prostředí a zamezení nelegálních aktivit.

Z časového hlediska se dělí na:

- dlouhodobé psychologické operace vedené v delším časovém horizontu, např. podpora politických nebo vojenských strategických cílů;
- krátkodobé psychologické operace prováděné ke splnění úkolů velitele v bojových a nebojových operacích.

Psychologická situace

Psychological Situation

Situation psychologique

Aktuální emoční stav, mentální dispozice nebo jiná motivace chování osob, které jsou objektem zájmu, založený především na národních, politických, sociálních, ekonomických a psychologických zvláštностech, ale také závislý na vlivu okolností a událostí.

R

Radiační, biologické a chemické pozorování

Nuclear, Biological and Chemical Observation

Observation nucléaire, biologique et chimique

Způsob monitorování radiační a chemické situace na chemickém pozorovacím stanovišti, při němž se zjišťuje použití zbraní hromadného ničení, přítomnost radioaktivních, bojových biologických a toxických chemických látek, kontrolují se změny kontaminace, odebírají vzorky a uskutečňuje se povětrnostní pozorování přízemní vrstvy atmosféry.

Radiační, biologický a chemický průzkum

Nuclear, Biological and Chemical Reconnaissance

Reconnaissance nucléaire, biologique, chimique

Speciální druh průzkumu, při kterém se zjišťuje radioaktivní (biologická a chemická) kontaminace, která vzniká po použití zbraní hromadného ničení a po radiačních (chemických) haváriích.

Je to způsob monitorování radiační a chemické situace, jehož součástí může být:

- zjišťování kontaminace prostředky radiačního, biologického a chemického průzkumu při pozorování nebo při pěším průzkumu (NBC monitoring);
- pozemní nebo vzdušný průzkum na velkých plochách (NBC survey).

Radiační havárie

Radiation Accident

Accident de radiation

Vyšší stupeň radiační nehody, která ohrožuje životy osob a vyžaduje opatření na ochranu obyvatelstva a životního prostředí.

Jedná-li se o událost v jaderné elektrárně, její závažnost se posuzuje pomocí zavedené klasifikace jaderných havárií (je zavedeno 7 stupňů).

Radiační nehoda

Nuclear Incident

Incident nucléaire

Událost, při níž došlo k ozáření osob dávkami, které jsou větší než hodnoty normální či povolené a nebo k uvolnění radioaktivních látek v množství, které přesahuje stanovené limity.

Radiační ochrana

Radiological Defence

Défense radiologique

Systém organizačních a technických opatření k omezení ozáření osob ionizujícím zářením a k zabránění radioaktivní kontaminace.

Radiační situace

Radiological Situation

Situation radiologique

Souhrn podmínek, které vznikly po použití jaderných zbraní nebo po radiační události.

Vyžaduje podrobné vyhodnocení radioaktivní kontaminace charakterizované dávkovým příkonem, popřípadě dávkami ozáření a vlivu na činnost vojsk, obyvatelstva a stavební objekty.

Radioaktivní látky

Radioactive Agents

Substances radioactives

Izotopy prvků nebo jejich sloučenin a směsi obsahující radionuklidy.

Velké množství radioaktivních látek, které vzniká při jaderném výbuchu a v jaderných reaktorech může být příčinou radioaktivní kontaminace. Do životního prostředí se mohou rozšířit také následkem radiační havárie. Jejich škodlivé účinky se projevují ozářením a vnější nebo vnitřní kontaminací osob.

Radioaktivní kontaminace

Radioactive Contamination (Nuclear Contamination)

Contamination radioactive

Kontaminace osob, výzbroje, jiného materiálu, vzduchu, terénu, vody a stavebních objektů radioaktivními látkami, které vznikly v důsledku jaderného výbuchu, při radiační havárii nebo úniku průmyslových radioaktivních látek.

Radioaktivní spad

Fallout

Retombée radioactive

Radioaktivní částice, které vypadávají z radioaktivního oblaku.

K radioaktivnímu spadu po jaderném výbuchu dochází v oblasti epicentra a ve směru šíření radioaktivního oblaku. Vzniká radioaktivní stopa,

kteřá ovlivňuje schopnost jednotek plnit stanovené úkoly (vojensky významný spad) a tzv. globální kontaminace, která z vojenského hlediska nemá podstatný význam.

Radioaktivní stopa

Fallout Pattern

Diagramme des retombées radioactives

Oblast zasažená radioaktivním spadem. Veličiny, které charakterizují radioaktivní stopu, jsou dávkový příkon a plošná aktivita.

Tvar a velikost radioaktivní stopy a hodnoty uvedených veličin ovlivňuje zejména druh jaderného výbuchu, jeho mohutnost, typ jaderné zbraně, směr a rychlost větru. Určitý vliv má i konfigurace terénu a vodní srážky.

Rádiový průzkum

Communications Intelligence

Renseignement transmissions

Průzkum, který využívá přenosu elektromagnetické energie a spojovací systémy jiným způsobem než předpokládání příjemci a uživatelé.

Poznámka: Viz také radiotechnický průzkum.

Radiotechnický průzkum

Electronic Intelligence

Renseignement électronique

Způsob získávání informací, který využívá přenosu elektromagnetické energie (kromě spojení) jinými než předpokládanými příjemci nebo uživateli.

Tyto informace jsou vytvořené na základě technického zhodnocení vyzařování, jako je třeba vyzařování radiolokátorů a naváděcích systémů střel nebo laserových a infračervených zařízení.

Poznámka: Viz také rádiový průzkum.

Raketové dělostřelectvo*Rocket Launcher Artillery**Artillerie de roquettes et missiles*

Dělostřelectvo vyzbrojené odpalovacími zařízeními raketových kompletů a raketometry.

Regionální konflikt*Regional Conflict**Conflit régional*

Vojenské střetnutí dvou nebo několika států, národů, národností nebo etnických skupin, jehož cílem může být snaha vyřešit rozpory mezi jeho účastníky ovládnutím území jednoho ze států nebo regionu se zapojením větší části zdrojů státu (koalice) pro jeho dosažení.

Tento konflikt zpravidla trvá omezenou dobu, může se však stát i vleklým konfliktem. Ukončen může být návratem do mírového stavu nebo může za určitých podmínek přerůst v globální konflikt.

Regionální velitelství*Regional Command**Commandement régional*

Velitelská organizace na druhém stupni vojenské velitelské struktury NATO.

Zahrnuje vhodné společné možnosti plánování a provádění spojeneckých vojenských činností včetně delegované odpovědnosti v oblasti i mimo ni podle nařízení velitele strategického velitelství NATO.

Poznámka: Viz společné subregionální velitelství, strategické velitelství, subregionální velitelství, velitelství složky sil.

Regulační čára*Traffic Control Line**Ligne de régulation*

Takticky důležitá čára stanovená nadřízeným velitelem při přesunu po více osách přesunu.

◆
Tvoří ji spojnice určených regulačních míst. Přesunující se vojska (vozidla nebo proudy vozidel) procházejí regulačními čarami (místy) v nařízeném čase čely a záděmi proudů.

Poznámka: Viz čára bezpečnostní vzdálenosti, čára dotyku, čára hlášení, čára koordinace palebné podpory, čára přechodu ke zteči (čára zteče), čára (čáry) rozvinování, čára sesednutí, čára zahájení palby, čára zastavení palby, koordináční čára, mezilehlá čára, výchozí čára.

Rekognoskace

Personal Reconnaissance

Reconnaissance

Průzkum terénu v prostoru zpravodajské odpovědnosti prováděný zpravodajskými orgány.

Činnost velitelů a vybraných funkcionářů štábu k ověření skutečného stavu v prostoru předpokládané činnosti k získání nových informací.

◆
Rekognoskace se provádí z několika míst, v jedné nebo více skupinách. Jejím obsahem obvykle je topografická a taktická orientace. v závislosti na čase, který je k dispozici, a na konkrétních podmínkách se provádí v procesu plánování boje.

Revize (dokumentu doktrinní soustavy)

Revision

Révision

Porovnávání platného dokumentu s reálným stavem v ozbrojených silách, s vývojovými trendy a dalšími novými poznatky získanými studiem dostupných informací s cílem posoudit jeho aktuálnost a rozhodnout o další existenci dokumentu.

◆
Tuto činnost provádí komise, složená z expertů jednotlivých součástí resortu obrany, o závěru procesu revize rozhoduje schvalující funkcionář na základě návrhu Doktrinního výboru AČR. Závěrem revize doktríny je stanovit na základě analýzy obsahu a poznatku z využívání v praxi další existenční cyklus dokumentu, (prodloužení doby platnosti, novelizace nebo zrušení a nahrazení nově zpracovaným dokumentem).

Riziko

Riske

Risque

Pravděpodobnost, že dojde ke škodlivé události, jež postihne danou hodnotu. Jinak je riziko možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, jež se liší od toho, co si přejeme. Riziko je odvozená závisle proměnná a dá určit nebo odhadnout tzv. analýzou rizik. Riziko je reakcí na hrozbu, též na stav naší připravenosti (zranitelnosti) a je spojeno s rozhodováním.

Rota

Company

Compagnie

Taktická jednotka s pevnou organizací. Skládá se z několika čet (zpravidla ze třech až čtyřech) a velitelských a dalších orgánů.

Podle výzbroje a bojového předurčení jsou rozeznávány mechanizované, tankové, minometné, ženijní, spojovací, průzkumné roty a roty dalších druhů vojsk.

Rozhodnutí velitele

Commander's Decision

Décision du chef

Uvážený projev vůle velitele tvořící základ pro zpracování bojových úkolů podřízeným.

Velitel k němu dospěje na základě ujasnění úkolu, zhodnocení situace a výsledků z porovnání připravených variant bojové činnosti nepřítele a vlastních vojsk. Rozhodnutím se stává vybraná (a podle potřeby i upravená) optimální varianta činnosti vlastních vojsk.

Rozhodovací proces

Decision-making Process

Méthode de raisonnement tactique (Processus décisionnel)

V obecném významu jde o výběr mezi určitými možnostmi (variantami) řešení různých problémů uskutečňovaný s cílem kriticky posoudit jejich

klady a záporny a nalézt to řešení, které bude v dané situaci a prostředí nejlépe vyhovovat.

Ve vojenství, zejména pak při plánování nastávající bojové činnosti, je tento proces tvořen ze standardizovaných, praxí ověřených, navzájem propojených a sladěných pracovních postupů velitelů a štábů. Velitelé v rámci rozhodovacího procesu stanoví úkoly štábům, které získávají a zpracovávají nezbytné informace a připravují potřebné podklady pro přijetí rozhodnutí.

Rozhodovací proces začíná přijetím úkolu od nadřízeného velitele a zahrnuje ujasnění úkolu, analýzu úkolu (situace), tvorbu variant bojové činnosti, jejich analýzu (válečná hra), porovnání, výběr a schválení optimální varianty (rozhodnutí velitele). k jeho řízení, vzájemné výměně informací, objasnění dílčích problémů, výsledků a závěrů a hlavně k zajištění jednotného chápání úkolů jsou organizována v jednotlivých fázích rozhodovacího procesu pravidelná shromáždění (tzv. briefingy). Jejich závěry jsou pro štáb závazné a jsou předávány různou formou (grafickými a písemnými dokumenty, technickými prostředky). v průběhu rozhodovacího procesu si může velitel ověřit svůj záměr plnění úkolu při rekognoskaci v prostoru, kde bude úkol plnit.

Štáb rozpracuje rozhodnutí velitele do operačního (bojového) rozkazu, který je vydán podřízeným velitelům v písemné a grafické formě. k pochopení úkolu podřízenými veliteli a zplánování úkolu tak, aby respektovali rozhodnutí nadřízeného, jim poskytuje nadřízený štáb pomoc.

Nezbytnou součástí rozhodovacího procesu je objasnění plánu operace (boje) štábu a podřízeným velitelům, na kterém velitel provádí i koordinaci činnosti s cílem sladit činnost jednotlivých prvků operační (bojové) sestavy k dosažení cílů operace (boje).

Rozhraní

Boundary

Limite

Při pozemní bojové činnosti čára, která rozděluje prostory odpovědnosti sousedních jednotek a útvarů.

Je to pomyslná čára, která se stanovuje pomocí výrazných terénních předmětů a která rozděluje pásma (úseky, směry) činnosti dvou sousedních svazků, útvarů a jednotek ve vlastní sestavě a při útoku i v sestavě nepřítel.

Rozchodiště

Release Point

Point de dislocation (Point de largage)

U silničních přesunů přesně definované místo na komunikaci, kde se prvky tvořící kolonu navrátí pod velení svých příslušných velitelů a každý z těchto prvků bude pokračovat v přesunu do vlastního místa určení.

V tomto místě se proudy svazků nebo útvarů rozdělují na více proudů, které se dále přesunují podle úkolu po svých osách přesunu (do prostoru, na čáru apod.).

Rozkaz

Order

Ordre

Sdělení předávané písemně, ústně nebo s pomocí signálu, které přenáší úkoly od nadřízeného k podřízenému.

Rozmístění vojsk mimo boj

Deployment of Forces outside Contact

Déploiement des troupes situées en dehors combat

Běžně užívaný a blíže nespecifikovaný výraz pro rozmístění svazků, útvarů a jednotek mimo dosah palby nepřátelského dělostřelectva.

Rozmístitelnost

Deployability

Déployabilité

Schopnost včasného a úplného rozmístění jednotlivých prvků vojsk v daném prostoru ve složení potřebném k plnění plánovaných úkolů.

Rozvíjení úspěchu

Exploitation of Success

Exploitation du succès

Plné využití úspěchu v boji a jeho další rozvíjení.

Útočná bojová činnost, která obvykle následuje po úspěšném útoku a která je zaměřena na dezorganizaci protivníka v hloubce.

Plné využití jakékoli získané informace vhodné pro taktické nebo strategické účely.

Je to tedy sladěný souhrn opatření směřovaných k využití úspěchu vojsk dosaženého v útoku nebo na určitých směrech útoku k co nejrychlejšímu ovládnutí důležitých objektů a prostorů v hloubce sestavy nepřítele a k dokončení jeho obklíčení nebo porážky.

V obraně je to souhrn opatření přijímaných ke zničení nepřítele, který se vlomil do obrany a podle okolností přechod do protiútoku k dokončení jeho zničení.

Rozvinutí (přemístění, nasazení)

Deployment

Déploiement (Redéploiement)

Přesun vojsk v rámci prostorů operace (bojové činnosti).

Zaujetí bojové sestavy.

Přemístění vojsk do požadovaných prostorů operace (bojové činnosti).

Rozvinutí probíhá postupně na jednotlivých čarách rozvinování a v plánovaných časových lhůtách. Slouží k organizovanému zahájení boje v uvažovaných bojových sestavách.

Ruční zbraně

Small Arms

Arme légère d'infanterie (Armes portatives)

Lehké palné zbraně (zbraně), které v boji nosí a používají jednotliví vojáci.

◆

K ručním zbraním patří pistole, samopaly, pušky, lehké kulomety, ruční protitankové a protiletadlové zbraně, ruční granáty a další.

Rušení

Jamming

Brouillage

Záměrné vyzařování, opětné vyzařování nebo odrážení elektromagnetické energie s cílem narušit účinnost elektronických zařízení, přístrojů nebo systémů nepřítele.

◆

Jde o úmyslné zavádění signálů nebo šumů za účelem zabránění normální činnosti systému.

Rychlost přesunu

Speed of Movement

Vitesse de déplacement

Průměrná vzdálenost, kterou je třeba překonat za daný časový úsek, včetně všech stanovených zastávek. Vyjadřuje se v kilometrech (mílich) za hodinu.

Poznámka: Viz také tempo přesunu.

Ř

Řád (základní, polní)

Military Code

Réglement

Vojenský interní normativní akt, který stanovuje pravidla režimu života vojáků v činné službě nebo zásady a způsoby použití vojsk podle situace a další zásadní a závazná ustanovení podle druhu řádu.

◆

Základní řády, jejichž ustanovení jsou závazná pro všechny příslušníky ozbrojených sil České republiky. Vychází z platných zákonů a stanovují

pravidla režimu života a dalších povinností vojáků v činné službě. Jsou schválené prezidentem republiky jako vrchním velitelem ozbrojených sil.

Polní a bojové řády stanovují obecně platné taktické zásady a způsoby použití svazků, útvarů a jednotek pozemních sil Armády České republiky v ozbrojeném konfliktu a rámcově i v nebojových operacích. Vychází z Vojenské strategie České republiky, Doktríny Armády České republiky a návazných doktrín nižších stupňů včetně doktrín a ostatních souvisejících standardů NATO. Ustanovení polního a bojových řádů zahrnují i dosud získané zkušenosti ze cvičení národních celků a ze společných cvičení s armádami států NATO.

Řízení

Control

Contrôle

Pravomoc uplatňovaná velitelem nad částí činností podřízených nebo jiných součástí, které obvykle nespádají pod jeho velení. Zahrnuje odpovědnost za vykonávání rozkazů nebo nařízení. Celá pravomoc nebo její část může být přenesena nebo předána.

V obecné rovině je chápáno jako rozhodování o způsobu využití zdrojů (lidských, materiálních, finančních, informačních) v zájmu dosažení cíle dané organizace. Zahrnuje odpovědnost za provádění rozkazů nebo nařízení.

V různých oblastech lidské činnosti (profesích) je řízení blíže specifikováno a definováno podle potřeb dané profese. v jednotlivých armádách se uplatňují i národní zvyklosti.

Poznámka: Viz řízení boje, řízení palby, řízení přesunu, řízení vzdušného prostoru.

Řízení boje

Battle Control

Conduite du combat

Specifický druh lidské řídicí činnosti. Spočívá v nepřetržitém sledování a porovnávání předpokládaného vývoje boje s jeho skutečným průběhem

a v usměrňování činnosti bojujících vojsk v těch situacích, v nichž vývoj boje neodpovídá přijaté koncepci boje (rozhodnutí) velitele.

Řízení palby

Fire Control

Conduite de tir

Řízení veškerých činností souvisejících s vedením palby na cíl.

Jde o souhrn opatření a činností při velení palebným jednotkám a útvarům (dělostřeleckým, protiletadlovým apod.), jejichž cílem je dosáhnout co nejvýhodnější využívání paleb k ničení nepřítele v nejkratších časových lhůtách a s co nejmenší spotřebou munice.

Zahrnuje: ujasnění palebných úkolů a podmínek jejich plnění, přijetí rozhodnutí ke splnění palebných úkolů, vydání palebných úkolů a kontrolu jejich splnění.

Řízení přesunu

Movement Control

Mouvements et transports

Plánování, stanovení osy přesunu, časový rozvrh a vlastní řízení přesunu vojenských kolon (proudů) a vozidel po komunikacích.

Organizace odpovědná za řízení přesunu po komunikacích se nazývá středisko řízení přesunu (movement control centre; organisation des mouvements et transports).

Řízení vzdušného prostoru

Airspace Control

Contrôle de l'espace aérien

Kombinace plánovacích a organizačních postupů ve vzdušném prostoru, jejichž výsledkem je řídicí struktura a řídicí funkce k minimalizaci rizik a umožňující jeho pružné a efektivní využití všemi uživateli v průběhu vzdušných, pozemních a námořních operací.

S

Sabotáž

Sabotage

Sabotage

Zamýšlené zničení, poškození nebo vyřazení vybavení, materiálu nebo zařízení nepřátelským prvkem nebo nepřátelskému prvku.

Samostatná operace

Autonomous Operation

Opération autonome

Jeden z možných způsobů plnění úkolů jednotkou, při kterém její velitel přebírá plnou odpovědnost za řízení palby a ničení nepřátelských cílů. Tento úkol může být stanoven nadřízeným velitelem nebo je důsledkem úplné ztráty spojení.

Samostatný směr

Independent Direction

Direction autonome

Směr činnosti vojsk oddělený od prostoru (směru) činnosti hlavních sil přirozenými terénními překážkami (horskými hřbety ap.).

Sankce (potrestání)

Sanction

Sanction

Opatření proti státu, který porušuje mezinárodní právo nebo nedostojí svým mezinárodním závazkům.

Proti státu, který porušil mír nebo se dopustil aktu agrese, mohou být použity sankce ekonomické, diplomatické, vojenské nebo jiné.

Sestava pro přesun

March Formation

Dispositif de marche

Účelové uspořádání svazků a útvarů do proudů při přesunu na organických vozidlech. Do jednotlivých proudů mohou být zařazeny i přidělené jednotky a prostředky, popř. jejich vozidla.

Sestava vojsk

Troops Formation

Dispositif des forces

Obecné označení, kterým se vyjadřuje účelové, funkční a prostorově uspořádané uskupení sil a prostředků vojenských celků pro plnění určitého úkolu.

Rozlišuje se bojová, předbojová, pochodová operační, taktická sestava vojsk.

Seznam cílů

Target list

Liste d'objectifs (Répertoire des objectifs)

Tabulka potvrzených nebo předpokládaných cílů, kterou vede každý stupeň velení, a která slouží k informování o cílech a k plánování palebné podpory.

Shodnost

Commonality

Communité

Stav dosažený tehdy, když je používána stejná doktrína, postupy nebo zařízení.

Schopnost přežít

Survivability

Capacité de survie

Znalosti a úkony, jejichž praktické uplatnění umožní jednotlivci nebo jednotce překonat následky použití zbraní hromadného ničení a pokračovat v plnění úkolů v kontaminovaném prostředí.

Schopnost strategické přepravy (strategická mobilita)

Strategic mobility

Mobilité stratégique

Schopnost přesunout ozbrojené síly a jejich logistické zabezpečení rychle a účelně na velké vzdálenosti, což může být v rámci válčiště, v rámci regionů nebo mimo prostor odpovědnosti.

Síly dlouhodobě budované

Long-Term Build-Up Forces

Forces batu à long terme

V případě špatného plnění cílů operace velkého rozsahu podle článku 5 Washingtonské smlouvy jsou Aliancí budované rozsáhlé vojenské síly s delší dobou výstavby a zvyšování schopností (vytvářené mobilizačně) jak pro omezené použití, tak pro použití v reakci na jakékoliv základní změny v bezpečnosti prostředí.

Poznámka: Viz Síly pohotovosti.

Síly nižší pohotovosti

Forces of Lower Readiness

Forces état d'alerte bas

Velká část vyčleněných vojenských sil NATO schopných plnit úkoly kolektivní obrany, posílení sil k obraně konkrétního území a rotace (střídání) sil v krizové operaci mimo článek 5 Washingtonské smlouvy.

Síly nižší pohotovosti budou využívány také pro rotaci sil vysoké pohotovosti.

Poznámka: Viz Síly pohotovosti.

Síly pohotovosti

Forces of Readiness

Forces état d'alerte

Síly, které se za účelem zajištění pružnosti pro provádění celé řady úkolů a ke stanovení dosažitelnosti dělí na tři typy:

- síly vysoké pohotovosti;
- síly nižší pohotovosti;
- síly dlouhodobě budované;

Viz Síly vysoké pohotovosti, Síly nižší pohotovosti, Síly dlouhodobě budované.

Síly podpory a výcviku

Support and Training Forces

Force de soutien et entraînement

Síly podpory a výcviku jsou určeny k poskytování personálního, finančního, logistického, zdravotnického, veterinárního, spojovacího a informačního zabezpečení součástí AČR a spojeneckým silám na území ČR v rámci plnění úkolů HNS. Zabezpečují rozvoj doktrinní soustavy AČR, výcvik i odbornou přípravu profesionálů a záloh a spolupráci s civilními územními správními úřady, právníckými a podnikajícími fyzickými osobami (dále jen spolupráce s místními civilními orgány), které jsou prvkem teritoriálního charakteru.

Síly reakce NATO

NATO Response Force

Force de response rapide

Kompaktní, vysoce pohyblivé a moderně vyzbrojené společné mnohonárodní síly připravené k okamžitému přemístění a zasazení všude tam, kde to bude vyžadovat situace. Nejsou trvale postavené, ale mohou být okamžitě nasazené bez jakéhokoliv dalšího souhlasu všech členských zemí hlavně v počáteční fázi konfliktu.

Síly reakce NATO (NRF) tvoří jednotky a velitelství (národní příspěvky) vyčleněné převážně evropskými členskými zeměmi NATO, které budou rotovat přes období výcviku, sladění a certifikace (potvrzení schopnosti být součástí NRF) do etapy operační pohotovosti na dobu šesti měsíců. Za certifikaci jednotek a velitelství odpovídá spojenecké velitelství pro operace (Allied Command Operations – ACO).

Operační pohotovost Sil reakce NATO je stanovena na pět až dvacet dnů. Jsou plně schopné samostatně plnit konkrétní bojový úkol po dobu třiceti dnů i déle. Mohou být rovněž použity v sestavě hlavních sil při provádění všech druhů spojeneckých operací.

Spojenecké velitelství pro transformaci (Allied Command Transformation) bude s využitím společných zkušeností vytvářet koncepci rozvoje Sil rychlé reakce NATO.

Vyhlášením založení Sil reakce NATO dne 15. října 2003 v Brunssumu byla zahájena jejich výstavba, která má být dokončena v říjnu 2006. Po dobudování budou mít přibližně jednadvacet tisíc vojáků. v současné době je do nich zařazeno devět tisíc vojáků ze čtrnácti členských zemí NATO, Česká republika vyčleňuje dvě čety chemické a biologické ochrany.

Velení Silám reakce NATO zajišťuje společné velitelství sever (JFC North), pozemním silám velí Turecko, námořním silám Španělsko a vzdušným silám taktické velitelství letectva v Ramsteinu. Velitelství rotují stejně jako jednotky. První rotace je plánovaná v červenci 2005.

Síly určené pro NATO

Forces Allocated to NATO

Forces allouées à l'OTAN

Síly, které dá určitá země k dispozici NATO podle následujících kategorií:

- jednotky pod velením NATO;
- jednotky přidělené k NATO;
- jednotky vyčleněné pro NATO;
- jiné jednotky pro NATO.

Poznámka: Viz ozbrojené síly pod velením NATO, ozbrojené síly přidělené NATO, ozbrojené síly vyčleněné pro NATO, jiné síly pro NATO.

Síly vysoké pohotovosti

High Readiness Forces

Forces état d'alerte haute

Omezená, ale významná část vyčleněných pozemních, vzdušných a námořních sil NATO udržovaných ve vysoké pohotovosti, schopných rychle a v případě nutnosti okamžitě reagovat a být použité ke kolektivní obraně podle článku 5 Washingtonské smlouvy nebo v krizových operacích mimo článek 5.

Poznámka: Viz Síly pohotovosti.

Simulátor

Simulator

Simulateur

Přístroj (zařízení) napodobující děje, procesy, práci nebo chování strojů či různých fyzikálních soustav.

Je to technický nebo programový systém, který modelově napodobuje určité reálné situace, využívaný především při výcviku s cílem dosáhnout co nejefektivnějšího výsledku s minimálními ztrátami.

Zpravidla jde o počítač doplněný vstupním a výstupním zařízením napodobující chování reálné fyzikální soustavy nebo určitého procesu. Ve vojenství obvykle užíván k napodobování procesů probíhajících v boji.

Simulované cvičení

Synthetic Exercise

Exercice synthétique

Cvičení, při kterém jsou síly protivníka anebo vlastní síly generovány, zobrazovány a přesouvány pomocí elektronických nebo jiných prostředků na simulátorech, radiolokačních obrazovkách nebo na jiných výcvikových zařízeních.

Situace

Situation

Situation

Souhrn všech podmínek na bojišti působících na přípravu, průběh a výsledek boje. Situace se zpravidla vyjadřuje k určitému času.

Skupina řízení taktického letectva

Tactical Air Control Party

Élément de contrôle aérien tactique

Podřízená operační složka v systému řízení taktického letectva, určená jako styčná skupina letectva u pozemních sil a pro řízení letadel.

Skupinový jaderný úder

Group (Concetrated) Nuclear Strike

Frappe nucléaire massive

Několik jaderných úderů, které se uskutečňují současně nebo v krátkém časovém období na rozlehlý cíl, který nelze zničit jednotlivým jaderným úderem.

Skupinový úder

Group Attack

Attaque en groupe

Několik úderů provedených palebnými prostředky (letectvem, dělostřelectvem) na jeden nebo více cílů rozložených na větší ploše.

Sled

Echelon

Echelon (En échelon)

Část velitelství, tj. předsunutý sled, týlový sled.

Část velení ve směru do hloubky, kterému je přidělen stěžejní bojový úkol, např. útočný, podpůrný, záložní sled.

Sestava, jejíž dílčí součásti jsou umístěny za sebou. Udržují stejné boční a souběžné rozestupy.

Sledy jsou tedy jak části bojové sestavy tvořené konkrétními silami (útvary a jednotkami s posilovými prostředky), které následují v bojové sestavě za sebou a jsou odděleny stanovenými vzdálenostmi, tak část sil a prostředků velitelských stanovišť (předsunutých nebo záložních).

Poznámka: Pojmem „En échelon“ je označován „ sled bojové sestavy“.

Slučitelnost (kompatibilita)

Compatibility

Compatibilité

Vhodnost výrobků, postupů nebo služeb pro společné použití za stanovených podmínek ke splnění důležitých požadavků bez vzájemného ovlivňování.

Směr dalšího postupu (útoku)*Line of Further Advance (Attack)**Ligne de la progression suivante (de l'attaque)*

Směr, na kterém má jednotka (útvár, svazek) rozvíjet útok po splnění dalšího, nebo i bližšího úkolu, popř. po ovládnutí objektu zteče.

Směr hlavního úderu*Line of Major Strike (Attack)**Ligne d'effort principal*

Nejvýhodnější (pečlivě uvážený, předem vyhodnocený) směr k provedení útoku soustředěnými silami ve stanoveném pásmu činnosti, který umožňuje v co nejkratší době rozdrtit hlavní uskupení nepřítele.

Směr operace*Line of Operation**Ligne d'opération*

Čára, která v průběhu operace spojuje rozhodující body v čase a prostoru ve směru těžiště bojové činnosti.

Souběžné pronásledování*Parallel Pursuit**Poursuite enveloppante*

Způsob pronásledování, při němž část vojsk (nebo hlavní síly) postupuje po cestách souběžných (rovnoběžných) se směrem ústupu nepřítele. Cílem je proniknout nepříteli do boků a týlu, přetnout mu ústupové cesty a spolu s vojsky pronásledujícími čelně jej obklíčit a zničit.

Součást*Part**Pièce*

V logistice předmět ze soupravy nebo podskupina, která se obvykle dále nedělí.

V AČR je pojem součást nebo vojenská součást používán pro obecné označení jednotlivých prvků organizační struktury vojsk (velitelství, divize, brigáda, prapor), vojenských zařízení (školy, ústavy, základny, skladová

a opravárenská zařízení) i částí organizační struktury štábů a organizací (sekce, odbor, oddělení, skupina).

Součástka

Component

Composant

V logistice součástka nebo kombinace součástí, které mají specifickou funkci a mohou být instalovány nebo zaměněny pouze jako celek.

Součinnost

Coordination

Coopération

Sladění bojové činnosti co do času, prostoru a cílů v zájmu úspěšného splnění bojových úkolů.

Uskutečňuje se uvnitř jednotlivých součástí i mezi nimi. Organizují ji velitelé všech stupňů a udržují ji po celou dobu boje.

Podle úrovně rozlišujeme strategickou, operační a taktickou součinnost.

Strategická součinnost spočívá ve sladění a společné činnosti velkých seskupení sil, které vedou operace na jednom nebo více válčistiích nebo strategických směrech, aby dosáhly cíl strategické operace nebo vyhrály celou válku. v koaličních válkách se strategická součinnost může také provádět mezi ozbrojenými silami koaličních zemí a jejich vyčleněnými seskupeními sil, které se účastní společné operace na pozemním nebo námořním válčisti.

Operační součinnost spočívá ve sladění a společné činnosti velkých společných vševojskových seskupení a svazků (mohou být také mezinárodní) vedené na operačně-taktické úrovni, aby dosáhly cíl operace, která se vede na jednom nebo více přílehlých směrech.

Taktická součinnost spočívá ve sladění a společné činnosti svazků, útvarů a jednotek mezi sebou nebo vedené s jednotkami sousedních sektorů s cílem dosáhnout společný cíl.

Součinnostní orgán*Coordinating Authority**Autorité de coordination*

Velitel nebo jednotlivec, jemuž byla svěřena pravomoc a který převzal odpovědnost za koordinování specifických funkcí nebo činností zahrnujících jednotky dvou či více zemí, velitelství nebo dvou či více jednotek stejného druhu ozbrojených sil. Má právo žádat konzultace od zainteresovaných orgánů nebo jejich zástupců, ale nemá právo přinutit je k dohodě.

V případě neshody mezi zainteresovanými orgány by se měl velitel pokusit dosáhnout základní dohody formou jednání.

V případě, že nebude schopen dosáhnout základní dohody, bude hlásit záležitost příslušnému orgánu.

Souhrnné hlášení*Summary Report**Compte rendu sommaire*

Druh pravidelných hlášení poskytující úplný obraz o situaci vlastních vojsk a vojsk nepřítele k určitému dni a hodině.

Souprava*Assembly**Ensemble*

V logistice položka tvořící část zařízení, které může být opatřeno a vyměněno jako celek a které obvykle zahrnuje vyměnitelné součásti nebo skupiny součástí.

Soustředěná palba*Concentrated Fire**Tir de concentration*

Palba vedená nepřímou střelbou dělostřeleckou baterií, několika bateriemi, oddílem nebo více oddíly na jeden cíl (úsek) nebo více cílů (úseků) soustředěných v jednom prostoru ve stejném čase.

Poznámka: Viš bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepolyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení,

podpůrná palba, pohyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba.

Speciální operace

Special Operations

Opérations spéciales

Vojenská činnost prováděná speciálně určenými, organizovanými, vycvičenými a vybavenými silami, které používají operační postupy a způsoby nestandardní pro konvenční síly.

Tato činnost se provádí během všech vojenských operací samostatně a nebo v součinnosti s konvenčními silami k dosažení politických, vojenských, psychologických a ekonomických cílů. Politicko-vojenská hlediska mohou vyžadovat utajované a skryté způsoby činnosti a podstoupení určitého stupně fyzického a politického rizika, které není spojeno s konvenčními způsoby boje.

Speciální vzdušná operace

Special Air Operation

Opération aérienne spéciale

Operace, která je provedená na jakékoli úrovni konfliktu na podporu nekonvenční války, utajovaných, skrytých a psychologických aktivit.

Spěšně zaujatá (spěšně vybudovaná) obrana

Hasty Defence

Défense improvisée

Obrana zpravidla připravovaná v dotyku s nepřítelem nebo když dotyk bezprostředně hrozí a čas na její přípravu je omezen. Lze ji charakterizovat zlepšením přirozené obranné síly terénu s využitím střeleckých okopů, palebných postavení a překážek.

Obrana je připravovaná a zaujímaná vojsky v průběhu bojové činnosti zpravidla v krátkém čase a často i pod tlakem nepřítele. Vyznačuje se nedostatečně rozvinutým palebným systémem, neúplnou ženijní přípravou, narychlo organizovaným logistickým i bojovým zabezpečením vojsk a tedy i nižší odolností.

Spojení

Communication

Communication

Proces výměny informací pomocí spojovacích prostředků, které zajišťují uživatelům realizaci jejich informačních potřeb.

Je to skutečný přenos informací, zpráv, dat mezi dvěma nebo více místy jakýmkoliv spojovacím prostředkem.

Spojení, styk

Liaison

Liaison

Kontakt nebo vzájemné spojení udržované mezi prvky vojenských sil pro zajištění vzájemného porozumění, jednoty cílů a činnosti.

Poznámka: Zajištění spojení (styku) ve výše uvedeném smyslu je řešeno prostřednictvím sítě styčných důstojníků.

Spojenecká infrastruktura

Allied Infrastructure

Infrastructure interallié

Spojenecká infrastruktura v České republice je souhrn objektů a zařízení zapsaných v inventáři NATO, které z hlediska jejich určení mohou používat ozbrojené síly jednotlivých členských států NATO při realizaci strategických a operačních plánů, případně při řešení jiných krizových situací.

Jsou to takové objekty, jako: letecké základny, vojenské i civilní prostory a objekty, železnice, silnice a další potřebné objekty.

Poznámka: Viz infrastruktura, infrastruktura resortu obrany, obranná infrastruktura, vojenská infrastruktura.

Spojovací jednotka (útvár)

Signal Unit (Formation)

Unité de transmission (formation)

Organizační prvek spojovacího vojska určený k rozvíjení komunikačních a informačních systémů a zabezpečení jejich provozu na jednotli-

vých stupních velení a řízení. Struktura a možnosti spojovacích jednotek (útvary) jsou určeny tabulkami počtů.

Spojovací středisko

Communication Centre

Centre des communications - centre des transmissions

Organizace odpovědná za vedení a řízení spojovacího provozu, která obvykle zahrnuje podací stanici, oddělení kryptografické ochrany informací, vysílací a přijímací prostředky.

Poznámka: Vysílací a přijímací prostředky obvykle nejsou umístěny ve spojovacím středisku, jsou z něho však dálkově ovládány. Také se nazývá signals centre (centre des transmissions).

Spojovací vojsko

Signal Troops

Troupes du transmission

Druh vojska, určený ke zřizování a udržování spolehlivé funkce komunikačních a informačních systémů.

Je určeno k zabezpečení provozu mírově rozvinutých (stacionárních) komunikačních a informačních systémů resortu obrany na území ČR a zasazení polních komunikačních a informačních systémů v prostorech působení AČR. k tomu je vybaveno prostředky komunikačních a informačních systémů. Tvoří jej odborné řídicí orgány, spojovací útvary, jednotky a zařízení.

Společná mnohonárodní operace

Combined Joint Operation

Opération interarmées multinationale

Operace prováděná ozbrojenými silami dvou a více států za účasti nejméně dvou druhů ozbrojených sil.

Poznámka: Stejně je definována i spojenecká společná operace (Allied Joint Operation).

Společná obojživelná operace

Joint Amphibious Operation
Opération amphibie interarmées

Obojživelná operace prováděná hlavními prvky dvou a více druhů vojsk a služeb (ozbrojených sil).

Společná operace

Joint Operation
Opération interarmées

Vojenská operace vedená společným úsilím dvou a více druhů ozbrojených sil (pozemních, vzdušných, speciálních, námořních) pod jednotným velením. v nebojových operacích půjde také o společné působení s civilními silami a prostředky.

Poznámka: Několik po sobě jdoucích nebo současně vedených hlavních společných operací prováděných s cílem dosáhnout operačního cíle v daném čase a prostoru je označováno jako společné tažení.

Společné síly AČR

Joint forces of the Czech Army
Les forces conjoint de l'Armée de la République Tchèque

Společné síly jsou určeny k zajištění vytváření, přípravy, rotace a rozpouštění úkolových uskupení určených pro řešení taktických nebo operačně taktických úkolů na území ČR i mimo něj a k plnění dalších, zákony stanovených úkolů na teritoriu ČR.

Jsou tvořeny velitelstvím společných sil, svazky a útvary pozemních sil, svazky, útvary a zařízeními vzdušných sil a svazky a útvary společného kompletu zabezpečujícího všechny druhy sil. Budou využívány k plnění strategických nebo operačních úkolů v předem určeném společném prostoru operací.

Velitel společných sil odpovídá za zplánování a řízení operace.

Poznámka: Viz také vzdušné síly, společný komplet.

Společné subregionální velitelství

Joint Subregional Command

Commandement interarmées sous-régional

Subregionální velitelská organizace na třetím stupni vojenské velitelské struktury NATO bez trvale přiděleného prostoru odpovědnosti.

Společné subregionální velitelství je charakterizováno takto:

- spojuje vhodné specifické schopnosti všech tří druhů ozbrojených sil;
- bere na sebe subregionální odpovědnost za výcvik a cvičení;
- trvale zabezpečuje plánování, velení a řízení pro vedení společných operací a umožňuje zabezpečit nebo se podílet na všech úkolech Aliance podle nařízení regionálního velitele NATO.

Poznámka: Viz regionální velitelství, strategické velitelství, subregionální velitelství, velitelství složky sil.

Společný (spojený)

Joint - Multiservice

Interarmées

Adjektivum, které popisuje aktivity, činnosti a organizace, ve kterých jsou zapojeny alespoň dva druhy ozbrojených sil.

Společný komplet

Joint Set

Coefficient interforces

Svazky a útvary, které jsou určeny k podpoře a zabezpečení činnosti zejména pozemních, vzdušných a specializovaných sil v operacích.

V podřízenosti velitelství společných sil může být k plnění těchto úkolů vytvořen společný komplet svazků a útvarů, který bude zahrnovat ženijní záchrannou brigádu, brigádu logistické podpory, spojovací prapor, středisko CIMIC/PSYOPS a prapor zabezpečení.

Poznámka: Viz také vzdušné síly, společné síly AČR.

Společný štáb

Joint Staff

État-major interarmées (État-major interforces)

Štáb tvořený dvěma nebo více druhy ozbrojených sil jednoho státu.

Správa doktrín

Doctrine Centre

Direction des doctrines

Řídící a koncepční orgán v oblasti tvorby doktrín a předpisů v resortu obrany. Plní funkci sekretariátu Doktrinálního výboru Armády České republiky.

Je součástí organizační struktury Ředitelství výcviku a doktrín, podřízená řediteli Ředitelství výcviku a doktrín. Je jeho odborně-teoretickým prvkem s operačně-taktickým významem, který je garantem tvorby doktrín a předpisů v AČR.

Správa státních hmotných rezerv

State Material Reserves Administration

Direction des réserves matérielles d'état

Je ústředním orgánem státní správy pro oblast hospodářských opatření pro krizové stavy a státních hmotných rezerv. Je ústředním správním úřadem pro oblast hmotných rezerv, hospodářskou mobilizaci a hospodářská opatření pro zabezpečení obrany.

Správa zabezpečuje financování hospodářské mobilizace a hospodářských opatření pro zabezpečení obrany a financování, obměnu, záměnu, půjčku, uvolnění, nájem, prodej, skladování, ochraňování a kontrolu státních hmotných rezerv a podle požadavků krizových plánů i jejich pořizování. Tyto činnosti zajišťuje v součinnosti s ostatními ústředními orgány státní správy.

Správce doktríny

Doctrine Administrator

Administrateur des doctrines

Správce doktríny je služební orgán určený náčelníkem Generálního štábu AČR a průběžně upřesňovaný v rámci schvalovacího procesu Hierarchie doktrín v Armádě České republiky.

Správce doktríny odpovídá za soustřeďování informací o poznacích z realizace doktríny v praxi vojsk AČR, návaznost na operační standardy NATO a za předkládání návrhů k novelizaci doktríny v odpovídajících pracovních skupinách

Správní úřady

Administrative Authorities

Bureaux de l'administration

Orgány státní správy, kterým byla svěřena pravomoc rozhodovat v jejich věcné a místní působnosti.

Například to jsou ústřední správní úřad, krajský úřad, obecní úřad s rozšířenou působností a příslušný orgán obce, které krajský úřad podle zvláštního právního předpisu uložil povinnost rozpracovat vybrané úkoly krizového plánu kraje, a správní úřad, podřízený ústřednímu správnímu úřadu, který má působnost v rámci územního obvodu kraje nebo územního obvodu obce s rozšířenou působností.

Stálá opevnění

Permanent Fortifications

Fortification permanent

Souhrn staveb, zvláštních staveb, objektů a zařízení vybudovaných podle vojenských zásad a udržovaných již v době míru, které slouží k zajišťování obrany státu.

Poznámka: Proces, který souvisí se stálými opevněními se nazývá zvláštní práce a představuje plánování, výstavbu, údržbu a kontrolu zvláštních staveb ve smyslu § 43 zákona č. 222/1999 Sb.

Stálý prvek bojové sestavy

Permanent Element of Combat Formation

Élément stable du dispositif de combat

Pravidelně vytvářený prvek bojové sestavy jednotek, útvarů a svazků.

Ke stálým prvkům bojové sestavy útvarů a svazků patří první sled, druhý sled nebo záloha, uskupení dělostřelectva a protiletadlového vojska, uskupení záloh druhů vojsk, speciálních odřadů i výsadků, síly a prostředky zajišťující velení a řízení boje.

Standard

Standard

Norme

Přesná hodnota, fyzický objekt nebo abstraktní pojem, který je vytvořen a definován zodpovědným orgánem, vychází z určité praxe nebo je předmětem všeobecného souhlasu nebo je mírou množství či kvalitativních parametrů, stanovujících zásady, postupy nebo porovnávací výsledky. Jedná se o pevné stanovení množství a kvality.

Standardizace

Standardization

Normalisation

Tvorba a zavádění koncepcí, doktrín, postupů a modelů k dosažení a udržení slučitelnosti, zaměnitelnosti a shodnosti a tím dosáhnout požadované úroveň interoperability a optimalizace využívání zdrojů v oblastech operací, výzbroje a techniky administrativy.

Standardizační dohoda

NATO Standardization Agreement

Accord de normalisation OTAN

Záznam dohody mezi některými nebo všemi členskými státy k přijetí stejné nebo podobné výzbroje, munice, materiálu, zásob a skladování a způsobů činnosti v oblastech operační, logistické a administrativní.

Pokud stát přijme spojeneckou publikaci NATO vydanou Vojenskou agenturou pro standardizaci, měla by být zaznamenána jako standardizační dohoda.

Poznámka: Viz také přistoupení, výbrada, zavedení.

Standardní (stálý) operační postup

Standard Operational Procedure

Instruction permanente

Soubor instrukcí týkajících se těch vlastností operací, které tvoří přesný a standardizovaný postup, aniž by ztratily na účinnosti. Tento postup se používá, pokud není stanoveno jinak.

Standardní (stálý) operační postup je podrobný popis přesných postupů a činností, které využívají velitelé a štáby při plánování a plnění operačních a bojových úkolů.

Stanovení úkolů

Tasking

Attribution des missions

Proces, kdy jsou upřesnění převedena do rozkazů a tyto rozkazy předány příslušným jednotkám. Rozkaz obvykle obsahuje dostatečně podrobné instrukce, které umožní jednotce úspěšně splnit stanovený úkol.

Stát poskytující posílení

Reinforcing Nation

Pays fournissant des renforts

Stát NATO, který poskytne posily velení NATO.

Státní svrchovanost

National Sovereignty

Souveraineté d'État

Nezávislost státní moci na jakékoli jiné moci.

◆
Stát je navenek i uvnitř omezen pouze svrchovaností (suverenitou) jiných států, obecným mezinárodním právem a svobodně převzatými mezinárodními závazky.

Stav nebezpečí

State of Danger

Situation dangereux

Stav, do kterého je uvedena část území státu, jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí nebo vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému.

◆
Stav nebezpečí může vyhlásit starosta obce s rozšířenou působností, hejtman kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy na dobu nejvýše 20 dnů. Tuto dobu může starosta obce s rozšířenou působností se souhlasem hejtmana kraje prodloužit o 10 dnů. Další prodloužení doby je možné pouze se souhlasem vlády ČR.

Stav ohrožení státu

State of Peril to the Country

État de menace

Stav, do kterého je uvedena část nebo celé území státu v případě bezprostředního ohrožení svrchovanosti státu nebo jeho územní celistvosti anebo demokratických základů.

◆
Stav ohrožení státu může vyhlásit Parlament České republiky na návrh vlády. k přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů.

Rozhodnutí o stavu ohrožení státu se zveřejňuje v hromadných sdělovacích prostředcích a vyhláší se stejně jako zákon. Účinnosti nabývá okamžikem, který se v rozhodnutí stanoví.

Stav pohotovosti

Readiness State

État de préparation

Míra schopnosti sil plnit určené úkoly ve stanoveném čase.

Stíhací vzdušný doprovod

Fighter Escort

L'escort aérienne

Je druhem taktické vzdušné operace, při níž stíhací letouny přímo brání vlastní úderné, průzkumné, dopravní a další druhy leteckých jednotek.

Vzdušný doprovod se dělí na vzdálený a blízký.

Vzdálený vzdušný doprovod provádí stíhací letouny v závislosti na směru hrozby nepřátelských stíhacích letounů ve vzdálenosti méně než 2 minuty před bráněnou leteckou jednotkou nebo ve vzdálenosti do 10 námořních mil (18 km) bočně. Bráněné letecké jednotky mohou, ale nemusí být ve zrakovém kontaktu se stíhacími jednotkami. Pokud letí stíhací letouny ve vzdálenosti větší než 2 minuty před bráněnou jednotkou nebo dále než 10 NM bočně, jedná se o druh taktické vzdušné operace vyčištění vzdušného prostoru.

Blízký vzdušný doprovod provádí stíhací letouny letem uvnitř bojové sestavy bráněné letecké jednotky nebo ve velmi malé vzdálenosti od ní na vzdálenost zrakového kontaktu.

Strategie

Strategy

Stratégie

Strategie označuje koncepční organizaci a řízení určité činnosti za účelem ovlivnění budoucích podmínek a dosažení definovaných cílů. Strategie bývá chápána jako obecný postup nebo umění koncepčně dosahovat stanovených cílů pomocí identifikovaných prostředků, metod a nástrojů v určitém časovém rozvrhu.

◆
V současné době existuje mnoho definic pojmu strategie, které vychází z vědeckých oborů i běžné praktické lidské činnosti (politická, obchodní, burzovní, sportovní, mediální a celá řada dalších).

Poznámka: Pojem strategie má původ ve vojenství a představuje zvláštní kategorii. Viz také vojenská strategie.

Strategická koncepce

Strategic Concept

Concept stratégique

Průběh akce, který je schválený na základě hodnocení strategické situace. Je vyjádřením toho, co je třeba udělat v obecných podmínkách a natolik pružně, aby bylo možné tuto koncepci využít v rámci vojenských, diplomatických, ekonomických, psychologických a jiných opatření, které z ní vyplývají.

◆
Alianční strategickou koncepcí (The Alliance's Strategic Concept) lze obecně hodnotit jako dostatečně volné a široké vyjádření toho, co má být provedeno, aby jí bylo možno využít pro vymezení vojenských, diplomatických, ekonomických, psychologických i jiných opatření, které z ní vyplývají.

Strategické velitelství

Strategic Command

Commandement stratégique

Nejvyšší stupeň velení ve velitelské struktuře NATO.

◆
Zahrnuje kombinace všech společných schopností jednotlivých druhů ozbrojených sil. Vykonává všechny funkce týkající se velení, plánování, řízení a vedení všech vojenských záležitostí a činností Aliance v rámci její odpovědnosti i mimo něj v souladu s nařízením Severoatlantické rady nebo Vojenského výboru.

Poznámka: Viz regionální velitelství, společné subregionální velitelství, subregionální velitelství, velitelství složky sil.

Strategické zájmy státu

National Strategic Interests

Intérêts stratégiques de l'Etat

Zájmy státu, vyjadřující orientaci obrany a ochrany pro zabezpečení životních zájmů státu.

Prostředky k prosazování strategických zájmů státu jsou: vlastní obranné síly, bezproblémové vztahy k sousedním státům, angažovanost k zachování míru zejména v Evropě, plnění mezinárodních smluvních závazků o společné obraně, účast v mírových operacích, úsilí o přijetí do bezpečnostních struktur na základě splnění potřebných podmínek politické, vojenské, ekonomické a právní kompatibility.

Strategickým zájmem státu je například jeho svrchovanost, územní celistvost a ekonomické zájmy.

Strategické zásoby

Strategic Reserves (Resources)

Approvisionnementns stratégique

Jsou zásoby životně důležitých surovin, materiálů a potravinových položek pro materiální pokrytí ohrožení základů ekonomické aktivity země při nepředvídaných kalamitách v zásobování (přírodní pohromy, válka, stávká, bojkot).

Strážní služba

Guard Duty

Service de garde

Služba, kterou vykonávají stráže, popř. jednotky ve strážním zajištění. Výkon strážní služby je i v době míru považován za plnění bojového úkolu.

Strážní zajištění

Guard Outpost

Sûreté en station

Druh zajištění, které se organizuje při rozmístění vojsk mimo boj v případě, hrozí-li nebezpečí napadení pozemními jednotkami nepřítel.

◆
Musí přehrazovat všechny cesty a přístupy k prostoru rozmístění zajišťovaných vojsk. Síla a složení strážního zajištění se určují podle vzdálenosti od nepřítele, důležitosti zajišťovaného směru a doby, kterou potřebují vojska pro rozvinutí, rázu terénu a pozorovacích podmínek.

Strážní záštita

Guard Team

Pointe de garde

Prvek strážního zajištění, zpravidla organická jednotka v síle až zesílené čety. Může být vysílána ze sestavy strážního odřadu nebo přímo ze sestavy zajišťovaných vojsk.

Střetný boj

Meeting Engagement

Combat de rencontre

Bojová činnost, ke které dojde, když přesunující se jednotka, která není plně rozvinuta k boji, nečekaně narazí na protivníka.

◆
Je to druh boje, při němž se obě strany snaží současně dosáhnout svého cíle útočnou činností. Může k němu dojít při přesunu, v průběhu útoku na bránícího se nepřítele i v průběhu obrany (obrané operace, např. při protiúderu), ale i za jiných okolností.

Střetný boj se vyznačuje rychlým přiblížením stran, nejasnou situací v době jeho zahájení, rychlým průběhem boje a snahou bojujících stran o zasazení úderů do boků (volností manévru a rozvinutím bojové činnosti na široké frontě).

Ve většině případů bude jen přechodnou, ovšem velmi důležitou fází boje a operace, která může do značné míry rozhodnout o povaze (charakteru) následující bojové činnosti.

Stupeň jaderného ohrožení

Degree of Nuclear Risk

Degré du risque nucléaire

Stupeň rizika napadení jadernými zbraněmi. Jaderné ohrožení v různých taktických situacích může být vysoké, střední a nízké. Stupeň jaderného ohrožení stanovuje velitel.

Stupeň ohrožení zbraněmi hromadného ničení

Graduated Level of Nuclear, Biological and Chemical Threat

Degré de menace par les armes NBC

Odstupňované hodnocení úrovně nebezpečí, které plyne z možného nebo uskutečněného napadení zbraněmi hromadného ničení a které umožňuje stanovit odpovídající ochranu.

Rozeznáváme čtyři stupně ohrožení zbraněmi hromadného ničení:

- žádné ohrožení (threat level ZERO) - není známo, že je nepřítel schopen použít zbraně hromadného ničení;
- nízký stupeň ohrožení (threat level LOW) - nepřítel je schopen použít zbraně hromadného ničení, ale nejsou příznaky, že je v nejbližší době použije;
- střední stupeň ohrožení (threat level MEDIUM) - zbraně hromadného ničení už byly použity na jiném místě a je pravděpodobné, že je nepřítel použije v nejbližší době;
- vysoký stupeň ohrožení (threat level HIGH) - hrozí bezprostřední nebezpečí napadení zbraněmi hromadného ničení.

Stupeň oslabení

Attrition Rate

Taux d'attrition (Taux d'usure)

Faktor obvykle vyjádřený v procentech, který vyjadřuje úroveň ztrát živé síly nebo výzbroje a techniky v důsledku nejrůznějších příčin během určitého časového období.

Stupeň ozáření

Radiation Exposure State

Condition d'exposition aux radiations

Stav jednotky nebo výjimečně jednotlivce odvozený ze souhrnu celkové dávky (dávek) záření, které tělo přijalo. Je vyjádřen jako symbol, který označuje potenciál pro budoucí operace a stupeň rizika při vystavení dalšímu jadernému záření.

Je to tedy míra závažnosti radiačního poškození jednotky (výjimečně jednotlivce) z hlediska ovlivnění její bojeschopnosti na základě obdržené celkové dávky.

Rozlišují se čtyři základní stupně ozáření:

- R0 - neobdržena žádná dávka (0 cGy), žádný vliv;
- R1 - dávka vyšší než 0 cGy, která nepřesahuje 70 cGy, snížení bojeschopnosti u 5 % osob;
- R2 - dávka vyšší než 70 cGy, která nepřesahuje 150 cGy, snížení bojeschopnosti u 25% osob;
- R3 - dávka větší než 150 cG, ztráta bojeschopnosti u více než 50 % osob.

Bojeschopnost se zmenšuje se zvětšováním dávky nad 300 cGy dojde ke ztrátě bojeschopnosti u 100 % osob.

Subjekt hospodářské mobilizace

Subject of Economic Mobilization

Sujet de la mobilisation économique

Je podnikatel, který se zavázal za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu dodávat výrobky, práce nebo služby nezbytné pro zajištění ozbrojených sil a ozbrojených sborů a byl jím jmenován.

V odůvodněných případech na návrh odborně příslušného ústředního správního úřadu může být subjektem hospodářské mobilizace jmenován i dodavatel nezbytné dodávky, který ji zajišťuje pro stav ohrožení státu a válečný stav.

Subregionální velitelství

Subregional Command

Commandement sous-régional

Termín se používá k označení dvou typů velitelství na třetím stupni velení ve Strategickém velitelství v Evropě, jmenovitě velitelství složek a společných subregionálních velitelství.

Poznámka: Viz regionální velitelství, společné subregionální velitelství, strategické velitelství, velitelství složky sil.

Svaz

Major Force / Command

Ensemble de grandes unités

Obecné označení pro operační celek určený k samostatnému nebo společnému vedení operací (armádní sbor, uskupení).

Podle určení je složen z různého počtu svazků a útvarů, speciálních složek a logistiky.

Svazek

Large Unit

Grande unité

Pevně organizovaný vojenský celek složený z útvarů a velitelství.

V AČR se svazkem rozumí brigáda a divize.

Světelné a tepelné záření

Thermal and Light Radiation

Effet lumino-thermique

Elektromagnetické záření v oblasti vlnových délek $l = 0,1 \text{ mm} - 760 \text{ nm}$ (tepelné) a $l = 760 \text{ nm} - 390 \text{ nm}$ (světelné).

Dále rozlišujeme záření ultrafialové - vlnová délka $l = 390 \text{ nm} - 10 \text{ nm}$, rentgenové $l = 10 \text{ nm} - 1 \text{ pm}$ a záření g (jaderné) $l < 1 \text{ pm}$. Zdrojem záření g (zdrojem jaderného vlnění) jsou změny elektromagnetického pole při jaderných reakcích.

Světelné a tepelné záření je jedním z ničivých faktorů jaderného výbuchu. v závislosti na mohutnosti jaderného výbuchu a konstrukci jaderné muni- ce působí v okamžiku výbuchu po dobu několika sekund. Jeho účinek se vyjadřuje pomocí světelného a tepelného impulsu a závisí i na vlastnos- tech ozářeného materiálu.

System

System

System

Soubor prvků a vazeb mezi nimi, který vůči okolí vystupuje jako celek.

Slovo systém pochází z řečtiny (sýstéma) a má význam: spojení, skupina, seskupení v celek, složenina.

Poznámka: Vojenský systém je souhrn doktrín, metod, postupů, personálu, výstroje, výzbroje a zařízení organizovaný k plnění specifických funkcí.

System monitorování radiační a chemické situace

Nuclear and Chemical Monitoring System

Système de detection nucléaire, biologique et chimique

Síly a prostředky určené pro monitorování radiační a chemické situace.

Skládá se:

- ze zdrojů prvotních informací;
- ze sil a prostředků shromažďování, vyhodnocování a předávání informací (dat);
- z míst velení a z přímo začleněných nebo využívaných spojovacích soustav, sil a prostředků spojení.

System řízení palby

Fire-control System

Système de commande de tir

Skupina propojených zařízení nebo přístrojů pro řízení palby, určených pro použití s jednotlivými zbraněmi či se skupinou zbraní.

System řízení vzdušného prostoru

Airspace Control System

Système de contrôle de l'espace aérien

Soubor orgánů, osob, činností, postupů a zařízení nezbytných k řízení činnosti ve vzdušném prostoru.

System varování

Warning System

Système d'alerte

Soustava sil a prostředků, které prostřednictvím varovných signálů a dalších technických prostředků zabezpečují varování před bezprostředním nebezpečím souvisejícím s použitím nepřátelských zbraní hromadného ničení, upozorňují na vlastní jaderné údery a uvědomují o radioaktivní, biologické a chemické kontaminaci. Součástí systému monitorování radiace a chemické situace.

System velení a řízení

Command and Control System

Système de commandement et de contrôle

Soustava prostředků, metod, postupů (v případě nutnosti také osob), která umožňuje velitelům a jejich štábům velet a řídit.

Je to integrovaný systém, ve kterém působí ve vzájemných vztazích lidé (velitelé, důstojníci štábů a další) a různá technika. Poskytují nezbytnou podporu velitelům a jejich štábům při plánování, organizování a řízení činnosti podřízených sil a prostředků v souladu se stanovenými úkoly a cíli

Zahrnuje orgány velení, místa velení a prvky jejich zabezpečení. Každý systém velení musí za všech podmínek umožňovat spolehlivé velení vojskům.

Systém zjišťování a hlášení jaderných výbuchů*Nuclear Detonation, Detection and Reporting System**Système de detection et de compte rendu d'explosion nucléaire*

Rozvinutá soustava, která zabezpečuje zjišťování parametrů jaderných výbuchů a předávání zpráv pro účely varování, vyhodnocování jejich následků a uplatňování ochranných opatření.

Systémy konzultací, velení a řízení NATO*NATO Consultation, Command and Control systems**Systèmes OTAN de consultation, de commandement et de contrôle*

Souhrn komunikačních a informačních systémů, senzorů a zařízení, které umožňují orgánům a velitelstvím NATO konzultovat, velet a řídit.

Poznámka: Viz informační systém velení a řízení, informační systém, komunikační systém, komunikační a informační systém, komunikační systém pro velení a řízení.

Š**Šířka bojové sestavy***Width of Combat Formation**Front de combat (Front d'engagement)*

Vzdálenost mezi pravým a levým bokem (křídlem) bojové sestavy.

Šířka pásma činnosti*Width of the Zone of Operations**Front d'action*

Vzdálenost mezi pravou a levou hranicí pásma v němž je vedena bojová činnost, měřená kolmo na osu pásma činnosti.

Škodlivina*Contaminant**Nuisance*

Pevná, kapalná nebo plynná nežádoucí látka v ovzduší.

◆
Ve vojenské praxi se tím míní radioaktivní, bojová biologická nebo toxická chemická látka, které způsobují kontaminaci. Ve vojenské mluvě je možno se v tomto smyslu setkat s výrazem „kontaminant“.

Špionáž

Espionage

Espionnage

Získávání informací všemi dostupnými a přísně utajovanými prostředky pro zpravodajské účely.

Štáb

Staff

Etat-major

Ve vojenské organizaci skupina vojenských a civilních osob, které pomáhají veliteli při plnění všech jeho funkcí

◆
Je orgán velitele k uskutečňování a zabezpečení velení podřízeným vojskům. Plánuje, koordinuje a řídí činnost štábu a podřízených svazků, útvarů a jednotek, organizuje součinnost s ostatními vojenskými součástmi a spoluprací s civilními orgány a organizacemi.

Štábní nácvik

Staff Exercise (Staff Training)

Exercice d'état-major

Metoda přípravy velitelů a štábů spočívající v opakování a prohlubování vědomostí, návyků a dovedností příslušníků štábů a zdokonalování jejich činnosti podle operačních postupů a metodik.

◆
Štábní nácvik se provádí zpravidla na mapách jako příprava na velitelsko-štábní cvičení v době trvání jednodenního zaměstnání. Obsahem je nácvik činností v organických součástech štábu nebo pracovních skupinách (střediscích, týmech apod.), do kterých jsou příslušníci štábu předurčeni podle operačních postupů a metodik při plánování operace (boje), a procvičují se dílčí fáze plánovacího procesu samostatně. Štábní nácvik řídí náčelníci součástí nebo vedoucí pracovních týmů.

Ke sladění činnosti celého štábu slouží komplexní štábní nácvik v trvání 1 – 2 dny za řízení velitele nebo náčelníka štábu. Může se provádět i na rozvinutém velitelském stanovišti.

T

Taktická doktrína

Tactical Doctrine

Doctrine tactique

Teorie boje (bojových operací) vytvořená na základě poznatků z operací a bojů v minulých válkách, ze cvičení s vojsky a štáby, ze simulace různých činností a z teoretického zkoumání různých procesů probíhajících v operaci a v boji.

Je to nauka zahrnující všeobecné platné principy, pravidla a doporučení (návody) pro taktické celky jednotlivých druhů ozbrojených sil (pozemních, vzdušných, námořních) při jejich působení ve válce (operaci, boji) a při činnostech, které s válkou (bojem) úzce souvisejí.

Tato doktrína slouží k jednotnému chápání zásad přípravy a vedení operací (boje) a tedy k dosažení interoperability armád členských států NATO.

Taktická orientace

Tactical Orientation

Orientation tactique

Orientace v situaci (upřesnění situace) nepřítele a v situaci vlastních vojsk prováděná v terénu. Obvyklá součást rekognoskace.

Taktická situace

Tactical Situation

Situation tactique

Situace nepřesahující rámec svazku.

Taktická vzdušná operace

Tactical Air Operation

Opération aérienne tactique

Použití vzdušných sil v součinnosti s pozemními silami nebo vojenským námořnictvem s následujícími cíli:

- vybojovat a udržet vzdušnou nadvládu;
- zabránit přesunu vojsk protivníka do prostoru bojové činnosti a uvnitř něho, vyhledávat a ničit tyto síly a jejich podpůrná a zabezpečovací zařízení;
- pomáhat pozemním nebo námořním silám při plnění stanovených cílů prostřednictvím smíšených nebo společných operací.

Taktická záloha

Combined-arms Reserve

Réserve interarmes

Jednotka (útvár, svazek), která je součástí bojové (operační) sestavy a je určena k plnění neplánovaných a nepředvídaných úkolů.

Obvykle se vytváří v případě, kdy je bojová (operační) sestava členěna do jednoho sledu.

Poznámka: Taktická záloha byla v AČR v minulosti označována jako vševojsková záloha proto, že zpravidla byla tvořena jednotkami více druhů vojsk a byla použita ke plnění různých úkolů ukládaných jak organickým jednotkám, tak větším celkům (bojovým silám).

V ostatních armádách NATO se pod pojmem taktická záloha rozumí část sil v podřízenosti velitele, která slouží jako manévrující síla určená pro ovlivnění následné činnosti.

Taktické pásmo obrany

Tactical Zone of Defense

Zone tactique de défense

Prostor od taktické čáry obrany (předního okraje obrany) až po přední okraj mezilehlého pásma obrany.

Tvoří jej prostory obrany divizí a brigád prvního sledu a jeho součástí jsou příčná a mezilehlá postavení, čáry rozvinuté k divizním a brigádním

protiztečím a protiúderu operačního stupně, palebné čáry a další ženijně upravené prostory vhodné pro vedení obrany.

Taktické řízení

Tactical Control

Contrôle tactique

Podrobné a obvykle přímé řízení a kontrola přesunů nebo manévrů nezbytných ke splnění nařízených úkolů.

Taktické (bojové) uskupení

Combat Group

Groupement de combat

Účelové a zpravidla dočasně vytvářené uskupení vojsk schopné samostatné bojové činnosti. Jeho základ tvoří mechanizované a tankové jednotky, popř. i mechanizované prapory. Podle potřeby jsou mu přidělovány i dělostřelecké, minometné, protiletadlové, protitankové a další jednotky a prostředky.

Taktické velení (velení na taktickém stupni)

Tactical Command

Commandement tactique

Pravomoci svěřené veliteli, které ho opravňují vydávat úkoly vojskům pod jeho velením s cílem splnit bojový úkol stanovený nadřízeným.

Taktika

Tactics

Tactique

Nejstarší a nejnižší součást vojenského umění zahrnující teorii a praxi přípravy a vedení boje. Zkoumá objektivní zákonitosti ozbrojeného boje a na tomto základě vypracovává zásady jeho přípravy a vedení.

Taktika zkoumá ozbrojený boj jako určitý jev, který má dlouhodobou historii a který prochází neustálým vývojem. Zabývá se teoretickými i praktickými poznatky o zákonitostech, obsahu, charakteru, způsobech a formách přípravy a vedení boje a jiných taktických činnostech jednotkami, útvary a svazky.

K hlubokému poznání problematiky boje taktika v plné míře využívá gnoseologických principů, metod a všech dostupných prostředků. Přitom studuje i zvláštnosti činnosti lidí, výzbroje, techniky, geografického prostředí, počasí a dalších okolností, které mají vliv na přípravu a vedení boje.

Taktika se v průběhu vývoje vojenství rozdělila na všeobecnou taktiku a taktiku druhů vojsk. Všeobecná taktika je tvořena souhrnem obecně platných zásad a taktika druhů vojsk pak souhrnem zásad platných pro bojové použití konkrétního druhu vojska.

Teoretické poučky taktiky, které tvoří základ vědění, jsou zakotveny v řádech, předpisech, učebnicích, vojensko-teoretických pracích a dalších materiálech. Praktické poznatky taktiky vyplývají z konkrétní činnosti velitelů, štábů a vojsk při přípravě a vedení boje.

Tempo přesunu

Rate of Movement

Vitesse de déplacement

Rychlost proudu vozidel nebo samostatného vozidla jedoucího po pozemní komunikaci, kterou je třeba udržovat k dodržení stanovené průměrné rychlosti.

Poznámka: Viz také rychlost přesunu.

Teorie velení a řízení

Theory of Command and Control

Théorie de commandement et de contrôle

Nedílná součást teorie vojenského umění zachovávající si určitou samostatnost.

Zkoumá (analyzuje, popisuje, doporučuje) veškeré problémy spojené s činností velitelů a štábů při velení, struktury orgánů velení, technické vybavení a struktury míst velení, využívání technických prostředků při velení a řízení až po automatizaci procesů velení a řízení.

Terén

Terrain (Ground)

Terrain

Část zemského povrchu.

Jeho základní součástí je terénní reliéf, charakterizující horizontální i vertikální členitost zemského povrchu a druhou součástí jsou terénní předměty.

Z hlediska vojenského významu se terén rozlišuje podle:

- členitosti terénního reliéfu na roviny, pahorkatiny, vrchoviny a hory;
- pokrytosti terénními předměty na terén otevřený, polozakrytý a zakrytý.

Při běžném popisu prostoru bojové činnosti se obvykle rozlišuje pouze terén nečlenitý (rovinatý), málo členitý (zvlněný), členitý (kopcovitý), velmi členitý (horský nebo velehorský).

Při vojenském hodnocení terénu se vždy posuzuje jeho členitost i pokrytost současně.

Podle podmínek průchodnosti se rozlišuje terén lehce průchodný, průchodný, těžce průchodný a neprůchodný.

Terénní předmět

Terrain Object

Detail du terrain

Část terénu, do kterého se řadí všechny objekty přirozeného i umělého původu vyskytující se na terénním reliéfu, např. řeky, lesy, komunikace, sídla.

Z hlediska pokrytosti terénními předměty se rozlišuje terén otevřený, polozakrytý a zakrytý.

Terénní reliéf

Terrain Relief

Relief du terrain

Nejstálejší složka zemského povrchu, jehož členitost má rozhodující vliv na bojovou činnost.

Skládá se z dílčích terénních tvarů, u nichž se podle jejich celkového charakteru rozlišují vyvýšené a vyhloubené terénní tvary, např. kupa, svah, údolí, strž. Podle jeho členitosti se rozeznávají roviny, pahorkatiny, vrchoviny, hornatiny a velehornatiny (hory a velehory).

Terénní tvar

Terrain Feature

Forme du terrain

Topografický prvek terénu daný přirozenou nerovností zemského povrchu.

V zásadě se rozlišují vyvýšené terénní tvary (kupa, štít, vrcholový hřbet, terasa, terénní stupeň) a vhloubené terénní tvary (údolí, úžlabí, zářez, strž, rokle).

Termonukleární zbraně

Thermonuclear Weapons (Fusion Weapons)

Arme thermonucléaire

Druh jaderných zbraní, v nichž se k uvolnění velkého množství energie využívá jaderné syntézy.

Terorismus

Terrorism

Terrorisme

Nezákonné užití nebo hrozba užitím síly nebo násilí proti jednotlivcům nebo majetku se záměrem přinutit nebo zastrašit vlády nebo společnosti k dosažení politických, etnických, náboženských nebo ideologických cílů.

Těžiště

Centre of Gravity

Centre de gravité

Charakteristiky, možnosti, prostory, materiální a duševní zdroje síly, ze kterých stát, aliance, ozbrojené síly nebo jiná organizace odvozuje volnost jednání, fyzické úsilí nebo vůli bojovat.

Těžiště existuje na strategické, operační a taktické úrovni a může být také chápáno jako střed veškeré síly a pohybu, na kterých vše závisí, nebo jako bod, proti kterému by měla být směřována všechna síla.

Těžiště lze chápat i jako vlastnost, schopnost nebo oblast, ze které čerpají vojenské síly fyzickou sílu nebo vůli bojovat. Těžiště nepřátelských sil je aspektem jeho celkové schopnosti, která, pokud je napadena a zničena, eliminována nebo neutralizována, povede buď k jeho porážce či snaze jednání o míru. Naopak, ztráta vlastního těžiště povede k vlastní porážce.

Těžiště může zahrnovat hlavní část nepřátelských sil a jejich strukturu velení, veřejné mínění, národní, spojenecké či koaliční struktury. Základ operačního návrhu spočívá ve schopnosti soustředit společné úsilí proti těžišti nepřítele, které se snaží chránit a přitom bránit vlastní těžiště.

Těžiště je určeno před tím, než bude zahájeno vedení jakékoliv operace.

Tlaková vlna

Blast Wave

Onde de choc

Jeden z ničivých faktorů jaderného výbuchu. Oblast stlačeného vzduchu, která se šíří z centra jaderného výbuchu na všechny strany.

Maximální tlak je v čele této vlny a nazývá se přetlak v čele tlakové vlny. Se vzdáleností čela tlakové vlny od centra výbuchu se přetlak postupně zmenšuje, až poklesne na hodnotu atmosférického tlaku. Rychlost pohybu čela tlakové vlny i čas příchodu do určité vzdálenosti závisí na mohutnosti jaderného výbuchu a na vzdálenosti od centra (epicentra) výbuchu. Velikost účinků tlakové vlny v určité vzdálenosti od výbuchu závisí hlavně na velikosti přetlaku v čele vlny a pak na velikosti oblasti zhuštění a zředění za čelem tlakové vlny, které způsobují rychlostní nápor.

Topografická orientace

Topographic Orientation

Orientation topographique

Identifikace terénních předmětů a terénních tvarů podle mapy nebo leteckého snímku.

Zahrnuje určení stanoviště, světových stran, orientačních bodů a popis terénu. Cílem topografické orientace je seznámit se důkladně s terénem. Obvykle se provádí v úvodu rekognoskace.

Toxická dávka

Chemical Dose (Toxic Dose)

Dose toxique

Množství toxické chemické látky, které po vniknutí do organismu vyvolá příznaky otravy.

Toxické dávky jsou prahové, efektivní (ED), zneschopňující (ID) a smrtelné (LD). Indexem se vyjadřuje procento zasažených jedinců z celku.

Toxická dávka se vyjadřuje v gramech nebo miligramech na jednotku hmotnosti anebo na hmotnost osoby.

Toxická chemická látka

Toxic Chemical Agent

Agent toxic chimique

Jakákoli látka, která může svým chemickým působením na životní procesy způsobit smrt, dočasné zneschopnění nebo trvalou ujmu na zdraví lidem, zvířatům nebo zničení či poškození rostlin.

Mezi toxické chemické látky patří otravné látky, látky k zajištění pořádku a bezpečnosti, herbicidy, a některé průmyslové nebezpečné látky.

Tritolový ekvivalent

TNT Equivalent

Équivalent TNT

Veličina, pomocí níž se stanovuje mohutnost jaderného výbuchu.

◆
Udává hmotnost trinitrotoluenu, při jehož výbuchu se uvolní stejná energie jako při daném jaderném výbuchu.

Vyjadřuje se v tunách [t], kilotunách [kt] a megatunách [Mt].

Trenažér

Simulator (Trainer)

Simulateur d'entraînement

Vyučovací prostředek (zařízení) sloužící k vytváření a rozvíjení dovedností, návyků a schopností cvičících.

◆
Umožňuje nacvičovat situace, které nelze bez nebezpečí realizovat na skutečné technice, snižuje provozní náklady atd. Dělí se zpravidla na řídičské, technické, letecké a ostatní trenažéry.

Týlový prostor

Rear Area

Zone arrière

U každého jednotlivého velitelství jde o prostor, který se rozprostírá od jeho zadní hranice dopředu až do zadní části oblasti, za kterou zodpovídá následující nižší úroveň velení. Tato oblast slouží především pro činnost zabezpečovacích jednotek.

U

Účinná střelba (palba)

Fire for Effect

Tir d'efficacité

Palba, která se vede jakmile je střední náraz nebo rozprask v požadované vzdálenosti od cíle nebo záměrného bodu.

Palebná činnost dělostřelectva spojená s dosažením požadovaného účinku v cíli.

Poznámka: Viz bromadná palba, krycí palba, metodická palba, nepolyblivá přehradná palba, nepřímá střelba, obranná palba, palba, palba pro umlčení, podpurná palba, polyblivá přehradná palba, předem plánovaná palba, přehradná palba, přímá palba, připravená palba, přípravná palba, soustředěná palba.

Úder (nálet)

Strike

Action de choc (Frappe)

Útok, který má za úkol poškodit, zničit cíl nebo se jej zmocnit.

Je to tedy široce užívaný termín pro:

- rozhodnou útočnou bojovou činnost vojsk vedenou na určitém směru s cílem zničit nepřítele;
- mohutnou ničivou činnost letectva, dělostřelectva a raketového vojska soustředěnou na určitý cíl (objekt, prostor).

Údržba

Maintenance

Maintenance

Veškerá činnost realizovaná s cílem udržet techniku ve stanoveném technickém stavu nebo ji do tohoto stavu uvést, a to včetně prohlídek, testování, údržby a třídění na provozuschopnou a vyžadující opravu, přestavbu a uvedení do původního stavu.

Běžné opravárenské práce požadované pro udržení zařízení (závodů, budov, struktury, pozemních a pomocných zařízení) v takových podmínkách, že mohou být nepřetržitě používány ve své původní nebo upravené kapacitě a účinnosti pro předpokládaný účel.

Veškerá činnost spojená se zásobováním a opravami k udržení schopnosti vojsk splnit úkol.

Udržitelnost

Sustainability

Soutenabilité

Schopnost vojsk uchovat si potřebnou úroveň bojové síly po dobu nezbytnou ke splnění úkolů.

Udržování míru

Peacekeeping

Maintien de la paix

Mírová operace, která následuje po uzavření dohody nebo po zastavení palby, čímž bylo vytvořeno příznivé prostředí s vysokou mírou shody a porozumění a s nízkou mírou hrozby narušení tohoto stavu. Použití síly příslušníky mírových jednotek se zpravidla omezuje na vlastní obranu.

Operace na udržování míru jsou všeobecně prováděny v souladu s principy VI. kapitoly Charty OSN pro sledování a usnadnění uskutečnění mírových dohod. Jsou prováděné se souhlasem všech stran zúčastněných na konfliktu za účelem sledování a usnadnění realizace mírové dohody. Ztráta souhlasu a neplnění závazků některou stranou mohou omezit volnost jednání mírových sil a dokonce ohrozit pokračování mise.

Požadavek na zachování nestrannosti omezuje použití síly příslušníky mírových jednotek, udržování a prosazování souhlasu je hlavním smyslem udržení míru.

Úkolové uskupení

Task Force

Force opérationnelle

Dočasné uskupení jednotek pod velením stanoveného (určeného) velitele, které nemá stálou organizaci a je vytvořené za účelem provedení určité operace nebo splnění určitého úkolu.

Nestálá organizace jednotek pod jedním velitelem, která je vytvořená za účelem plnění pokračujícího specifického úkolu.

Síly a prostředky Armády České republiky mohou být použity k vytvoření a v závislosti na rozsahu a intenzitě konfliktu nebo operace k použití rotního, praporečnického, brigádního nebo divizního úkolového uskupení.

Divizní úkolové uskupení bude poskytováno při operacích společné obrany vysoké intenzity ke společné obraně.

Divizní úkolové uskupení může podle charakteru úkolu tvořit: velitelství divize, spojovací prapor a provozní prapor, 3 mechanizované brigády,

dělostřelecká brigáda, protiletadlový oddíl, vrtulníkové křídlo a letecké návodčí, průzkumný prapor, rota bezpilotních průzkumných prostředků, prapor elektronického boje, 1-2 ženijní prapory, prapor chemické ochrany s mobilními biologickými týmy, brigáda logistického zabezpečení (podpory) a zdravotnický prapor s dalšími posilovými prvky, prapor vojenské policie a jiné potřebné prvky.

Uskupení bude začleněno do struktury mnohonárodního sboru nebo nasazeno na plnění samostatného úkolu pouze na území ČR nebo v jeho bezprostřední blízkosti. Doba jeho působení v rámci spojeneckých sil nepřesáhne lhůtu 6 měsíců. Lhůta ale může být jak zkrácena v důsledku vyčerpání lidských a materiálních zdrojů potřebných pro pokračování bojové činnosti, tak i ve výjimečných případech prodloužena, pokud bude např. uskupení drženo spojeneckým velitelem v záloze nebo jemu stanovený úkol nebude spojen s intenzivní bojovou činností.

Brigádní úkolové uskupení bude poskytováno do operace společné obrany nízké intenzity.

Jeho jádro může být tvořeno mechanizovanou brigádou. Brigádní úkolové uskupení bude podle charakteru úkolu kromě velitelství brigády, jeho zesílené spojovací roty a provozní roty zahrnovat 3 mechanizované prapory vyzbrojené zpravidla bojovými vozidly pěchoty, tankovou rotu (podle charakteru úkolu), smíšený dělostřelecký oddíl (včetně raketometů), zesílenou protiletadlovou baterii, letku bitevních, dopravních a víceúčelových vrtulníků, letecké návodčí, průzkumnou rotu, četú bezpilotních průzkumných prostředků, rotu elektronického boje, ženijní rotu, rotu chemické ochrany s mobilním biologickým týmem, prapor všeobecné logistiky, zdravotnickou rotu, rotu vojenské policie a další potřebné prvky. Součástí úkolového uskupení bude dále národní prvek zabezpečení (dále jen NSE) určený k jeho všestrannému zabezpečení v prostoru operace.

Brigádní úkolové uskupení bude v rámci spojeneckých sil začleněno do struktury mnohonárodní divize nebo nasazeno na plnění samostatného úkolu, např. při ochraně prostoru za bojujícími vojsky nebo jejich boku, k obraně strategických objektů, k protivýsádkovým operacím apod. Doba působení v rámci spojeneckých sil stejně jako u operací společné obrany vysoké intenzity nepřesáhne lhůtu 6 měsíců. Lhůta ale může být jak zkrácena v důsledku vyčerpání lidských a materiálních zdrojů potřeb-

ných pro pokračování bojové činnosti, tak i ve výjimečných případech prodloužena, pokud bude např. uskupení drženo spojeneckým velitelem v záloze nebo jemu stanovený úkol nebude spojen s intenzivní bojovou činností.

Brigádní úkolové uskupení bez mobilizačního rozvinutí může zahrnovat jenom dva mechanizované prapory vyzbrojené bojovými vozidly pěchoty a dělostřelecký oddíl (se dvěma dělostřeleckými bateriemi).

Praporní úkolové uskupení může být tvořeno pro konflikty nízké intenzity, pro operace na prosazení míru a operace na podporu nebo udržení míru.

Bude mít jádro tvořené mechanizovaným praporem nebo praporem chemické ochrany. Součástí úkolového uskupení bude také NSE.

Praporní úkolové uskupení s jádrem tvořeným mechanizovaným praporem bude podle charakteru úkolu kromě velitelství praporu a jeho velitelské roty zahrnovat 3 mechanizované roty vyzbrojené bojovými vozidly pěchoty nebo obrněnými transportéry, minometnou baterii, zesílenou protiletadlovou četou, roj bitevních a víceúčelových vrtulníků, průzkumnou četou, zesílenou ženijní četou, zesílenou četou chemické ochrany s mobilním biologickým týmem, rotu logistiky, zdravotnické zařízení odpovídající úrovně, četou vojenské policie a další potřebné prvky. Toto uskupení bude v rámci spojeneckých sil začleněno do struktury mnohonárodní brigády nebo nasazeno na plnění samostatného úkolu v podřízenosti velitelství vyššího mnohonárodního uskupení, např. při ochraně prostoru za bojujícími vojsky, k obraně strategických objektů, k protivýsadkovým operacím apod.

Praporní úkolové uskupení s jádrem tvořeným praporem chemické ochrany bude podle charakteru úkolu kromě velitelství praporu a jeho velitelské roty zahrnovat 3 roty chemické ochrany, rotu úpravy vody, potrubní rotu, mobilní biologické týmy, roj dopravních a víceúčelových vrtulníků, ženijní četou nebo rotu, rotu logistiky, zesílené obvaziště, četou vojenské policie a další potřebné prvky, přičemž k výstavbě úkolového uskupení mohou být použity také jednotky ostatních členských států NATO.

Rotní úkolové uskupení bude tvořeno pro operace na prosazení míru, humanitární a záchranné operace v zahraničí.

V počtech do 250 osob bude mít jádro tvořené rotou chemické ochrany s mobilním biologickým týmem nebo rotou pasivních sledovacích systémů. Kromě jádra budou tato uskupení tvořit velitelství s potřebnými logistickými, zdravotnickými zařízeními odpovídající úrovně a dalšími zabezpečovacími a podpůrnými jednotkami. Součástí uskupení bude v případě potřeby dvojice dopravních nebo víceúčelových vrtulníků. Působení tohoto uskupení v rámci spojeneckých sil bude dlouhodobé s rotací po 6 měsících.

Pro humanitární nebo záchranné operace bude rotní úkolové uskupení tvořeno rotou chemické ochrany s mobilním biologickým týmem, záchranným odřadem nebo polní nemocnicí. Kromě jádra budou tato uskupení tvořit velitelství s potřebnými logistickými, zdravotnickými (mimo polní nemocnice) a dalšími zabezpečovacími jednotkami. k přesunu tohoto uskupení do prostoru nasazení mohou být poskytnuta dopravní letadla. Doba nasazení by neměla přesáhnout lhůtu 1-2 měsíců.

Úloha specializace

Role Specialisation

Soutien spécialisé

Jeden stát přijímá odpovědnost za zabezpečení konkrétní třídy zásob nebo služby pro celé mnohonárodní síly nebo jejich část. Vyrovnání a (nebo) finanční náhrada bude předmětem dohod mezi zúčastněnými stranami.

Umlčení nepřátelské protivzdušné obrany

Suppression of Enemy Air Defences

Mise hors de combat des moyens de défense aérienne ennemis

Činnost, která neutralizuje, ničí nebo dočasně umlčuje protivzdušnou obranu protivníka fyzickým útokem nebo elektronickými prostředky.

Umlčování

Neutralization (Suppression)

Neutralisation

Druh palebné činnosti, jejímž cílem je způsobit nepříteli takové ztráty, které jej dočasně zbaví bojeschopnosti, omezují nebo ztěžují mu manévry a narušují velení.

Únik průmyslových nebezpečných látek (radiační a chemické havárie)

Release Risk other than Attack (Radiation and Chemical Accident)

Risques autres que ceux d'une attaque (Accident radiologique et chimique)

Únik průmyslových nebezpečných látek, který nebyl způsoben použitím zbraní hromadného ničení.

K úniku průmyslových nebezpečných látek může dojít v důsledku technické havárie, úmyslného nebo nahodilého poškození nebo zničení výrobních zařízení, skladů, dopravních prostředků, muničních základen, jaderných energetických zařízení i sportovních zařízení (zimních stadionů).

Úplná dekontaminace

Thorough Decontamination

Décontamination complète

Druh dekontaminace, kterou provádí jednotka buď vlastními silami a prostředky nebo s pomocí jiné jednotky, zpravidla při přerušení bojové činnosti.

Jejím cílem je co nejvíce snížit kontaminaci osob, výzbroje, materiálu a pracovišť, umožnit částečné nebo úplné sejmutí prostředků individuální ochrany a pokračovat v bojové činnosti s nejmenším zdržením. Může rovněž zahrnovat dekontaminaci terénu.

Úplné velení

Full Command

Commandement intégral

Vojenská pravomoc a odpovědnost velitele vydávat rozkazy podřízeným. Týká se všech aspektů vojenských operací a administrativy a existuje pouze v rámci národních ozbrojených sil.

Poznámka: termín velení v mezinárodním pojetí obsahuje nižší stupeň pravomoci než v pojetí čistě národním. Žádný velitel NATO nebo koaliční velitel nemá možnost úplného velení jednotkám jemu přiděleným, protože při vyčleňování jednotek do NATO jednotlivé země pouze předají operační velení nebo operační řízení.

Úroveň zdravotnického zabezpečení

Role of Medical Support

Echelon du service de santé (Numéro du soutien médical)

Úroveň označená číslem, které určuje funkce a úroveň možností zdravotnického zabezpečení, jež může zdravotnická jednotka poskytnout.

Předurčená úloha zdravotnické jednotky obecně odpovídá sledu vojsk, ke kterým je zdravotnická jednotka přidělena.

Dělí se na čtyři úrovně:

- Péče na první úrovni (Role 1) je poskytována na praporním obvazišti, které je organickou součástí útvaru.

Hlavním úkolem první úrovně je odsunout raněné z bojiště na obvaziště a pod vedením lékaře zajistit raněným okamžitá opatření na záchranu života a stabilizaci základních životních funkcí tak, aby byli schopni dalšího odsunu na vyšší úroveň. Lehce raněné, u nichž není nutný další odsun, ošetřit a zajistit jejich urychlený návrat k jednotce.

- Péče na druhé úrovni (Role 2) je poskytována zpravidla ve zdravotnické rotě, která je organickou součástí brigády. Brigádnímu úkolovému uskupení může být případně přidělena další jednotka tohoto typu z prostředků nadřízeného stupně velení.

Hlavním úkolem druhé úrovně je odsunout raněné z obvazišť Role 1 ke zdravotnické rotě, kde prověřit a zkompletovat pomoc poskytnutou na obvazišti s cílem zajistit schopnost odsunu raněného na další etapu. Raněným, u nichž není nutný další odsun, poskytnout v případě, že

to jejich zdravotní stav před návratem k jednotce vyžaduje, dočasnou hospitalizaci v rozsahu zpravidla ne delším než dva dny.

- Péče na třetí úrovni (Role 3) je poskytována v polní nemocnici, popřípadě ve zdravotnickém praporu divize. Podle bojového úkolu mohou být diviznímu úkolovému uskupení přiděleny další útvary tohoto typu z prostředků nadřízeného stupně velení.

Hlavním úkolem třetí úrovně je zajištění odsunu raněných ze zdravotnických rot Role 2 do polní nemocnice Role 3 a poskytnutí urgentních chirurgických zákroků a léčby zejména raněným, jejichž stav vylučuje další odsun. v ostatních případech se v polní nemocnici poskytují zpravidla jen zákroky zaměřené na stabilizaci raněného v zájmu jeho schopnosti k dalšímu odsunu. Pro úkoly odsunu jak od Role 2 tak do Role 4 se polní nemocnice posiluje zejména prostředky autobusových zdravotnických praporů, nebo i jinými prostředky podle rozhodnutí nadřízeného stupně velení. Pokud tyto prostředky nestačují, využívají se k odsunu prostředky určené pro vzdušný zdravotnický odsun. Pro odsun od polní nemocnice na vyšší etapu (Role 4) se podle situace využívá i zdravotnických vlaků.

- Péče na čtvrté úrovni (Role 4) je poskytována ve vojenských nebo civilních stálých nemocnicích v ČR.

Hlavním úkolem čtvrté úrovně je poskytnutí specializované lékařské pomoci a definitivního doléčení s případnou rehabilitací a posouzením způsobilosti k další vojenské službě.

Poznámka: Polní etapy Role 1 až Role 3 nejsou specificky určeny pro určité úrovně lékařské péče. To znamená, že vyšší etapa musí být schopna plnit i úkoly nižší etapy. Zásadou je poskytnout úroveň péče, jaká je vzhledem k rozsahu zranění nutná a k taktické situaci možná.

Ústřední krizový štáb

Central Crisis Headquarters

Etat-major central de la crise

Pracovní orgán vlády České republiky k řešení krizových situací, zařazený do systému Bezpečnostní rady státu.

Připravuje návrhy na řešení krizových situací Bezpečnostní radě státu nebo v případě nebezpečí z prodlení přímo vládě ČR. Podle charakteru

krizové situace jmenuje předseda vlády ČR předsedou Ústředního krizového štábu ministra vnitra nebo ministra obrany.

Ústřední správní úřad

Central Administrative Authority

Autorité de l' administration centrale

Ministerstvo nebo jiný ústřední orgán státní správy zřízený zákonem (např. Správa státních hmotných rezerv, Český statistický úřad, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže), který se ve veškeré své činnosti řídí ústavními a ostatními zákony a usneseními vlády.

Na základě a v mezích zákona mohou ústřední orgány státní správy vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněni. Působnost a povinnosti, které plní v okruhu své působnosti, jim stanovují zákony a jiné obecně závazné právní předpisy. Jejich činnost řídí, kontroluje a sjednocuje vláda České republiky.

Ústup

Retirement

Repli

Činnost, při které se jednotky mimo dotyk přesunují směrem od protivníka.

Je to vynucený nebo záměrný manévr používaný především k odvedení vojsk z prostorů, kde jim hrozí zničení, popř. k zaujetí výhodných čar v hloubce vlastní sestavy.

Ústup se obvykle děje pod tlakem nepřítele a je kryt vyčleněnými silami (krycími silami). k ústupu dochází tehdy, když se síly v souladu s vůlí svého velitele odpoutají od sil nepřítele a snaží se vyjít z dotyku s nepřítelem. To však neznamená, že průzkumné nebo ochranné (krycí) součásti nadále nepozorují nepřítele.

Ustupující síly by obvykle měly být rozděleny na:

- krycí síly, které kryjí ústup;
- hlavní síly, které se chrání čelními, zadními a bočními záštitami.

Utajení operace

Operations Security

Sécurité des opérations

Proces, který zajišťuje vojenské operaci nebo cvičení náležitě utajení za pomoci pasivních nebo aktivních prostředků, aby se protivníkovi zabránilo zjistit rozmístění vlastních sil a prostředků, jejich schopnosti a záměry

Útočná operace

Offensive Operation

Opération offensive

Rozhodující druh operace. Vojska vedou útočnou činnost, s cílem zničit protistojícího nepřítele společným úsilím proti jeho silám na předním okraji i v hloubce.

Je zaměřena na zničení hlavního uskupení nepřítele a k obnovení územní celistvosti státu (případně ke splnění jiných strategických, operačních nebo taktických cílů).

Útočná operace má být plánována a vedena tak, aby bylo dosaženo sladění souběžně probíhajících jednotlivých operací v dotyku, v hloubce sestavy nepřítele a ve vlastním týlu, přičemž:

- operace v hloubce budou zaměřeny ke zjištění nepřátelských sil v hloubce jeho sestavy, k poutání záloh nepřítele, k ničení, narušení nebo zdržování dalších sil působících v hloubce sestavy nepřítele;
- operace v dotyku budou především pozůstat z ničení nepřítele palbou a bojem zblízka.

Útočná protivzdušná operace

Offensive Counter-air Operation

Opération offensive contre le potentiel aérien

Operace ke zničení, narušení nebo omezení vzdušných sil nepřítele spolu s maximálním utlumením jejich zdrojů.

Jsou namířeny jsou proti nepřátelským prostředkům vzdušného napadení, které se v okamžiku operace nacházejí na zemi nebo na palubách letadlových a jiných lodí, dále proti jejich základnám, odpalovacím zařízením

a systémům zabezpečujícím jejich bojovou činnost jako jsou např. jejich systémy velení, řízení, spojení navedení, zařízení a prostředky struktury logistického zabezpečení apod.

Útočné pásmo

Zone of Attack

Zone (secteur) d'attaque

Pás terénu vymezený do šířky a do hloubky, v němž svazek (útvár) plní za útoku stanovený úkol. Šířka útočného pásma závisí na síle a stupni vybudování obrany nepřítele, na síle, složení a podpoře útočících vojsk, charakteru terénu a dalších faktorech.

Útok

Attack

Attaque

Druh boje, který má rozhodující význam pro dosažení vítězství.

Cílem útoku obvykle je zničit uskupení nepřítele nebo zbavit ho schopnosti klást odpor a ovládnout důležité prostory (čáry, objekty). v řádech jednotlivých armád charakterizován jako základní, hlavní, rozhodující druh boje, protože pouze útokem lze získat a udržet iniciativu, rázně využít každé výhody, narušit soudržnost obrany nepřítele a přenést boj do hloubky jeho sestavy, obklíčit a pronásledovat jeho vojska a dosáhnout konečného vítězství v boji.

Útok spočívá v ničení nepřítele, v rozvrácení jeho sestavy, v rázném postupu vlastních vojsk do jeho hloubky s využitím palby a manévru spojeném s rozdělčováním, obklíčováním a ničením nebo zajímáním jeho živé síly, ve zmocňování se výzbroje a ostatní techniky a v ovládnutí klíčových prostorů a důležitých objektů.

Každý útok je nutno vést rozhodně v rychlém tempu, nepřetržitě ve dne i v noci a za každého počasí. Vede se zpravidla na zvolených směrech, na nichž bylo dosaženo převahy sil a prostředků na úkor směrů (úseků), kde se budou šetřit síly nebo se povede obrana.

Podle činnosti nepřítele, na kterého vojska útočí, může být veden útok na nepřítele, který se brání, útočí nebo odchází (ustupuje).

Podle rozsahu příprav, které útoku předcházejí, může být útok zahájen buď po zkrácené přípravě (z chodu), nebo po úplné přípravě.

Podle způsobu provedení může být útok proveden buď po přesunu z hloubky nebo z přímého dotyku s nepřítelem.

Poznámka: Viz útok na pomocném směru, útok na vedlejší směr, útok z chodu, útok s úplnou přípravou.

Útok na hlavním směru (hlavní útok)

Main Attack

Attaque principale

Útok nebo úder, do něhož velitel vkládá veškerou útočnou sílu, kterou má k dispozici, ke splnění hlavního cíle operace.

Útok na pomocném směru

Diversionsary Attack

Attaque de diversion

Útok, při kterém jednotka útočí nebo hrozí útokem na jiný než hlavní cíl s úmyslem odvést obranu nepřítele od směru hlavního úsilí.

Smyslem tohoto útoku je vnutit nepříteli zkreslenou představu o záměru útočnicka a upoutat jeho obranné síly stranou od směru, na kterém je veden hlavní úder (hlavní úsilí).

Poznámka: Tento způsob provedení útoku je také označován jako „útok k upoutání pozornosti“.

Útok na vedlejší směr

Holding Attack

Action de fixation

Útok s cílem zdržovat nepřítele v jeho postavení, oklamat ho, pokud jde o místo provedení hlavního úderu, zabránit mu v posílení jeho jednotek čelících hlavnímu úderu anebo ho přinutit k zasazení jeho záloh předčasně a na místě, které není rozhodující.

Poznámka: Tento způsob provedení útoku je také označován jako „podpurný útok“, „útok k upoutání sil“ nebo „útok upoutání záloh nepřítele“.

Útok z chodu

Hasty Attack

Attaque improvisée

Útok pozemních sil, při kterém je zkrácena doba přípravy, s cílem využít příležitosti.

Je zahajován a veden s cílem zabránit nepříteli zorganizovat obranu, způsobit mu rozhodující ztráty, předstihnout jej v ovládnutí výhodného prostoru a získat jiné výhody. Překvapivost, rychlost a síla jeho provedení mohou vynahradit nedostatek důkladné přípravy i jiná rizika. Tento útok klade vysoké nároky na iniciativní jednání velitelů všech stupňů i jejich taktických celků a na nepřetržitou součinnost mezi bojovými silami a silami bojové podpory.

Útok s úplnou přípravou

Deliberate Attack

Attaque délibérée

Druh útočné činnosti charakterizovaný předem plánovaným koordinovaným použitím palebné síly a manévru pro přiblížení se k nepříteli a jeho zničení nebo zajetí.

Tento útok je charakterizován důkladně plánovaným a sladěným použitím všech útočných sil a prostředků a provádí se v případě, je-li nutno zničit nebo prolomit dobře připravenou obranu nepřítele. Důraz při něm je kladen na soustředění bojové síly na úkor času.

Podle způsobu provedení může být útok proveden buď po přesunu z hloubky nebo z přímého dotyku s nepřítelem.

V

Válčící strany

Belligerents

Belligérants

Státy nebo síly, které se ocitly ve válce proti sobě nebo v jakémkoliv jiném ozbrojeném konfliktu a to bez ohledu na to, zda byla válka vyhlášena či nikoliv.

K tomuto stavu může dojít i v případě, kdy válečný stav není jednou stranou uznáván.

Válčiště

Theatre of Operations (Area of Operations)

Théâtre d'opérations

Geograficky vymezená oblast nebo území se vzdušným prostorem, kde se ozbrojené síly válčících stran připravují, soustřeďují, rozvinují a vedou činnost k dosažení vojenskopolitických a strategických úkolů (cílů).

Válečné zásoby

War Reserves

Réserves de guerre

Zásoby materiálu shromážděné v době míru tak, aby odpovídaly zvýšeným vojenským požadavkům po zahájení války. Záměrem je poskytovat válečné zásoby pro dočasné zabezpečení operací, dokud nedojde k pravidelnému zásobování.

Válečné ztráty

War Losses

Pertes de guerre

Ztráty, které utrpěly bojující strany v průběhu války nebo ozbrojeného konfliktu.

Válečné ztráty zahrnují ztráty na osobách, zvířatech, zbraních, vojenské technice a materiálu, v zásobování frontových i týlových prostorů, a také škody způsobené porušením ekologické rovnováhy.

Válečné ztráty se dělí na přímé ztráty způsobené účinky různých zbraní, a na nepřímé ztráty. Nepřímé ztráty se dělí na bojové a nebojové ztráty (projevující na životním prostředí, ve kterém neprobíhal boj), a ztráty definitivní a dočasné.

Poznámka: Viz ztráty, ztráty z bojové činnosti.

Válečný stav

State of War

État de guerre

Stav, do kterého je stát uveden v případě napadení nebo když je třeba plnit smluvní závazky o společné obraně proti napadení.

V případě napadení České republiky může o vyhlášení válečného stavu rozhodnout Parlament. k přijetí usnesení o vyhlášení válečného stavu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a nadpoloviční většiny všech senátorů. Rozhodnutí o válečném stavu se zveřejňuje v hromadných sdělovacích prostředcích a vyhláší se stejně jako zákon. Účinnosti nabývá okamžikem, který se v rozhodnutí stanoví.

Válečný stav vznikne mezi dvěma nebo více státy (válčícími stranami) vypuknutím války jejím vypovězením nebo zahájením nepřátelství, aniž by byla válka vypovězena. Po dobu trvání válečného stavu neplatí mezi válčícími stranami normy mezinárodního práva, které předpokládají mírové vztahy. Naopak se mezi nimi uplatňuje soubor norem válečného práva, přerušují se diplomatické a konzulární styky a přestávají platit dvoustranné smlouvy, upravující různé oblasti mírových vztahů.

Válčící strany mohou ukončit válečný stav mlčky, tj. tím, že nepřátelství fakticky zastaví, aniž by o tom uzavřely formální dohodu, a obnoví pak vzájemné mírové vztahy. Obvykle se však válečný stav ukončuje teprve uzavřením mírové smlouvy mezi válčícími stranami. Ukončením válečného stavu se přestávají uplatňovat mezi válčícími stranami právní vztahy podle práva válečného a platnosti nabývají naopak pravidla práva mírového. Právní manifestací ukončení válečného stavu je obvykle mírová smlouva.

Válka*War**Guerre*

Ozbrojené střetnutí dvou nebo více států.

Zahrnuje nasazení pravidelných a nepravidelných sil ve vzájemně souvisejících bitvách a taženích k dosažení důležitých státních cílů.

Charakteristickým rysem války je skutečnost, že zúčastněné strany jsou přesvědčeny, že nemají jinou možnost řešit vzájemné rozpory, než nasadit a použít vojenskou sílu (často ve velkém a dlouhodobě). Vyhlášení válečného stavu v souladu s mezinárodním právem při tom není z technického hlediska rozhodující.

Válka může být vědomě omezena ve zdrojích a cílech nebo může být vedena bez omezení. Podle rozsahu válčiště se klasifikuje jako globální, regionální nebo lokální, podle charakteru použitých zbraní může být konvenční nebo jaderná, podle doby trvání krátká nebo vleklá.

Varování*Warning**Alerte*

Rozšiřování zpráv upozorňujících na bezprostřední nebezpečí.

Může rovněž obsahovat informaci o ochranných opatřeních, k varování jsou stanoveny varovné signály.

Varovné signály*Warning Signals**Signaux d'avertissement*

Jednotné a stálé signály pro celou Armádu České republiky, které varují před vážným nebezpečím.

Patří k nim rovněž varovné signály, které oznamují nebezpečí výskytu nebo výskyt radioaktivních, bojových biologických nebo toxických chemických látek, a signál, který ruší vyhlášené druhy poplachu.

Vedení operace (boje)

Conduct of Operations (Battle)

Conduite des opérations (combat)

Umění řídit, koordinovat, ovládat a usměrňovat činnost ozbrojených sil k dosažení stanovených cílů.

Zahrnuje souhrn opatření, činností a úkolů, které plní velitelé a štáby, s cílem zabezpečit úspěšné splnění bojového úkolu podřízenými vojsky ve stanoveném prostoru a čase. Je to období činnosti vojsk od zahájení do ukončení boje.

Vedoucí projektu

Project Manager

Chef de projet

Pracovník, který v průběhu plnění úkolů na zadaném projektu řídí činnost projektového týmu, zabezpečuje součinnost se zainteresovanými součástmi resortu obrany v souladu se schváleným harmonogramem, dbá na důsledné dodržování plánovaných termínů a zpracované návrhy předkládá k připomínkovým řízením.

Je navrhován správcem příslušného doktrinárního dokumentu cestou sekretariátu Výboru ke koordinaci tvorby, revize a novelizace doktrín, předpisů a pomůcek v oblasti působnosti AČR v době plánování na výcvikový rok. Vedoucí projektu je vyčleňován zpravidla z příslušníků Správy doktrín, pokud nerozhodne tento výbor v individuálních případech jinak. Po projednání ve výboru je vedoucí projektu navrhován ke schválení v rámci zadání projektu spolu s harmonogramem zpracování náčelníku Generálního štábu AČR. v případě, že správou doktríny je pověřena složka GŠ, je vedoucí projektu zpravidla určován z této složky. To platí i v případě zpracování doktrín v pravomoci operačních velitelů.

Vedoucí stát

Lead Nation

État leader

Stát, který přijme odpovědnost za pořizování a provádění širokého spektra logistického zabezpečení pro celé mnohonárodní síly, jejich část a (ne-

bo) jejich velitelství. Vyrovnaní a (nebo) úhrada nákladů bude předmětem dohod mezi zúčastněnými stranami. Vedoucí stát může rovněž převzít odpovědnost za koordinaci logistiky i jiných států v rámci svého působení a územní odpovědnosti

Velení

Command

Commandement

Pravomoc stanovená příslušníku ozbrojených sil pro vydávání nařízeních, součinnost a kontrolu vojenských sil.

Rozkaz vydaný velitelem, vyjadřující jeho vůli splnit stanovené poslání.

Jednotka, útvar, svazek nebo prostor v podřízenosti určeného velitele.

Pojem velení v mezinárodním pojetí obsahuje nižší stupeň pravomoci než v pojetí čistě národním.

Žádný velitel NATO nebo koaliční velitel nemá možnost úplného velení jednotkám jemu přiděleným, protože při vyčleňování jednotek do NATO jednotlivé země pouze předají operační velení nebo operační řízení.

Poznámka: Viz národní velení, úplné velení, operační velení a taktické velení; velitel regionálního velitelství NATO, velitel složky, velitel strategického velitelství NATO, velitel subregionálního velitelství NATO, velitel všech vojsk v prostoru jeho odpovědnosti.

Velení a řízení

Command and Control (C2)

Commandement et contrôle

Funkční proces cílevědomého působení orgánů velení na podřízené velitelské stupně zaměřený na efektivní splnění stanovených úkolů.

Velet a řídit umožňuje orgánům velení systém velení a řízení.

Velitel NATO

NATO Commander

Commandant OTAN

Vojenský velitel v systému velení NATO.

Poznámka: také se nazývá Allied Commander (Commandant interallié).

Velitel ozbrojených sil státu

National Force Commander

Commandant des forces nationales intégrées

Velitel ozbrojených sil státu, který je přidělený jako samostatný prvek podřízený spojeneckému velení.

Velitel regionálního velitelství NATO

NATO Regional Commander

Commandant régional de l'OTAN

Velitel na druhém stupni vojenské velitelské struktury NATO, odpovědný za plánování a realizaci všech vojenských činností a záležitostí Aliance, zahrnujících:

- ve Strategickém velitelství v Evropě svěřenou odpovědnost v jemu určené oblasti nebo mimo ni, podle toho, jak je to stanoveno;
- ve Strategickém velitelství v Atlantiku svěřenou odpovědnost v rámci tohoto velitelství i mimo ně, podle toho, jak je to stanoveno.

Velitel složky

Component Commander

Commandant de composante

Velitel určitého druhu vojsk nebo velitel součásti na třetím stupni vojenské velitelské struktury NATO.

Určený velitel zodpovědný za plánování a provádění námořních, pozemních, vzdušných, speciálních nebo jiných operací v rámci společných sil.

Poznámka: Viz velitel všech vojsk v prostoru jeho odpovědnosti, velitelství složky.

Velitel společných sil

Joint Force Commander

Commander des forces de interarmées

Všeobecný termín vztahující se k veliteli oprávněnému uplatňovat velitelskou pravomoc nebo operačně řídit společné síly v prostoru jeho odpovědnosti.

Velitel společných sil může podle odpovědnosti za jednotlivé druhy sil a konkrétní prostor určit:

- velitele vzdušné složky společných sil (Joint Force Air Component Commander), který odpovídá za tvorbu doporučení pro velitele všech vojsk v prostoru jeho odpovědnosti pro nasazení sil a prostředků vzdušných sil, pro plánování a koordinaci vzdušných operací a za provádění takových misí, které mu mohou být přiděleny;
- velitele pozemní složky společných sil (Joint Force Land Component Commander), který odpovídá za tvorbu doporučení pro velitele všech vojsk v prostoru jeho odpovědnosti pro nasazení sil a prostředků pozemních sil, pro plánování a koordinaci pozemních operací a za provádění takových misí, které mu mohou být přiděleny;
- velitele námořní složky společných sil (Joint Force Maritime Component Commander), který odpovídá za tvorbu doporučení pro velitele všech vojsk v prostoru jeho odpovědnosti pro nasazení sil a prostředků námořních sil, pro plánování a koordinaci námořních operací a za provádění takových misí, které mu mohou být přiděleny;
- velitele speciální složky společných sil (Joint Force Special Operations Component Commander), který odpovídá za tvorbu doporučení pro velitele všech vojsk v prostoru jeho odpovědnosti pro nasazení sil a prostředků speciálních sil, pro plánování a koordinaci speciálních operací a za provádění takových misí, které mu mohou být přiděleny.

Každému veliteli odpovědnému za plánování, organizaci a provedení jednotlivých operací je dána pravomoc nezbytná k provádění misí a úkolů přidělovaných mu velitelem, který ho určil.

Velitel strategického velitelství NATO

NATO Strategic Commander

Commandant stratégique de l'OTAN

Velitel na prvním a nejvyšším stupni velení vojenské struktury NATO odpovědný za všechny funkce velení, plánování, řízení a provádění veškerých vojenských záležitostí anebo činností Aliance (NATO) ve svém poli působnosti i mimo ně, podle toho, jak je stanoveno.

V souladu se svou pravomocí rovněž odpovídá za rozvoj a udržování infrastruktury.

Velitelé strategických velitelství jsou dva: vrchní velitel spojeneckých sil v Evropě a vrchní velitel spojeneckých sil v Atlantiku.

Velitel subregionálního velitelství NATO

NATO Joint Subregional Commander

Commandant interarmées sous-régional de l'OTAN

Společný velitel na třetím stupni vojenské velitelské struktury NATO.

Velitel teritoriálních sil

National Territorial Commander

Autorité territoriale nationale

Velitel v daném státě, odpovídající za provádění čistě národních činností v dané geografické oblasti. Zůstává velitelem teritoria státu bez ohledu na jakýkoliv spojenecký statut, který by mu mohl být přidělen.

Velitelské stanoviště

Command Post

Poste de commandement

Hlavní nebo záložní součásti velitelství, kde velitel a jeho podřízení plní svoje funkční povinnosti. v boji se hlavní a záložní součásti velitelství často dělí na sledy. Sled, kde je umístěn velitel nebo ze kterého vydává rozkazy, se nazývá velitelské stanoviště.

Rozvinuje se na takovém místě v bojové sestavě, které umožní nepřetržité velení podřízeným vojskům.

Velitelsko-pozorovací stanoviště*Command-Observation Post**Poste de commandement et d'observation*

Jedno z míst velení.

U divize, brigády a praporu se obvykle vytváří dočasně, u jednotek trvale. Je určeno k bezprostřednímu pozorování bojiště a k řízení boje. Vyžaduje-li to situace, dočasně se na něm zdržuje a řídí z něho boj velitel s nezbytným počtem příslušníků štábu.

Velitelsko-štábní cvičení*Command Post Exercise**Exercice de commandement et d'état-major*

Cvičení, při kterém jsou vojska simulována; zúčastňuje se velitel, štáb a spojovací prostředky pro spojení uvnitř a mezi velitelskými stanovišti.

Je to metoda přípravy velitelů a štábů spočívající v opakování a prohlubování vědomostí, návyků a dovedností velitelů a příslušníků štábů.

Cílem této metody je sladit činnost velitelů a štábů a zdokonalit je v nepřetržitém velení vojskům v období přípravy a vedení boje a ověřit připravenost velitelů a štábů k velení vojskům za podmínek, které se přibližují bojovým podmínkám.

Velitelsko-štábní cvičení mohou být jedno i víceetapová v trvání 1 – 2 dny a mohou být prováděna:

- na mapách (v učebnách, speciálních učebnách, halách);
- v terénu – se spojovacími prostředky.

Velitelství složky sil*Component Command**Commandement de composante*

V rámci velitelské struktury NATO se jedná o třetí úroveň velení pro plnění zvláštních úkolů vzdušnými, námořními nebo pozemními silami. Velitelství odpovídá za plánování a vedení dílčích operací podle nařízení velitele regionálního velitelství NATO.

Je to určené velitelství složky nebo velitelství složky druhu ozbrojených sil, které odpovídá za plánování a provádění námořních, pozemních, vzdušných, speciálních nebo jiných operací v rámci společných sil.

Toto velitelství není totožné s regionálním velitelstvím

Poznámka: Viz regionální velitelství, společné subregionální velitelství, strategické velitelství, subregionální velitelství.

Veřejná informace

Public Information

Information publique

Informace, která je uvolněna k publikování v médiích s hlavním cílem plně informovat veřejnost a tím získat její pochopení a podporu.

Poznámka: Viz informace, informace z bojové činnosti.

Věcné prostředky

Means of Material

Moyens matériels

Věcnými prostředky jsou movité a nemovité věci ve vlastnictví státu, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob nebo jimi poskytované služby, které lze využít v zájmu zajišťování obrany státu.

Vnější bezpečnost státu

External Security of the State

Sécurité extérieure d'État

Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zvnějšku a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potenciálních vnějších hrozeb náležitě vybaven

Vnitřní bezpečnost státu

Internal Security of the State

Sécurité intérieure d'État

Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zevnitř a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potenciálních vnitřních hrozeb odpovídajícím způsobem vybaven.

Vojenská infrastruktura

Military Infrastructure

Infrastructure militaire

Vojenská infrastruktura jsou stacionární objekty a zařízení včetně pozemků, ke kterým hospodaření přísluší resortu obrany, určené především pro řízení a zabezpečení ozbrojených sil, jejich mobilizační rozvinutí a realizaci operačních plánů.

Tvoří ji infrastruktura resortu obrany a spojenecká infrastruktura v České republice.

Poznámka: Viz infrastruktura, infrastruktura resortu obrany, obranná infrastruktura, spojenecká infrastruktura.

Vojenská jaderná mocnost, velmoc

Military Nuclear Power

État possédant des armes nucléaires (Puissance nucléaire militaire)

Stát, který vlastní jaderné zbraně a je schopen je použít.

Vojenská klasifikace zatížení

Military Load Classification

Classement militaire - classification des ponts et véhicules

Standardní systém, který přiřazuje cestám, mostům nebo prámům číslo třídy představující zatížení, které mohou snést. Vozidlům je také přiděleno číslo, které označuje minimální třídu cesty, mostu nebo prámu, které mohou použít.

Tento systém je také označován jako „classification of bridges and vehicles“.

Poznámka: Viz také klasifikace cest.

Vojenská operace

Military Operation

Opération militaire

Základní způsob koncentrovaného a koordinovaného použití ozbrojených sil v bojových nebo nebojových v daném prostoru a čase ke splnění

operačního (bojového) úkolu a k dosažení vytýčených cílů (politických, vojensko-strategických, operačních, taktických nebo jiných).

Vojenská policie

Military Police

Police militaire

Součástí Armády České republiky určená k policejní ochraně ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž hospodáří MO na území státu i v zahraničí, ale i k plnění úkolů ve prospěch Policie ČR.

Je tvořena Hlavním velitelstvím vojenské policie, kterému jsou podřízena Velitelství ochranné služby Vojenské policie a tři teritoriální velitelství Vojenské policie.

Vojenská politika

Military Policy

Politique militaire

Souhrn názorů na zajištění bezpečnosti státu, které určují a realizují politické přístupy k řešení vojenských problémů, zejména výstavbu a použití ozbrojených sil ČR a jiných nástrojů bezpečnosti státu.

Vychází z historických, geografických, ekonomických, politických a kulturních zvláštností státu a vyjadřuje především dlouhodobé národní zájmy.

Vojenská strategie

Military Strategy

Stratégie militaire

Součástí národní nebo mezinárodní strategie, která představuje způsob, jakým je možné rozvinout vojenskou sílu a použít ji k dosažení cílů dané země nebo skupiny zemí.

Jako součástí vojenského umění je systém teoretických zásad o podstatě, přípravě a vedení ozbrojeného zápasu ke splnění politických cílů státu nebo cíle strategické operace.

Jsou to zásady o zajištění národní bezpečnosti, o odvrácení vojenské hrozby a odražení vojenského napadení státu, o podílu na kolektivním zajištění obrany vlastního státu nebo podílu na kolektivní obraně spojeneckého státu na základě mezinárodní smlouvy a o podílu na kolektivním zajišťování mezinárodní bezpečnosti.

Vojenská strategie České republiky (dokument)

Military Strategy of the Czech Republic

Stratégie militaire de la République Tchèque

Koncepční dokument, ve kterém je rozpracovaná teorie vojenské strategie na konkrétní podmínky České republiky v dané době, v daném bezpečnostním prostředí a v daných sociálně-ekonomických podmínkách.

Vojenská strategie České republiky je dokumentem obsahujícím soubor základních principů zajišťování obrany České republiky a zásad výstavby a použití ozbrojených sil ČR (dále ozbrojené síly).

Vychází z hodnocení stavu a předpokládaného vývoje bezpečnostní situace, definovaných bezpečnostních zájmů ČR a principů obranné politiky, obsažených v Bezpečnostní strategii ČR a rozpracovává základní principy Strategické koncepce Organizace Severoatlantické smlouvy a Bezpečnostní strategie Evropské unie.

Vojenská strategie ČR patří mezi základní bezpečnostní dokumenty ČR, které vytvářejí koncepční rámec pro ozbrojené síly k plnění vojenských úkolů obrany země, závazků kolektivní obrany zemí NATO a účasti na aliančních, unijních a koaličních operacích. Stanovuje rovněž zásady spolupráce s ostatními složkami, které se podílejí na zajištění bezpečnosti ČR. v souladu se zahraniční politikou ČR vytváří podmínky pro aktivní podíl ozbrojených sil na realizaci Evropské bezpečnostní a obranné politiky v rámci Evropské unie.

Vojenská věda

Military Science

Science militaire

Systém poznatků o charakteru a zákonech války, o vojenské přípravě státu a ozbrojených sil na válku a o způsobech jejího vedení.

Základním předmětem zkoumání vojenské vědy je ozbrojený zápas. Vojenská věda je společenskou vědou.

Vojenské cvičení

Military Exercise

Exercice militaire

Je druhem vojenské činné služby, kterou v míru vykonávají vojáci v záloze jako přípravu na plnění úkolů ozbrojených sil ČR, popř. jako plnění úkolu ozbrojených sil České republiky při záchranných pracích, při pohromách ohrožujících životy, zdraví, životní prostředí nebo značné majetkové hodnoty.

Vojenské tažení

Campaign

Campagne

Souhrn vojenských opatření, plánovaných a prováděných za účelem dosažení strategického cíle v daném čase a na daném území, která obvykle zahrnují námořní, pozemní a vzdušné síly.

Je to dílčí úsek války zahrnující několik vzájemně sladěných vojenských operací spjatých jedním strategickým cílem.

Vzhledem ke složení sil bude mít vojenské tažení zpravidla charakter společného mnohonárodního tažení, které je tvořeno sérií po sobě jdoucích nebo současně vedených společných operací ke splnění operačního cíle v daném čase a prostoru. AČR se může zúčastnit i operací takového charakteru

Vojenské umění

Military Art

Art militaire

Základní a nedůležitější součást vojenské vědy. Zabývá se zkoumáním problematiky přípravy a vedení války, operací a boje.

Zahrnuje strategii, operační umění a taktiku.

Vojenské vozidlo

Tactical Land Vehicle

Véhicule militaire

Vojenská vozidla jsou vojenská bojová vozidla, vojenská zabezpečovací vozidla a vojenská speciální vozidla.

Tato vozidla jsou určena k zabezpečení úkolů vojenských útvarů, vojenských zařízení a vojenských záchranných útvarů ozbrojených sil České republiky a jsou registrována pod vojenskou poznávací značkou. Technickou způsobilost vojenských vozidel schvaluje Vojenská policie.

Poznámka: Důvodem zařazení tohoto pojmu je objasnění anglického pojmu „tactical land vehicle“ podle Vyhlášky MO č. 274/1999, § 1, odst. 1.

Poznámka: Viz také vozidlo ozbrojených sil.

Vojenské zařízení

Establishment

Organisme

Vojenské zařízení včetně osob, výzbroje a výstroje uspořádané jako organický celek.

Vojenské zpravodajství

Intelligence

Intelligence militaire

Vojenské zpravodajství je určeno k získávání, shromažďování a vyhodnocování informací důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnost a obranu ČR.

Vojenský orgán NATO

NATO Military Authority

Autorité militaire de l'OTAN

Mezinárodní vojenské velitelství (štáb) nebo organizace, které jsou zahrnuty v protokolu o statutu mezinárodního vojenského velitelství (štábu) v souladu se Severoatlantickou smlouvou (Pařížský protokol) a každý další vojenský orgán, na který Rada NATO aplikuje opatření dohody o statutu NATO, o představitelích států a Mezinárodního štábu (Ottawská dohoda) na základě uvedené dohody.

Vojenský orgán státu

National Military Authority

Autorité nationale militaire

Vládní úřad (např. Ministerstvo obrany nebo druhu ozbrojených sil) oprávněný přijímat rozhodnutí ve vojenských otázkách ve prospěch své země.

Toto oprávnění může být dáno vojenské nebo civilní skupině nebo jednotlivci na úrovni, vhodné pro jednání se spojeneckými veliteli a jejich podřízenými.

Vojenský potenciál

Military Potential

Potentiel Militaire

Maximální možnosti státu nebo koalice států, které mohou být využity k zabezpečení jeho vojenské síly a k vedení války.

Vojenský potenciál určují ekonomické, intelektuální, technické a vědecké zdroje, mobilizovatelné zdroje, technika a výzbroj, stupeň rozvoje organizační struktury, finanční a materiální možnosti, stupeň výcviku ozbrojených sil, stupeň rozvoje vojenské vědy, válečného umění a účinnosti velení a řízení.

Vojenský výcvik

Military Training

Instruction militaire

Součást vojenské přípravy obsahující cílevědomě řízený, soustavný a odborně vedený výcvikový proces, v jehož průběhu se organizují činnosti k získání vědomostí, návyků a zvládnutí praktických dovedností k vedení boje (k zabezpečení bojové činnosti vojsk).

Vojsko

Army (Troops)

Arme (Troupe)

Nadřazený termín pro označení součástí určitého druhu ozbrojených sil nebo druhu vojska (např. mechanizované vojsko, ženijní vojsko).

◆
V množném čísle se tohoto pojmu (vojska) používá jako souhrnného označení pro svazky, útvary, štáby a zařízení armády, nebo také ve smyslu armáda nebo ozbrojené síly.

Vojsková logistika

Armed Logistics

Logistique d' Arme

Vojsková logistika je tvořena řídicími a výkonnými prvky logisticky samostatných organizačních součástí taktického stupně a řídicími prvky logistiky operačních svazů k bezprostřednímu zabezpečení vojsk. Realizují ji útvary a jednotky zabezpečení v sestavách svazků a útvarů.

◆
Tyto útvary a jednotky mají stanoveny zásoby materiálu, síly a prostředky k doplňování materiálu do vojsk, k vyprošťování, odsunům a běžným opravám techniky, k realizaci veterinárních opatření a k poskytování logistických služeb.

Volba a přidělování cílů

Targeting

Choix des objectifs et des moyens de traitement

Proces volby cílů a odpovídající reakce, který bere v úvahu operační požadavky a možnosti.

Vozidlo ozbrojených sil

Military Vehicle

Véhicule de la forces armées

Vozidla ozbrojených sil jsou vozidla, která jsou určena k zabezpečení úkolů ozbrojených sil a jsou registrována pod vojenskou poznávací značkou.

◆
Jedná se o silniční vozidla a jiná než silniční vozidla.

Poznámka: Důvodem zařazení pojmu je jeho objasnění podle zákona o ozbrojených silách číslo 219/1999 Sb., § 2.

Poznámka: Viz také vojenské vozidlo.

Všeobecná mobilizace ozbrojených sil

General Mobilization

Mobilisation générale

Mimořádné opatření za válečného stavu, kdy prezident republiky na návrh vlády nařizuje mobilizaci ozbrojených sil (všeobecnou nebo částečnou).

Všeobecná mobilizace ozbrojených sil se vztahuje na všechny vojáky v záloze kromě těch, kteří mají dočasné úlevy ze služební povinnosti nebo kteří jsou zproštěni mimořádné služby, a na celé státní území.

Částečná mobilizace ozbrojených sil se vztahuje na část vojáků v záloze nebo na část státního území

Poznámka: § 44, část 7 zákona 218/1999 Sb.

Všeobecná palebná podpora

General Fire Support

Tir d'appui général

Palebná podpora vedená ve prospěch bojujících vojsk jako celku.

Je řízena dělostřeleckými veliteli na základě rozkazu vševojskového velitele. Při všeobecné palebné podpoře se zpravidla vyřazují důležité cíle v hloubce obrany nepřítel.

Poznámka: Viz blízká palebná podpora, přímá palebná podpora, palebná podpora v hloubce.

Všeobecná podpora

General Support

Appui général

Taková podpora, která je poskytována podporované jednotce jako celku a nikoli žádné její jednotlivé složce.

Poznámka: Viz blízká podpora, přímá podpora.

Všeobecně jedovaté otravné látky

Blood Agents

Hémotoxique

Skupina otravných látek, které brání přenosu kyslíku do tkání, a tak způsobují vnitřní udušení organismu. Do této skupiny otravných látek patří kyanovodík a chlorkyan.

Poznámka: Viz také nervově-paralytické otravné látky, zpučbyřující otravné látky.

Vševojskový boj

Combined Arms Battle

Combat interarmes

Boj vedený společným úsilím svazků, útvarů a jednotek různých druhů vojsk a služeb.

Vševojskový svazek

Combined Arms Large Unit

Grande unité interarmes

Obecné označení užívané v AČR pro vojskové celky, např. mechanizované brigády nebo mechanizovanou divizi, jejichž organizační struktury jsou tvořeny z útvarů (jednotek) více druhů vojsk.

Výbor na nejvyšší úrovni pro civilní nouzové plánování (NATO)

Senior Civil Emergency Planning Committee

Comité de haut niveau pour l'étude des plans d'urgence dans le domaine civil

Výbor pověřený celkovou koordinací aktivit souvisejících s civilním nouzovým plánováním v rámci Aliance.

Výbor pro civilní nouzové plánování

Civil Emergency Planning Committee

Comité pour l'étude des plans d'urgence dans le domaine civil

Stálý pracovní orgán Bezpečnostní rady státu pro koordinaci plánování opatření k zajištění ochrany vnitřní bezpečnosti státu, obyvatelstva a ekonomiky a ke koordinaci požadavků na civilní zdroje, které jsou nezbytné pro zajištění bezpečnosti ČR, a k zabezpečení vazeb na orgány civilního nouzového plánování NATO.

Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky

The Committee for Foreign Security Policy Co-ordination

Comité pour la coordination de la politique étrangère de sécurité

Stálý pracovní orgán Bezpečnostní rady státu pro vnitrostátní koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky ČR s důrazem na mezinárodní postavení ČR a na vztahy s mezinárodními bezpečnostními organizacemi.

Výbor pro obranné plánování

Defence Planning Committee

Comité des plans de défense

Stálý pracovní orgán Bezpečnostní rady státu pro koordinaci plánování opatření k zajištění obrany ČR a k zabezpečení vazeb na orgány obranného plánování NATO.

Je to jeden z hlavních politických a rozhodovacích výborů NATO, v němž jsou zastoupeny všechny účastnické státy s výjimkou Francie. Zasedání obvykle probíhají na úrovni stálých představitelů a minimálně dvakrát do roka také na úrovni ministrů obrany. Na těchto zasedáních se projednávají nejdůležitější otázky obrany a záležitosti týkající se společného obranného plánování a jsou na nich vydávány směrnice pro vojenské orgány NATO podle jejich kompetencí, které mají stejnou platnost jako rozhodnutí Severoatlantické rady v daných oblastech.

Výbor pro zpravodajskou činnost

Committee for Intelligence Activities Committee

Bureau sur l'activité du renseignement

Stálý pracovní orgán Bezpečnostní rady státu pro koordinaci činnosti zpravodajských služeb ČR a plánování opatření k zajištění zpravodajské činnosti a spolupráci státních orgánů, které získávají, shromažďují a vyhodnocují informace nezbytné pro zajištění bezpečnosti ČR.

Vyčkávací postavení

Waiting Position

Position d'attente

Jakékoli vhodné postavení, ve kterém mohou být jednotky (pozemní, speciální, námořní, letecké) udržovány v operační pohotovosti.

Je to část terénu zaujímaná jednotkami na krátký čas. Toto postavení musí umožňovat rychlý výjezd a poskytovat jednotce i dostatečnou ochranu.

Vyčkávací prostor

Staging Area

Zone d'étape

Prostor mezi nástupním a cílovým prostorem, kterým prochází většina nebo část sil po svém zformování, aby se doplnily, přeskupily, vycvičily, prověřily a přerozdělily osoby a materiál.

Všeobecně stanovený prostor pro soustředění bojových jednotek a dočasně přidělené živé síly mezi přesuny po komunikacích.

Tento prostor (část terénu), který zaujímají jednotky a útvary před zahájením bojové činnosti, musí umožňovat skryté rozmístění vojsk, jejich přípravu na boj a ochranu.

Vyčleněné síly

Detached Forces

Forces affectées

Jednotky, útvary a svazky vyjmuté ze sestavy nadřízeného celku a přemísťené s určitým cílem (úkol) do jiného prostoru.

Výdejní místo (distribuční středisko)

Distribution Point (Centre)

Point de distribution (Centre)

Místo, ve kterém jsou zásoby a (nebo) munice z nadřízených zásobovacích míst nebo od jiných dodavatelů rozdělovány pro další výdej podřízeným jednotkám. Výdejní místa obvykle nic neskladují, přisunuté zásoby jsou co nejdříve a úplně vydány.

Vyhodnocení radiální, biologické a chemické situace

Nuclear, Biological and Chemical Situation Assessment

Évaluation de situation nucléaire, chimique et biologique

Výsledek podrobného rozboru charakteru a rozsahu kontaminace ovzduší, terénu, vojsk a obyvatelstva radioaktivními, bojovými biologickými

a toxickými chemickými látkami a jejího vlivu na bojeschopnost jednotek, práci průmyslových objektů, obyvatelstvo a životní prostředí. Vyhodnocení tvoří podklad pro stanovení ochranných opatření.

Vyhodnocení následků jaderného napadení

Nuclear Damage Assessment (Post-strike Damage Estimation)

Évaluation de dommages nucléaires

Stanovení ničivých následků jaderného úderu na vojska, obyvatelstvo, infrastrukturu a terén.

Uskutečňuje se v průběhu napadení a po jeho skončení na základě upřesněných údajů o parametrech jaderných výbuchů. Vyhodnocení tvoří podklad pro stanovení ochranných opatření a odstranění následků napadení.

Vyhrazený prostor

Restricted Area

Zone réglementée (réservée)

Prostor, ve kterém jsou zavedena zvláštní omezení s cílem zabránit vzájemnému narušování si činnosti vlastními vojsky nebo minimalizovat ho.

Prostor pod vojenskou správou, ve kterém jsou zavedena zvláštní bezpečnostní opatření s cílem zabránit neoprávněnému vniknutí.

Vzdušný prostor stanovený nad územím nebo teritoriálními vodami státu, v rámci kterého jsou lety letadel omezeny v souladu s určitými vymezenými podmínkami.

Výhrada

Reservation

Réserve

Ve standardizaci NATO jde o vyjádření stanoviska členské země, kde se uvádí, že daná část standardizační dohody nebude zavedena anebo bude toto zavedení nějak omezeno.

Poznámka: Viz také přistoupení, standardizační dohoda, zavedení.

Východiště (výchozí postavení pro útok)

Forming-up Place (Attack Position)

Zone de démarrage (Position d'attaque)

Poslední postavení, které útočný sled zaujímá před překročením výchozí čáry nebo čáry odjezdu.

Je to přesně určená (vymezená) část výchozího prostoru, ve které se jednotky připravují k útoku a z níž zahajují zteč předního okraje obrany nepřítele.

Výchozí čára

Line of Departure

Ligne de départ

Při bojové činnosti se jedná o výchozí čáru útočících jednotek.

Při obojživelné operaci je to vhodně označená součinnostní čára umístěná mimo pobřeží k usnadnění přistání útočných vyloďovacích plavidel na určeném místě pobřeží v plánovaném čase.

Při přesunech je výchozí čára tvořena spojnicí výchozích míst. Slouží k organizovanému (časově sladěnému) zahájení přesunu na více osách přesunu.

Poznámka: Viz čára bezpečnostní vzdálenosti, čára dotyku, čára hlášení, čára koordinace palebné podpory, čára přechodu ke zteči (čára zteče), čára (čáry) rozvinování, čára sesednutí, čára zahájení palby, čára zastavení palby, koordinační čára, mezilehlá čára, regulační čára.

Výchozí místo

Start Point

Point initial

Vhodně zvolený bod na trase, ve kterém přesun vozidel začíná být pod kontrolou velitele tohoto přesunu.

V tomto bodě se také formuje proud vozidel a následně, ve stanoveném čase a pořadí, jím projede čelo každé z jednotek, ze kterých se proud skládá. Kromě toho mohou být stanovena také pomocná výchozí místa

pro jednotlivé jednotky (dílní proudy) k organizovanému zařazení se do proudu.

Výchozí prostor

Initial Area

Zone initiale

Prostor, který zaujímají svazky a útvary před plněním určitého úkolu.

Vyjítí z boje

Withdrawal from Action

Désengagement

Přerušení dotyku s nepřítelem a odvedení vlastních vojsk do prostoru, kde na ně nepřítel nebude moci působit přímými palbami. Vyjití hlavních sil svazků a útvarů kryjí krycí jednotky, které po stanovenou dobu udržují dotyk s nepřítelem.

Výpad

Raid

Raid

Bojová činnost, obvykle malého rozsahu, která zahrnuje rychlé proniknutí na území protivníka s cílem získat zprávy, vzít zajatce, zmást protivníka nebo zničit jeho zařízení. Končí plánovaným stažením po splnění stanoveného úkolu.

Výsadkové vojsko (síly)

Airborne Force

Force aéroportée

Síly složené především z pozemních a vzdušných sil, organizované, vybavené a vycvičené pro vzdušné výsadkové operace.

Vystřídání vojsk

Relief of Troops

Relève des troupes

Taktická činnost, jejímž cílem je poskytnout unaveným vojskům odpočinek a čas na obnovení bojeschopnosti.

◆
Střídající vojska (svazky, útvary, jednotky) přebírají prostor i bojové úkoly vojsk střídaných, nebo dostávají nové úkoly.

Vytváření míru

Peacemaking

Rétablissement de la paix

Mírová operace vedená po vzniku konfliktu s cílem dosáhnout příměří nebo mírového urovnání, k čemuž je využíváno především diplomatických aktivit, které mohou být v případě nutnosti podpořeny přímým nebo nepřímým použitím vojenských prostředků.

◆
Mohou obsahovat poskytnutí uznávaných organizací, zprostředkování usmírování, také činnosti jako jsou diplomatický nátlak, izolace, sankce nebo jiné činnosti, schválené řídicími mezinárodními politickými organizacemi.

Vytváření míru se uskutečňuje především diplomatickými prostředky. Ovšem vojenská pomoc v rámci vytváření míru je rovněž možná a to buď nepřímo (štábní podpora nebo plánování) nebo ve formě přímého použití vojenských prostředků.

Výzbroj a výstroj

Equipment

Équipement

Všechny položky nespoteřební povahy potřebné k vyzbrojení a vybavení ozbrojených sil.

Vzájemné služby

Cross-servicing

Services mutuels (Soutien logistique mutuel)

Poskytování služeb jedním druhem služby nebo národním prvkem pro další druhy služeb nebo jiné národní prvky, které se těmto dalším druhům služeb či národním prvkům mohou účtovat.

Vzdušná izolace prostoru bojové činnosti

Air Interdiction

Mission d'interdiction aérienne

Vzdušné operace prováděné s cílem zničit, neutralizovat nebo zpomalit vojenský potenciál nepřítele dříve, než bude schopen účinně působit proti vlastním nebo spojeneckým silám z takové blízkosti, že bude nutná úzká součinnost palby a pohybu vlastních nebo spojeneckých sil s činností letectva.

Vzdušná nadvláda

Air Superiority

Supériorité aérienne

Stupeň nadvlády jedné vojenské síly nad druhou ve vzdušném boji, která umožní provádění operací dominující vojenské síle a jejím pozemním, námořním a vzdušným silám v daném čase a prostoru bez narušování činnosti nepřítelem.

Vzdušná operace logistického zabezpečení

Air Logistic Support Operation

Opération aérienne de soutien logistique

Vzdušná operace, kromě výsadkové operace, prováděná na válčišti s cílem rozmístit a (nebo) dostat zpět živou sílu, techniku a zásoby.

Vzdušná operace proti povrchovým cílům

Antisurface Air Operation

Opération aérienne antisurface

Vzdušná operace provedená ve vzdušném a (nebo) námořním prostoru proti pozemním nebo povrchovým silám protivníka.

Poznámka: Viz blízká vzdušná podpora, operace společné vzdušné úderné skupiny, taktická vzdušná operace, vzdušná izolace prostoru bojové činnosti.

Vzdušná podpora

Air Support

Appui aérienne

Všechny druhy podpory prováděné letectvem ve prospěch pozemních a námořních sil.

Vzdušná přeprava*Air Movement**Mouvement par voie aérienne*

Přeprava jednotek, osob, zásob, vybavení a zbraňových systémů prováděná dopravními letadly.

Vzdušná převaha*Air Supremacy**Maîtrise de l'air*

Stupeň vzdušné nadvlády, při kterém vzdušné síly nepřítele nejsou schopny účinné bojové činnosti.

Vzdušná situace*Air Situation**Situation aérienne*

Stav ve vzdušném prostoru, charakterizovaný množstvím nepřátelských prostředků vzdušného napadení a vlastního letectva a způsobem jejich činnosti.

Vzdušná výsadková operace*Airborne Operation**Opération aéroportée*

Činnost zahrnující přesun bojových sil a jejich logistického zabezpečení do cílového prostoru vzdušnou cestou.

Vzdušné síly*Air Force**Forces aériennes*

Druh ozbrojených sil určený k vedení operací (bojové činnosti) ve vzdušném prostředí.

Slouží k obraně národních a státních zájmů společně s ostatními druhy sil a vojsk. Brání svrchovanost vzdušného prostoru, důležitá politická a hospodářská centra, regiony a vojska před vzdušnými údery nepřítele a provádí bojovou podporu pozemních sil.

Vzdušný boj

Aerial Combat (Air Battle)

Combat aérienne

Ozbrojené střetnutí jednotlivých letounů (vrtulníků) nebo skupin letounů (vrtulníků) ve vzduchu.

Vzdušný nepřítel

Air Enemy

Ennem aérienne

Síly a prostředky nepřítele určené k plnění průzkumných, úderných, bitevních, výsadkových, dopravních a zabezpečovacích úkolů ve vzdušném prostoru nebo ze vzdušného prostoru.

Vzdušný průzkum

Air Reconnaissance

Reconnaissance aérienne

Získávání informací vizuálním pozorováním ze vzduchu nebo pomocí palubních technických prostředků průzkumu (například leteckých senzorů, fotokamer, dozimetrických přístrojů a dalších technických prostředků).

Vzdušný radiální průzkum

Aerial Radiological Survey

Reconnaissance de la radioactivité aérienne

Druh radiálního průzkumu, který se uskutečňuje z letounů (vrtulníků) vybavených dozimetrickými přístroji.

Cílem vzdušného radiálního průzkumu je rychle zjistit radiální situaci v rozsáhlých kontaminovaných prostorech, na osách přesunů a v jiných důležitých prostorech (objektech). Základním způsobem vedení vzdušného radiálního průzkumu je průzkum osy přesunu, úseků nebo bodů.

Vzdušný úder

Air Strike

Frappe aérienne

Útočná činnost letectva, zaměřená na způsobení maximálních ztrát nebo zničení pozemních cílů nepřítele. v oblasti útočných protivzdušných operací zahrnuje údery proti pozemním a námořním cílům, které vytváří vzdušnou sílu nepřítele.

Vzdušný výsadek

Airborne Troops (Force)

Troupes aéroportées

Útvary (jednotky) pozemního vojska přepravované vzduchem do týlu nepřítele prostředky vojenského dopravního letectva k vedení aktivní bojové nebo průzkumné činnosti. v závislosti na způsobu vysazení se rozlišuje padákový, přistávací nebo kombinovaný výsadek.

Vzlet k plnění úkolu

Sortie

Sortie

Ve vzdušných operacích se jedná o operační let jednoho letadla.

X

Y

Z

Zabezpečení činnosti vojsk

Support of Troops Operations

Soutien des activités des troupes

Souhrn opatření vytvářejících podmínky k úspěšnému splnění úkolů vojsk.

Tvoří je opatření k zabezpečení osob, materiálu včetně techniky, činnosti orgánů a míst velení. Tato opatření se organizují a realizují v rámci logistiky, zdravotnického, ženíjního, chemického, topografického, hydrometeorologického zabezpečení a klamání.

Zabezpečení služeb v boji

Combat Service Support

Soutien logistique du combat

Zabezpečení bojových jednotek, zejména v oblasti správy a logistiky.

Zabezpečení velení

Support of Exercise of Command

Soutien du commandement

Souhrn opatření k zabezpečení procesu velení a řízení vojsk s cílem vytvořit podmínky pro činnost orgánů a míst velení při získávání, přenosu a zpracování informací, při rozhodovacích procesech velitelů, při předávání úkolů a jejich prosazování u vykonavatelů.

Zadní hlídka

Rear Guard

Arrière-garde

Prvky postupující nebo ustupující jednotky, které jsou nejvíce vzadu.

Zajišťovací hlídka, kterou pohybující se pozemní jednotky ponechávají ve svém týlu k zajištění své bezpečnosti a k získávání zpráv.

♦

Mají následující úkoly:

- chránit zadní část kolony před napadením;
- během ústupu zdržovat nepřítele;
- během postupu udržovat průchodné zásobovací trasy.

Zadní zajištění

Rear Security

Sûreté arrière

Druh zajištění přesunu (pochodu), kterým se vojska zajišťují zezadu.

♦

Obvykle je tvořeno ze zadních záští (zadních pochodových záští) nebo jen ze zadních hlídek.

Poznámka: Viz také boční zajištění.

Zajatec

Prisoner of War

Prisonnier

Kombatant, osoba doprovázející ozbrojené síly, člen civilní námořní nebo letecké posádky, členové vlády a hlava státu, kteří upadli do rukou nepřátelské moci.

♦

Zajatci jsou chráněni mezinárodním humanitárním právem. Vztahují se na ně stejné zákony jako na příslušníky ozbrojených sil toho státu, do jehož zajetí upadl.

Zajištění

Security (Protection)

Sûreté (Sécurité)

Obecné označení pro činnost vyčleněných sil vojsk, jejímž cílem je zabránit nepříteli v nenadálém napadení hlavních sil zajišťovaných vojsk a v provádění průzkumu.

♦

Podle své funkce se dělí na bojové zajištění, strážní zajištění, zajištění přesunu (pochodové zajištění) a přímé zajištění.

Zajišťovací pásma

Security Zone

Zone d'avant-postes

Prostor, v němž strážní odřady (strážní záštity) připravují hlavní a případně i záložní postavení, provádějí průzkum a pozorování.

Vymezuje se do šířky a hloubky pomocí důležitých terénních předmětů.

Zájmový prostor

Area of Interest

Zone d'intérêt

Zájmový prostor velitele vzhledem k cílům současné nebo plánované operace, zahrnující jeho prostor vlivu a/nebo odpovědnosti, operační prostor a přiléhající prostory.

Je to území nezbytné pro plnění stávajících cílů nebo plánovaných operací vymezené šířkou, hloubkou, horní hranicí vzdušného prostoru a časem.

Zakázaný prostor

Prohibited Area

Zone interdite

Vzdušný prostor se stanovenými rozměry nad pevninou nebo pobřežními vodami státu, v němž jsou zakázány lety letadel.

Oblast vyznačená na mapách, v rámci které je zakázána plavba a (nebo) kotvení, s výjimkou případů povolených příslušnými orgány.

Základna

Base

Base (Base de départ; base de feux)

Prostor nebo místo, kde jsou zařízení poskytující logistické nebo jiné zabezpečení.

Prostor, odkud jsou zahajovány a zabezpečovány (podporovány) operace (činnosti).

Základní vojenská silniční síť

Basic Military Route Network

Réseau routier militaire de base

Síť podélných a příčných silnic stanovená v době míru hostitelskou zemí k zabezpečení splnění předpokládaných požadavků na přesuny ozbrojených sil národních i spojeneckých.

Zakryté palebné postavení

Covered Firing Position (Indirect Firing Position)

Position de tir défilée aux vues

Palebné postavení, ve kterém jsou dělostřelecké zbraně skryty před nepřátelským pozemním pozorováním.

Záloha

Reserve

Réserve

Ozbrojené síly udržované pro nepředvídané situace anebo pro použití v budoucích událostech.

Je součástí bojové sestavy svazků, útvarů, jednotek k plnění určitých nebo nepředvídaných úkolů. Zpravidla se vytváří vševojsková záloha, protitanková záloha a zálohy druhů vojsk (ženijní, chemická).

V souladu se zákonem číslo 218/1999 Sb. (branný zákon) se vytváří záloha pro doplňování ozbrojených sil za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Tvoří ji vojáci mimo činnou službu. Vojáci v záloze, kteří jsou předurčení pro doplnění ozbrojených sil a kteří uzavřou dohodu k dobrovolnému udržování své vojensko-odborné připravenosti na stanovenou dobu, tvoří aktivní zálohu.

Poznámka: Pod pojmem „osobní úkony pro potřeby ozbrojených sil“ se rozumí činnost vojáků v záloze, která souvisí s mimořádnými opatřeními. (zákon č. 218/1999 Sb.).

Záložní velitelské stanoviště

Alternate Command Post

Poste de commandement secondaire

Připravené místo velení, které je schopno v případě vyřazení velitelského stanoviště, v době jeho přemístování nebo za jiných okolností převzít velení.

V AČR se zřizuje u brigády a divize.

Zaměnitelnost

Interchangeability

Interchangeabilité

Schopnost jednoho výrobku, postupu nebo služby být použit místo jiného (jiné) ke splnění daných požadavků.

Tato schopnost existuje, pokud mají dva nebo více předmětů takové funkční a fyzikální charakteristiky, že jsou si ekvivalentní z hlediska výkonu a trvanlivosti. Mohou tak být navzájem zaměňovány bez toho, že by se samy změnily nebo že by se změnilы sousední předměty, s výjimkou přizpůsobení (rozhraní). Nelší se z hlediska vhodnosti použití a výkonu.

Záměr boje (operace)

Concept of Battle (Operation)

Idée du combat (de l'opération)

Jasně, stručně a výstižně vyjádření řady činností, které velitel zvolil ke splnění úkolu.

Vyjadřuje představu velitele o způsobu plnění stanoveného bojového úkolu stručně formulované verbálně, popř. doplněné jednoduchým nákresem.

Zápalné látky*Flame and Incendiary Agents**Agents incendiaires*

Chemické prvky, sloučeniny a směsi, které při hoření dosahují teplot schopných způsobit požáry a popáleniny. Jsou součástí zápalných zbraní.

Zasazení do boje*Commitment to Action (Commitment to Battle)**Engagement*

Činnost vojsk (druhých sledů a záloh) spočívající v jejich vstupu do boje (v navázání kontaktu s nepřítelem a v zahájení plnění bojového úkolu).

Zásoby*Supplies**Ravitaillement*

Veškerý materiál a součástky používané pro zajištění výzbroje, zásobování a oprav u vojsk.

Zátaras*Barrier**Système d'obstacles*

Koordinovaná soustava překážek určená a (nebo) používaná ke zjišťování, nasměrování, omezování, zpomalování nebo zastavování pohybu protivníka a následně vedoucí k dalším ztrátám na jeho živé síle, vojenské technice a k jeho časovému zdržení.

Zavedení*Implementation**Mise en application*

V rámci standardizace NATO plnění povinností členskou zemí, jak je to stanoveno ve standardizační dohodě.

Zavedení znamená začlenění obsahu standardizační dohody do právních předpisů České republiky, českých obranných standardů, interních normativních aktů resortu Ministerstva obrany a dalších rezortních dokumentů a současné plnění obsahu odpovídající ustanovením převzaté standardizační dohody příslušným druhem vojska.

Obecně je zavedení vytvoření fungujícího systému. To zahrnuje vytvoření, testování a zkušební provoz nového systému.

Poznámka: Viz také přístoupení, standardizační dohoda, výbrada.

Zbraň

Weapon (Arm)

Arme (Engin)

Všeobecný název pro prostředky a zařízení používané v boji k ničení živé síly nepřítele, jeho výzbroje, obranných a jiných objektů.

Zbraně hromadného ničení

NBC Weapons (Mass Destruction Weapons)

Arme de destruction massive

Souhrnný výraz pro jaderné zbraně, biologické zbraně a chemické zbraně. Jejich použití způsobuje masové ztráty osob, zničení materiálu a rozsáhlé škody v infrastruktuře.

Jsou určeny k použití ozbrojenými silami k dosažení strategických politických nebo vojenských cílů. Nelze vyloučit i jejich použití jinými organizacemi k teroristickým účelům.

Zbraňový systém

Weapon(s) System

Système d'arme(s)

Kombinace jedné nebo více zbraní s odpovídající obsluhou, vybavený (materiálem, technickými a dopravními prostředky pro rychlý manévr a rozmístění a servisními prostředky) tak, aby tvořil samostatný a nezávislý prostředek schopný samostatné činnosti.

Zdravotnická etapa první pomoci

Originating Medical Facility

Échelon sanitaire initial

Zdravotnické zařízení (služba), které poskytuje pacientům první pomoc a provádí odsun do dalšího zdravotnického zařízení.

Poznámka: Viz také úroveň zdravotnického zabezpečení.

Zdravotnické zabezpečení

Medical Support

Soutien santé (sanitaire)

Souhrn opatření, jejichž cílem je zachránit životy a navracet zdraví raněným a nemocným, co nejrychleji je vyléčit, předcházet vzniku invalidity, zabránovat vzniku a šíření přenosných nemocí, zvyšovat odolnost a upevňovat zdraví vojáků a tak vytvářet podmínky pro jejich návrat k jednotkám.

Zdroje prvotních informací

Primary Information Sources (Nuclear, Biological and Chemical Source Level)

Sources des renseignements primaires

Všechna místa, z nichž pocházejí první a základní informace o použití zbraní hromadného ničení, údaje o přítomnosti radioaktivních, bojových biologických nebo toxických chemických látek a vzniku radiačních (chemických) havárií.

Zdroje prvotních informací tvoří síly a prostředky, které zjišťují jaderné výbuchy, jejich parametry a ohniska použití biologických a chemických zbraní. Jsou to především jednotky radiačního a chemického průzkumu a chemičtí pozorovatelé.

Zničení cíle

Target Destruction (Target Annihilation)

Destruction de l'objectif

Způsobení takových ztrát, v důsledku kterých se cíl trvale stane nebojeschopným.

Zpravodajská informace (zpráva)

Intelligence

Renseignement

Produkt vzniklý zpracováním zpráv a informací, které se týkají cizích zemí, vojsk nebo jejich částí u nepřítelů nebo potenciálního nepřítelů, prostorů současných nebo potenciálních operací.

Poznámka: Pojem „zpráva“ se netýká jenom údajů o cizích státech, nepřátelských nebo potenciálně nepřátelských silách, ale i vlastních vojsk, počasí, terénu, prostorů aktuální nebo potenciální bojové činnosti, obyvatelstva a dalších důležitých údajů.

Rozlišujeme výchozí, aktuální, doplňkové, souhrnné zpravodajské informace

Zpravodajská příprava bojiště

Intelligence Preparation of the Battlefield

Préparation de renseignement du champ de bataille

Proces, jehož výsledkem je grafické vyjádření schopností, rozmístění, záměrů a pravděpodobné činnosti protivníka spolu se znázorněním geografických, meteorologických, demografických a kulturních podmínek prostoru operace.

Jde o analytickou grafickou metodologii, která je prováděna zpravodajským štábem nebo organizací s cílem vytvoření zpravodajského hodnocení, zpravodajských odhadů a dalších zpravodajských produktů na podporu procesu přijetí rozhodnutí velitelem.

Zpravodajské středisko

Intelligence Centre

Centre de renseignement

Centrální pracoviště řízení průzkumu, shromažďování a prvotního hodnocení informací získaných od všech druhů průzkumu daného velitelského stupně.

Je součástí místa velení, které v rámci řízení zpravodajské činnosti provádí sladění shromažďování a řešení požadavků. Tvoří jej zpravodajské štáby svazku (útvary). Je určeno ke shromažďování zpráv o nepříteli a o prostoru zpravodajského zájmu od zdrojů a center, k jejich vyhodnocování a k předkládání příslušných návrhů a informací veliteli, štábu a podřízeným útvarům.

Zpravodajské zabezpečení boje

Combat Intelligence

Renseignement de combat

Získávání informací o nepříteli, o počasí a topografické údaje, které jsou zapotřebí veliteli při plánování a vedení bojových operací.

Zpravodajský cyklus

Intelligence Cycle

Cycle du renseignement

Řetězec postupných, vzájemně navazujících a cyklicky se opakujících činností, při nichž jsou informace získávány, shromažďovány, zpracovávány do formy zpravodajské informace a dány k dispozici uživatelům.

Zpravodajský cyklus vyjadřuje proces, kterým je realizována zpravodajská činnost. Je složen ze čtyř základních fází:

- řízení;
- shromažďování informací a zpravodajských informací od zdrojů a center;
- zpracování informací a tvorba zpravodajských informací;
- šíření informací a zpravodajských informací jejich uživatelům.

Zpravodajský orgán

Intelligence Authority

Organe de renseignement

Osoba a nebo organizační prvek, jehož úkolem je provádět zpravodajskou činnost.

Zpravodajství

Intelligence

Renseignement

Činnost, zahrnující shromažďování informací a jejich zpracování, jejímž výsledkem je vytvoření a šíření zpravodajských informací.

Poznámka: Tento pojem je používán také jako název organizací a agentur (například vojenské obranné zpravodajství). Zpravodajská činnost je v některých případech označována rovněž termínem zpravodajství.

Zpuchýřující otravné látky

Blister Agents

Agents vesicant

Skupina otravných látek, které způsobují vážná poranění povrchu těla, očí, dýchacích a zažívacích orgánů v podobě poleptání, puchýřů a popálenin. Jejich účinky se projevují nejen lokálně, ale i celkovým toxickým působením na organismus. Do skupiny zpuchýřujících otravných látek patří yperit, dusíkový yperit a lewisit.

Poznámka: Viz také nervově-paralytické otravné látky, všeobecně jedovaté otravné látky.

Způsob činnosti

Course of Action

Mode d'action (Plan d'action)

Varianta zvolená v průběhu hodnocení situace, která povede nebo přispěje k úspěšnému splnění bojového úkolu a která je podkladem pro podrobné plánování.

Způsoby získávání zpráv

Methods of Gathering Intelligence

Modes du renseignement

Způsoby uplatňované jednotlivými druhy průzkumu k získávání zpráv o nepříteli, terénu a povětrnostních podmínkách s využitím technických prostředků průzkumu nebo jinou činností.

Zprávy jsou získávány: pozorováním a nasloucháním, pátráním, odposlechem, výslechem zajatců, vyhodnocením dokumentů, zaměřováním, sledováním, fotografováním, filmováním.

Zteč

Assault

Assaut

Vyvrcholení útoku; vedení boje muže proti muži.

Krátký, prudký, ale organizovaný útok na dílčí objekt, jako je palebné postavení dělostřelectva, pevnůstka nebo kulometné hnízdo.

Spočívá v rychlém přiblížení jednotek prvního sledu k objektům zteče v obraně zakončeném zničením nepřítele bojem zblízka.

Tankové a mechanizované (horské, výsadkové, aeromobilní) jednotky vedou palbu za pohybu a postupují těsně za výbuchy střel vlastního dělostřelectva. Zteč mohou provádět v předbojových a bojových sestavách včetně boje muže proti muži.

Ztráty

Losses

Pertes

Rozdíl mezi nasazenými prostředky a ničivými účinky, které byly způsobeny v důsledku síly přírodních živlů nebo subjektivní činností (jednotlivců i kolektivů).

Za ztrátu se považuje každá osoba, která je ztracena pro svou organizaci z toho důvodu, že byla prohlášena za mrtvou, zraněnou, nemocnou, zajatou nebo pohřešovanou, zničený nebo z jakýchkoliv důvodů ztracený materiál, výzbroj a technika vyřazená z používání.

Poznámka: Viz válečné ztráty, ztráty z bojové činnosti.

Ztráty z bojové činnosti

Battle Casualty

Pertes au combat

Ztráty vzniklé v důsledku přímé činnosti nepřítele v průběhu boje, při zavázání se do boje nebo při návratu z plnění bojového úkolu.

Jakékoliv ztráty na osobách, výzbroji, technice a materiálu vzniklé jako přímý důsledek činnosti nepřítele v průběhu boje, při zavázání se do boje nebo při návratu z plnění bojového úkolu.

Ke ztrátám patří rovněž ztráty na osobách způsobené omrzlinami, popáleninami, nemocemi a zraněními ve spojení s bojovou činností vojsk.

Ztráty se dělí na nenávratné a návratné:

- k nenávratným patří: zabití, nezvěstní, zajatí, zemřelí následkem zranění, výzbroj a technika, kterou nelze opravit;
- k návratným patří osoby, které se po vyléčení mohou vrátit k výkonu vojenské služby a opravitelná technika.

Poznámka: Viz válečné ztráty, ztráty.

Ž

Ženíjní úprava terénu

Engineer Organization of the Ground

Préparation du terrain du génie

Souhrn ženíjních prací k přizpůsobení terénu bojové činnosti vojsk.

Zahrnuje budování palebných objektů a ochranných staveb, zřizování ženíjních zátarasů a ničení, odtarasování, údržbu cest, zřizování přepravišť přes vodní překážky a opatření maskování vojsk.

Ženíjní vojsko

Engineers Troops

Troupes du génie

Druh vojska, který je předurčen k ženíjnímu zabezpečení sil a vojsk AČR začleněný v organizační struktuře pozemních sil.

Ženíjní zabezpečení

Engineers Support

Appui du génie

Souhrn opatření k vytvoření podmínek pro efektivní využití všech druhů zbraní, zvýšení odolnosti vojsk při bojové činnosti, ztížení a omezení činnosti nepřítele, způsobení mu ztrát ženíjními prostředky a pro rychlý manévr vlastních vojsk.

Ženíjní zabezpečení zahrnuje: ženíjní průzkum, budování ochranných staveb, ženíjní opatření v rámci klamání, zřizování ženíjních zátarasů

a ničení, odtarasování, úpravu a údržbu cest a zřizování přepravišť k zabezpečení přesunů a manévru vojsk, těžbu a úpravu vody, odstraňování následků po použití ZHN, haváriích energetických zařízení, ale také živelních pohrom.

Ženíjní zabezpečení infrastruktury

Infrastructure Engineering

Appui du génie d'infrastructure

Výstavba nebo opravy zařízení pro zabezpečení a řízení operačních sil.

Ženíjní záloha

Engineer Reserve

Réserve du génie

Stálý prvek operační a bojové sestavy vojsk.

Ženíjní záloha je uskupení ženíjních sil a prostředků určené k plnění plánovaných i operativních úkolů ženíjního zabezpečení a k úhradě ztrát v průběhu boje (operace).

Životní prostředí

Environment

Environnement

Vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.

Abecední rejstřík pojmů

A

Administrativní řízení	5
Aeromobilní operace	5
Aeromobilní síly	5
Aerosol	6
Aerosolová munice	6
Agent	7
Agentura	7
Agrese	7
Akční rádius (dosah, dojezd)	7
Aktivní materiál	8
Aktivní protivzdušná obrana	8
Aliance	8
Analýza	8
Antidotum	9
Armáda	9
Armáda České republiky	9
Armádní sbor	10
Asistence	10
Asistenční operace	10
Asymetrická operace	11
Asymetrický konflikt (válka)	11

B

Barikáda	12
Baterie	12
Bezpečná vzdálenost	12
Bezpečná zóna	13
Bezpečnost	13
Bezpečnost státu	13
Bezpečnostní pásmo (u objektu s průmyslovými nebezpečnými látkami)	14
Bezpečnostní politika	14
Bezpečnostní prostředí	15
Bezpečnostní rada státu	15
Bezpečnostní riziko	16

Bezpečnostní situace	16	
Bezpečnostní společenství	16	
Bezpečnostní spolupráce	16	
Bezpečnostní strategie	17	
Bezpečnostní strategie České republiky (dokument)	17	
Bezpečnostní strategie státu	18	
Bezpečnostní systém státu	18	
Bezpečnostní vzdálenost (při použití jaderných zbraní)	19	
Binární chemická munice	19	
Biologická munice	19	
Biologická situace	19	
Biologické zbraně	20	
Bioterrorismus	20	
Bitva	20	
Blízká podpora	20	
Blízká palebná podpora	21	
Blízká vzdušná podpora		21
Bližší úkol	21	
Blokáda	22	
Boční útok	22	
Boční zajištění	22	
Bod (místo) styku	23	
Bodový cíl	23	
Boj	23	
Boj na zdrženou	24	
Boj v zastavěném prostoru	24	
Boj zblízka	25	
Bojeschopnost	25	
Bojeschopný	26	
Bojiště	26	
Bojová činnost	26	
Bojová činnost (operace) vedená s použitím biologických zbraní	26	
Bojová činnost (operace) vedená s použitím chemických zbraní	26	
Bojová činnost (operace) vedená s použitím jaderných, biologických a chemických zbraní	27	
Bojová činnost (operace) vedená s použitím radiologických zbraní	27	
Bojová letecká hlídka	27	

Bojová linie	27
Bojová operace	28
Bojová podpora	28
Bojová pohotovost	28
Bojová sestava	28
Bojová síla	29
Bojová (bojové) tradice	30
Bojové biologické látky	30
Bojové hlášení	30
Bojové možnosti	30
Bojové nařízení	31
Bojové předpisy (Předpisy pro bojovou činnost)	31
Bojové úsilí	32
Bojové zajištění	32
Bojový dokument	32
Bojový rozkaz	32
Bojový úkol	33
Branná povinnost	33
Branný zákon	33
Brigáda	34
Budování míru	34

C

Celodenní pochodový výkon	35
Centrum jaderného výbuchu	35
Cíl (boje, operace)	35
Cíl (terč)	36
Cílový prostor	37
Civilně - vojenská spolupráce	37
Civilní ochrana	37
Civilní nouzové plánování	38
Civilní zdroje	39
Cvičení	39
Cvičení na mapách	40
Cvičení na počítačích	40
Cvičení s vojsky	40

Č

Čára bezpečnostní vzdálenosti	41
Čára dotyku	41
Čára hlášení	41
Čára koordinace palebné podpory	42
Čára přechodu ke zteči (čára zteče)	42
Čára (čáry) rozvinování	42
Čára sesednutí	43
Čára zahájení palby	43
Čára zastavení palby	43
Čas - označení dnů a hodin	43
Částečná dekontaminace	44
Čelní pronásledování	45
Čelní útok	45
Četa	45

D

Další úkol	45
Dávka (absorbovaná dávka)	46
Dávka toxické chemické látky	46
Decentralizované řízení	46
Defoliant	47
Defoliační operace	47
Dekontaminace	47
Dekontaminační místo	48
Demonstrace síly	48
Detoxikace (odmoření)	48
Dezaktivace	49
Dezinfekce	49
Dezinformování	49
Dělostřelecká podpora	49
Dělostřelecká příprava	50
Dělostřelecký doprovod útoku	50
Dělostřelectvo	50
Dělostřelectvo pro plnění úkolů přímé palebné podpory	51
Dělostřelectvo pro plnění úkolů všeobecné palebné podpory	51
Dílčí rozkaz	51
Divize	51

Doba pro dosažení pohotovosti	52
Doba průjezdu	52
Dočasné přidělení	53
Doktrína	53
Doktrína AČR	53
Doprava	54
Dosažitelnost sil (dostupnost)	55
Dotyk (bojový)	55
Dozimetrická a chemická kontrola	55
Dráždivé látky	56
Druh jaderného výbuchu	56
Druh sil AČR	56
Druhy vojsk AČR	57
Druhý sled	57
Dusivé látky	57
E	
Ekologie	58
Ekologická bezpečnost (bezpečnost životního prostředí)	58
Ekonomická bezpečnost	58
Ekologická válka	59
Elektromagnetická koexistence (společný výskyt)	59
Elektromagnetické rušení (interference)	59
Elektromagnetický impuls	59
Elektronická neutralizace	60
Elektronická ochrana	60
Elektronická podpora	60
Elektronické působení	61
Elektronické klamání	61
Elektronické maskování	61
Elektronické rušení	62
Elektronický boj	62
Epicentrum jaderného výbuchu	62
Epidemie (epidemický výskyt)	63
Evakuace (odsun)	63
Evropská unie	63
Exploze (výbuch)	64

F

Fáze boje	64
Fáze operace	64
Flexibilita - pružnost	65
Fronta (linie fronty)	65
Fyzická bezpečnost	65

G

Geografické prostředí	65
Gerila (guerilla - partyzánská válka)	66
Globální konflikt	66

H

Havárie	66
Havarijní plán	67
Hierarchie doktrín	67
Hlášení (o situaci, situační hlášení)	68
Hlavní úder	68
Hlavní úsilí	68
Hlídka	68
Hloubka bojové sestavy	69
Hloubka bojového úkolu	69
Hloubka průzkumu	69
Hloubkový průzkum	70
Hluchý prostor	70
Hmotné rezervy	70
Hodnocení bojiště	71
Hodnocení situace	71
Hodnocení záměru nepřítele	71
Hospodářská mobilizace	71
Hospodářské opatření pro krizové stavy	72
Hostitelský stát (země)	72
Hromadná palba	72
Hromadný jaderný úder	73
Hrozba	73
Hrozba silou	73
Humanitární operace	74
Humanitární pomoc	74

Hydrometeorologické zabezpečení 74

CH

Chemická havárie 75
Chemická kontrola 75
Chemická munice 75
Chemická situace 75
Chemická záloha 76
Chemické napadení 76
Chemické vojsko 76
Chemické zabezpečení 76
Chemické zbraně 77
Chemický průzkum 77
Chráněná (otevřená) města 77

I

Identifikace 78
Individuální ochrana 78
Individuální protichemický balíček 78
Informace 79
Informace z bojové činnosti 79
Informační operace 79
Informační požadavky 80
Informační systém 80
Informační systém velení a řízení 81
Informační válka 81
Informační zdroj 81
Informatizace resortu obrany 82
Infrastruktura 82
Infrastruktura resortu obrany 82
Integrovaný štáb 83
Integrovaný záchranný systém 83
Interní normativní akt 84
Interoperabilita (schopnost vzájemné spolupráce) 84
Izolace 85

J

Jaderná munice 85

Jaderná událost	86
Jaderná válka	86
Jaderné ohrožení	86
Jaderné zařízení	86
Jaderné zbraně	87
Jaderný úder	87
Jaderný výbuch	87
Jednotka	88
Jiné síly pro NATO	88

K

Kapacita trasy	88
Kapacita železniční tratě (propustnost)	89
Kapitulace	89
Katastrofa	89
Klamání	90
Klamný cíl (klamný objekt)	90
Klamný útok	90
Klasifikace cest	90
Klasifikace zdravotnické pomoci	90
Klíčové operační schopnosti	91
Koalice	92
Kód	92
Kódovaná mapa	92
Kódování	92
Kolektivní (společná) obrana	93
Kolektivní ochrana	93
Kombatant	94
Kombinovaná výsadková operace	94
Kombinované pronásledování	95
Kombinovaný přesun	95
Komunikace	95
Komunikační a informační systémy	96
Komunikační infrastruktura	96
Komunikační prostředek	97
Komunikační systém	97
Komunikační systém pro řízení a velení	98
Komunikační zóna	98

Konečný úkol	98
Konflikt	99
Kontaminace	99
Kontaminovaný prostor	100
Kontra-zpravodajství (opatření proti zpravodajské činnosti)	100
Kontrola ozáření osob	100
Kontrolní a rozřídovací stanoviště	101
Kontrolní stanoviště (bod)	101
Konvenční výzbroj	101
Konvoj	101
Koordináční čára	102
Krajské vojenské velitelství	102
Krize	103
Krizová opatření	103
Krizová situace	103
Krizové operace	104
Krizové plánování	105
Krizové řízení	105
Krizové stavy	105
Krizový plán	106
Kruhová obrana	106
Krycí palba	106
Krycí síly	106
Krytí	107
Kulminační bod	107

L

Látky typu G	108
Látky typu V	108
Léčka	108
Letový provoz	109
Linie	109
Logistická podpora státem	109
Logistické zabezpečení (služby vojskům)	109
Logistické zabezpečení boje (logistická podpora boje)	110
Logistické zabezpečení službami civilního dodavatele	110
Logistické zabezpečení vojsk	110
Logistické zdroje	111

Logistika 111
Logistika AČR 111
Lokální konflikt 112

M

Manévr 113
Manévrová obrana 113
Maskování 114
Materiální zabezpečení vojsk (jednotek, útvarů, svazků) 114
Mechanizované vojsko 115
Metodická palba 115
Metodická příprava 115
Mezilehlá čára 116
Mezinárodní humanitární právo 116
Mimořádná situace 117
Mimořádná událost 117
Mír 118
Mírové operace 118
Místo velení 119
Mnohonárodní (spojenecký, koaliční) 119
Mnohonárodní integrované logistické zabezpečení 119
Mnohonárodní logistika 119
Mnohonárodní operace 120
Mnohonárodní síly 120
Mnohonárodní středisko logistiky 120
Mobilita (pohyblivost) 121
Mobilizace 121
Mobilizace průmyslu 122
Mobilizační pohotovost 122
Mobilizační připravenost 122
Modelování boje 122
Mohutnost jaderného výbuchu 123
Monitorování 123
Monitorování radiační a chemické situace 123
Morální stav vojsk 124

N

Námořní operace 124

Námořní výsadková operace	125
Nárazníková zóna	125
Národní	125
Národní infrastruktura	125
Národní operace	126
Národní prvek zabezpečení	126
Národní složka	126
Národní velení	127
Národní velitel	127
Nařízení	127
Násilný přechod vodní překážky	127
Nebojová operace	128
Nejzazší datum příjezdu	128
Nemoc z ozáření	128
Nepohyblivá přehradná palba	129
Nepřímá střelba	129
Nervově-paralytické otravné látky	129
Neutralita	130
Neutrální zóna	130
Neutronové záření	130
Nevládní organizace	130
Nevojenská infrastruktura	131
Nevojenské ohrožení	131
Ničivé faktory jaderného výbuchu	131
Nouzový stav	132

O

Občanská válka	133
Období ohrožení	133
Obejití	133
Obchvat	134
Objekt taktického významu	134
Objekt zteče	134
Objektová obrana	134
Objekty důležité pro obranu státu	135
Obklíčení	135
Oblast řízení vzdušného prostoru	136
Obnovení bojeschopnosti	136

Obojživelná operace	136
Obojživelné síly	136
Obojživelný útok	137
Obrana	137
Obrana státu	138
Obrana v hloubce	138
Obranná dostatečnost	138
Obranná infrastruktura	139
Obranná operace	139
Obranná palba	140
Obranná politika	140
Obranná protivzdušná operace	141
Obranné plánování	141
Obranné postavení	142
Obranné postavení družstva	142
Obranný boj	142
Obranschopnost státu	142
Obranný systém státu	143
Oddělení bojujících stran	143
Oddíl	143
Odpočinek (při přesunu)	143
Odpoutání od nepřítele	144
Odřad	144
Odstraňování následků	144
Odstrašování	145
Odtarasování	145
Odvetný úder	145
Ochrana proti jaderným zbraním	145
Ochrana proti zbraním hromadného ničení	146
Ochrana před účinky biologických zbraní (protibiologická ochrana)	146
Ochrana velení a řízení	146
Ochrana sil (vojsk)	146
Ochrana životního prostředí	147
Ochranná bezpečnost	147
Opatření pro součinnost palebné podpory	147
Opatření proti průzkumu protivníka	147

Operace	148	
Operace jiné než válka (neválečné operace)		149
Operace společné obrany	149	
Operace společné vzdušné úderné skupiny		150
Operace strategické vzdušné přepravy	150	
Operace taktické vzdušné přepravy	151	
Operace v dotyku (s nepřítelem)	151	
Operace v hloubce (nepřítele)	151	
Operace v týlu (vlastních vojsk)	152	
Operace vedené mimo článek 5	152	
Operace vedené podle článku 5	152	
Operačně významná úroveň radiace	153	
Operační bezpečnost (utajení operací)	153	
Operační plán	153	
Operační prostor	154	
Operační příprava	154	
Operační příprava státního území	154	
Operační rozkaz	154	
Operační řízení	154	
Operační schopnosti	155	
Operační velení	155	
Operační umění	156	
Operační zátarasy	156	
Opěrný bod	157	
Opevnění	157	
Organizace (organizování) komunikačních a informačních systémů	157	
Organizace palebného systému	158	
Organizace řízení palby	158	
Organizace Severoatlantické smlouvy	158	
Organizace součinnosti	159	
Organizace spojení	159	
Organizace vzdušného prostoru a řízení činností v něm		159
Orgány státní správy	160	
Orgány velení	160	
Orientační bod	160	
Oslabení	160	

Otravné látky	160
Ozbrojené síly ČR	161
Ozbrojené síly pod velením NATO	162
Ozbrojené síly státu předurčené pro obranu prostoru odpovědnosti NATO	162
Ozbrojené síly přidělené NATO	162
Ozbrojené síly vyčleněné pro NATO	162

P

Palba	163
Palba pro umlčení	163
Palebná podpora	163
Palebná podpora v hloubce	164
Palebná příprava (zteče)	164
Palebné možnosti	164
Palebné ničení nepřítele	164
Palebné pásmo (úsek)	165
Palebné postavení	165
Palebný doprovod	165
Palebný přepad	165
Palebný systém (v obraně)	166
Palebný úkol	166
Parametry chemického napadení	166
Parametry jaderného výbuchu	166
Partnerství pro mír	167
Pasivní protivzdušná obrana	167
Pasivní průzkumné systémy	167
Pásmo přesunu	168
Pátrací a záchranná operace.	168
Pátrání	168
Pátrání a záchrana	168
Pěchota	169
Plán boje	169
Plán pro nepředvídané události	169
Plán shromažďování	169
Plánování boje	169
Plánování sil	170
Pluk	170

Podpora, zabezpečení	170	
Podpora hostitelskou zemí (zabezpečení hostitelským státem)		Host
Nation Support	170	
Podpůrná operace	171	
Podpůrná palba	171	
Podpůrná vzdušná operace	172	
Podpůrné síly	172	
Podvratná činnost (diverze)	172	
Pohotovost	173	
Pohyblivá přehradná palba	173	
Pochod	173	
Pochodová osa	173	
Pochodová sestava	174	
Polní opevnění	174	
Polní řád	174	
Polní vojsko	175	
Poměr sil	175	
Pomocné operace	175	
Posádka	175	
Posílení všeobecné palebné podpory	176	
Posilové prostředky	176	
Posily	176	
Posily vytvářené mobilizací	176	
Pozemní operace	177	
Pozemní síly	177	
Poziční obrana	178	
Pozorovací pásmo	178	
Pozorovací sektor	178	
Pozorování	179	
Pozorování (sledování) bojiště	179	
Pozorování, střežení, průzkum	179	
Pozorovatelná (pozorovací stanoviště)	179	
Požadavky na informace	180	
Požadované datum velitele	180	
Pracovní povinnost	180	
Pracovní výpomoc	180	
Prapor	181	

Pravidla nasazení sil	181	
Pravidla použití sil	181	
Pravomoc k přerozdělení	182	
Princip kolektivní obrany	182	
Prioritní zpravodajské požadavky	183	183
Probití z obklíčení	183	
Pronásledování	183	
Pronikání (prosakování)	184	
Pronikavá radiace	184	
Prosazování míru	184	
Prostor boje (bojová zóna)	185	
Prostor činnosti	185	
Prostor činnosti dělostřelectva	185	
Prostor nebojových operací	186	
Prostor obrany	186	
Prostor odpovědnosti	186	
Prostor omezených operací	186	
Prostor operačního zájmu	186	
Prostor palebných postavení (dělostřelectva)	187	187
Prostor průzkumu	187	
Prostor rozmístění	187	
Prostor soustředění	187	
Prostor společných operací	188	
Prostor vyhrazený pro dělostřelectvo	188	188
Prostor vysazení	188	
Prostor zpravodajské odpovědnosti	189	189
Prostor zpravodajského zájmu	189	
Prostor zvláštní pozornosti	189	
Prostředek dopravy na cíl	189	
Prostředky individuální ochrany	190	
Prostředky kolektivní ochrany	190	
Prostředky pro řízení vzdušného prostoru	190	190
Protiletadlové vojsko	191	
Protiplodinová operace	191	
Protitanková obrana	191	
Protitanková záloha	191	
Protiútok	192	

Protivník	192	
Protivýsadková činnost	192	
Protivýsadková záloha	192	
Protivzdušná obrana	193	
Protivzdušná operace	193	
Proud (kolona)	193	
Průletové pásmo	194	
Průlom obrany	194	
Průměrná rychlost přesunu	194	
Průmyslové biologické látky	194	
Průmyslové nebezpečné látky	194	
Průmyslové radioaktivní látky	195	
Průmyslové toxické látky	195	
Průzkum (rozpoznávání, zjišťování)	195	
Průzkum cílů	196	
Průzkum prostoru	196	
Průzkumná skupina	196	
Průzkumné příznaky	196	
Průzkumný orgán	196	
První pomoc	197	
První sled	197	
Předání do podřízenosti	197	
Předběžné nařízení	197	
Předběžné bojové nařízení (dílčí rozkaz)	198	
Předbojová sestava	198	
Předem plánovaná palba	198	
Předem připravená obrana	199	
Předcházení konfliktům	199	
Předmostí	199	
Přední okraj (vlastních vojsk)	200	
Přední okraj prostoru bojové činnosti	200	
Předpis	200	
Předsunuté postavení	200	
Předsunutý odřad	201	
Předvídání	201	
Předvoj	201	
Přehradná palba	202	

Překvapení	202
Přemístění po sledech	202
Přenos palby	203
Přeprava	203
Přerozdělení zdrojů	203
Přeskupení vojsk	204
Přesun (vojsk)	204
Příčné postavení	204
Přidělení	204
Přidělit	205
Přidělit (přechodně přiřčenit)	205
Přímá palba (střelba)	205
Přímá palebná podpora	206
Přímá podpora	206
Přímá vzdušná podpora	206
Přímé zajištění	207
Příměří	207
Příprava boje	207
Příprava ke zteči	207
Příprava prostoru obrany	208
Příprava velitelů a štábů	208
Přípravená obrana	208
Přípravená palba	209
Přípravná palba	209
Prísipavající stát	209
Přistoupení (ratifikace)	210
Psychoaktivní otravné látky	210
Psychologické operace	210
Psychologická situace	211

R

Radiační, biologické a chemické pozorování	211
Radiační, biologický a chemický průzkum	212
Radiační havárie	212
Radiační nehoda	212
Radiační ochrana	212
Radiační situace	213
Radioaktivní látky	213

Radioaktivní kontaminace	213
Radioaktivní spad	213
Radioaktivní stopa	214
Rádiový průzkum	214
Radiotechnický průzkum	214
Raketové dělostřelectvo	215
Regionální konflikt	215
Regionální velitelství	215
Regulační čára	215
Rekognoskace	216
Revize (dokumentu doktrinní soustavy)	216
Riziko	217
Rota	217
Rozhodnutí velitele	217
Rozhodovací proces	217
Rozhraní	218
Rozchodiště	219
Rozkaz	219
Rozmístění vojsk mimo boj	219
Rozmístitelnost	219
Rozvíjení úspěchu	220
Rozvinutí (přemístění, nasazení)	220
Ruční zbraně	220
Rušení	221
Rychlost přesunu	221

Ř

Řád (základní, polní)	221
Řízení	222
Řízení boje	222
Řízení palby	223
Řízení přesunu	223
Řízení činnosti ve vzdušném prostoru	223

S

Sabotáž	224
Sankce (potrestání)	224
Samostatná operace	224

Samostatný směr	224	
Sestava pro přesun	225	
Sestava vojsk	225	
Seznam cílů	225	
Shodnost	225	
Schopnost přežít	225	
Schopnost strategické přepravy (strategická mobilita)		226
Síly dlouhodobě budované	226	
Síly nižší pohotovosti	226	
Síly pohotovosti	226	
Síly podpory a výcviku	227	
Síly reakce NATO	227	
Síly určené pro NATO	228	
Síly vysoké pohotovosti	228	
Simulátor	229	
Simulované cvičení	229	
Situace	229	
Skupina řízení taktického letectva		229
Skupinový jaderný úder	230	
Skupinový úder	230	
Sled	230	
Slučitelnost (kompatibilita)	230	
Směr dalšího postupu (útok)	231	
Směr hlavního úderu	231	
Směr operace	231	
Souběžné pronásledování	231	
Součást	231	
Součástka	232	
Součinnost	232	
Součinnostní orgán	233	
Souhrnné hlášení	233	
Souprava	233	
Soustředěná palba	233	
Speciální operace	234	
Speciální vzdušná operace	234	
Spěšně zaujatá (spěšně vybudovaná) obrana		234
Spojení	235	

Spojení, styk	235	
Spojenecká infrastruktura		235
Spojovací jednotka (útvár)	235	
Spojovací středisko	236	
Spojovací vojsko	236	
Společná mnohonárodní operace		236
Společná obojživelná operace	237	
Společná operace	237	
Společné síly AČR	237	
Společné subregionální velitelství		238
Společný (spojený)	238	
Společný komplet	238	
Společný štáb	239	
Správa doktrín	239	
Správa státních hmotných rezerv		239
Správce doktríny	240	
Správní úřady	240	
Stálá opevnění	240	
Stálý prvek bojové sestavy	241	
Standard	241	
Standardizace	241	
Standardizační dohoda	241	
Standardní (stálý) operační postup		242
Stanovení úkolů	242	
Stát poskytující posílení	242	
Státní svrchovanost	242	
Stav nebezpečí	243	
Stav ohrožení státu	243	
Stav pohotovosti	244	
Stíhací vzdušný doprovod	244	
Strategie	244	
Strategická koncepce	245	
Strategické velitelství	245	
Strategické zájmy státu	246	
Strategické zásoby	246	
Strážní služba	246	
Strážní zajištění	246	

Strážní záštita	247
Střetný boj	247
Stupeň jaderného ohrožení	248
Stupeň ohrožení zbraněmi hromadného ničení	248
Stupeň oslabení	248
Stupeň ozáření	249
Subjekt hospodářské mobilizace	249
Subregionální velitelství	250
Svaz	250
Svazek	250
Světelné a tepelné záření	250
Systém	251
Systém monitorování radiační a chemické situace	251
Systém řízení palby	251
Systém řízení činnosti ve vzdušném prostoru	252
Systém varování	252
Systém velení a řízení	252
Systém zjišťování a hlášení jaderných výbuchů	253
Systémy konzultací, velení a řízení NATO	253

Š

Šířka bojové sestavy	253
Šířka pásma činnosti	253
Škodlivina	253
Špionáž	254
Štáb	254
Štábní nácvik	254

T

Taktická doktrína	255
Taktická orientace	255
Taktická situace	255
Taktická vzdušná operace	256
Taktická záloha	256
Taktické pásmo obrany	256
Taktické řízení	257
Taktické (bojové) uskupení	257
Taktické velení (velení na taktickém stupni)	257

Taktika	257
Tempo přesunu	258
Teorie velení a řízení	258
Terén	259
Terénní předmět	259
Terénní reliéf	260
Terénní tvar	260
Termonukleární zbraně	260
Terorismus	260
Těžiště	261
Tlaková vlna	261
Topografická orientace	262
Toxická dávka	262
Toxická chemická látka	262
Tritolový ekvivalent	262
Trenažér	263
Týlový prostor	263

U

Účinná střelba (palba)	263
Úder (nálet)	264
Údržba	264
Udržitelnost	264
Udržování míru	265
Úkolové uskupení	265
Úloha specializace	268
Umlčení nepřátelské protivzdušné obrany	268
Umlčování	269
Únik průmyslových nebezpečných látek (radiální a chemické havárie)	269
Úplná dekontaminace	269
Úplné velení	270
Úroveň zdravotnického zabezpečení	270
Ústřední krizový štáb	271
Ústřední správní úřad	272
Ústup	272
Utajení operace	273
Útočná operace	273

Útočná protivzdušná operace	273
Útočné pásmo	274
Útok	274
Útok na hlavním směru (hlavní útok)	275
Útok na pomocném směru	275
Útok na vedlejším směru	275
Útok z chodu	276
Útok s úplnou přípravou	276

V

Válčí strany	277
Válčiště	277
Válečné zásoby	277
Válečné ztráty	277
Válečný stav	278
Válka	279
Varování	279
Varovné signály	279
Vedení operace (boje)	280
Vedoucí projektu	280
Vedoucí stát	280
Velení	281
Velení a řízení	281
Velitel NATO	282
Velitel ozbrojených sil státu	282
Velitel regionálního velitelství NATO	282
Velitel složky	282
Velitel společných sil	283
Velitel strategického velitelství NATO	284
Velitel subregionálního velitelství NATO	284
Velitel teritoriálních sil	284
Velitelské stanoviště	284
Velitelsko-pozorovací stanoviště	285
Velitelsko-štabní cvičení	285
Velitelství složky sil	285
Veřejná informace	286
Věcné prostředky	286
Vnější bezpečnost státu	286

Vnitřní bezpečnost státu	286	
Vojenská infrastruktura	287	
Vojenská jaderná mocnost, velmoc	287	
Vojenská klasifikace zatížení	287	
Vojenská operace	287	
Vojenská policie	288	
Vojenská politika	288	
Vojenská strategie	288	
Vojenská strategie České republiky (dokument)	289	
Vojenská věda	289	
Vojenské cvičení	290	
Vojenské tažení	290	
Vojenské umění	290	
Vojenské vozidlo	291	
Vojenské zařízení	291	
Vojenské zpravodajství	291	
Vojenský orgán NATO	291	
Vojenský orgán státu	292	
Vojenský potenciál	292	
Vojenský výcvik	292	
Vojsko	292	
Vojsková logistika	293	
Volba a přidělování cílů	293	
Vozidlo ozbrojených sil	293	
Všeobecná mobilizace ozbrojených sil	294	
Všeobecná palebná podpora	294	
Všeobecná podpora	294	
Všeobecně jedovaté otravné látky	295	
Vševojskový boj	295	
Vševojskový svazek	295	
Výbor na nejvyšší úrovni pro civilní nouzové plánování (NATO)	295	
Výbor pro civilní nouzové plánování	295	
Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky	296	
Výbor pro obranné plánování	296	
Výbor pro zpravodajskou činnost	296	
Vyčkávací postavení	296	
Vyčkávací prostor	297	

Vyčleněné síly	297	
Výdejní místo (distribuční středisko)	297	
Vyhodnocení radiační, biologické a chemické situace		297
Vyhodnocení následků jaderného napadení	298	
Vyhrazený prostor	298	
Výhrada	298	
Východiště (výchozí postavení pro útok)	299	
Výchozí čára	299	
Výchozí místo	299	
Výchozí prostor	300	
Vyjítí z boje	300	
Výpad	300	
Výsadkové vojsko (síly)	300	
Vystřídání vojsk	300	
Vytváření míru	301	
Výzbroj a výstroj	301	
Vzájemné služby	301	
Vzdušná izolace prostoru bojové činnosti		302
Vzdušná nadvláda	302	
Vzdušná operace logistického zabezpečení		302
Vzdušná operace proti povrchovým cílům		302
Vzdušná podpora		302
Vzdušná přeprava	303	
Vzdušná převaha	303	
Vzdušná výsadková operace	303	
Vzdušné síly	303	
Vzdušný boj	304	
Vzdušný nepřítel	304	
Vzdušný průzkum	304	
Vzdušný radiační průzkum	304	
Vzdušný úder	305	
Vzdušný výsadek	305	
Vzlet k plnění úkolu	305	

X

Y

Z

Zabezpečení činnosti vojsk	308
Zabezpečení služeb v boji	308
Zabezpečení velení	308
Zadní hlídka	308
Zadní zajištění	309
Zajatec	309
Zajištění	309
Zajišťovací pásmo	310
Zájmový prostor	310
Zakázaný prostor	310
Základna	310
Základní vojenská silniční síť	311
Zakryté palebné postavení	311
Záloha	311
Záložní velitelské stanoviště	312
Zaměnitelnost	312
Záměr boje (operace)	312
Zápalné látky	313
Zasazení do boje	313
Zásoby	313
Zátaras	313
Zavedení	313
Zbraň	314
Zbraně hromadného ničení	314
Zbraňový systém	314
Zdravotnická etapa první pomoci	314
Zdravotnické zabezpečení	315
Zdroje prvotních informací	315
Zničení cíle	315
Zpravodajská informace (zpráva)	315
Zpravodajská příprava bojiště	316
Zpravodajské středisko	316
Zpravodajské zabezpečení boje	317
Zpravodajský cyklus	317
Zpravodajský orgán	317
Zpravodajství	317

Zpuchýřující otravné látky	318
Způsob činnosti	318
Způsoby získávání zpráv	318
Zteč	318
Ztráty	319
Ztráty z bojové činnosti	319

Ž

Ženíjná úprava terénu	320
Ženíjný vojsko	320
Ženíjný zabezpečení	320
Ženíjný zabezpečení infrastruktury	321
Ženíjná záloha	321
Životní prostředí	321
Seznam použité literatury	355

Seznam použité literatury

- Ústavní zákon číslo 1/1992 Sb., Ústava České republiky
Ústavní zákon číslo 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
Zákon číslo 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech (branný zákon)
Zákon číslo 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky
Zákon číslo 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky
Zákon číslo 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
Zákon číslo 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)
Zákon číslo 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů
Bezpečnostní strategie České republiky, Praha 2003
Vojenská strategie České republiky, Praha 2002 (návrh 2004)
Koncepte operační přípravy státního území České republiky, Praha 2003
RMO č. 56/1993 ve znění RMO č 11/1997 (1. změna), RMO č 4/2002 (2. změna), RMO č 4/2004 (3. změna) Zřízení Věstníku Ministerstva obrany a vydávání interních normativních aktů v působnosti Ministerstva obrany
Vševojsk-15-1 Vydávání interních normativních aktů a služebních pomůcek v působnosti Ministerstva obrany, Praha 1994
Koncepte výstavby AČR, a report, Praha 2003
Doktrína Armády České republiky, 1. vydání, MO/SPP GŠ AČR, Praha 2001
Všeob-P-6 Příprava a vedení obranné operace, Praha 1996
Č.j. 80210/5/2002-1618 Polní řád pozemních sil AČR (návrh), GŠ AČR, Praha 2002
NN 01 0101 Vševojsková operační a taktická terminologie 1. díl, Praha 1983
NN 01 0102 Vševojsková operační a taktická terminologie 2. díl, Praha 1982
NN 01 0103 Vševojsková operační a taktická terminologie 3. díl, Praha 1982
Strategie - společný výkladový tříjazyčný sborník vojenských pojmů, Vyškov 2003

- Pozemní síly - výkladový tříjazyčný sborník vojenských pojmů, Vyškov 2003
- Dělostřelectvo - výkladový tříjazyčný sborník vojenských pojmů, Vyškov 2003
- Chemické vojsko - výkladový tříjazyčný sborník vojenských pojmů, Vyškov 2003
- Ženíjní vojsko - výkladový tříjazyčný sborník vojenských pojmů, Vyškov 2003
- Terminologický slovník mechanizovaného vojska, MO/OS GŠ AČR, Praha 2000
- Česká bezpečnostní terminologie, P. Zeman, Brno 2003
- Terminologický slovník z oblasti bezpečnosti, MO/OSŘP, Praha 1998
- Vojenský terminologický slovník, MNO, Praha 1966
- Obranná standardizace v resortu MO, OOS/Úř OSK SOJ, Praha 2001
- Oborový terminologický slovník, munice a výzbroj, ŘS, VTÚ VM, Slavičín 1999
- Oborový terminologický slovník, zbraně, VTÚ VM, Slavičín 2000
- Terminologický slovník, VTÚ O, Brno 2001
- Slovník cizích slov, Encyklopedický dům, s.r.o., Praha 1993
- Základy elektromagnetické kompatibility, část 1: Základní pojmy a členění oboru (Elektrorevue [online]. 2000/25. [cit. 2004-02-09]; dostupné z <<http://www.elektrorevue.cz>>)
- JWP 0-01.1 UK Glossary of Joint and Multinational Terms and Definitions
- Výkladový slovník pojmů a definic používaných ve společných a mnohonárodních operacích, Velká Británie
- US DOD Dictionary of Military Terms
Slovník vojenských pojmů, MO USA
- AAP-6 NATO Glossary of terms and definitions (English and French)
Terminologický slovník pojmů a definic NATO,
OOS/Úř OSK SOJ, Praha 2004
- AJP-01 Allied Joint Doctrine
Společná spojenecká doktrína, prosinec 2002
- AJP-3 Allied Joint Operations Společné spojenecké operace

AAP-4	NATO Standardization Agreements and Allied Publications
AAP-15	Standardizační dohody a spojenecké publikace NATO Glossary of Abbreviations used in NATO Document Slovník zkratk používaných v dokumentech NATO
AAP-19	NATO Combat Engineer Glossary Ženíjní terminologický slovník NATO
AAP-21	NATO Glossary of NBC Terms and Definitions Terminologický slovník pojmů a definic NATO z oblasti OPZHN
AAP-23	NATO Glossary of Packaging Terms and Definitions (English and French) Terminologický slovník pojmů a definic NATO z oblasti balení
AAP-31	Glossary of Communication and Information Systems Terms and Definitions Terminologický slovník pojmů a definic z oblasti spojovacích a informačních systémů NATO
ACMP-06	NATO Configuration Management Terms and Definitions Pojmy a definice NATO z oblasti managementu konfigurace
AComP-1	Communications NATO Glossary (English and French) Terminologický slovník NATO pro oblast spojení
ADatP-2	Automatic Data Processing (ADP) NATO Glosasary (English and French) Terminologický slovník NATO pro oblast automatizovaného zpracování dat
ACP 167	(H) Allied Communication Publication Spojenecká spojovací publikace ATP-26 Air Reconnaissance Intelligence Reporting – Nomenclature Názvosloví v hlášeních vzdušného průzkumu
ARMP-7	NATO R&M Terminology Applicable to ARMPs Terminologie NATO pro bezporuchovost a udržovatelnost použitá v ARMPs

STANAG 3968	NATO Glossary of Air Electrical and Electromagnetic Terminology Terminologický slovník NATO z oblasti letecké elektrické a elektromagnetické terminologie
ISO	Basic Documents and Glossaries from the International Organization for Standardization Základní dokumenty a výkladové slovníky Mezinárodní organizace pro standardizaci
EUROCONTROL	Aeronautical Terms Terminology Database-Acronyms and Abbreviations (EUROCON) Základní terminologické pojmy z letectví - Zkratková slova a zkratky
UN	Basic Documents and Glossaries from the United Nations Organization Základní dokumenty a výkladové slovníky OSN
UN	Peace Operations UN Peacekeeping Operations Glossary Výkladový slovník mírových operací OSN

VOJENSKÝ VÝKLADOVÝ SLOVNÍK VYBRANÝCH OPERAČNÍCH POJMŮ

Zpracovala zpracovatelská skupina ve složení:

Vedoucí skupiny a redaktor pomůcky: Ing. Oto VEJMELKA

Členové:

Ing. Oldřich ZELA, pplk. Ing. Pavel MRÁČEK,
pplk. Ing. Stanislav TOULEC, plk. gšt. Ing. Oldřich SOCHA,
pplk. Ing. Adolf LABÁK, plk. Ing. Radomír HOLÁŇ,
pplk. Ing. Stanislav SRBA, pplk. Ing. Jaroslav GERSDORF,
pplk. Ing. Ladislav SVITEK, pplk. MUDr. Viktor VOJTĚCH,
Ing. Jan BUZEK, pplk. Ing. Karel SCHUCH,
mjr. Ing. Jan BENDA, Ing. Karel KOZÁK, Ph.D.,
doc. Ing. Milan KUBEŠA, CSc., Ing. Antonín KRÁSNÝ, CSc.,
Ing. Jan DÚBRAVČÍK

Redakčně sestavili:

Ing. Oto VEJMELKA, Ing. Petr JELÍNEK,
Mgr. Helena NĚMCOVÁ, Michal MAREK

Vydala: Správa doktrín Ředitelství výcviku a doktrín,
Vyškov 2005

www.revd-army.cz

Grafická úprava a sazba: Michal MAREK

Do tisku schválil: plk. gšt. Ing. Vladimír KARAFFA, CSc.

Tiskne: AVIS Praha, Rooseveltova 23, Praha 6-Dejvice

Náklad: 300 výtisků

**ARMY
DICTIONARY
AND
DESK
REFERENCE**

• 3RD EDITION •

3,800+ terms and acronyms

Web site directory